श्रीगणेशायनमः॥अथहायनरत्नप्रारंभः॥ हरिः ॐ मू॥ गणाधिपंरामगुरोः पदाब्जंदामोदरास्यंपितरंचनत्वा॥प्राचीन पद्धतिंबल्लिभद्रनामाकरोतिसद्धायनरत्नसंज्ञं॥१॥भागीरथीतीरविराजमानेश्रीकान्यकुब्जेनगरेतिरम्ये॥अभूद्दुरहाज-महर्षिवंशेश्रीलालनामागणकोग्र्यधामा॥२॥तस्यात्मजाः पंचबभूवुरेषांश्रीदधिदासःप्रथमंबभूव॥अस्त्रेचयःश्रीपतिपद्धतीनांचरीकांग्यधाब्धिप्रयुगणस्यतुर्ये॥३॥तस्यात्मजुषुः खेटविचारदक्षः प्रख्यातकीर्तिर्जितारिपक्षः॥श्रीरंबमकर्णधनतः कनिष्ठोनारायणाख्याकरणेवरिष्ठः॥४॥न्यायेयः सुरराजपूजितनिभोवेदाननामाग्रणीर्मीमांसादिसमस्तशास्त्रकमलप्रोद्बोधनभास्करः॥श्रीमद्भूपतिरूदभूजितपदोभूदेवमूर्द्धामणिः॥श्रीमन्मिश्रमचंतुर्मुनः समभवत्तस्माद्बुधर्मविनू॥५॥तस्मात्सुधुः सकलशास्त्रकलावरिष्ठोदामोदरः समभवत्कविनांवरिष्ठः॥योभास्करादितिपतामहकर्मनुत्वरश्मिर्ध्यधान्निरूपमानुतिनांहिताय॥६॥दामोदरस्यतनयोजातोवत्सभट्टहरिरग्रजः॥ यत्प्रभट्टेणचकिंचित्प्रकाश्यतेतज्जकंगुरोः कृपया॥७॥ निबंधारचिताःपूर्वैः संहिताजातकादिषु॥ नहायनफलंतस्मान्निबंधंकुर्नुमुद्यतः॥८॥हिरण्यरत्नवस्त्रायैर्यस्यैषाधिरीमकसंमतं सारंसमरसिंहस्यक्रियतेवाधिकंफलं॥९॥ननुकिमभिधेयकमिदंशास्त्रंप्रयोजनंचकिं॥उक्तंचाचार्यैस्तान संबंधंभातुंश्रोताप्रवर्तते॥ ग्रंथादौतेनवक्तव्यः संबंधः सप्रयोजनइति॥१०॥ अन्यच्च॥ सर्वस्मिंश्चशास्त्रस्यकर्मणोधापिकस्यचित्॥यावत्प्रयोजनंनोक्तंतावत्तत्रेनगृह्यतेइति॥११॥ उच्यते॥ यत्रनाचार्येणपरस्याभाषणप्रयोजनं॥ज्योतिःशास्त्रैकदेशरूपंपार्थिकादिनानाविधफलादेशकंशास्त्रंनाजकशब्दवाच्यं॥तदनंनरभूपतेः समरसिंहादिभिरधीत्याकरणेः ब्राह्मणैः तदवशास्त्रंसंस्कृतशब्दोपनिबद्धंतदधीताजकशब्दवाच्यमेव॥अनएवेक्तंब्राह्मएवइत्यादयोयावंत्यः संज्ञाउपनिबद्धा॥ अथग्रहराशिरूपषोडशवर्गसहमसांगवर्षफलभावविचारदशाविभागगमनागमनायनैक्यभ्ररूपात्मकादिपदार्थाः प्रतिपाद्यत्वेनविषयभूताः एषांपदार्थानांतात्रिकग्रंथस्यचप्रतिपाद्यप्रतिपादकभावसंबंधः प्रयोजनंननुभूतभविष्यद्वर्तमानशुभाशुभफलकथनं॥उक्तंचनारदेनप्रयोजननुजगतः शुभाशुभनिरूपणमिति॥अन्यद्वशास्त्रेवर्षफलप्रश्नादिनिक्षासुरधीकारीसचब्राह्मणएवउक्तंचवसिष्ठेनअध्येतव्योब्राह्मणेरेवनस्माज्योतिःशास्त्रंपुण्य

मेवंरहस्यं एतद्ग्रंथाभ्यासाद्योनियस्मादर्थधर्ममोक्षमध्ययशब्देति ननुयवनाचार्यप्रणीतकुवलयादिपारसीग्रंथात्मकस्य
तान्त्रिकशास्त्रस्याध्ययनमेवतावदनभिज्ञजनमध्ययनंदूरापास्तमेव उक्तंचस्मृतौ नवदेवावनीभाषांग्रंथैः कंठगतैरपि
इति तन्मूलभूतत्वात्समरसिंहादिशास्त्रस्याप्यध्ययनमनुचितं मूलाग्रुध्यासर्वमग्रहुमितिन्यायात् अथाच्यतेयवनाचा
र्यस्याष्टादशसंहिताकर्तृत्वंपुराणगणितग्रंथात्तद्वचः प्रमाणमेव उक्तंचकश्यपेन सूर्यःपितामहोव्यासोमयुमिश्रोऽत्रिःपराश
रः कश्यपोनारदोगर्गोमरीचिर्मनुरंगिराः लोमशःपौलिशश्चैवच्यवनोयवनोभृगुः शौनकोष्टादशेत्येतेज्योतिः शास्त्रप्रव
र्तकाइति तथाचयवनाचार्यप्रणीतंसंस्कृतशब्दोपनिबद्धंज्ञानकशास्त्रंयवनानाकाव्यदृश्यते तथैवब्रह्मणः सकाशा
त्पारंपर्यवशेननान्त्रिककर्तृत्वमप्यस्मर्यते उक्तंचरामकेन ब्रह्मणागदितंभागौनोभानुनायवनायवत् यवनेनचयत्प्रो
क्तंतान्त्रिकंतत्प्रकाशितमिति अन्यपितान्त्रिकाचार्याउक्ताः रोडुरानंदवत्सयुते रामकश्चद्विद्धोमिथिषणाद्यः। दुर्बुद्धाचा
र्यदृष्टेनतान्त्रिकस्यप्रवर्तकाइति अत्रचस्यात्तिः शास्त्रफलं पुराणगणकैरादशाद्यत्फलंच्यते इतिमिद्धांतस्मरणात् तथाच
कृतपेतामहंशास्त्रंचतायाबादरायणं गार्गीयंहापुराणाकंसूर्यसंयंतान्त्रिककंकसाहिति जीर्णतान्त्रिकोक्तेः अथच मयाहि
यवनाख्येपुस्तकेशास्त्रमिदंफलंस्मि कृषिवर्तेपिपूज्यतेकिंपुनर्दैवविद्गनइति गर्गोक्तेश्चयवनज्योतिर्विद्यातात्पर्य
यवनाहिज्ञानानंदोपः अन्यथापंकोद्भवकमलादपीश्वरपूजादोषाभावःस्यात् तथाचुनंगफणायनिर्यद्गणेअनादरस्यात्तदुक्तं
चगणेशदैवज्ञैः ब्रह्मद्वेषीनुरक्तनिर्मितमिदंनार्तीयकंवर्तते शास्त्रंयद्यपिसहिंसेरपितथाप्यधेनुमहींभवेद्यस्मात्सदस
फलनिगदितंसत्यंहिकिंपंकजे शंखंपंकभवंतथारुणिफणीरत्नंमणोदूषणमिति हिरण्यनेनब्रह्मविष्णुरुद्रमुखनिर्गत
शापनयवनतात्रातेनश्रीसूर्यदोयवनशास्त्रप्रणयनानु द्विनामपिसूर्यसिद्धांतवदेतदध्ययनयुक्तमित्युक्तं कश्चा
विष्णुमुखनिर्गतशापात्म्लेच्छनाःधिगतमितिन्यमसंघः रामकेनपुरिलंध्यमशपेनहिधीमतिशिरनाधयनीयमिति पु
रिरोमकपत्तने यदानुजमर्यकेनचित्सुबुद्धिनासमरसिंहादिनाअधीतंतदीयज्योतिःशास्त्रेणदृष्टनरसंस्कारोदित्युक्तं
संज्ञापरिभाषणेसंस्कृतशब्देरूपनिबद्धंचत्र्यपने तदानकृपिदोषइतिनेयं नवदेवावनीभाषामेतद्वचनादुपवीयकाव्या

DR BHAU DAJI MEMORIAL

लंकारादिविषयामितिसिद्धांतः ननुसूर्यसिद्धांतादिग्रंथास्तुश्रौतस्मार्तकर्मविषयकाः कथमस्यतान्त्रिकशास्त्रस्यश्रौत
स्मार्तकर्मविषयत्वम् उच्यते अष्टवर्षब्रह्मणमुपनयेत् यद्यत्राप्रकामइतिनथा अष्टवर्षंभवेद्गौरीनववर्षाचरोहि
णी गौरींदद्यात्सुलोकंसाविंशेरोहिणींदद्यात्तादिभिर्वर्ष्यरूपनयनविवाहकालाअनेकेअभिमतासेषांज्ञानंझटितितान्त्रि
कशास्त्रादेवज्ञायतेइति अन्यच्च उक्तकालेपियुक्तंहिनायथोपनयनविवाहाद्युत्सर्गतीनभवनस्तथाजन्मकाला
त्तनहर्षेपिष्टसंभवोपीनभवतोदृष्टफलस्यतुल्यत्वादिति ननुसदसत्फलावबोधार्थंमस्यतान्त्रिकशास्त्रस्यग्रहणिसा
न्त्रिकशास्त्रेणकवर्षप्रवेशेजन्मकालाधीनत्वंसदसत्फलेकारणेचज्ञानंकशास्त्रादेवनृणांसदसत्फलबोधोभविष्यति किमनेन
तान्त्रिकशास्त्रेणअत्रोच्यते ज्ञानंकशास्त्रात्सदसत्फलज्ञानंचवक्ष्यायासस्यार्थंबहुकालसाध्यंचास्तिवाहि जन्मकाली
नस्यस्पष्टग्रहानंगीकृत्यदृष्टिपट्वर्थंस्पष्टकरणेसर्वग्रहाणामायुर्वर्षाणिचानीयतेतदशामंतर्दशांचनिर्णीयज्ञानक
शास्त्रादिनसदसत्फलंवाच्यं तत्रापिइष्टस्पष्टबलाश्रयगुणकानयनेसप्तदेवगणितस्यदशाप्रवेशेजन्मकालकलिजात
वत्सरेत्यादिगणितस्यचलनांसिद्धांतविद्यामेवनयादृशानांनादृशानां अन्यच्च एवमत्रायासेनानीतास्वस्वदशासफल
विवेकः कर्तुमशक्यः कथम् आयुःऋतंयेनहियन्तिदेवयादिनावाराहोक्तिग्रहायुर्वर्षाणांदशावार्षपंचदशावार्विंशति
वर्षेत्यादीनांबहूनांवर्षाणांसत्वान्नहुसंबंधिशुभाशुभदशाफलंनावतूकालमध्येनैकरूपंसंभवति अंतर्दशा
यामपिषड्वर्षाणांपंचकंषट्कंवाएकस्यसमायातिनवाप्येकरूपमंतर्दशाफलं विदशासूर्यदशाएकस्यचि
दल्पवर्षंकस्यचिद्दर्षंवसमायाति तथापिनैकरूपफलंनावदक्यः तस्माद्दशायासेनापिज्ञानंकसंस्थू
लकालकलदर्शनेतान्त्रिकेनुवर्षमध्येसर्वेषांग्रहाणांदशाः समायांति अत्रांतर्दशास्वल्पदिनाद्यासमायातिनवमा
सत्रयवेशदिनप्रवेशदशाफलमत्यंतसूक्ष्मतरंसमायायतः सदसत्फलज्ञानंतान्त्रिकशास्त्रादेवनिर्णीतंनांकेन उक्तंचसम
रसिंहेन त्रयोजनजातकफलेचिरत्रयोज्येमतिः स्फुरतिपुंसांतेनावहायनफलंप्रकाश्यंतान्त्रिकेप्रोक्तमिति ननुभा
वीनकर्मरूपस्यदैवस्यआवश्यंभावित्वात्कथमुशमोवर्षफलविचारस्य यदाहशौनकः येनयस्यामर्थेनस्यधि

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

॥ २॥

स्करेशसचिवोपि॥ यः साक्षान्नियतिः सोपिनशक्रोऽन्यथाकर्तुमितिनथाचदैवस्यबलत्वेपुरुषाकारोनिरर्थकइति अथाह किंच यदिदैवमेवफलेनदाकव्यायुपायेपुरुषाकारःकिंनिरर्थकोनस्यात्॥ अथश्रुतिस्मृत्यावेदितविधिनिषेधाश्चनिरर्थकाःस्युःतदाहकेशवार्कः फलेयदिप्राक्तनमेवकर्मकिंकव्यायुपायेपुरुषप्रयत्नः श्रुतिस्मृतिश्चापि नृणांनिषेधविध्यात्मकंकर्मणिकिंनिर्णिनुतः॥ अपिचानमानराशिनदैवमपिपुरुषाकारंविनाफलदंनहीति पुरुषार्थस्यैवमुख्यत्वं तथाचमनुराजन्॥ पूर्वजन्मजनितंपुराविदः कर्मदैवमितिसंप्रचक्षते उद्यमेननदुर्गतिर्नविद्यतेफलतिनैवकेवलमिति॥ अथपुरुषार्थस्यैवमुख्यत्वांगीकारे॥ अवश्यंभाविभावानांप्रतीकारोभवेद्यदि॥ नदादुःखैर्नबाध्यंतेनलरामयुधिष्ठिराः नाभुक्तंक्षीयतेकर्मकल्पकोटिशतैरपि अवश्यमेवभोक्तव्यं कृतंकर्मशुभाशुभमित्यादिवाक्यानांकागतिरितिचेदुच्यते॥ अत्रकर्मणांवैचित्र्यंकानिचिद्दृढमूलानिकानिचिद्धिथिलमूलानि यत्रतन्मूलशक्तेर्नवर्षप्रभृतिभिर्दशाफलरूपेणप्रतिबंधकेनसंतानादिप्रतिबंधकेनसंतानविद्यायाबाधिर्णीतस्तत्रगृहशांत्यादिरूपेणपूर्णप्रयत्नेनापिसंतानादिप्रतिबंधकीभूतंदुरितंदृढमूलत्वान्निवारयितुंनशक्यते यत्रतुयद्दृढचारवंशेनगाढंचशरिरानंतानादिप्रतिबंधानिर्णीतः तच्छक्त्यैकेनलक्ष्यतेनादिनोपायं उत्कंचस्मृतौ हन्यतेदुर्बलंदैवपारुष्णविपश्चितेति एवंशुभमप्यसत्कंदशापाकेकालेक्रियमाणायाबाधिनायासेनफलसाधकाः अशक्तदशायांतानिदत्यतोअवश्यंन्यातिः शास्त्रगणनोपयोगः पूर्वोक्तशोनकादिवाक्यानिदृढमूलकर्मविषयकादिदैवपुरुषकारयोः साचिव्यमुक्तं योगायज्ञवल्क्येपि यथात्मेकेनचक्रेणरथस्यगतिर्भवेत् एवंपुरुषकारेणविनादैवंनसिध्यतीतिसंक्षेपः ज्योतिः शास्त्राध्ययनेफलमाहगोदयः एवंविधस्यश्रुतिनेत्रशास्त्रस्वरूपभर्तुः स्वसुदर्शनंवैनिहत्यशेषंकलुषंननानांषड्वर्गधर्मसुखास्पदंस्यादितिसूर्यसिद्धांतेपि दिव्यंचक्षुर्यहक्षीणांदर्शितंतानसुत्तमं विनाथाकीर्तिलोकेपुस्थानंप्राप्नोतिशाश्वतमिति ज्ञानविशेषणज्योतिर्विदांपूजनात्तरमयंजीर्णेरभ्यर्थाधिदृष्टिनष्टपापंहविसिद्धांतवेत्तानिजनिनशेषंतंचविद्धिनिश्चयेन करणभगणवत्ताहेयहोराबलाढ्यं जनयतिय

नमंहस्तनक्षत्रसूची नक्षत्रसूचीलक्षणंवराहसंहितायां अथविदिचैवयः शास्त्रंदैवज्ञलक्षणंप्रपद्यते सर्वज्ञिदृष्टकःपाशेज्ञयोनक्षत्रसूचकः तिथ्युत्पत्तिनजानंतियहाणांनैवसाधनं परवाक्यंनवर्तनेनैवनक्षत्रसूचकाइति आद्यैगणकानामपांक्तेयत्वं धर्मशास्त्रोक्तनक्षत्रसूचकाः भिन्नायेणतेयंउक्तंचयस्मिन् विस्फोधारंगमनंवक्रपूर्वाआद्यैसदाभूसुरैरदमध्ये नक्षत्रसूचीस्वलुपारूपेहेयःसदासर्वसुधर्मरूपेइति नन्वस्मिन्ग्रंथेग्रंथबाहुल्यमवर्यंदूषणमितिचेन्न यतोग्रंथसंक्षेपेअन्यथापक्षव्याविचारसंज्ञाश्चभवंति ग्रंथविस्तारेसंशयापक्षव्यारभावोभवति तस्माद्ग्रंथविस्तारोनदोषायेतिहेयः उक्तंचबादरेन संक्षेपसंज्ञायापक्षे श्रुतुःस्यानामसंज्ञयं वरीयाविस्तरस्तस्माद्दोषाय संज्ञायापहः इत्यत्तमतिप्रसंगेनप्रकृतंनावदनुसरामः अथराशिस्वरूपं उक्तंचमानतंत्रजिके फलंराशीयक्षाधीन्मू सर्वेषांप्राणिनांवतः अतोमेषादिराशीनांस्वरूपंप्राङ्निरूप्यते मेषवृषाथमिथुनः कर्कसिंहाथकन्यकातुलातावृश्चिकश्चधनुर्मकरएवच कुंभोमीनइतिप्राक्ताः बुधैर्दादशराशयः मेषाथमिथुनंसिंहसुलाधनुरथाघटः वित्तयाविबुधैरेतेक्रूराःषडपिराशयः वृषकर्कस्थाकन्याचवृश्चिकोमकरस्तथा मीनश्चैतेषडपिचवित्तेयाःसौम्यराशयः पुंसंज्ञाराशयःक्रूराः स्त्रीसंज्ञाःसौम्यराशयः मेषकर्कवृषतुलामकरश्चरराशयः वृषसिंहावृश्चिकोथकुंभाश्चस्थिरराशयः मिथुनःकन्याधनीमीनश्चद्विस्वभावकः मेषोथवृषभोसिंहः पगर्द्धधनुषस्तथा मकरश्चयुधैर्तेयाराशयोमीश्वनुक्ताः कर्कटोवृश्चिकश्चोभौबहुपादोदराकृतौ कुंभमीनावुभोज्ञेयौवित्तेयोपदवर्जिनौ मिथुनश्चतुलाकन्याधूवार्द्धौधनुषस्तथा राशयोद्विपदाज्ञेयाःयवनाचार्यसूरिभिः मेषश्चसिंहधनुषोविज्ञेयाश्चद्विराशयः वृषःकन्याथमकरः स्युरेतेजडराशयः तुलालीकुंभमीनाश्चविज्ञयाश्चद्विजातयः मेषोवृषोथमिथुनःसिंहःशेखान्वितोधनुः कर्कालिमीनाश्चबहुपत्न्यान्निर्मोक्षपटकाःस्मृताः मध्यणसिंहकन्याश्चतुलाश्चापाःव्यसूनयः रूक्षाःसिंहधनुर्मेषाः सीनाब्जाश्चित्रधानवः वृषकन्यामृगारूक्षाउष्णशीताश्चवातुलाः युग्मकुंभतुलाश्चाद्याः स्निग्धांगाःश्लेष्मधानवः नृपविट्शूद्रभूदेवास्तथापूर्वादिकादिशः मेषालिपश्चिमेनविज्ञेयाविबुधैःसदा वृषोदयाकर्कमृगधनुर्मि

षाद्यषाअमी शेषाः शीर्षोदयास्तेषा उभयश्चदशषः स्मृतः शीर्षोदयादिनबलाः शेषाराविबलाः स्मृताः राशेः स्वनंदभागो
यः सतुयर्गोत्तमाद्यदृति अथराशिवर्णानाहसमरसिंहः अरुण १ सित २ हरित ३ पाटल ४ धूसर ५ पांडु ६ रविविधाः
७ सित ८ हेमद्युति ९ पिंगा १० कर्बुर ११ बभ्रु १२ त्यादिवर्णाः स्युरिति मेषादिराशीनांसंज्ञानरमुक्तवाहरेण क्रिय१
नावुरि २ जिनुम ३ कुलीर ४ लयाः ५ पाथेय ६ नूक ७ कोर्पा ८ स्याः तौक्षिक ९ आकाकेरो १० हृद्रोग ११ श्रोत्र भे
१२ चेत्थं केंद्रादिमंज्ञाः उक्तासनेबकटकेंद्रचतुष्टयसंज्ञासप्तमलग्नचतुर्थदशमानामू संज्ञापरतः पणफर २८ ११
आपोक्लीमसंज्ञितंचन २९ १ १२ स्परनः यहाणांमूलत्रिकोणग्रहाणितेनेवाक्तानि सिंहे ५ रवि २ प्रथम १ षष्ठ ६
हयांग ९ तौलि ७ कुभास्त्रिकोणभवनानिभवंति सूर्यात् इतिराशिस्वरूपं अथराशिस्वरूपप्रयोजनं तत्रहिप-
दृचतुष्टदिनराविसंज्ञाराशिप्रयोजनं वक्ष्यमाणभावबलेतेयं पुंस्त्रिराशिप्रयोजनं पुंग्रहेद्याः पुंराशौस्त्रीग्रहा स्त्रीराशौग्रहीय
हाबलिनइतिः स्थानबलेतेयं पित्तोष्णशीलादिप्रयोजनं रोगकर्तायत्रराशावंशोस्यादनयोर्बलीतिधृष्टमभावे राग
स्थितिज्ञानार्थं राशिदिकूप्रयोजनं यात्रायांदिक्ज्ञानार्थं चरराश्यादिप्रयोजनंच रोदयेभोजनं मेकवारमित्यनेनभोजन
विचारणेज्ञेयं वन्ध्यादिराशिप्रयोजनमष्टमभागवेशिस्थिराशौवह्निभयमित्यादिस्थलेतेयं ब्राह्मणादिजातिकूरसोम्यत्वा
दिप्रयोजनं लग्नानुमानवशतोवयः प्राणंचज्ञातयोजनयाइत्यादिसमरसिंहाक्तेज्ञेयं यथा मम्मास्मिन्वर्षेकेनलाभा
भविष्यतीतिविचारलाभभावलग्नसमवर्णेनकूरसोम्यादिप्रकृतिसहितेननत्समसंज्ञानेनसत्समबहुलस्यकेनान्य
केननत्समवर्णादिवस्तुलाभोवाच्यः इतिराशिस्वरूपप्रयोजनं अथग्रहस्वरूपमुक्तंचपादवनरेविधिधृक्षिति
जोशुधयाक्ष्यति भृगुर्शीमीनीचनमः शिखिनोग्रहाः नवसदाश्रमणाद्गणेनृणां ददतिधान्य समंफलमुक्तवदति
थामनंनाथि ख्यादयोग्रहाः सप्तसदसत्फलदायकाः मुंथाफलविशेषस्यज्ञानार्थंराहुरष्टमइति ग्रहस्वरूपंचलोक्य
प्रकाशेभार्गवेंदोर्जलचरोज्ञजीवोग्रामचारिणो राहुक्षितिजमंदार्काः ध्रुवनृत्यशशिनः प्रभानामिदुजगुरुमध्यानेर
विभूमिजो अपराह्णेभार्गवेंदुसंध्यामंदभुजंगमो पित्तंप्रभाकरक्ष्माजोश्लेष्माभार्गवशीतगू क्षयुरुसमधातूंच

चपवनोराहुमंदजो कुजार्कोकुदृकोजीवोमधुरस्तुवरोबुधः क्षाराम्लोचंद्रभृगुजौतीक्ष्णोसर्पार्कनंदनो तुंबरःकषायः
स्थूलइंदुः सितः खंडः चतुरस्रोकुजोष्णगू वर्तुलोसोम्यधिषणो दीर्घोशनिभुजगमो खंडोदुश्चंद्रकारः विभासवयु
रूक्षवं कुजार्कोभूदइंदुजः इंदुर्वश्यः स्मृतो म्लेछौ सैंहिकेयशनैश्चरौ रक्तवर्णः कुजशोकोधिषणः कनकद्युतिः
शुक्रःपिंडसमः सोम्योगोरकांतिरनुष्णगुः मंदाराक्तस्य पुष्पेणसमद्युतिरथोष्णगुः रुधिरसंनिभवपुलः फणीकृष्णः
क्षानिरूपथा अवनीशोदिनमणिः तपस्वीराहुरीशिवः स्वर्णकारःक्षितिःपुत्रोब्राह्मणाराहुणीभवः वणिग्गुरुःकवि
र्वैश्योरुणलः सूर्यनंदनः सैंहिकेयोनिषादश्चसर्वकार्येषु संमतः युवाकुजः शिशुःसोम्यः राशिशकोचमध्यमो
मार्तंडमंथीददेवेज्यफणिनस्थविरायहाः जीवमंगलमार्तंडानुशंतिपुरुषान्बुधीः सोमसोमजमंदाहिभृगुपुत्रा
श्चयोपितः शुक्रेचंद्रेभवेद्दोष्यंबुधेस्वर्णसुदाहृतं गुरारत्नयुतंहोमसूर्यमोक्तिकमुच्यते भौमपुत्रःज्ञानोत्तहंरा
हावस्थीकीर्तयेन्नयहाणांक्रूरसोम्यत्वमुक्तवामनभवच जीवेंदुसोम्यशुक्रास्युःसोम्याः क्रूरग्रहाःपरे क्षीणे
दुक्रूरयुक्तोज्ञोराहुःशेक्रूराः प्रकीर्तिताः (वडुमांसरोम्णांमंदोथमज्जास्थांभास्करोग्रभुः कुजोरक्तस्यशुक्रस्य;
भार्गवोमंदसः शीशेरविशुक्रोधरासुतः स्वर्णनुःसूर्यनंदनः चंद्रोबुधःसुरगुरुः प्राणादिगधीश्वराः सूर्येदुजीवाः
सत्वस्थाःशशुक्रोचरजोगुणाः रभौमरविजारतमोगुणमयाःस्मृताः पिनष्टादियहलक्षणमाहचंद्रेश्वरः कू
रदृष्टोयुतोवापिक्रूरांकांतविरश्मिकः स्वविनष्टग्रहस्वरेवाविसारोवनिरूप्यते राहुणाकांतदृष्टोदिवाकरनिशा
करो हितोक्रूरणयः स्वेटः समराशिस्थितोपिवा पापाकांतसनिर्दृष्टः समांशेक्रूरसंयुतः अंतरालविहीनोयोद
क्ष्यापश्यतिपूर्णया सशेषःपापसंदृष्टोराशिहीनार्कमध्यगः अथग्रहस्वरूपप्रयोजनं तत्रब्राह्मणादिजाति
ज्ञानं ग्रहत्वादिवयोज्ञानं धातादिग्रहतिज्ञानं चतुरस्राद्याकृतिज्ञानं पुंस्त्रीवनिप्रयोजनं ममकार्यमस्मि
न्वर्षेकेनभविष्यतीति प्रश्नेवर्षेशसमजात्यादिकेनवर्षलग्नेशसमजात्यादिकेनचमनुष्येणचाकार्यसिद्धिर्यंक
टुकादिरसज्ञानं तुर्यस्थस्वटवशतोभोज्यान्नेरसमारिशादित्यादर्थे स्वर्णादिद्रव्योक्तिः वर्षेसबलग्रहस्य

द्यथलाभः निर्बलग्रहस्यद्यव्यहानिरित्यर्थः प्रभादादिकालाक्षि : भोजनविचारेकालज्ञानार्थं ग्रहवर्णप्रयोजनं वर्षेस
बलग्रहवर्णबस्तुलाभोनिर्बलग्रहवर्णवस्तुहानिरित्यर्थः एवमन्यदपिज्ञेयं इतिग्रहस्वरूपं अथवर्षप्रवेशावेला
नयनं तत्साधनमुक्तयादवनृशाकवर्जमानोनयुः शाकहीनागनाब्धयश्चनृधृतिर्धेयः भुवा १ बाणचंद्रे १५
रिलाशमृतुस्थे ३१ रिलापावके ३१ स्मादितास्तविधेयाः जन्मचारघटिकाः पलयुक्ताः पक्ष्युपर्युपरिगोदिवसाद्यं
सप्तशरकर्मिदिनपूर्वं स्वागताभवतिहायनवला अवेवसुगमोपाय उक्तादेवसचक्रवृद्धामणिशिरस्मद्गुरोस्ते
ष्टभ्रातृभिः श्रीमन्नीलकंठदैवज्ञैः गताः समाः पादयुताः प्रकल्पिताः २१ घ्नसप्तभागोनयुवेदा ४० नघटीयुक्तोजन्म
वारादिसंयुताः अब्दप्रवेशवारादिसंज्ञः ७ नष्टेवर्षनिर्देशेतु प्रकारांतरमुक्तं ग्रहज्ञानभरणे इष्टः शाकोजन्मशकेन
हीनस्त्रिघ्नोसपादोदलितश्चवसार्कः युक्तस्वजन्मगधरपूर्वैः स्फुटाभवदिष्टवर्षप्रवेशवेलेति एवंवर्षप्रवेशज्ञा
नानिकर्तृभिरनेकैः प्रकाराभिहितास्तत्प्रयोजनाभावाद्ग्रंथबाहुल्यभवाच्चनलिख्यंते अथराविजन्मः नीष्टकाल
वियोगविशेषोक्तोनाजिकालसंस्कारे निशिजन्मभवेद्यदातदागतवारादिकमवर्षसंयुतं दिनभानघटीयुतस्तयापल
र्णवैरिहतास्तरागनृइति यद्यराविजन्मनिवर्षसंपोथ्यघटीयुताविगतघटीकायोज्याः नवर्षलग्नस्पष्टघटीकरणं
सषड्भभूर्यात्कर्तव्यं यतोगतघटिकासूर्यास्तात्यातीइति अथवावर्षसंपोथ्यघट्यायस्मिष्टकालेप्रकल्प्यस्वजन्मल
ग्नंचरविप्रकल्प्यायस्फुटंग्रहर्क्षप्रवेशलग्नंभवति एवंसकलगणकसार्वभौमश्रीमद्रामदैवज्ञसूरिवरोः मादशेर्नृ
कैः विशेषाः कर्तुशक्यंनेपरंतुविस्तरभयादुपेक्षितः अत्रेदंध्येयं यदिचेत्रादिरंतरमपिभीनार्कजन्मतदापूर्ववर्ष
वर्षशाकएकजन्मशकः प्रकल्प्यः एवंजन्मार्कसमभानौजाते सत्येकवर्षवारादिसमवारादेरंतरंचस्यात् तस्मात्सोरवर्षादेश
ष्टशाकःकल्प्यः मेषादेरूर्ध्वखंडमशकएवज्ञेयः अन्यथाधिमासंभवेकदाचिदेकोद्वादशवर्षमध्येद्विवारंजन्मार्क
संभवेनवर्षद्वयोत्थवारादिवैलक्षण्यमपेक्षितमधिगतसमासाभावेनस्यात् एवमधिमाससहितवर्षादिप्र
मवर्षकदाचिद्द्वादशवर्षमुच्छ्यापिजन्मार्कसमभानौजाते सत्येकवर्षवारादिसमवारादेरंतरंचस्यात् तस्मात्सोरवर्षादेश

कप्रवृत्तिसेयेति अत्रजन्मार्कतुल्योरवर्षस्मिन्मासेभवतितस्मिन्नेवमासेवर्षप्रवेशज्ञेयः उक्तंच तिथ्यादिपंचेजननार्क
तुल्योरविर्वर्षेवत्समएवमासइति नत्रजन्मार्कसमारविर्यदिजन्ममासेनायातिपरेपूर्वेमासि आयातिदशजन्ममासएकर
हितएकयुक्तोवाकर्तव्यइति अथवर्षध्रुवकोपपत्तिः अथवर्षादिसाध्यसाव्यसोरमेव उक्तंचसिद्धांतशिरोमणौ वर्षायनर्तुयु
गपूर्वकमत्रसोरादिति अथरवेश्चक्रभोगेकवर्षप्रदिष्टमिति नवेदोक्तद्वादिभगणभोगेनसोरवर्षंभवति तत्रस्यष्ट
गतेश्चबलवत्त्वात्सोरवर्षादिः कदाभविष्यतीतिनिर्णितासायांप्रत्यक्षफलश्चाजन्मकालीनसूर्यतुल्यः सूर्योयस्मिन्दिनेनव
भगणभोगस्यातत्वाद्वर्षादिर्नातः नस्यात्तनेउपायः यदिकल्पसोरवर्षेः कल्पसावनदिभानिनदेकेनकिमितिलब्धा
कस्मिन्वर्षेसावनाहाः ३६०।५।२५।३१।३१। वारस्येवापक्षितत्वाउपरिसप्त ७ नष्टशनाताः ।१।१५।३१।३१ चतुर्युस्थानेपुयुगणभा
तः यद्येकस्मिन्वर्षेएतत्सावनाहास्तदाभुक्तवर्षैः किमिति तत्रगतवर्षाणिअनेन १।१५।३१।३१ चतुर्युस्थानेपुयुगणभा
रूपेणभान्यादिफलंजन्ममभयावारभ्यसावनदिनानि अस्मिन्नेजन्मवारादियोगरूवर्षप्रवेशीयादिवसघटीफलसा
नार्थरूनः अर्कफलघटीभ्यः षष्ट्याऽर्धोर्धंयोजनंपलघटीनांषष्ट्यधिकरवाभाधानूरूनं धाराः सप्तधातः सप्तनष्ट
मित्युक्तंएवंरूनेनस्मिन्सावनवेदिनेवर्षादेः स्पष्टोभवतीत्युपपन्नं अथेकवर्षमेवज्ञादग्रिमाब्दादिप्रवेशज्ञानंभृ
बाणविधु १५ भूराम ३१ रवाग्नि ३१ धारादिकंयुक्तं वर्षमासादिनावेशाग्निमस्यातिथिरीश ११ युक्तइति नवसोर
वत्सावनचांद्रनाक्षत्रचार्हस्यत्यवर्षाणांसंभवात् कथंसोरमानेनैववर्षप्रवेशोभिहितः अत्रोच्यते चांद्रसावनव
र्षयोस्तुसूर्यस्यचंद्रस्यवासाम्याभावात्त्याग; चार्हस्यत्यमानेनुजन्मकालिकराश्यादिमध्यगुरुणाजातीष्टचार्ह
स्यत्यवर्षेयद्यपियुगेरविसाम्यंभवति तथापिराशिसाम्याभावात्त्याग; नाक्षत्रवर्षेनियतोचंद्रसाम्यंभवति
तथापियक्षाग्रेसरस्यग्रहणांतेनोदाहृत्वरवेः सोरवर्षंराश्यंशकलाविकलासाम्यादत्रचवर्षायनर्तुयुगपूर्वक
मत्रसोरादु इतिसिद्धांतोक्तेः यावानूजन्मनिभानुरित्यादिर्नीर्णतांतेकोक्तेश्चसोरमानेनेवाब्दप्रवेशकरणमुक्तं
अथमासेर्हदंशभिर्वर्षमिति सूर्यसिद्धांतोक्तेश्चवर्षमासकरलवेनसभावेनूस्यष्टमासफलसादिशेत्सुधीरिति

जीर्णनाक्षिकोक्तेश्वसौरमानेनैवमासप्रवेशोविधेयः ननुमासासाधनचिन्तयासुद्दिनांशकमानादिसिद्धांतोक्तेर्मासप्रवेशोचांद्रमासस्यैवमुख्यत्वमितिचेन्नयथासौरमासप्रवेशेसूर्यासन्नमंशतापकंननथाचांद्रमासप्रवेशेकिंचिदस्ति अथवा अधिमाससंभवेत्रयोदशमासानांतत्वात्पूर्वकसूर्यसिद्धांतवचोलोकप्रसिद्ध्यर्थमाहत्येतन्नस्मात्सौरमानेनैवमासादिनप्रवेशादिकंविधेयमितिसिद्धांतः अथवर्षप्रवेशसमयेस्वस्वार्कीतसिद्धांतकरणादिरीत्यासाधितोर्कोनन्मध्यार्कीर्कनावश्यंसमोभवति इदमेववर्षप्रवेशसमयेप्रमाणं॥ उक्तंचसमरसिंहेन॥ यावान्जन्मनिभानुस्तावान्वर्षेस्फुटस्तथैवमपि॥ श्रीमन्नीलकंठज्योतिर्विद्भिरप्युक्तं तत्कालेकोजन्मकालरविणास्यादृतः समइति एवंनिष्पन्नस्याब्दप्रवेशकालस्यस्पष्टीकरणमुक्तंहरिभट्टेनाब्दिकसारे॥ सूर्यैर्वर्षसमुद्भवानाहृत्यैवंजार्कनुत्योयदातद्वर्षावधिहृतंतत्रयोसुविवरलब्धंचहीनान्वितं वर्षावेशघटीपलेषुसततंवर्षाकृतानाधिकेजन्मोत्थेयुगणेहिवर्षसमयस्तेवंभवेत्स्फुटइतिपार्थपुरनिवासिगणेशदैवज्ञेनाप्युक्तंनाब्दिकभूषणे॥ जन्मकालनलिनीविलासिना॥ नेययानिनुलनाकलासचन्द्रवर्षकालनलिनीपतिस्तयोरंनरंगतिहृनंयुतोनिते॥ कार्यवर्षेध्रुवेनस्मादसोस्पष्टःप्रजायतइति अथवर्षार्कजन्मार्कसाम्याभावात्कालस्यस्पष्टीकरणमुक्तं तत्रस्वार्धीनकरणात्स्वदेशेपूर्वापरयोर्यानरदेशांतरादिकर्मसंस्कृतोजन्मकालीनस्पष्टार्कस्तत्करणयातदेशांतरादिसंस्कृतोवार्षिकस्पष्टार्कोजन्मार्कसमोयत्रभवति॥ तदासाम्यंनुस्फुप्यायमानं अत्रधूलीकर्मणाप्यज्ञानमात्मनोदृग्विकारोवायुर्भान्॥ एतद्गणितपूर्वकंसकलभूपालमौलिमणिनीराजितचरणकमलानांभूमंडलखंडलानांश्रीसाहिसूनामहाप्रभूणांमासप्रवेशानयनलिख्यते अतःकालस्पष्टीकरणमयुक्तं अथयच्चैवमुच्यतेपूर्वोक्तानुपातसाधितत्वात्कल्पमध्यगणोत्थः सावनध्रुवोपियहवन्मध्यमस्तत्साधितवर्षकालस्यापिमध्यमत्वं मध्यमस्पष्टीकरणंयुक्तमेवेति तदपिन्यूनः सौरवर्षानेसमुपचयापचयसाम्येनमध्यमस्पष्टसावनोस्युस्त्यत्वासौरवर्षानः पातिसप्त ७ नष्टसावनोध्रुवस्पष्टएवतत्साधितोनः स्यादिः सुतरांस्पष्टस्यपुनःस्पष्टकरणंनिर्युक्तिकं अतएवयावान्जन्मनिभानुरितिपद्येनार्किकंनृपुकृपिस्थानाभिषिक्तेनसमरसिंहेनवर्ष ॥ ५ ॥

कालस्पष्टीकृतिर्विनेस्पष्टार्कसाम्यमुक्तं॥ ननुमध्यार्कसाम्यम्॥ अतोहरिहरभट्टगणेशदैवज्ञनंकालस्पष्टीकरणमयुक्तं॥ इदंपुनरिहावधेयं भ्रतिवर्षकल्पयनांशगतिविशिनन्यनोभूयसिकालेगते ः यनांशवशेमोदयांतरयोर्वैलक्षण्यान्तःसंस्कृतस्तत्करणंजातदेशांतरादिसंस्कृतेपिवर्षार्कोजन्मार्कसमानभवतिनदर्थमनुपातेनानरंसाध्यं॥ तद्यथा॥ यदिसूर्यस्पष्टगतिकलाभिः षष्टि ६० घटिकास्तदार्कीनरकलाभिः किमिति॥ लब्धेनाः यातेन वर्षावेशकालः॥ स्कंस्कार्यइति॥ तस्मान्तत्करणीयस्वदेशांतरभुजांतरसंस्कृतो ः भीष्टायनांशवशाद्दृक्प्रबोदयांतरेणतद्देशजपलभोत्थतात्कालिकचरणंचसंस्कृतोवर्षार्कोजन्मार्कसमोयदिनस्यात्तदेवकालस्पष्टीखमन्यथानेतिसिद्धांतः॥ श्रीमन्नीलकंठदैवज्ञेसुस्वर्त्यांतरत्वान्नलमनेनकोपिदोषः॥ अथवर्षप्रवेशेनिर्ध्यायेनेनमुक्तंपट्टनिनृपणे॥ समासमाजः शितिकंठ ११ निघ्नः समार्द्धिभागेनसमन्वितोः सोस्वजन्मनिध्याचखरामः ३० तष्टस्तिथिर्भवेद्वेदयुताकदाविदिति नक्षत्रयोगानयनमुक्तंनार्किकसारेऽयंमेदुभिः संगुणितागतास्ताः स्वभून्यवेदाब्धि २४० लवैर्विहीनाः जन्मर्क्षयोगैः सहिताः पृथक्स्थाः नक्षत्रयोगेभवतोभ २७ तष्टलग्नानयनमुक्तंपट्टनोसमासमानस्त्रिगुणाः समानांशगशुक्लोननिलघ्नयुक्तः सूर्येंदुनः शेषसमंलग्नं सामान्यतोमान्यनमेवगाहीनि अभ्रतिथिनक्षत्रयोगावर्षप्रवेशादिवस्यप्रायोनेकद्व्योर्यांति॥ उक्तंचसुधानिधौ॥ निश्चयोवक्षदाक्षेयोवारात्सर्वत्रायने तिथिभंयोगतोज्ञेयमनुमानंभयोगयोरिति लग्नमपिकालनेकद्व्योसमायातीतिसेयं अथसंक्रांतिज्ञानार्थंदैवज्ञमुकुलंकारगणासकलगणकसार्वभौमानामस्मद्गुरुचरणानांश्रीरामत्यात्मजविर्विरोपंथानि शार्केकरस्वेषु १५२९ महीविहीने विस्थेसपादेदतिनेचसार्द्धे स्वनाष्टवेदैः ४८ रतिभिः २० क्रमेणयुक्तोद्दि ७ नष्टक्रियसंक्रमस्यात् अथेकस्यासंक्रांतिज्ञानायांनदग्रिमसंक्रांतिज्ञानार्थमूर्वं दस्रो २ दोलशरा ५७ रसा ६ सुणयमा २२ स्त्रीणिहयं २ षडु ६ यद्रामा ३० होसगुणा २३० ऋतारसशराः ४। ५६ पंणागवेदाः कमात् ६। ४८।
भूमिः १ सप्तदश १७ हयंरसगुणा ३६ वेदास्त्वयंमार्गणा ५ रुद्रयक्षा ५३ धासरनाडिका रुद्रदिनायेयंतिनाः सु

र्षात् १ अथ संक्रांतेर्निधिज्ञानोपायः शक्रोनवाब्धिनिघ्नो १०३९ रुद्रैः शरैर्गुणैर्युभिः ११३।५३ निष्प्रोरुद्वान्विनः ९१ खाग्निनंदेर्मधादयस्तिथिः द्विदोगाष्टदिग्द्वाः २।४।६।८।१०। ११ ॥ युनास्यादन्यसंक्रमे द्विहिद्विहिद्विहिभूमिर्वा २।२।२।२।२।१ युक्ताधोधाकियासरदूनि ॥ अथ वर्षप्रवेशसंक्षिप्तपंचांगफलमुक्तेचलोक्यप्रकाशे ॥ नंदाभद्राजयापूर्णाः शुभदास्तिथयोमताः हादस्याद्याश्चरिक्ताश्चनशुभभावर्षवर्द्धने सोमोबुधोगुरुः शुक्रोचाराश्चत्वारउ-

नमा ॥	मे	वृ	मि	क	सिं	क	तू	वृ	ध	म	कुं	मी	वारादीक्षेपदमे
मृगशी	०	३०	६	३	६	३	६	६	१	३	४	५	॥
वेशेशु			३३	३	३०	५६	५८	१०	३६	३	५३		
श्रवणं	०	२	८	६	८	१०	११	११	११	११	११	११	तिथिक्षेपाः ॥

भौमार्कशनिवाराश्चवर्षेहानिभयप्रदाः॥ अश्विनीवर्षचंद्रस्तः पुष्यः पुनर्वसुः स्वातिश्चरेवतीचेवर्षाभावहाः ऋक्षिकाराद्रिणीचाद्रार्द्रोत्तरामूलस्यानारक्षानुराधाचमध्यपूर्वोनत्रयं॥ भरणीचमघाचित्राविशाखास्वातनतारकाः धनिष्ठाःश्लेषिकाश्लेक्षावर्षवेशेनिनिंदिताः विरुद्धयोगविस्थाचवर्षवेशेनशुभेदाति अवधेशेषऊक्तोदीपिकायां जन्मर्क्षयुक्तायदिजन्ममासे यस्यध्रुवंजन्मनिधिर्भवेच्च॥ भवंतिनद्दुःसरणवनित्यंनरूस्यसौभाग्यसुखान्वितस्य॥ ऋतांतकुजयोर्वरियस्यजन्मदिनंभवेत् अरक्षवागसंप्राप्तोमंगलस्यपदेपदे नक्षत्रः अदृश्यः ऋतांतग्रहाः लग्नेशऋक्षभाशऋक्षफलमुक्तंहायनसंदरे॥ऋक्षभयहयुतेसौम्यवर्षस्वामिदृशायुते॥ रोगोद्वेगापदाशाः सुतदारादिसंपदा॥ देशभृत्यर्थलाभः स्याद्वातापोक्तानृपःप्रियः॥ सोत्यंचविपुलावुद्विर्वर्षलग्नेशऋक्षगे॥ क्रूरवर्षेक्रूरयुक्तेक्रूरस्वामिदृशायुते॥ रोगोद्वेगभयंदुःखंज्वरोहानिरदिद्रता॥ राज्यभंगंतथाशस्त्रंस्वबंधुकलहंकुले॥ स्थानभंगंधनाप्तिंचवर्षलग्नेशभऋक्षभमिति॥ अथ वर्षप्रवेशेशुभाशऋक्षफलज्ञानार्थं समुद्रचक्रमुक्तं विष्णुयामले॥ निर्यग्ऊर्ध्वगतारेखाश्चत्वारस्त्रीन त्रीन संलिखेत् ऋक्षिकादीनिऋक्षाणिपूर्वादिक्षुक्रमात् मध्याश्चत्वारःसागराःस्थाताः तीरसागरपार्श्वयोः चत्वारः सर्वकोणेषुपूर्वादिदिक्षुक्रमात् त्रिभिर्भसागरेदेयं एकैकंतीरकोष्ठकं कोणद्वयंद्विभंमध्यास्थाविंशतिसंख्यया यत्रयात्यन्नक्षत्रं तत्कोष्ठंवर्षफलंवदेत् ऋक्षिकाश्चउपलक्षणंवर्षप्रवेशमासप्रवेशनक्षत्राच्चक्रमात् पर्यायक्रमन्नक्षत्रंवर्षेमासदि-

पर्वत पू॰	तीर आ	सागर स॰ गं॰ क॰	तीर भ॰	पर्वत अ॰	पर्वत रे॰
तीर भे॰	॥	॥	॥	तीर उ॰	
सागर प॰ फ॰ ब॰	॥	समुद्रचक्रं	॥	सागर ध॰ शा॰ पू॰	
तीर हृ॰	॥	॥	॥	तीरश्च	
पर्वत चि॰ स्वा॰	तीर वि॰	सागर ज्ये॰ मू॰	तीर ए॰	पर्वत उ॰	भ॰

नफलंक्षेयं मासाब्दवर्षान्मासायदिनान्हृहभवंतिवेदुः खंसमुद्रंरवमेषतीरेशैलश्रियंमंडलनेमनुष्यः जन्मर्क्षगेचंद्रवतीहवर्षेनाधिदुः खंविलविष्णुनंदनेति ॥ अथ वर्षप्रवेशेशऋक्षभाशऋक्षफलज्ञानार्थंविपनाकिचक्रमुक्तंकाश्यपः॥ रेखात्रयंतिर्यगधोर्ध्वसंस्थमन्योन्यविद्धाग्रमुभेशकोणात् स्मृतंबुधैरत्रविपनाकचक्रं प्राड्मध्यरेखाग्रगवर्षलग्नात्

न्यसेद्विचक्रंक्रियतत्रसेकं पातादसंख्याविभजेन्नभागं; ९ शेषोन्मितेजन्मगचंद्रराशेःसुःयेचराशीविलिखेद्धशोकः परेचतुर्भानिशशेषतुल्ये स्थानेस्वराशेः स्वचराःस्फुटंस्युःरेखा॥ स्वर्भानुविद्धेहिमगोतुकर्तेताधार्किविद्धेकुजिनेनविद्धे महीजविद्धेतुशशीरपीडाशऋभेश्वविद्धेनयसोखलाभः॥ ऋभाशऋभंयामगवीर्यलोभंफलंवर्षस्यवदंत्यमात्यं मैत्रो रोगाहृचंद्रोचरधरेखागतोमृतिः॥ एवंमासेदिनेहिद्वान् स्वस्यभुक्तिंभमाणतः इतिमेषादिरूपलक्षणार्थंलिखितंमेषस्थानेवर्षलग्नंज्ञेयं ॥ अथविनयचक्रंरत्नायस्याम् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि पनाकीचक्रनिर्णयं जन्मलग्नाद्दर्पकलं स्फुटज्ञानंभजायते तिर्यगूर्ध्वगतारेखास्तिस्रःसमालिखेत्तु॥ कर्णविधःप्रकर्णाख्योरुद्वाद्वाविभिश्चशेयेत्तु॥ प्रत्यक्चलनचंद्रोराहुर्भोमोरविः समो॥ शेषाश्चत्वारिवर्षाणि सव्यमार्गेभ्रमंतिच॥ ३॥ अपसव्येराहुकेतुवर्षेसंख्यऋभाशऋभं मासेमासफलंचंद्रराशिभोगादिहिर्दिशेत्तु चंद्रभावोयापविद्धोभावनष्टस्तदाशुभंवेत्तु वर्षेमासदिनेनाड्यामूह्यात्वायुक्तमूह्यात्फलं॥ दृष्टिप्रत्यक्चुभयेधनभावेज्ञात्वनधाफलं॥ मिश्रेमिश्रंफलंवाच्यं युगपद्दृष्टनोभयेतू॥ ६॥ सदलंदिहिवाभ्यंचमासस्थानादिलोकयेत्तु॥ सदलार्कघटीभिश्चदिनस्थानादिलोकयेत्तु॥ ७ तस्मिन्कालेफलंवाच्यं निश्चिनंतच्चभावजं॥ तस्मात्सूक्ष्मफलंवाच्यं घटिकेकाप्रमाणतः॥ ८॥ इतिविपनाकीचक्रं अन्यच्च ॥ रेखात्रयं रेखात्रयंअन्यसंतिर्यगधर्ध्वकोणतः षेषचयंस्मृतंचक्रंविपनाख्यामनीषिभिः १ जन्म

Dr. BHAU DAJI MEMORIAL

लग्नजनानांयन्मध्यरेखास्थितंलिखेत् स्वराशितोगताधांक १ भक्षैक्यं शेषामितैर्विभुः २ वर्षैश्चक्रमतोमासं मासैः संक्रमनैर्दिनं॥दिनैश्चसंक्रमनैघशुद्धं कृत्वाशेषंचलग्नेः॥३॥एवमन्येनयेनाग्रे गतायुर्यत्रनिश्चितियत्रयत्र यहाः सर्वेस्थाप्यंतनत्रत्र॥४॥चक्रंचविपताकाख्यं योजानातिनरोभुविकरादिचित्तस्यवचनैर्निः फलंनेजायते ॥५॥गतवर्षाश्चतुर्भक्ताः शेषंचान्यग्रहाः स्मृताः॥शषविलामतोशद्रः कृतुश्चापिनथेवच॥६॥येधयदकरस्था यांराहुश्चंद्रनरस्यच॥ तदाकर्षंविजानीयान्नवर्षंस्फुटनिश्चितं॥ ७॥राहोर्जीवस्यवेधेतु मृत्युःकरवनसंशयः शु क्रवधभवेत्सौख्यंलाभोभवतिनिश्चितं॥८॥राहुश्चंद्रस्यवेधेतु तथेवज्ञनिभोमयोः॥तत्रवर्षेभवेन्मृत्युः रोगानांगमनं रणं॥९॥बुधभौमगजीवानांचंद्रवेधोयदाभवेत् तदर्षेतद्दिनेराज्यं अर्थलाभंसुखंसदा॥१०॥क्रूरस्फुटगतिर्मर्मकंटकंसंस्थिकोणगे॥शत्रुक्षयंचनृपतेर्भीतिः क्रूरःक्रूरेणरुद्धगश्चले॥११॥मर्मवेधभवेन्मृत्युः कंटकेकुलक्षयः॥शत्रुक्षयंचनृपतेर्भीतिः क्रूरेणक्रूरसंस्थिते॥१२॥रविवेधभवेन्नाशोद्रव्यहानिर्धनासने॥रोगपीडाकरो मंदोराहुकेतूचमृत्युदौ॥१३॥गुरुवेधेभवेल्लाभोरतिलाभश्चभार्गवे॥स्त्रीलाभश्चंद्रवेधेचसुखंचबुधवेधगतः॥ ॥१४॥जन्मेराशेर्नवयेचफलमेतत्प्रकीर्तितं॥ इतिविपताकीचक्रं॥ अथाग्रसंगा दर्षफलमाह भक्षैक्यमित्यादि॥ जन्मलग्नाभिषंक्रमलग्नफलंप्रश्नवेष्याबोक्तं तिस्थनेजन्मादयाद्यास्पदजन्मवेशेस्पष्टियद्वायगतंशभाभि तं नद्वावर्हिभक्तरोनितस्मिन्वर्षेनृणांपापयुतेनदन्यधाजन्मोदयेदेहसुखंधनेर्थलाभःस्त्रीसौख्यंचकुटुंबवृ द्धिः तुत्थेसहजेसौख्यमथास्मज्ञातिपुत्रेऽथपष्ठेरिपराजयः स्यात् स्त्रीसौख्यमिश्रंभवतिमदनेमृत्युरुग्शीश्वरं धैः धर्मार्थिगिरुपसि ९ दशमे १० वित्तसौख्यान्मस्यरासिः लाभेलाभः सुखधनक्षयादुःखरासिद्यूनेतु १२ पुंसा मेषेप्रविशतिरवौजन्मलग्नाद्विलग्नइति एतत्फलंसोम्ययुतेक्षेयं पापयुतेमर्वविपरीतमिश्रंतुमिश्रयुतेक्षेयमि तिमयप्रवेशलग्नस्यजगद्गुरोर्तिलाभयवनाचार्यादि स्वर्षलग्नादपिजगद्गुरुविचारउक्तोयंचाकरेजन्मलग्नाद्यं स्वाज्जगद्गुरुर्यंयदाभवेत् अष्टमेद्वादशेवापिसवर्षेनशुभावहः जन्यापिविशेषमत्रैव अष्टमेद्वादशेवापि॥

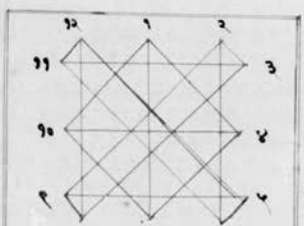

वेधःपुरराशितः॥जगद्गुरुर्यंनथाहानिस्तपुरस्थनसंशयइति॥साधजन्म कालेर्थनसिद्धेनेनकरणेनवामकरंदरामविनोदादि सारिणीग्रंथेनचायहाः षट्कर्मसंस्कृताः॥ स्पष्टयहाः सगतिकाः साधनीयाः॥ उक्तंचपद्धतौ॥ शद्भवर्जेस्वचराः सचाराः करणान्निजान्॥ साधनीयंविलग्नंचस्पष्टंकार्यं निजादयैः तेग्रहाः स्पष्टाएव॥ उक्तंभास्कराचार्यैः॥ याताधिकाहास्त यजातकादौ॥खेटैः स्फुटैरेवफलंस्फुटंस्यमिति॥अब्दादिशब्देनवर्षमेव शादोक्तेयंम्॥ तात्रिकैसारेपि॥ विनाग्रहैः स्पष्टतरैर्न किंचित्फलं प्रवक्तुंभिनरांक्षमः स्यादिति॥अथब्रह्मसोदार्यादिपक्षाणांमत्यात्क स्मिन्पक्षेयंग्रहाः साध्याइत्युक्तं॥ दामोदरपद्धतौ॥ यांतिसंसाधिताः खेटाः यनदृग्गणितेक्ष्यतां॥तेनपक्षेणतेकार्याः स्फुटाःसत्तमयोदयइति॥ननुग्रहाणामार्षज्ञात्वादेवस्फुटीकर्तुंयुज्यते॥ननुमानुपानस्याः यथार्थत्वादितिचेत्सत्यं ग्रहानयनंमुनिकृत ज्ञात्वादेवकर्तुमुचितं परंतत्रापिकालवशेनांतरंपततिं॥ उक्तंचसूर्यसिद्धांते॥ शारदमार्षंनदेवेदंयस्मूर्यं वाहभास्कराः॥युगानांपरिवर्तेनकालभेदोवकेवलमिति॥ यासिष्ठसिद्धांतेपि॥ इत्थमांद्यसंस्कृतादृक्तुल्यंमयातत्स मं॥विस्वकीरविचंद्रोदेर्भविष्यतियुगेयुगे॥विस्मसनंविस्वकिः शाधिलत्वमितियावत्॥ सिद्धांतसुंदरेपि॥ मुनि प्रणीतंमर्नुजैः कचिच्चदृश्यतेनरैः तदातदेवसंसाध्यं नकार्यंसर्वमन्यथेतिनदेवरचीजनसंज्ञंब्रह्मयुगमकरंदमिश्रा दिभिः स्वसत्तादिकालंलक्षयित्वामुनिप्रणीतयुगेषुसंस्कृतंनतदुक्तमेव॥ तथाचब्रह्मसिद्धांते॥ मेसाध्यस्पष्टनरैर्बीजं॥नलिप्तादिर्यत्रेभ्यः॥तत्संस्कृतग्रहेभ्यः कर्तव्योनिर्णयादेशविरुद्धलम्॥ अथपंचांगपरिवर्तना त्यक्तिकीकरणेनस्पष्टग्रहानयनमुक्तं॥श्रीमन्नीलकंठदैवज्ञेः गतेथरिदसाद्येनगतिनिर्भीखषट्कृतेत्ता॥ल

श्वमंशादिकं यात्स्वांशेस्पष्टग्रहा भवंतीति ॥ अथपंचांगीयनक्षत्रादेवचंद्रस्पष्टीकरणमुक्तेनरवे ॥ स्वपट्टघं ६०
भयातभागा हृतनतखतर्क ६० घ्नधिष्ण्यघुयुक्तेहिनघ्नभशंशभागपूर्वमुक्तिः स्वस्वाभ्यश्चदा ४८०० भ
भागेनभक्ताइतिनक्षरंध्येयं पंचांगीयग्रहाः किंदृश्याः उत्पन्नश्चनतुल्याः किंदृश्याः नहिसर्वेदृश्यानतुल्याणामर्क
दृशानिष्यश्चपंचांगेनस्पष्टग्रहाः कर्तुंयुज्यंते दृशभहृतदृशांतरभुक्तिनरदर्शांतरचरपलादिसंस्कारसद्भावात्सूर्यादि
सर्वग्रहाणामन्यथादृशिनात् तस्मात्स्पष्टग्रह साहित्येनस्पष्टदृश्यापंचांगेऽन्यानदृश्यानतुल्याणांस्पष्टग्रहाः कर्तु
मिष्यंतेनत्वन्यथतिज्ञेयं ॥ अथलग्नादिहादेशभावसाधनमुक्तेचसूधानिधा ॥ ॥ जन्मवद्दृच्छादिशभाश्च
भेषु भावाधिपयाः सुधियायतोवं तत्तद्भावेवदिशंतिनिरंशकभाशभंभावकलनेनभागा इति ॥ नाडिकनिलक
पि ॥ भावसाधनमथाभिधीयतेहायनोत्थफलनिर्णयहेतोः जन्मयानरवतुवर्षयाते भावसाधनभवादिकारण
मिति भावानांनाम्न्युक्तानितानिकमुक्तावल्यां तनुधनभ्रातृसुहृत्सुतारिस्त्रीरंध्रधर्माः कर्मज्ञाविलाभान्
व्ययाः संज्ञकाश्चसंहारगत्यास्युरिमेक्रमेतुल्या इति अचलादिभावाज्ञानार्थमंशाद्यायथादहविचा
रलग्नान् द्रव्यविचारोद्वितीयान् एवंसर्वत्र एतत्सविशेषभावविचारेवक्ष्यामः ॥ अथननानयनमुक्तं ॥ सक
लत्रयीशेः श्रीमद्गुरुचरणेः पद्मनिचिंतामणेः नत्वादौनतोन्नतानयनं दिनार्धयुगुरादिगतावशेषनाड्यानंतप
श्चिमपूर्वकंस्यात् युथानहीनं शुदलननंशकूयुरवंडहीनंयुगनपरंतनू अथायनांशानयनं भूनंत्रवेदो ४२१
नशकोदेशांगहीनः स्वपट्टि ६० विहतोयनांशाः त्रिभार्कराशिः स्वलंबेनयुक्तरुताधन्मिमाधिकलाधिराप्यः
अथस्पष्टलग्नानयनं तत्कालार्कः सायनलस्वभाग्यभागैर्निघ्नः स्वादयः स्वाप्ति ३० भक्तः भाग्यंजन्मादिष्ट्वना
दीपलोद्धवंपादद्वयाः स्वादयश्चापशेषं त्रिंशद्निघ्नमशुद्धभागाद्यंमेषपूर्वकैः अशुद्धार्कग्रहयुक्तलग्नं
स्याद्ध्यनांशकं भोग्यात्यकालनूनंस्वविघ्नात्स्वादयान्तलग्नादियुक्तं रविरेवभवेद्दृग्मेषपट्टभार्कनिज्ञानतुः अत्र
जन्मदेशीयमेषादिलग्नमानेः लग्नस्पष्टीकरणं कर्तव्यंनत्वदेशोदयेरिति ॥ अथदृशमलग्नानयनं ॥ ॥

॥८॥

युक्तायनांशार्कगतेनघ्नभागालंकोदयघ्नाः स्वगुणा ३० हृतानतू स्याद्गुरुभोग्यंतपनत्यस्यजन्यात्सकीकृतात्प्राग्यपरान्वनाभ्रत
तू क्रमाद्गतेष्यानुदयाश्चस्वशोधेमसद्गहृहत्वा ३० गुणंलधाधम विशुद्धपूर्वापरभविहीनयुतेस्वभस्यादस्वभोगहीनं लग्न
मेषपट्टभदनाभिधानतुर्यभिधंस्याद्दृशमान्सपट्टभान् अथपूर्वनतोपेधनलग्नानयनार्थमहर्दीयदृग्ग्रहानयनेस्पष्ट
तंहत्वारविरूत्वासपट्टकं लंकोदयंदृग्विलयनकर्मणास्वाभंस्फुटं अथननंविनैवलग्नादेवदृशमलग्नसाधनमुक्तं
विधाहृदंदायने ऊर्वालग्नादर्कपद्माग्निखंडभूवाप्तेलग्नघटीभिर्विलग्नं चक्राधोनेलेचनकालमर्कलग्नेज्ञातमूलम
ध्यान्हलग्नेइतिअयमर्थः यथमंस्वामीष्टकालेस्वदेशीयादर्यलग्नंकार्यं तनलदेवलग्नंदृशमलग्नमर्थंसूर्यकाल
यित्वाअयनांशादयमानोक्तिवक्ष्यमाणविधिनाचरदयलग्नानेयं ततश्चरपलयुतहीनाद्यादिकाः पंचचंद्राः १५
शुदलमथनिशार्द्धाभ्यगोलेविलग्नमितिराविदलमानेयं ततोराविदलमेवेष्टकालंभकल्प्यप्राणादीनंलग्नमर्क
कल्पयित्वायस्तेलंकोदयरूपक्रमकारेणानींतलग्नंचतुर्लग्नंभवति अथतेष्यलग्नचतुर्थलग्नेषट्राश्यूनक्रमेण
समदृशमलग्नेभवंतीं अथलग्नचतुर्थयोः सिद्धोसंधिसर्वभावानयनेमत्कृतपद्यानि लग्नंचतुर्थात्संशोध्यो
धंषट्दुर्विभाजितं राश्यादियोजयेच्छुभसंधिः स्याल्लग्नविनयोः संधिः षड्दशःसंयुक्तोधनभावोभवत्स्फुटः धनभा
वः षड्दशादयः संधिर्धनतृतीययोः षड्दशः संयुतः संधिस्तृतीयभावदशने षड्दशाश्चतृतीयः स्यात्संधिर्भवेच्चतुर्थ
योः तीर्तृयसंधिरेकाद्यः संधिः पातालआत्मनोः द्व्यादयस्तृतीयभावापिपुत्रभावोपिभवत्स्फुटः आद्योद्वितीयसंधिः
स्यात्संधिः पंचमभावजः धनभावोवेदयुक्तोरिपुभावस्त्रयोदशे लग्नसंधिः पंचयुतोसंधिः स्याद्रिपुभावजः लग्नाद्याः
संधिसहिताः भावाः षड्राशिसंयुताः सप्तमाद्याभवंतीहभावाः सर्वेक्रमेणेति अथकेवललग्नज्ञानदेवसकल
भावसाधनार्थसुगमोपायोमत्प्रणीतः स्वेष्टलग्नाद्दृश्यमाणविधिनाचरमानयेत् लग्नमेषादिपट्टस्थेतेनोनाधिकेषु
१५ नाडिकाः तुलादिषट्सहिताः सकल्पाःसंशकाः पुनस्तैरंशैः सहितलग्नलग्नसंधिर्भवेत्स्फुटः तदंशैः सहितः
संधिर्धनभावः प्रजायते धनभावेस्फुटेयुक्तोधनसंधिः प्रजायते तेयुक्तोधनसंधिश्चयभानृभावोभवेत्स्फुटः तैः

॥ ९ ॥

संयुतो भावभावः संधिस्थानसहजाभिधः तृतीयसंधिसंयुक्तः तुर्यभावः प्रजायते पूर्वोक्तवत्संप्रसाध्याः शेषाभावाः समंधयइति भावफलविचारोक्तं श्रीनीलकंठदैवज्ञैः स्वदेसंधिद्वयांतस्थेफलंतद्भावनंभवेत् हीनधिकहिसंधिभ्यांभावपूर्वापरंफलं ॥ अन्यत्रापि ॥ आरंभसंधेः स्वचरोदयादेः फलंभवत्यादिमभावजातं विरामसंधेरधिकस्तत्तनीमागामिभावात्यफलंप्रदः स्यात् अथभावविशेषकानयनमुक्त्वाऽन्यं ग्रहसंधानरविशांशिनं लब्धाभीष्टफलंज्ञेयंतद्विभोगविशेषकाः अर्कांतरकरणेविशेष उक्तःपठितो॥ आयुर्मिथिद्वानभावाद्धाभावानकग्रहे भावस्थसंधिनः शेषोग्रहोभावस्तथाधिके भावनस्तुफलंसर्वजनमवर्षग्रनादिषु विशेषकानुमाननगमनप्रश्नयात्रासु अथकीरशोभावोग्रहसंयोगनशुभमशुभंवाफलंग्रयच्छतीत्युक्तंताजिकनिधकनिजपतियुक्तबालवारिपूज्यैर्दिसहितश्चविलोकितः सभावः अतिशयफलदोनशोषखेटैरथसहितस्त्ववलोकितावशेषः अवबद्धयमाणभावबलेसकलभावस्यफलदातृत्वेनिर्बलस्यनतित्रयं अथास्माद्ग्रहादयंग्रहः कस्मिंस्थानः स्थितिज्ञानार्थं यवनमतेनेतरेण संख्योक्तावितामणा अर्कादिभश्चंद्रपूर्वान्सलग्नात्यक्ताशाभालवाः पंचभूभ्यः ५५ चंद्रान्नाशोधिताश्चक्रभुमान्स्यात्तस्मिन्राशावन्यथाभरपरस्मिन्निति ॥ ॥ इतिश्रीमहेश्वरदैवज्ञवर्यपंडितरामादरात्समज्ञबलभट्टविरचितेहायनरत्नेराशिस्वरूपवर्षप्रवेशज्ञानप्रयत्नाधिकारः प्रथमः अथग्रहाणांदृगध्यायानिरूप्यते ॥ २ ॥ तत्रदृष्टिप्रयोजनमुक्तंताजिकालंकारे ॥ ॥ नभश्चरगणानांयोर्कायदीक्षणलक्षणं तावन्नशक्यतेवक्तुंफलंवर्षशुभाशुभमिति योगसुभानिभावपि प्रायेणकरणाप्यलिखेः अर्थातेपुरागतेभाग्यतिदृष्टिहीनः तथापिदृष्टफलेविनेक्षणंदर्शमिदंख्यानयनेतनोहमिति तत्रग्रहाणांचतुर्विधादृष्टिः एकांशयक्षस्त्रेहा समसप्तमकसमसंस्त्रेहा द्वितीयायुक्तस्त्रेहा अप्रत्यक्षस्त्रेहकारिका अकथितमवदृकार्यसंसिद्धिदा तृतीयायुक्तवेरा अप्रकाशितशत्रुभावकारिका चतुर्थाप्रत्यक्षवैरा आसोलक्षणं दृष्टिपरिमाणंचाहसमरसिंहः नवपंचमयादृष्टिः पादोना ४५ सर्वदृष्टिः सबलामलाषकदृष्टिरियंप्रत्यक्षस्त्रेहदृष्टिश्च तृतीयेकादशेदशा ३।११। दृष्टोयावीक्षतेतृतीयस्

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

शांतदृष्टिश्चंशोना ४५ न्यस्यनुपद्भागे ९० दृष्टिश्च अनयोर्युक्तस्त्रेहादृष्टिः सर्वत्रकार्यसिद्धिकारीदशेचतुर्था १०।४ दृष्टिः पादहीनद्वयुक्तदुर्जनाख्यानु याचाभयमत्रकेसकलाप्रत्यक्षदुर्जनाख्यानु सायुद्वसगदकविवादहृष्टिःउक्तावुभौ दृष्टावेकर्क्षस्थितयोरप्युभयोर्दृष्टिर्मनासकला ६० दृष्टिः साप्युभयसप्तमनिभाःतिस्रोविरुद्धाः क्षुताख्याः स्युःविशेदहृष्टिफलमाहबामनः पंचमनवमेदृष्टिः सर्वसौख्यफलप्रदा प्रकाशकुरुतेत्र्यायाभिवाणिस्वजनात्तथा तृतीयेकादशेदृष्टिः सदास्नेहप्रयाहिनी सुखसंतोषदाभव्यायुर्दृष्टिधनप्रदा चतुर्थदशमेदृष्टिर्युद्धदुर्जनभीरुका मिश्रफानुदृष्टीदृष्टाशोकसंतापवहिनी उभयोःसप्तमेदृष्टिःप्रगटाग्निभवहिनी विवादंविग्रहंचैवत्यकटंचकरोतिहि एकस्त्रेवलिनीदृष्टिः धन्याकार्यस्यसाधिनी स्वस्थानफलदाज्ञायामिवपक्षातथैवच तृतीयेकादशेपादे १५ दल ३० थाम १० चतुर्थयोः त्रिकोणे ५।९। व्यंघ्रि ४५ मूर्त्यंशपूर्णपश्यनिस्वचरादृनि ॥ ताजिकसारेपादे १५ त्रिरुद्रे ३।११ सदलं ३० खं १० नूर्त्यं ४ पादत्रयं ४५ स्वानवं ९ पंचमपि ५ पश्यंतिपूर्णसमसप्तमकंचग्रहास्त्वन्यवलोकयंति अथकर्क समरसिंहशेषोभादृष्टिरुक्ता अन्ययोर्व्यवस्थायोर्व्यवस्थायोग्रहावेकस्थानगतौतावुच्चस्वग्रहगतो वक्ष्यमाणमंत्रीचक्रेणप्रकाशंतरेणबामिभवग्रहगोस्थानां तद्गानयोः दृष्टिःशुभफलदात्री यदानुसमशत्रुत्रीचगोस्थानां तद्गानयोर्दृष्टिरशुभेति अथयवननामांकितादृष्टिः मुक्तावलीस्थादर्कसप्तमस्थान्मुक्तावितातरवीयदृक्चतुर्थेतुनिस्वः प्रोक्ताःभयप्रदाः तृतीयेकादशेदृष्टिस्तदीप्रोक्तामहोत्तमा नवपंचमयादृष्टिस्तत्संज्ञासप्रोक्तामहाशुभेति अथद्वादशस्थयोःराशिभेदमत्यपिद्वादशांशमधेतयोरुच्चस्थानेदृष्टयायथोक्तफलदात्र्यः स्युः द्वादशांशांतिकमेनुसाधारणफलदात्र्यःस्युरित्युक्तं समरसिंहेन सर्वाश्चेतर्हिदृशोद्वादशभागांतरभुवेयुश्चेत् तत्सविशेषाःप्रोक्ता दृष्ट्यनुसारफलं सर्वमिति धामनाथपि दृष्टिस्थानेषु सर्वं पुरुषुद्वादशांशांतरस्थितिः शीघ्रग्रहाद्दृष्टिमंदः शुभस्तादृष्टिरुच्यतेइति अथग्रहणं दीप्तांशमध्येदृष्टिफलंपूर्णप्रोक्तंयच्छेनिस्वचरादृनि ॥ सशांतेवापि ॥ पुरः पृष्ठस्थदीप्तांशविशिष्टदृकफलंग्रहः दृष्टादृष्टिकमनर्षांमध्यमंदृकफलंविदुरिति विशेषान्मुक्तावल्यां शीघ्रस्वचरपुरः स्थिरभा

मीतस्वदृङ्गदितायफलासा अन्यथाभवतिभाविफलात्ता वर्तमानफलदासमगत्याइति अन्यापिविशेषदृक्कर्त्तात्रिकसारे॥ क्रूरग्रहाश्चेत्स्वदृष्टिसंस्थापापतराः सौम्यदृङ्निस्थिताश्च यर्ध्वंनेदृष्टिफलं यथार्कफलं नरदृङ्चविलोमसंस्थाइति यदानुक्रूराः सौम्यदृष्टिविषयगाभाः क्रूरदृष्टिविषयेनदार्दुफलदातारः स्युः क्रूरसाम्ययोर्योगचरणचयंफलंतत्र यंयंग्रहंवामनः दृष्टदृष्टिस्थिताः क्रूराः सौम्याः सौम्यदृगाश्रिताः दृश्यदृक्फलं पूर्णं नृणां यर्ध्वंतिरश्चराः व्यत्यस्थाः फलंस्याद्दुर्यर्ध्वंतिग्रहदृष्टिजं पादानसाम्यापेक्षेश्चफलंक्षयंविचक्षणेरिति॥ विशेषांतरमाह्रसमरसिंहः चक्रस्यवामदृष्टिर्दक्षिणदृष्टिर्बलीयसीज्ञेया॥ अथवामदक्षिणदृष्टेर्लक्षणमुक्तंहिल्लाजेन॥ यूनाद्यराशिषट्कंयात्प्राग्व्यंचनलग्नात् यात्याभ्यांतरयोपिसंज्ञकावामदक्षिणाख्यातुवामनापिचक्रार्धंतर्लेदृष्टिर्यहाणांवामदक्षिणा ज्ञेयानाभ्यांबलंशोढावामदृष्टेसुदक्षिणेति॥ अयमर्थः॥ लग्नस्थग्रहस्यलग्नस्थभुक्तभागाशरभ्यसप्तमभुक्तभागपर्यंतंयादृष्टिः सादक्षिणा एवंसप्तनवमांशयावदापिदृष्टिः सादक्षिणदृष्ट्येपक्षयानिर्बलज्ञेयेति॥ उदाहरणमाह्रसमरसिंहः॥ भुक्तंद्रेष्काणदृष्टिर्मध्यात्सबलेतिसर्वंतोव्यूह्यं॥ अस्यार्थः॥ दशमकर्क्षाद्यन्मकाशाद्भुक्तंद्रेष्काणपर्यादृष्टिः सासबला एवंसर्वत्रसंज्ञेयं॥ अयमर्थः॥ दशमस्थग्रहस्यचतुर्थपर्यंतंयादृष्टिः सादक्षिणदृष्टित्वात्सबला अतश्चतुर्थादशमंयावद्यत्सावामदृष्टित्वान्निर्बलाइत्यर्थः अथस्थानविशेषोक्तदृष्टिविशेषफलनिर्णयार्थंस्पष्टदृष्टिकलानयनमुक्तंसंज्ञातंत्रे अथास्यपश्चंनिजदृष्टिसंज्ञेदादेकादिशेषभुबलिप्तिकास्युः पूर्णं० खवेदा ४० खिथयो १५ खेवदा ४५ खंपदृष्टि ६० रभंशरवेद ४५ संख्यातिथ्यः १५ खवेंद्रा १० वियद० भ्यनर्काः ६० शेषांशायातेव्यतिशेषघातान्नवधंखरामै ३० रधिकोनकास्येः स्वर्णभुक्तेनाः स्फुटदृष्टिलिप्ताइति॥ अथवासुगमोपायोमत्कृतः॥ इष्टग्रहविहीनदृश्यशेषतोदृष्टिरुच्यते एकशेषेविनाराशिमशार्द्धंदृष्टिरुच्यते द्विशेषपंचभू १५पैतंभागार्द्धंचविंशेषकं भागार्धंविंशतिः ३० युक्तंचतुर्भेस्यार्द्धसंयुताः भाग्यांशाः ४ पंचमंहिघ्नभुक्तांशादृष्टिरुच्यते षट्कृ

द्विघ्नाः भोग्यभागाः ६ सप्तमेस्यार्धसंयुताः॥ भुक्तभागाभवेद्दृष्टिः कलाद्यास्तानिकोदिताः अष्टरामाद्रिकंशोत्थं भा

राशयः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१ अं	२ अं	३ अं	४ भा	५ भु	६ भो	७ भु	८ रा	९ रा	१० ख	११ सु	१२ भो	शेषे
दृश्यः	६०	०	४०	१५	४५	०	६०	०	४०	१५	१०	०	शांशा	शांशा	शांशा	गांशा	क्तांशा	ग्यांशा	क्तांशा	शांशा	शांशा	रादि	यदि	क्तांशा	दृष्टि
उत्क्रं	६०	४०	२०	३०	४०	६०	४०	३०	४०	३०	११	११	पंम	युनं	दिय	नां	दृष्टं	युजी	दृष्टं	दृष्टं	दृष्टं	फलं	युनं	दिय	कला
	क्रम	ध	क्रम	ध	क्रम	ध	क्रम	ध	क्रम	ध			जी				जी		जी			दृः	दृः	जी	

गार्यांभव ११ राशितः शेषमंगीयंनं द्वाभ्यांहनंदृष्टिसुजायतेनवमे॰ दशमप्येवंज्ञेय ११ मेभुक्तभागका॥ दृष्टिघ्नाः ११ शून्यभेद्विघ्नाभोग्यांशादृष्टिरुच्यतेनाअथास्मिन्गणितेस्थानदृष्टिविनापियहाणांदृष्टिरायाति अत्रदृशेभोग्यः५।१५ दृश्यंद्वः ५ अधोभयोर्यद्यपिषष्ठाष्टमस्थानदृष्टिर्नास्तितथापिपूर्वोक्तगणितेनागतादृष्टिफला २० नवमदृश्यमाणेत्थंशादियोगेवर्षेशविचारेस्या॥ अथचयोभावः॥ स्वामिसोम्याभ्यांदृष्टेयुक्तेयर्मेनैर्धे इत्यादिभावविचारेपिस्थानदृष्टेः प्रामाण्यंगणितागतदृष्टेर्वेतिसंशयनिवारणार्थंयथाभयोरैक्यंभवतिनथागणितमुक्तंमुक्तावल्यांदृष्टेनदृश्येदशदृग्भ १० तुल्योभागाश्चोनेत्र २०हतेतिथिभिः १५ यंके ३।९ खरामेभ्य ०।३१ इभाब्धि भेतु ८।१४ विघ्नविहृत्यात्तमिषुश्रुतिभ्यः ४५ खनर्क ६० शशिप्रमितेहिनिघ्नवियद्वसव्यो ६० भवतीदृष्टिः श्रुतिदृ ४। १। निघ्नविलवोहिदृग्भे २।१० खार्श्वी ४ रंकेभ्यः १० स्मरसिंहशास्त्रादिति अवतृतीयेकादृश्यादृक्दृष्टिस्थानेषवदृष्टिगणितमुक्तं नान्यस्थानेपुनर्यापिशास्त्रादाकृक्दृष्टेः प्रारंभः राशेर्नवचरसंज्ञः एवंस्थानदृष्टिगणितागतदृश्यो रेस्थानवर्ज्यज्योतिर्विदस्तमेवदृष्टिगणितंयुक्तिसहमालोक्ययामः॥ अथदृक्खेचरानयनमुक्तंतत्रिकालंकारे॥ स्वयाधिष्ठितभादृग्यावधिर्यावान्कादिर्लंकोदयान् संयोज्यात्तमिनःफलंखशाशिभिः १० सोकादिदृक्खेचरः युक्तोभैर्नवभिःसशेषरहितंयात्स्वदेशोदयान्नैकीकृत्यपुनस्तथैवखचरः साध्यांशपूर्वीबुधैः यस्यांशोगदलंनयो-

१	२	३	४	७	८	९	६	२	१०	दृष्टान्तिनदृश्यवाः॥
१	१	१	१	३	३	२	२	४	१	भागगुणकाःस्युः॥
२	२	१	१	२	२	१	१	३	३	भाजकाभवंति ॥
१५	१५	३०	३०	४५	६०	६०	४०	१०		दात्यफलमिदं ॥

समभवतिस्पष्टोयदृष्टियदृग्न्युत्क्रमागमितालब्धायदिनदादृष्टिस्फुटासोच्यतेयंदृग्गुणतिथिशकाभाक्फलं पूर्णसतीधीमतांकेषांचिन्मनसीदृशंदृशिमयास्वेचारिणांभाषितंयादृशः एवंदृग्यारंनरभागकोश्चदीप्तांशुकुभ्यायदियागकार्यं यागतथामितथंयदिवाद्यःनिष्टं यहाबद्दृग्लेकिलवक्ष्यमाणमिति ॥ अथ ॥ दृष्टिगणितविशेषानेशमिश्रोक्तः दृश्यस्यदृष्टारहितस्य भागागतेदुन १८ श्चेदधिकाःस्वशमात्रशोध्याः पुनस्तेरविनो १२ विशोध्याः स्वरीक्षभागादधबाधिशोध्याः नवहिशद्भांतिनदानदृश्यायुक्तोदृक्स्थानकलाविनिघ्नाः दिवाकरे १२ दीप्तलवैः क्रमेणभक्ताः स्फुटादृष्टिकलाभवंतिदृनि ॥ यहदृष्टिप्रयोजनमाहवामनः ॥ फलंदृष्टिप्रधानत्वान्मेषीचक्रस्यपूर्वदृष्टयाहितासत्रावसरप्राप्तंमेषीचक्रमुच्यते तत्रमेषीचक्रंचतुर्विधं एकंवैदृष्टियज्ञनमिश्रसमशुक्रूपमद्वितीयंदृष्टियज्ञोनाधिमित्रमित्रशत्रुसमाधिशत्रुरूपं तृतीयंदृष्टियज्ञनमित्रसमशत्रुरूपं चतुर्थंदृष्टियज्ञेवैनियतमित्रशत्रुरूपं तत्रप्रथममेषेभौमेऽादिसहितंमेषीचक्रंरामकृतानिके मित्रंतृतीयपंचमनवमेभादज्ञ ३।५।९।११। गतोपियोयस्यधनरिपुमृतिरिःक्षुच २।६।८।१२ समोयहःस्यादितिस्वेशत्रुरूपेकतुर्थेजायास्थानेतदादृशमे १।४।७।१० तात्कालिकस्पष्टज्ञमनेनेतादृक्षधिनमस्माभिरिनिहीनयंशेषबलोपयुक्तंपंचधामेऽादियुनंमेषीचक्रंमुक्त्वाचरांशः प्रत्यक्षमत्रदृष्टि ९।५ फलदोज्ञेयोधिमित्रादिभोयुक्तस्वेहदृशा ३।११। यपश्यतिचरांशंमित्रस्थेमेस्मृतःनेवालोकयतीहृ २।६।८।१२ यः सतुसमोयोयुक्ततोज्ञेयदृक् ४।१० दृशाशत्रुरधिशत्रुरिपुः प्रत्यक्षदोज्ञन्यदृक् १।७ इति तृतीयंमित्रशत्रुरूपंमेषीचक्रमुक्तंत्रेव दृशानिष्टक्षकोक्षेटोनेक्षकोक्षभाशुभो यहाभिरिपुज्ञयोस्वदृष्ट्यानाशुभानदृनिचतुर्थेनियतमित्रशत्रुरूपंद्विधिधंमेषीचक्रमुक्तंनाविकसारे मित्रण्यारज्ञाशांकशुक्रसचिवाः भौमार्कदेवार्चिनाःज्ञीवार्कक्षणधिषाः

ज्ञानिसितौचंद्रार्कभूनंदनाः॥सोम्यादित्यभुवोज्ञशांकजसितोमंदज्ञशुक्राइमे॥ सूर्यात्स्थूरिपवस्तुनाजिकनेमंशोधायपैश्चोदिना॥एषांसर्वेषांचक्राणांयथासंप्रदायंव्यवस्थाइत्युच्यते॥ मेषीचक्रप्रयोजनंवक्ष्यमाणपंचवर्गीयलक्षेयमिति॥तद्येसर्वेषकटीमधिष्यति ॥ अथपंचवर्गीयलंतत्प्रयोजनमाह ॥ यादवस्मृतिः बलविद्यापकालानांपंचवर्गीयलंविनानभवदनांवक्ष्यामिपंचवर्ग्याः प्रसाधनमिति ॥ तात्कालकालकारोपि ॥ वीर्यज्ञानेवर्षनाथप्रसिद्धेकर्तुंशक्यानेवयस्मात्समासुज्ञातुंवीर्यसूर्यतः सेचरांणांतस्माद्दृश्यंपंचवर्गाविधानमिति पंचवर्गीनाद्दमसारसिंहः स्वयंहस्वोच्चहृद्वेशराशिकमथमुग्रहद्वेनेति पंचवर्गाधिकारंविनाधिकारंयद्दानबलीति ॥ तदर्थंग्रहेज्ञानाहवामनः ॥ भौमशुक्रज्ञचंद्रार्कबुधशुक्रकारमंत्रिणः सांवि: शनिब्रह्मजीवोमेषादीनामधीश्वराइति ॥ अथयहाणांउच्चनीचराशीन्नरपरमाह्यज्ञानयनमाहयादवः ॥ मेषोवृषोथमकरोमृगदृक्कुलीरोमीनसुलादिनषपूर्वखगोत्रकानि आज्ञा १० पि ३ पिंड २८ तिथि १५ वायु ५ भ २७ विंश २० तुल्याऋक्षांशकाःस्वमदरगाश्चभवंतिनीचादृनि राशियुद्वहेज्ञाः संज्ञानंचेमथंयनर्कोष्टशरघुभागानीवास्फुजितारज्ञेश्वराणां रथदृष्टपंणागजरामलोज्ञाः शुक्रज्ञजीवार्कफुजेशहृद्दाः युग्मेषडंगेघुनगांगभागाः बुधास्फुजितीक्षेकुनार्किहृद्दाः कर्केनगांगांगनगाब्धिभागाः कुजास्फुजितेज्यज्ञेश्वराणां सिंहेगभूनाद्रिसांगभागादेवेज्यशुक्रार्किबुधारहृद्दाः स्थियांनगोज्ञाब्धिनगाक्षिभागाः सोम्यज्ञजीवकुनार्किनाथाः तुलेरसाश्वाद्रिनगाक्षिभागाः कोणज्ञजीवास्फुजितारनाथाः कीटेनगाब्ध्यष्टयुगश्रुतीनांसोम्येज्यशुक्रार्किकुजेशहृद्दाः४ शरांगभागाः भामारयुर्जिज्येज्यज्ञेश्वराणां चापेरविर्षंबुधिपंचवेदाःजीवाब्दजिज्ञारसनंश्वराणां मृगेनगाब्ध्यष्ट ४ शीध० पंक्षी ३ कुभेनगांगाद्विशरेषुभागांशशुक्रकजीवारज्ञनंश्वराणां मीनेर्कयंदालनंदपक्षाः सितेज्यसोम्यारज्ञेश्वराणां ॥ अथयेराशिकेज्ञाउक्तास्तात्कालिकालंकारे ॥ ॥ मषभोमार्कशुक्राविदधिपुज्ञाद्याः स्युर्यथे

युग्मराश्योर्देवेऽयक्ष्मानमूर्यासिनबुधशाशिनः कर्कटेसंप्रदिष्टाः सिंहेमंदेऽत्यभामारविसिनशाशिजाः स्युर्बुधस्यांतृतीयां
चंद्राकीज्यानलधालोकुजरविकवयोद्वेदुमंदाश्चरोपे॥मकरेगुरुभौमपश्चिमीशाः सितविचंद्रमसोघटेमिरुक्ताः यानिधा
कपतिभूमिजानुमीनकथिताः स्वदृणकैर्दक्षाणनाथाइति वेराशिकेश्वरालाघवनाक्ताः॥ संज्ञानंवेऽपि आशाः कुजारा
रविनोपिमध्यमाः सिनातृनीयाः कियनोदक्षाणपाइति॥ अथमुशस्हृद्दाउक्तास्तानिकरनमालार्थं॥ मुशस्हृद्दास्याः
क्रियनकतृकुलीरपूर्वाः क्रियपूर्वकाणामिति एतत्स्मृतं यादवस्मरिः अथनुर्हृदयोतमुखाः स्मृनास्वलिकुलीरदाणा
श्वकुलीरनः घटमुखघटयुग्मघटमनाः मृगवृषणदशामकरादयइति॥ तानिकभूषणतानिकालंकारामुशस्हृ
हेशाअन्यथेचोक्ताः॥ रवीज्यमंदाः सितचंद्रभौमाः यानिज्ञजीवाः कविभोमचंद्राः मुशस्हृद्दशाअनतोमृगेशा
धनुर्धरादन्हिशिनिद्दयोरिति नेनद्दस्यमूयतः समरसिंहेनेतवर्षज्ञानिर्णयार्थं वेराशिकेश्वराउक्तानतुमुशस्हृद्दे
दैशाः मेषादिचतुरस्रेशाशिकेश्वरावर्षेशार्थंमेवत्युक्तंज्ञानंवे वर्षेशार्थं दिननिशाविभागोक्तास्त्रिराशिपाइति त
स्मादत्रपूर्वोक्तानवांशशाश्चमुशस्हृद्दशा॥उक्तंचसुधानिधौ॥ मुशस्हृद्दनवांशंचकथितंनाजिकेमनेइति

॥अथद्दक्षाणचक्रमिदं॥											
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
मं	बु	गु	शु	श	र	चं	मं	बु	गु	शु	श
र	चं	मं	बु	गु	शु	श	र	चं	मं	बु	गु
शु	श	र	चं	मं	बु	गु	शु	श	र	चं	मं

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	राशयः
शु ६	शु ६	बु ६	मं ६	गु ६	बु ६	श ६	मं ६	गु ६	बु ६	शु ६	गु ६	हदस्वामिनः
रु ८	बु ८	रु ८	रु ८	शु ८	शु ८	रु ८	रु ८	बु ८	शु ८	बु ८	बु ८	हदस्वामिनः
बु ८	गु ८	बु ८	बु ८	श ८	गु ८	बु ८	बु ८	बु ८	गु ८	बु ८	रु ८	हदस्वामिनः
गु ८	मं ८	गु ८	गु ८	मं ८	श ८	गु ८	गु ८	मं ८	श ८	मं ८	श ८	हदस्वामिनः

नाजिकतिलकेपि॥ मुशस्हृद्दे शाश्चनवांशनाथाः मेषाः
सदासिंहकरोमकाश्चेतिति॥ नाजिकमुक्तावल्यामपि॥ मुशस्हृद्दे ज्ञानवर्गांशेपान्थे जयुर्ननेसिंहकशास्त्रविदा इति॥

अथपंचवर्गाफलमुक्तं यादवेन॥ स्वकीयगेहादिभवाद्यभा स्यात्सापारिजाताविपरीतभावाः मित्रारिजामध्यफलंपुनर्यो
विशंपरीयातिवनंब्रुवंहं॥ अथपूर्वग्रहबलसाधनार्थं स्थानान्युक्तानि॥ इदानींकस्मिन्स्थानेकियद्बलमुक्तंग्रहसाधनेषु
विंशन्सभे ३०विंशतिः २० रुद्रांगेस्यात्तिथिः स्वद्दहे दक्षाकंदक्षाणेनवांशकेपंचभवंनशीति एवंयुगाशाश्चविशेषका
स्त्रयोऽपि॥ अथमित्रसमशत्रुरूपेमेवीचकेबलविभागाउक्ताः॥ संज्ञानंवे॥ स्वस्वाधिकारांशकबलंसुहृद्दे पादोनमर्ध
समभेरिभेंधिः एवंसमानीयबलंनदेयंवेदोधृतेहीनबलः शरोनइति॥ उच्चबलानयनमुक्तंवासनेन॥ नीचोनीनोयद्रूपद्वाधिकोमंडलशोधितः शेषस्यांशानंदभक्तावलमुच्चस्थनायनइति अथमित्राधिमित्रसमशत्रुरूपे
धिशत्रुरूपेमेवीचकेबलविभागाउक्ताः॥ नाजिकतिलके॥ उक्ताः कलाः स्वर्क्षगनेग्रहेद्दे प्रत्येकवर्गत्वधिमित्रगेहे स्वां
श्यज्ञहीनाहिनगेहमंस्थे स्वार्धोनितास्वांघ्रिबलक्षयोनासमर्क्षगेशत्रुयहोपयातेनिजांशुसाम्यप्रमितंबलंस्यात्॥
अथहिपड्डेपगतेस्वकीय॥नृपांशकाप्तिता इतिवर्गशेर्यं यथागतेतुंगबलंतुनेनसमन्वितंवर्गबलंबलंस्यात्॥ मित्रशा
त्रुरूपेमेवीचकेबलमुक्तंपड्डतौ॥ मित्रमित्रारिमेत्रिंशा ३० मिश्राः ५५ साद्धा ७।३० द्वयोश्चकंद्दतुनद्दलंच्यंशाद्दे क्षाणे

अथविधामेवीचबलचक्रवा॰४॥																								
यहव	म	मि	सम	शत्रु		स्व		मि		सम		शत्रु												
दहस्व	३०	२२ ३१	१५ ०	७ ३०	स्व	३० ०	२२ ३१	७ ०	१५ ०	८ ३०	३ २२	१ १५	० ७											
दंका	१५ ०	११ १५	८ ३०	३ २२	मि	१५ ०	११ १५	८ ३०	७ ०	३ २२	१ ११	० ८												
सुसहृ	१० ०	७ ३०	५ ०	२ ३०	सम	१० ०	७ ३०	५ ०	३ ३०	२ ०	१ १५	० ३०												
	५ ०	३ २२	२ ३०	१ १५	शत्रु	५ ०	३ २२	२ ३०	१ १५	१ ०	० ३०	० १५												

शत्रुमित्ररूपमेवीचकेबलचक्रं॥																								

ऊनाः शत्रुभेषादोनाः ३।४५ स्वगुणांशकैर्दशलवाः १० भाणांशकाभिश्चेष्टैष्काणसदलाथमा २।३० स्वरिगतैर्नवांश
कैस्वेशराः ५ नवांशेनिनभिश्चगेयमलभाः सार्द्धस्वरेण हृतमिति तदैक्यनुर्यभागप्रमाणकाबलोन्मितिः दशाधिकेष
लेबलीशराख्यकेत्यवीर्यकइति अथशामनेनलग्नस्यापिपंचवर्गीकार्यमुक्तं॥स्वांशेननवांशकैर्हृतायदृष्टैष्काणएव
च सलग्नस्वचराणांतुभोक्तेयंपंचवर्गीकेति॥ अथवर्षदशाद्यानयनेदशाबलादिनिर्णायार्थंविशोपकविभागेननष्टग्र
हादिस्फुटमुक्तंनाडिकसारे॥ भाणेनष्टबलोग्रहोदशामितेर्मध्योविशोपैः १० तथाश्वेशोपञ्चभिर्नैः १५ सुखार्थ
जनकः प्रोक्तः खदलैर्भयेदिति॥ननुविंशतिविंशोपकात्मकंबलंस्यापिग्रहस्यनायातिनचाहि॥ मेषस्थसूर्य
स्योच्चबलादियद्यपिसमायातितथापिस्वगृहत्वाभावान्मित्रसमशत्रुगृहादिभेदरूपबलतारतम्येनायत्व
न्यूनतासार्द्धद्व्यविंशोपकमितंभवत्येव॰ एवंसतिसार्द्धाःसप्तदशविंशोपकाबलं॥सिंहस्थसूर्यस्यस्वगृह
बलंयद्यपिसमायातिनथाप्युच्चराशेरभावादुच्चबलस्यन्यूनतायांषोडशविंशोपकाबलंस्यान्नतुविंशतिविंशो
पकात्मकं अथवृश्चस्यकन्यायांपंचदशांशेस्वगृहबलंस्योच्चेयद्यपिपूर्णंसमायातितथापिहद्रेष्काणनवांश
बलानिपूर्णानिनसंभवंति॥यतःआदिमाःषडंशाःकन्यायांवृश्चहद्रा॥अंतिमाश्चिभागेवृश्चद्रेष्काणःअंतिमसं
ज्ञश्चयंनवांशःयदिकन्यांतिमनवांशोगृह्यतेतदास्वगृहद्रेष्काणस्यनवांशबलानिसंपूर्णन्यायांतिपरस्वकंसंधि
त्सतोःपरंप्रच्यवते॥इतिन्यायादुच्चबलंकिंचिदूनहद्रादिबलमपिमित्रादिगृहेशखान्यूनमतःपरमबलंयथा
कथंचिदष्टादशविंशोपकात्मकंबलंस्यान्नविंशतिविंशोपकैरात्मकंबलंस्वस्वगृहोच्चयोर्नेतरैर्द्विशा
तिविंशोपकन्यूनमेवबलंस्यात्अथकेचित्पंचवर्गीहादशवर्गीहर्यस्थानबलानामेक्येभक्तंयदिविंशतिविंशो
पकमितंस्यात्तदापूर्णग्रहोबलीस्यैर्यः॥ उक्तंचयादवेन॥ श्रीसूर्यवर्गीकिलपंचवर्गीस्थानोत्थवीर्येध्यमथापि
भक्तं चेद्विंशतिः पूर्णबलोग्रहः स्याद्बलानुमानेनचमध्यमादिरित्यलमितिप्रसंगेन॥ अथदशाफलज्ञानार्थंपंचवि

DR. BHAU DAJI
डॉक्टर भाऊदाजी लाड आर्यसमाज संग्रहालय
MEMORIAL

शकफलज्ञानार्थंषड्विंशोपकानिष्टैरात्मकबलोहीनबलः षड्विंशोपकाधिकबलोमध्यबलः द्वादशविंशोपकात्मकबलः पूर्ण
बलः एतत्स्पष्टमुक्तंहिल्लाजेनपंचविंशोपकान्यूनबलोनष्टबलोग्रहः पंचविंशोपकबलोहीनवीर्यः प्रकीर्तितः पंचाधिकब
लोमध्यबलः संपूर्णवीर्यकः दशाधिकबलोदेशफलंसेवंविभागतः॥ इतिसामान्यपंचवर्गीबलंसाधनं॥ अथवय
स्तरयुनखिदकादिसमरसिंहादिसंमतं॥ स्थानादिकालनिर्मुक्तंचेष्टाबलनिरूप्यते उक्तंचसमरसिंहेन सामान्य
बलमिहाक्तं विशेषमथवोक्ष्यफलमूह्यमितिनवस्थानबलंसविशेषपंचवर्गीचक्रंसूचनमुक्तं कुर्थयोगसमरसिंहे
न सबलीस्वगृहेवेशादिकहोराद्रेष्कणमुशत्फलहेथुगतखेटैरिति एतत्स्पष्टंगणितपूर्वमुक्तं॥ तानिकमुक्तावक्ष्यं॥ स्थाधिष्ण
होतर्कचेदापिनेवरूपाद्यनिस्युर्गृहिकेंद्रिधनानि तुंगवदाख्यश्चिनसादर्धहद्रेशगताद्धोनसार्धान्यतः स्युः त्रैराश्युधहोनस
धार्धकानिवेशत्यर्धस्थान्मुशत्फलसंज्ञेयहस्तेषुरातिपुहादशांशाः गेहारंगाख्यमयोख्यपिदस्याः रामाश्चत्वारिनवचं
द्राईकानिचंद्राईकानिचंद्राईशरूपपूर्वाः क्रमेणखेटेशहृतेसप्तभास्तादिगेहाद्धपेभार्हुन्यभक्तस्योनुपातः अ
भिन्नादियहादिभ्योबलंयदिहस्तांधिनंतत्रहृतमानविभक्तंस्फुटंभवेदिति अत्रतर्कचेदार्थकानिहादशो
क्तानिरूपकबलंभवति अथात्रस्वगृहेपूर्णबलंदुरफेस्वगृहेनग ७ भगइत्युक्तेः स्वगृहात्सप्तमेराशेगृहोनि
र्णयः अंतरेविराशिकमुशत्फलसंज्ञेयं तत्रार्कचंद्रयोरेकमेकंस्वगृहमनोनसंदिग्धं भौमादीनांनुस्वगृहहृद्यसद्भा
वात्सप्तमस्थापिहेविधात्कथमशबलानयनोपायउच्यते॥भौमादिचारवशान्निजकास्थितमेवस्वगृहंनानुद्दि
स्थितमिति संप्रदायसुक्तिरिति अथगृहः स्वगृहसप्तमाद्दिशोध्यशेषंषडधिकंचेद्दादशकृद्धोचेद्यथास्थित
मेवस्थाप्यं ततस्तस्यांशाः षड्भक्ताः कलादिबलंस्यादिति॥ अत्रोपपत्तिः॥ स्वगृहप्रारंभेपूर्णविंशत्यात्मकं
बलंतत्सप्तमारंभेशून्यं अतोनुपातः यदिराशिषट्कांशैः १८० पूर्णबलं ३० लभ्यतेतदेष्टनक्षिमिति अत्र
गुणहारयोस्त्रिंशताः पर्वतेऽतेगुणस्थानेरूपंभाजकस्थानेषडित्युपपन्नं एवमधिमित्रगृहस्थगृहेपूर्णबलं

पंचधामैत्यादलविभागचक्रं

	यह	उच्च	हृद्य	वैरि	मु.
सवर्गो	६	४	३	२	१
मित्रवर्गो	४	३	२	१	॥
मित्रगृ	३	२	१	॥	०
शत्रुगृ	२	१	॥	०	॥
शत्रुवर्गो	१	॥	०		
अतिशत्रुगृ	॥	०	०	०	०

द्विधामधीचकेबलचक्रं

	यह	उ०	हृ०	वै०	मु०
स्वगृहे	६	४	२	२	१
मित्रगृहे	४	२	२	१	॥
शत्रुगृहे	२	२	१	॥	०

एतत्स्फुटीकरणविधिरुच्यते

२१ अधिमित्रगृहात्सप्तमे शून्यं तत्राधिमित्रस्य गृहस्थं गृहं अधिमित्रसप्तमगृहाद्विगो ध्रुवशर्पगृहधिकं हृद्राशक्रुं नौचेद्यथास्थितस्यांशाः नवभक्ताः कलादि स्वाधिमित्रगृहबलं स्यात् ॥ अत्रोपपत्तिरनुपातेन ॥ यदि राशिपट्कांकैः १८० पूर्णबलं २१ तदेष्टेनकिमिति अत्रनुपातेन द्वाविंशतिभिरुपपर्वभिरुक्तेनगुणस्थानेरूपभाजकेन यद्दत्युपपन्नं एवंगृहबलेस्वस्वपरमबलेन स्वस्वसप्तमपर्यन्तेन चपूर्ववदनुपातयुक्त्या सोपपत्तिकं बलं साध्यं स्वोच्चबलं त्वनुपातेनमागानीतमेव अधिमित्रायुक्तेउक्तवदनुपातेनबलं साध्यं उच्चराश्यर्धशेषं बलमवकर्तव्यं अथहृद्दे ष्काणनवांशानां सप्तमनैर्वश्यमितिवचनाभावादंशैरेवानुपातः तत्र थाद्रेष्काणप्रारंभैकलोपचयः पंचभांशाः समासोपूर्णबलं १० दृशांशसमासोधरन्ध्रबलं० तत्रगृहविरामानेद्रेष्काणमुक्तभोग्ययोरल्पसंज्ञादिद्विगुणकलादिबलस्यात् ॥ अत्रोपपत्तिः ॥ यदिपंचभिरंशैर्दशकलामितंबलंनरैरेकनकिं अत्रपंचभिरुपपर्वभिर्लब्धनेष्टस्थानेद्वयमित्युपपन्नं एवमनुपातेनाधिमित्रादिद्रेष्काणबलं साध्यं एवंस्वादिनवांशेस्वादिहृद्दृश्यानत्रद्रेशैरनुपातात्फलंलब्धं तत्रहृद्दृश्यांपरमबलंकलाः १५ मुक्तशेषहेपरमबलंकलाः एवं सर्वबलेक्ष्यं ग्रहोपरि अन्येषांग्रहाणांदृश्यः समागतासद्रेष्केणगुणितं६० भक्तंस्फुटंस्यात् एवंसविशेषपंचवर्गिचक्रनिरूपणानंतरं अन्यस्थानबलमुक्तं ॥ तत्रबलमरसिंहेन ॥ योलग्नेकेंद्रेवातन्निकटेवाथवीक्षतेलग्नं पुरुषागगनाद्यावतृतीयभवनेस्त्रियोषिनवमांनं पुंसवेदाः पुंराशौस्त्रीराशौग्रहाबलिनः स्थिरराशौवाभवंतिनेबलिनइति एतत्स्पष्टंगणितपूर्वकमुक्तं मुक्ताथवात्मांशपंकेंद्रेनदुपस्थितग्रहरूपका

ईश्वरणोक्तिबलं स्त्रीपुरुषभवनेनवमां पुंसुभावफलोनोपरगेपुस्थिरराशौ सर्वेषांपुंस्त्रीराशौपुंसंगनाख्यानामिति अचलसंग्रहः पूर्णवीर्यः केंद्रेअर्धवीर्यः पणफरापोक्लिमयोश्चरणवीर्यः तत्रपूर्णबलपष्टिकलात्मकं अर्धविंशत्कलाश्चरणंपंचदशत्कलाश्चरेण १५ कलाः ॥ अथसूक्ष्मसमग्रहेपूर्णबलं ॥ द्वादशसंधिपरामविकलनोलग्नभावप्रारंभः प्रथमसंधिशर्मयाबद्धाबफलापचयः अंतरस्थेग्रहेऽनुपानः कार्यः सचानुपानः पूर्वग्रहसंधयंतरंकार्यइत्यादिभावफलानयनार्थकृतमेवा अनोलग्नस्थग्रहस्यभावफलमेवबलं केंद्रस्थग्रहस्यभावफलार्धमेवबलं पणफरापोक्लिमस्थग्रहस्यभावफलंचतुर्थांशोबलमिति अथस्त्रीग्रहाणांचतुर्थादिषड्भावेषुबलसंज्ञेकेः पूर्वयुक्त्याचतुर्थादिषड्भावस्थानंस्त्रीग्रहाणांभावफलमेवनचखंबलं एवंपुरुषग्रहाणामपिदशमादिषड्भावेषुस्थितानांभावफलमेवबलमिति स्थिरराशिस्थग्रहबलं तत्रराश्यादिप्रारंभैकलोपचयः पंचदशांशो १५ पूर्णबलं राश्यंतेभाग्यमनोग्रहस्यस्वराशिपूर्वार्धस्थितस्यग्रहस्यभुक्तांशाः राश्युत्तरार्धस्थितस्यभोग्यांशाश्चतुर्गुणाबलं ॥ अत्रोपपत्तिः ॥ यदिपंचदशांशैः पूर्णबलं ६० लभ्यतेनक्षस्थिरराशिस्थितग्रहभुक्तभोग्यैरंशैः किं अत्रोभयोः पंचदशभिरुपपर्वभिर्लब्धेनांशाश्चतुर्गुणाः कार्यइत्युपपन्नं एवंविषमसमराशिभागानां पुंस्त्रीग्रहाणांस्थिरराशिसंस्थग्रहबलंचहृद्लेक्ष्यं ॥ इतिस्थानबलं अथदिग्बलमुक्तं ॥ तत्रेषेनथसहजपथंगायपुत्रांत्यभस्थायुमणितद्दृहरेष्कादिग्बलाद्दशबलयुरिति अत्रसूर्यादीनांनवमादिस्थानेपूर्वोक्तयुक्त्याभावफलनुन्थमेवबलंलेक्ष्यं ॥ अथमेवप्रथमंद्वादशबलसमरसिंहेनाक्तं इतिदिग्बलं अथकालबलं ॥ तत्रसमरसिंहः गुरुमंदोयदापश्चिमरात्रौशुक्रेंदुभूसुताःस्युर्यं उदयंनितदाबलिनोनरस्याहर्निशक्तमपरेचअन्यार्कात्सप्तमलग्नोदयः स्यादंशब्दवाच्यः तत्रचेद्रभौमोपूर्णबलिनोअन्यार्कात्शुक्रः सप्तमः कदापिनसंभवत्यतोऽत्रसप्तमशब्दः परमांतरवाचीज्ञेयः अत्रसूर्यशुक्रयोः परमांतरांशैः पंचज्ञात्संख्याकैर्बलं साध्यं उक्तंचमुक्तावल्यामेवसप्तमेचंद्रभौमबलादयोसप्तपंचाशत् ५७ तुल्यांतरेदेयमं

त्रीणि सूर्यतुल्यलेसर्वेषिनिर्बलाः अथग्रहानयनं सूर्यस्यचंद्रस्यभौमयोश्चांतरं षड्नांस्थाप्यं तदंशास्त्रिभक्ताबलंभवेत् अत्रोपपत्तिरुच्चबलवत्सूर्यशुक्रयोश्चांतरं पंचादंशैर्भौमधेस्थाप्यं तदंशाः षड्गुणाः पंचभक्ताशुक्रबलं स्यात् अथोपपत्तिः यदिपंचाशद्दंशैः षष्टिकलाल्भ्यतेतदेकनाडिभिरित्युभयदंशाधिरपचर्तनेत्यनेनगुणकः षड्भाजकः पंचेत्युपपन्नं अथजीवशनैश्चरार्द्धरात्रानंतरमिष्टकालबलारभेतृतीयप्रहरांतरेबलंपूर्णं चतुर्थप्रहरांतेबलंशून्यं अतः सूर्याद्विमानमानीयबद्धरात्रानंतरमिष्टकालसतदातस्मिन्नर्धरात्रेशोध्यः यदितृतीयप्रहरात्परमिष्टकालः सरात्रिमानमध्येशोध्यः शेषंषष्टिगुणं प्रहरमानेनभक्तंकलादिलब्धंयुरुशनिबलंतत्रबलप्रमध्येपिशोध्यः यत्रबशेषंत्र्यूनंतदाद्यादिकंविंशद्गुणंबलं व्यधिकंषड्न्यूनंविधेयंशेषंशद्यादिविंशद्गुणंपूर्वग्रहाणांबलं भवतिरव्यूनलग्नेषडधिकंनुनबलं एवंरव्यूनलग्नेषड्नेसतित्स्रीण्यूहेपुनबलंषडधिकंषट्नंनबाधिकंद्वादशाभ्यक्रमेबशेषंविंशद्गुणंस्त्रीग्रहबीर्यंभवतियतोदिनानिशोः पुंस्त्रीग्राह्यस्युक्तं संशोतुविरामः एतत्स्पष्टयुक्तं मुक्ताबस्यो अकोनलग्नेचयनस्त्रिराशिंथावत्परत्रापचये मरूपं पुंस्वन्यखेटेपुचयान्नबांतं षड्भात्परत्रापचयेनबेयं अयमर्थः अर्कोनलग्नेचयनस्त्रिराशिंयावच्चयनोहृतोरूपंबलंज्ञेयं त्रिराशितोग्रेपचयेनरूपं पुंस्त्रेरपुबलं अन्यखेटपुस्त्रीग्रहेषुसप्तमान्नबमांनंचयाद्रूपंबलं अथरुद्रशमाद्द्वादशांनं अपचयेनरूपंबलंज्ञेयमित्यर्थः ॥ इतिकालबलं ॥ अथनिसर्गबलंतत्रनिसर्गबलमुक्तंतात्रिकग्रहीपेरूपस्यसप्तमांशो ८।३४ बलंभुवेःसूर्यपुत्रस्यतद्दृग्युतो भौमसमरुसिनेद्दृक्जनिसर्गजंस्यात्॥ इतिनिसर्गबलं॥ अथचेष्टाबलंसमरसिंहः मंदगतिःशीघ्रगतिश्चाबक्रःक्रूरदृग्युतः क्रूरयुक्तोबलवान् शुभयुतदृष्टः स्फुटाभ्युदयः सूर्यस्यचेक्रभागेइति एतत्स्पष्टयुक्तंतात्रिकमुक्ताबत्सां द्यिग्युणांशाः रूपोनाबीर्यमधार्कशांनांचक्रभसमलिप्तस्यबलंस्यात् मार्गोदयाद्भागस्थितस्यशीघ्रगस्यमध्यगतेरिति अत्रसूर्येयदक्षिनवांशेतस्मिन्नेवबबांशेस्थितस्यग्रहस्यभागाद्यांद्यिग्युणंषष्टियुक्तः मबशेषंबलंभवति १५

श	मं	बु	ग	शु	चं	र
८	१७	२५	३४	४२	५१	६०
३४	८	१२	१६	२०	२४	२८

अथशुक्रभयद्देनसमानांशस्यषष्टिकलाबलंन्यूनाधिकत्वेनद्व्योरंतरंविंशद्भ्यः शेषंयेयं तदंशाद्द्विगुणाबलं अथशुक्रभसमलिप्तोबदाक्रूरग्रहसहितोभवतिदानबलमित्यपिशेषं अथग्रहस्यमार्गाच्चारादिनेउदयदिनेउदयदिनेबलोच्चयः अथग्रहमार्गदिनमारभ्यबक्रपर्यंतं नथोदयदिवसमारभ्यास्तपर्यंतं यादिनसंख्यास्तदर्धविधायतावत्संख्येहि षष्टिकलात्मकंबलं बक्रदिनेस्वदिनेचबलंशून्यंअंतरेनुपातः यदिमध्यदिनेः पूर्णशुक्रबलंलभ्यते तदामार्गदिनागतेर्गम्येबर्दिवसेस्यतथाग्रहोदयदिनागतेर्गम्यबर्दिनेः किमिति अथोदयास्तबक्रमार्गदिनानांज्ञानं सुगमोपायेनश्रीमद्गुरुचरणैः ॥ सिद्धांतचिंतामणावक्रं पूर्वास्तगः पश्चिमउद्गमोस्याद्वक्रंततोस्तः परउद्गमः शाक्रमार्गदिनसंख्यलुदं त ३२ दंत ३२ वेदै ४ र्नंपे १५ वेदै ४ रदं ३२ बुधः स्यात् भृगोः सार्द्धद्विमास्यष्ट मासैस्त्र्यधिदिनैः क्रमात् नवभिस्त्र्यधिदिवसैर्मसैरष्टभितैस्तथा भौमात्सादुदयस्तस्माद्वक्रंतदनुमार्गता ततोस्तएवंक्रमतोबदं ४ काश्च १० द्विपंक्तिभिः मासैर्भुवासांघ्रिवेदैः युगैः सांघ्रियुगैर्गुरोः शनेः सांघ्रिभुवारामैर्वेदैः साधैश्चवान्हिभिः इत्युदयास्तादिदिनज्ञानं अथग्रहगतिबलं तत्राशीघ्रस्यकार्यः मंदगतेः मध्यगतिन्यूनस्पष्टगतेग्रहस्यसबलत्वं तथामध्यमगतेर्मध्यमगतितुल्यस्पष्टगतेग्रहस्यचरबलत्वं मध्यमगतितोधिकस्पष्टगतंग्रहस्यबलाभावोज्ञेयः अत्रभौमस्यगतितुल्याः कलाद्विगुणाः बलंभवति बुधस्यगतिकलाः षड्गुणाएकोना ७१ शीतिर्द्वाबलंभवतियुरोद्वादशगुणाः शुक्रस्यस्वभ्यंशरहिताः शनिस्त्रिंशद्गुणाः इतिमथिनार्थेगुरुसंप्रदायातेयः ॥ इतिचेष्टाबलं अथदृग्बलंतत्रे ॥ बलंभवतियावत्तावत्तनस्यग्रहस्यवीर्यंस्यात् शुभदृष्टस्यचपापग्रहेनुर्यदृग्योगितस्यपादोनं अन्यस्यग्रहस्यायावतीलिप्तापरिदृष्टिस्तावद्देवतस्यदृग्बलं अथशुभदृष्टस्यग्रहस्यायावतीशुभदृष्टिः सापादानाबलंस्यात् परंक्रूरनुर्यदृष्टिरहितोयग्रहोपेक्षितः तत्संभवेनबलमितिचीक्षतेलग्नं सबलीति समरसिंहः

	पूर्वास्तमयोदयस्थिरत्व	उच्चकालस्थिरत्व	अस्तं	उदयः	शीघ्रगतिमार्गित्वं	मार्गित्वं	अस्तादुदयार्कयं	उदयादर्कं	एकान्तर्मं	मार्गादस्तं	
बुध	दिनं ३२	दिनं ३१	दिनं ५	दिनं १६	दिनं ४	दिनं ३२	मासः ८	मासः १ दि. ८	मासः २	मासः १०	भौम.
शुक्र	दि. ७५	दिनं २८	दिनं २२	दिनं ९	दिनं २१	दिनं ३८	मासः १	मासः दि. ८	मासः ८	मासः ८।१	गुरु
०	०	०	०	०	०	०	मासः १ दि. ८	मासः ३।१५	मासः ८ १२	मासः ३।१५	शनि

दृनिर्दृक्फलं ॥ अथ लग्नादिद्वादशभावे सहमानीबलानयनमुक्कं मुक्कावस्थानन्वादिकानामिह पद्यनांतु पत्युर्बलंचेद्व बलंमादिशं स्वनाथजीबलद्दशासमेतं नृभवुरूपान्वितमाद्यभेषु चनुष्यदास्थेष्व पिचार्धयुक्तं नकीदभेकिंचनयोजनीयं शु भागशुभथोमदृग्वियोगयुगांश ४ युक्तोनमतिस्फुटंस्वादिति विशेषमाह्थामनः स्वस्वामिबलबर्त्तनलयोराशिधिलाधिकः जीवनदृष्टेयुक्तोवासस्वस्वामियुतेक्षितः पृथ्वादया कर्किमृगधनुर्मेषदशाअमीशेषाः शीर्षोदयातेयाः मीनस्मृतयस्मृतः शीर्षोदयादिनबलाः शेषाराशिबलास्मृताः नृहाशयोधलस्थस्थादशमस्थाश्चनुष्यदाः यश्चिकः सप्तमस्थानेचनुर्थे जलराशयः संध्यायांदशिकोराशीर्दिवसेनरराशयः रात्रोबलाढ्याः शेषास्युरितिर्थराशिबलं स्मृतं इतिराशिबलंप्रोक्तं पुराणाचार्यसंमतमिति ॥ अथादशाद्यहाणांबलमुक्कंपक्षनाभेन अर्केकेंदुप्रतिसार्द्धविशोपकंबलंतेयंसंपूर्णबलं षड्विंशोपकात्मकंमध्यमबलंविंशिकोपकात्मकं न्यूनमधमबलंतेयं तथा शून्येष्वनेसथा शोकौसार्द्धकेशेमङ्गयं वेमनस्थंतथोद्देगोरूपेप्रोक्तमिदंफलं सार्द्धरूपेतनोः पीडाद्वाभ्यांदुःखंसुखंसमं सार्द्धाभ्यां २।४५ सुखाबाप्तिस्त्रिभि ४।३० भोगिसुखंधनं सार्द्धत्रिये ५।१५ सर्वसिद्धिश्चतुर्भिः ६ सर्वतोयशइति निर्बलग्रहबलक्षणंतुविशोपतश्चेद्दस्युदुरफलयोगेवक्ष्यमाणेविशद्दीभविष्यतीति नष्टबलानांसूर्यादीनांफलमुक्कंतेजः सिद्धेनत्वगृहिरुक्मरिभवादिरबोविनष्टेऽर्धक्षयोरितिरुजोः वनिजेलघुवं सेज्ञानदानिरनुद्यत्यपपुण्यनेत्ये शुक्रेत्वभोगसुखनाशुगभी; १६

ज्ञानोचेति अनुद्यत्तिरत्यद्यत्तिरूपपुण्यतापुण्यसाहित्यं अनुगभीः स्वसेवकाद्दयं अथबलप्रसंगादिष्टफलदृष्टिविचारोलिख्यते तत्र योजनमुक्कंरलाबल्यां तात्रिकोक्तफलादेशः प्रकर्तुंशक्यतेयतः इष्टफलतानानिर्णयंतद्दथोच्यते स्थोऽः मित्रोच्चगे २ मार्गी ३ सुहृत्सोम्यबलोकितः ४।५ उदितः ६ सोम्यचारीचत्रिविकोणाय ३।५।१।१२१ गोधवर्ग ८ वर्गोत्तमे ९ मित्रवर्गे १० स्वगृहे ११ सूर्यभागगः १२ मूलत्रिकोो १३ मुधाशिलः सोम्ये १५ सोम्यांतको १५ युतः १६ एवंबलयुतः खेटोज्ञेयः षोडशधाबुधैः नीच १ शत्रुवर्गे २ वक्री ३ रिपुपापावलोकितः ५ अस्तः गो ६ व्यया भागस्थो ७ लग्नादिष्टरिपुस्थितः ८ वर्गोत्तमविहीनोयः ९ शत्रुवर्गी १० गृहेपिच ११ सूर्यभागद्गितः १२ क्रूरोरिष्टे १३ मुधाशिलोपिच १४ पापयुक्तो १५ मध्यगतो १६ ज्ञेयः खेटोबलो- इति अथ शुभस्थानगहे शुभफलंरूपमिसंस्थाप्यं अशुभस्थानेगहे अशुभफलंरूपमिंस्थाप्यं पुनः शुभाशुभयोरंतरद्धते सतियच्छुभमशुभंवा : वशिष्टंतद्दैवग्रहस्यैवंकल्पंवा फलंदशाफलादिपुज्ञेयं एतत्स्पष्टमुक्कंमणिस्थेन सर्वत्रफलस्यंपृथगिहरूपंफलंशुभाशुभयोःफलनिर्णयाय इहापिरूपंपरिकल्प्यसाध्यंफलंचकशाभिधमत्रवेयं दशाधिकेश्रेष्ठफलेचपूर्णफलंदशोनेकधिर्नचमध्यं कशाधिकेपूर्णशुभांक १० हीनेशुभंचकशेदशानोवरिष्टं कथंनथाकष्टतरंनियुक्तंफलंदशायोयवनैः पुराणेरिति

अथपंचवर्गाभ्यइष्टकष्टमुक्कंतानिकमुक्तावल्यां दलंदलार्द्धेचनदर्धकंचस्वकीयमित्रादिगृहेशुभंस्यात् तथेवदृक्केगलवसदर्धोनंस्वदृक्केनदलवेकभागाः तदर्धकेनदृलमेवचित्रोनिर्थंशकोर्धचदलंनथोचे नस्वांशकोर्धचदलंचनीचे शत्रर्थखवेदांशनखांशकाकैश्चनु एतदूनंयद्दासेशरातिपुद्दादशांशा इत्यादयुक्तबलविभागांशं इष्टफलं सध्य इतिइष्टकष्टविचारः अबकेचनसामान्येनैवअशुभबलंकल्पयंति उक्तंचद्दिज्ञेन समगतिरुदितेयः सोम्यदृष्टोथयुक्तः सशुभमुखशिखी स्यात्सोम्यभावेकभागे ७ विचरतिशुभमध्येचातिवीर्यः अदिष्टः कथितबलविरोधी हीनवीर्यःखगेंद्रः उभयबलसमासेसाध्यभावेनयोवा विचरतियदिखेटो मध्यवीर्योमुनींद्रेति अबसमग

	गृहे		द्विकोणे			नवांशे			त्रिकोणे			उच्चे			नीचे		
स	मि	शु	स	मि	शु	स	मि	शु	स	मि	शु	स	मि	शु	स	मि	शु
१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	७	१	१
२	८	८	६	१२	२४	१२	२४	७८	१५	३१	६१	२७	६०	८०	०	३०	३०

तिथिरधः शीघ्रगतिः उदितरविरोधात्सगः एवं सर्वग्रहाणि इयं अत्र सार्द्धत्रिंशोपकहृयमितं बलं ज्ञेयं अथात्र त्रिंशत्फलनिष्पत्तिमाह यूयं कं पद्धिमपि बलं विचार्यं तदभावे सामान्यपंचवर्गीबलं विचार्यं तदभावेऽप्यधाबलं विचार्यमितिसिद्धांतः अथ द्वादशवर्गीचक्रं तत्र यामनः गृहहोराद्रेष्काणाः पादांशाः पंचांशाषष्टांशो सप्तमाष्टनवदशांशारुद्रांशाद्वादशांशाश्च मीमशुक्रसूर्यचंद्रार्कबुधशुक्राः मेषिणः सौरिः शनिरथाजीवो मेषादीनामधीश्वराः १ लग्नार्धनाथते होरासर्वबलं ये पुरुषवर्दा ओजराशिभाजकैर्द्वोः समेचंद्रार्कजामता २ मेषादिसर्वराशीनं त्रिभागे पुरुषाकमं आद्यपंचनवेज्ञानोद्रेष्काणाश्चाणीनाबुधैः ३ एकद्वित्रिचतुर्थे पुंलग्नपादेपुनरुक्तियानू स्वस्वराश्यादिकेद्रेज्ञाः पादांशनाथकामताः ४ कुजार्कज्यिबुधाशुक्रः पंचमो रौपुनाथकाः ओजराशिषु पुंग्मेषु हाध्यत्वयतः स्मृताः ५ मेषाद्यात्रिधमेराशेःसमराशोनुलादिकाः त्रिंशेषाविबुधैरेवंराशिषु शंशनाथकाः ६ ओजराशोस्वराश्याद्याः समेसमसमराशितः सप्तांशनाथकाः सर्वेत्रिंशेषाविबुधैः स्फुटं ७ मेषाद्यात्रिवरराशीनां चापाद्यास्थिरराशिषु द्विः स्वभावेषुमिद्राद्याः क्षेपाश्चाष्टांशनाथकाः ८ मेषाद्मृगस्तुलाकर्कप्रमुखास्युर्नवांशकाः मेषकेशरिधन्वादिराशिचक्रेव्यवस्थिताः ९ अजकुंभधनुस्तोलिसिंहयुग्मेकमेषनु द्वांशज्ञानायकालग्नेग्रहानेवं विदुर्बुधाः १० मेषमीनचरानकचापालिनुलकन्यकाः सिंहकर्कटकामक्षादिकानद्वांशवर्गिकाः १२ सूर्यादीनांतुक्षेत्रानां बीक्ष्याद्वादशवर्गिकाः शुभाः स्वमित्रस्वोच्चाश्चानिचानीपापिपापनाः १३ एवं फलद्वयंवीक्ष्यतद्विशोधंपरस्परं यच्छेषंतत्फलंज्ञेयं ग्रहेद्वादशवर्गजं वर्गेशुभाधिकेशूरः शुभः सोम्याः तिशोभनः

निंधाधिकेशुभः क्रूरः क्रूरोतिक्रूरतामजेत् १५ स्वगृहाद्यं ग्रहोदत्तेनत्वादिभावजंफलं निजवीर्यानुमानेन स्थितंराशीशुभावजं १६ एकैकराशिमध्यस्थंविलग्नंशाशिमंडलं तत्वादिभावरूपेण स्वयद्वादिकेणच १७ तेन द्वादशवर्गस्यस्थूलसूक्ष्मफलंज्ञेयं ग्रहाणां सर्वभावजमिति अत्रैकैकराशिमध्यस्थमिलग्नेनतत्वादिसर्वभावानां द्वादशवर्गिकाविधेयाः तस्माद्भावानांस्थूलसूक्ष्मफलविचारःकार्यइत्यर्थः एतत्स्पष्टयितुं संज्ञातंत्रे भावेषुसर्वेषांपिवर्गचक्रंविशोध्यतत्फलमूहनीयमिति द्वादशवर्गचक्रे विंशोपकानयनयुक्तं योगस्तुधानिधोज्ञातंकला १०० स्वेभवनादिकेचमेत्रेनदर्धेच ७५० रिपोनदर्धे २५ तदैक्यमभोग ५० द्रेक्कणर्क्षविंशोपकावीर्ययुतोभवंतीति अत्रकेचनद्वादशवर्गिचक्रेनकुर्वंतिषष्ठेनिच यामनेनग्रहाणांयात्रोक्ता द्वादशवर्गिका पुराचार्यैरनुक्तत्वान् कविमासाप्रतीयनइति एतंनरमणीयंयतोः निप्राचीनाचार्यैनमणित्थं नसोमः सितोज्ञइत्यादिश्लोकदशकेन द्वादशवर्गिचक्रमभिहितं अतएवसंज्ञातंत्रे श्रीमन्नीलकंठदैवज्ञैर्द्वादशवर्गिचक्रमुक्तं इतिद्वादशवर्गिचक्रं अथग्रहाणांहर्षबलचक्रं तत्रचत्वारिहर्षस्थानान्युक्तानिनिजसिंहेन विधिः हुताश ३ षडेंदु ६।१ शिवा ११ रमजा ५ व्यय १२ इनात्प्रथमंस्वबुहर्दं स्वगृहमुच्चमथोहितयंस्मृतं निखिलखेटगणे चुतृतीयकं अथदिनेनृखगस्यतुयोपितोभवतिराविषुहर्षपदंनथाउदयंतस्थितयंचितयंकमाधुवनि १।२।३।४।५।६।७।८।९। नृसुतर्क ४।५।६।१०।११।१२। चचतुर्थकं अवसमरसिंहेन द्वितीयकंनिजगृहंसर्वेषांहर्षदंभवतीत्यनेनस्वकोद्देनस्वगृहमेवहर्षस्थानमुक्तंनतुस्वोच्चमिति ज्ञेयं अथविंशोपकाउक्ताः पद्धतिभूषणे हर्षान्वितोहर्षपदेपंचविंशोपकामताः हर्षस्थानचतुष्कस्थः खेटः स्यात्पूर्णहर्षितइति अत्रसमरसिंहहरीकायांतुज्योतिर्विद्वरेकैकहर्षस्थानेरूपमितंफलमुक्तं तत्रापिनवमादिस्थानेपुलग्नाविविभेषुचपूर्णफलयुक्त्यायग्रहाणां भावफलमेवबलं स्वग्रहोच्चबलंतुराश्यंते

परमोच्चेनुच्चगृहविशेषजनाः राश्यंशेन पूर्णफलदं स्वगृहस्थेन भाविदुरिति जीर्णनाविकवचनात्स्वगृहस्थोच्चस्थ
ग्रहस्यांशादिकं द्विगुणं स्वगृहस्थोच्चबलं भवति दिनरात्रिबलेनुच्चोक्तं गृहादिबलमेव ग्रहेषु पुनर्ग्रहाणां विशेषब
लेषु योन्यभिनिवेशत्वं सर्वेषां बलानामेक्यं स्फुटबलं भवति स्फुटबलेनैव वर्षेशफलदशाफलादिकं चेष्टवशेनयमिनिवि
मलं प्रथमहर्षफलेधिकस्थानानि केषांचिद्ग्रहाणां मुक्तानि ग्रन्थवेष्णवे कर्म १० बंधु ४ धर्म ९ नं २ चेंद्रो सुर्य ४ ज्ञेस्यो
दयंरवेः सूनं भौमस्य धर्मर्क्ष ९ शनेः आहश्चहर्षदमिति यादवेननुपंचहर्षस्थानान्युक्तानि नंदाग्निनंदेदुशि
वेधिनाख्याः सूर्यादिकाणां स्वगृहंनिजोच्चं पुंस्त्रीस्वगानांननुतत्रियंच निशादिनं स्त्रीनरसंज्ञकानां पुंभानिपुं
सांवनिताग्रहाणि स्त्रीखेमगानांचमुदास्यदानि हर्षास्यदेवधि ४ विंशोपकाश्चस्वपृथक्पृथक्पंचमुसंवदंति ।

इतिदैवज्ञवर्यमंडितदामोदरात्मजबालभद्रविरचितेहायनरत्नेदृष्टिसांगचक्रेष्टकथानयनाधिकारोद्वितीयः

अथषोडशयोगाध्यायः नाकल्पलतायांयोगविनासिद्धिस्त्रीप्तितानि कस्यापिदैवज्ञश्रवणादिभाग्यप्रदर्शनेन
ततः कथयामियोगाः यथामनीषागदिताग्रथीतैः तत्रेष्टकालादिषोडशयोगानांनामान्युक्तानि तानिकभूषणेदुक्ता
रेंदुबालाः रत्नमुखशीलमनःपरेंद्रसरफश्चनकंचयमयामणकूननः कंचूलंगैरिकंधूलस्वस्रासरकरदृकेनकोनेंदुः
फालिकुंथश्चदुःखदर्शीर १३ तंविगे १४ कुंथचैश्च १५ दुरफश्चेति १६ योगाषोडशकीर्तिनाः तानिकाचार्यवर्ये
श्यफलविज्ञानहेतवे अथेंथशालादियोगाःपथुक्ताः सूर्यादीनांदीप्तांशाउक्तास्तेज्ञः सिंहेनदृक्षनेर्कदृष्टपंचदशांशे
१५ दीप्तिकैश्वरविभि १२ र्विधुरार अष्टभि ८ र्भूसुमृगांकननूजोसप्तभि ७ गुरुशनीनवभिश्चेति तानिकसार
णि रविः शरज्ञे १५ सपंने १२ शज्ञाकोलवेमहीजोवशभि ८ श्चभागैः ज्ञभागैर्युतसप्त ७ लवैर्नभोगै * र्दैवज्ञ
मंदोग्रयुतिकरोति अत्रपंचदशभि १५ रंशैरविः प्रयुतिंवक्ष्यमाणेंथशालादियोगंकरोतीत्यर्थः एवंसर्वत्रयत्रार्थे
ष्णवेशब्दोरपिदीप्तांशाद्दादशउक्तः अथेंकावालेंदुवारेनवेंकावालेंदुवारेयोर्लक्षणमुक्तंसंज्ञातंवेचेत्तत्रेंदुवेपणफरेचस

गाः समस्ताः स्यादिकवालइतिनित्यसुखाप्तिहेतुः आपोक्लिमेयदिस्वगाः सक्लिंदुवारेनस्याद्धुवः कचनानाविकशास्त्र
गीतः इति अत्रवर्षप्रवेशेइत्कवालयोगात्पतोनित्यस्कयोर्लब्धिः कुलानुमानेनवाच्यावर्षारिष्टेष्वरिष्टभंगोपाच्यः कचन
वर्षप्रवेशेमासप्रवेशादोयदानुकेंद्रापोक्लिमस्थायहाः पणफरापोक्लिमस्थावास्युस्तदाकोपिथेगोनसंभवेत् सर्वेग्रहाः हिबि-
ष्वपिकेंद्रादिषुस्थितायोगकर्तारोज्ञेयाइतिजीर्णटीकाकृत् यादवेनतोयोगे अन्यथेवकथितोकेंद्रस्थितहिनयशाश्रियोः
स्वधान्योर्हिस्तदानिगदितोत्रसइत्कवालः आपोक्लिमोपगतकेंद्रगयोर्यदिस्याद्योगस्तदामुनिवरैश्च सदंदुवारइतिहृयोरेव
यद्ग्रहयोःकेंद्रपणफरसंस्थयोर्दृष्टेसत्यामिक्कवालयोगः दृष्टेसत्यांकेंद्रापोक्लिमस्थयोर्ग्रहयोरेव यद्ग्रहयोर्दुवारयोगइ
तियादवमतं अचदीप्तांशैर्दृष्टेसत्यांयोगसंभवत्यतोयादवोक्त एवपक्षः साधीयानितिचेन्नयतोयमयायोगे सर्वे:

नाविकनृभिर्दृष्ट्यभावउदाहृतोस्ति इति
कवालेंदुवारो अथेंथशालः नवर्तमा
नपरिपूर्णभविष्यन्मुथशिलभेदेनत्रिद्वे
थशालयोगः नवर्तमानमुथशिलयो
गलक्षणयोगयुक्तानाविकालंकारे दृष्टे
सत्यांमोक्तदीप्तांस्वभागेर्दानूक्तेवाऽदी
प्तरेवेतायदाऽन्यः अंशैस्तुल्यःकिंचिदू न

रत्थेंथशालोयोगोमुथशीलः सएवेति अथेंथशालादियोगपुग्रहाणांशीघ्रगत्वंमंदगत्वंचस्पष्टगत्यालक्ष्यं अत्रकेचि
च्छीघ्रमंदग्रहयोरेकराशिस्थयोरेवमुथशिलयोगः नचनवपंचभादिभिन्नराशौ यतः समरसिंहेनमध्यमाधमकंबूल
लक्षणेमेषस्थेऽर्केज्ञानिनाकर्कस्थेभूभुक्तियांकविनामकरस्थेनगुरुणासहमीनस्थेज्ञेनसहगांचेन्निपद्येनेकराशौ

मुथशिलयोगाभिहतेनभिन्नराशावतिचेत् यतस्तेनत्वेवनीचगयोर्गृहयोरित्थशालः कार्यनाशकः मोक्तः तत्रयायदि नीचोनीचेनचमुथशिलकारीथयापिपुर्द्विघना तद्दत्तकंबूलंचंद्रापिविनाशकोः मुश्चिनृद्वति अत्रमुथशिलकारिणोर्गृहयोरकंनीचंनसंभवति त्रयाणांलग्नेशकार्येशचंद्राणांतुसुतरांनसंभवतिनस्मादेकयहगयोरेवमुथशिलयोगदत्तिन्याप्तीगर्नेव उक्तंचतेजः सिंहेन उक्तोशकांतरहयुत्थमपीत्थशालंकंबूलंकंचपृथगृक्षगयोर्गृहयोः स्यादिति अन्येपुनराहुः शशिचकेशीघ्रयहस्थायेयदामंदयहोभवति तदेत्थशालयोगतरथा एनदविचारितमेवरमणीयं यतःसमरसिंहेनउक्तमोत्तमकंबूलोदाहरेरविभौमाभ्यांयथामेषेइत्यनेनचंद्रापरोयदिमिथःस्वगृहाच्चसंस्थोमेषयथाकुरजनीतदतीवशस्मित्यनेनचतेजः सिंहेनापिमेषस्थयोरर्कभौमयोः कर्कस्थेनचंद्रेणसहेत्थशालयोगउक्तः तवमेषस्थयोरर्कभौमयोर्मंदगयोः शीघ्रगश्चंद्रश्चेद्येनभवति ननुपृष्ठेनत्वाशीघ्रमंदग्रहयोर्मध्येअयेस्थत्वंचराशिचक्रेयथासंभवंज्ञेयं अतएवमणऊयोगेयदिवक्रः सोरविशीघ्रस्थायेस्थितोथवापृष्ठेपश्यन्चतुर्थसप्तमदृष्ट्यावाथैकराशिस्थइत्यनेनपरोनसमरसिंहेनशीघ्रमंदयेरयपृष्ठस्थत्वंयथासंभवमेवयदर्शितं सर्वयागेष्वपिमथुशिलविचारोग्रहाणामेकराशिगानामपिभवत्येवेतिस्पष्टमभिहितंच अवस्तरीघ्नाशेर्द्रदिशांशेर्बामुथशिलयोगादयोविचारणीयाइत्युक्तंताजिकनिलकेपिस्वदीप्तभागेरविभागकेवायोगविचार्यामुथशीलमुखादति अथपरिपूर्णमुथशिललक्षणमुक्तंयोगरत्नमालायां विकलिकाकलिकादलहीनकश्चरखगोत्यजयादथवासमः मुथशीलसकलेष्टदंफलतियथवनोमुनिराजगोभविष्यन्मुथशिलयोगलक्षणमुक्तंनमनराख्यंतगः शीघ्रगतिः स्थिरस्यभागानविविशुः पराशिगस्यतदाभवेन्नपरंतियोगमेवं भविष्यत्फलदंसदेवसमरसिंहेनेवर्तमानमुथशिलयोगंयभविष्यन्मुखंथशिलक्षणमुक्तंनेनैव ययुक्तभागतोसोहीनांशैर्मंदपृष्ठतोभवति तन्मुथशिलं भविष्यद्गुणनीयंकार्यसंसिध्यै अत्रेत्थशालयोगेपृष्ठस्थेशीघ्रवक्रिणिसतीत्थशालाभावः अयस्थेमंदेवक्रिणिसतीत्थ

शालविशेषइतिसंप्रदाययुक्तिः वर्तमानमुथशिलोदाहरणमाहयादवः रुश्चिकेभवतिभूस्कतलनोभागषोडश १६ इनोहरोहृदयं २ वासमांशकमितोनदासकारान्यलब्धिरपरेखिलहृदयं अथपूर्णमुथशिलोदाहरणंजीर्णानाजिकेस्त्रीलाभस्यप्रश्नेकर्कविलग्नंशशीयंहिभागादः साद्धांशकालिकादयः कोर्थमिंदोहिभागमिति एकोनविंशतिकलासहितोयंपूर्णकः स्यान् अथवर्षप्रवेशेयदिकोपिपृच्छतिममास्मिन्वर्षेस्त्रीलाभोभविष्यतिनवेति एवंविधेप्रश्नेलग्नेशकार्येश्वरयोः परिपूर्णेत्थशालेस्त्रीलाभोः वक्ष्यंतेक्ष्यः एवमन्येपिसर्वत्रनेयं अथराश्यंतराख्यादिस्थितयहेत्थशालयोगोदाहरणं कृपलक

मंकालनस्यमन्त्रेकुंभेंशभागगः
ऋक्वेदांशमितोमीनेगुरुरेवं
मुथशिलोयोगः अथभविष्यमु
थशीलोदाहरणं तुलाविलग्नंशु
सुजःशरांशैः ५ कर्कस्थिचंद्रैः
१५ खिनिजोत्यरांशघनस्यला

भेकथितोभविष्ययोगः सत्रेभावफलप्रदाता अथेत्थशालेफलनिर्देशप्रकारउक्तः संज्ञानंवेलग्नेशकार्यपिपनःसहायायवस्युरस्मिन्पतिसोम्यदृष्टेतदायत्सादयंकथयंतियोगंविशेषनस्नेहदृशेतिसंतः सहायानामभिधंलग्नेशमित्राणिकार्येशानस्मिन्नाणिचनेचत्वारः यत्रभावेस्युस्तस्मिन्भावेपतिसोम्यदृष्टेसतिबलीयोगः अथभावदशासहमनसीरमुथशेज्ञदृयापियत्रभावेस्युस्तस्मिन्पतिसोम्यदृष्टेनेषांसबलत्वंस्यादितिसमरसिंहस्यनरीकाविशेषनः स्नेहदृशेतिस्नेहदृष्ट्यापनिशम्यहाः पश्यंतिदानफलंविशेषफलमदस्यादिति स्वक्षादिस्थानगतः शुभेश्चेयुनेसितोमूढधिनाप्यथास्तेनदशाभागभवत्सुपूर्णमथेभविष्यत्यथवर्तनेच यत्सत्तमस्माद्दिपशनमावेथैर्दर्शनोः निष्टगृहंप्रपन्नः अभूच्छुभंभागशुभं

DEHRADUN MEMORIAL

त्विदानीं संयातुकामेनच भाविचाच्यं अयमर्थः स्वाधीशाकाधी
शोयाविपरीतभोरंशवुनीचादिदृष्टस्थानेपुगतः मन्योयंयुनईक्षि
तोवाः भूतदाप्रागशुभमभवत् एवंसर्वत्रसंयातुकामेनराज्येत-
स्थेस्थनशीघ्रेणपापग्रहगशोसंयातुकामेनकृत्वाभविष्यदनिष्ट
वाच्यंभावदशादित्यर्थः अथस्थशालेविशेषकानयनं पृष्टस्य
शीघ्रयहहीनमंदयहस्यभोगेरहितावियेयः पृष्टस्थशीघ्रयहदी
प्तभागाः पृष्टस्थशीघ्रयुतिभागभक्ताः फलंयदाप्तेनस्वसंगुणंतत् विशेषकास्युर्मथशीलमुच्यं उदाहरणं मंदयहोभोमारा
राज्यादिः ७।१६ शीघ्रः सूर्यराज्यादिः ५।२। अथसूर्यस्यांशेरभोमस्यांशादीना १५ एभिः सूर्यस्यदीप्तांशादीनाः शेषं१
सूर्यदीप्तांशै १५ भक्तेलब्धं०।४। नखगुणंजाताद्दथशालेविशेषकाः २० अथषाडशयोगप्रांत्येलिखितंयावदवबोधना
यधिदिनानयनं तत्रभौमार्कयोरंशांतरं १४ द्वादशगुणं १६८ जातान्यवधिदिनानिएवंसर्वत्रज्ञेयं अथवर्षलंबेसौम्यग्र
हेत्थशालफलमुक्तंनाजिकसोरे यथांतरेदीप्यतरंस्वीयखगांतरघ्नंगत्यंतरामंक्रमुवक्त्रयोश्च यदेकवक्रीगतियोगभक्तंवारादित्य
ब्धंमुथशीलकंतत्वदीत्थशालस्वरैरसुखैः ऋतोफलंप्रेषरिपूर्णकश्च दर्शनरात्रोविविधविलासंधनागमंकोविविदुर्न
न इत्थशालादीनांफलंजीर्णताजिके प्रश्नतंत्रे उभयोर्मुथशीलंचेन्नकोवायमथापिचनसाकार्यं भवेदेवपरैः कार्यनसिद्धति
इत्थशालः स्वयंकर्तायमयांतरंमन्यतः ईसराफः स्वयंहर्तामणऊचान्यहृक्षतः स्वल्पासरेफलंभावइतिवर्षेविचिंतयेत्
अचलप्रेशकार्येशयोरित्थशालादियोगोत्पत्तावेतत्फलंवाच्यमिति इतीत्थशालः अथेसराफयोगः तत्रेसराफयोगलक्ष
णं ताजिकभूषणे शीघ्रयहोमंदगतेर्यहात्तुयदेकभागंपुरतः प्रयातिसराफः सतुमूसराफः पुरातनेर्दुष्टफलप्रदिष्टः अत्रशी
घ्रयहस्यमंदयहेकांशातिक्रमणेईसराफयोगः एकांशापूर्तेकलानामतिक्रमणेपिइत्थशालयोगइतिजीर्णटीकायां अत्रेस

राफयोगः सोम्ययहजनितः शुभइत्युक्तंहिल्लाजः ईसराफेसौम्यजातेकार्यभंगोनजायतइति अथशीघ्रयहोमंदगतिभवति
कस्यहादशांशान्यधिकोभवेन्तदायंमूसराफः शुभफलदइत्युक्तंयादवेन चरोचरांशेरलंवपुनः सईसराफकः शुभोनमू
सराफकः शुभोर्कभागतस्तुचेत् अत्रोदाहरणमाह सएव धनुर्विलग्नेगुरुरष्टिभागेर्चुघोदिवंद्वे १७ मिथुनंगतोवनकन्यका
यावरलाभसिद्धिः स्यात्तिउ २८ तुल्यंचतुर्थेनदासिरिति अथसराफयोगेविशेषकायमनंपृष्ठ
स्थमंदयहीनशीघ्रयहस्यभागानसंगुणाश्च अयस्थशीघ्रयहदीप्तभागैर्भक्तालब्धिशेषाःस्फुट
ईसराफेइतिसराफयोगः अथनक्षयोगः तत्रनक्षयोगलक्षणं संज्ञातंचेत्तत्रेशकार्यादिपरिचिंत
दृष्टिर्मिथोः थनन्मध्यगतोथशीघ्रः आदायतेजोयदिपृष्ठसंस्थान्यसेदधान्यवहिनक्षमेतत्
अन्यत्रमंदयहेपृष्ठस्थाशीघ्रयहादीत्यर्थः अथसर्वत्रस्वदीप्तांशैर्मध्येशीघ्रयहान्मंदयह
होःधिकोभवति तदाशीघ्रोमंदस्यतेजोहरतीतेयः दीप्तांशामध्येशीघ्रयहान्यूनांशेमंदग्रहेशीघ्रोमंद
स्यतेजोहरः मंदः शीघ्रस्यतेजोहरतीतेयः वक्ष्यमाणमणऊयोगे
विशेषवाक्यात्पीडाग्रहाधिकांशोनयूनांशापिमंदः शीघ्रस्यतेजोह
र्ताभवतीतितत्वं अथोदाहरणं संज्ञातंचेत्स्त्रीलाभदृष्ट्यानुर
सिकन्यास्वामीबुधः सिंहगतोरशांशैः सूर्यांशकेर्देवगुरुः कलत्रे
दृष्टिसंयोर्नसिमिथोथचंद्रः चापेदृष्टेचोभयदृश्यमूर्तिः शीघ्रो
र्कभागेरथवाभवांशैः आदायतेजोबुधतोदशेय०ज्ञोवापराभः
परतःस्त्रियास्यात् अस्यार्थः अन्यत्रप्रेशकार्येशयोः परस्परंषडष्टगतत्वादृष्टिर्नास्ति अथशीघ्रश्चेद्दोःस्थेबुधं
गुरुंपश्यन् सन्स्वस्मादन्यांशद्वयहीनात्स्वस्मादधिकांशायुक्तेदृष्टेतस्मात्परहस्तात् स्त्रीलाभः अवस्थानदृष्टि

सद्भावे पितृदीप्तांशादिकमेणनकयोगभवतीयुक्तंवादवेन लग्नेशकार्यपरत्वेनैवनिम्नभागरहस्यहीनायुर्भोचरत्वेनोत्तरगः पश्यन्
तीत्यामहश्वरगतेरत्वल्पत्वान्नकं भवेदपरहस्तविलंबसिध्येअनोदाहरणमाह सप्तमेनविलग्नेपुरुषकर्मभागः स्त्रियांयुपो
नेवलयोनदृष्टिः तयोश्चमध्येद्विलवः कुलीरचंद्रलग्नेनसंयोगनामनिरिति इतिनकयोगः अथयमयायोगः तत्रयमयायोगलक्ष
णमुक्तंनाविकभूषणे परस्परालोकनवर्जितंचस्वेटद्वयंपश्यतिमंदखेटः दीप्तांशकेधर्मिचराद्रहीत्वास्थिरायदत्तेयमयातिधानः
अस्यार्थः परस्परालोकनवर्जितंस्वेटद्वयंलग्नेशकार्यज्ञाभिधंतृतीयोन्योमंदयहः स्वदीप्तांशैः लग्नाधीशकार्याधीशोस्थान
दृस्यास्थानंपश्यति पुनरुभयोर्मध्येशीघ्रानेजोनीलामंदयायदत्तेनदायमयास्ययोगः अनोदाहरणंसंज्ञातंचे राज्यानि
पृच्छातुलग्नगथोमेषेमितस्वशि १६ लंवेर्वषस्थःचंद्रोरसांशैर्यदिराज्यनाथोदृश्यस्तयोर्नास्थियुरुमंदः दिगंशकः १०
कर्कगतलग्नपश्यन्बुधोमहीहीनलवैः सचांद्रदीप्तांसनाथेनदृश्यस्तथोमालव
नाधीतिविमृश्यवाच्यं अचलग्नेशकार्यज्ञयोर्हिहृदृशकत्वादन्योन्यदृष्टिर्नास्ति तृतीयोयुरुमंदरगामी कर्कस्थेदृशांशैः लग्नाधीशकार्याधीशोस्थानदृस्यापश्यन् मन्दस्वस्यांशाधिमांशैः स्वदीप्तभागेस्तेजोगृहीत्वादत्तेभावबुद्धायदत्तेतस्मान्मंदविद्वारात्नलाभोवाच्यः इतियमयायोगः अथमणऊयोगः तत्रमणऊ
योगलक्षणमाहयादवः भोमोयारविजश्चराशिपुरतः पृष्ठेथवासंस्थितः पश्य
न्नशुद्धदृशा १।४।७।१०। स्वदीप्तलवकेहीनेरहीनेषियत्कार्यथमथोक्तंमुथशिलंनवस्थितोवाबृहेगृहानिहमहोमणि
र्निगदितोयोगोर्थनाशेपटुः मनुष्यजातकेसमरमिदेपि जातेपियोगेरविजोथभौमः शीघ्रस्यपृष्ठेथपुरोरिहृदृस्यांशै
र्महस्तेकगतस्तुहीनाधिकेश्वसस्यामणऊनकृत्सः इतिपूर्वपदस्यायमर्थः भौमः शनिर्यत्रलग्नेशकार्यज्ञयोर्मध्येशी
घ्रग्रहस्यांशैः पृष्ठेवास्थितत्वाच्चतुर्थदशमसप्तमेक ४।१०।७। १ राशिदृस्यापश्यन्मृसन् स्वदीप्तांशैर्हीनेरधिकेश्व २१

र्यांशीघ्रस्यनेजोगृह्णातितत्रलग्नेशकार्यज्ञयोरिष्यशालेपिकार्यनाशकोमणऊयोगः स्यात् अथयत्रकार्यनिमित्तलग्नेशा
कार्येज्ञाभ्यांयस्मिन्स्थानेमुथशिलंनवतत्रयोरुस्थानगोभौमः शनिर्बहीनेरधिकेर्वास्वदीप्तभागेर्ह्योरुस्थानंतेजोगृ
ह्णातिसःमणऊयोगः कार्यनाशकोज्ञेयः अनोदाहरणान्याहयादवः कन्याविलग्नेक्षिचुयोसनाथोदृशांशकैरोगिरसोद्विचंद्रैः
मीनेचयुग्मेवजोभवांशैर्भोद्योबुधस्तेन
नचांगनाप्तिः पृष्ठेपिभौमेनवमिस्तथेवमी
नेकविर्हसिंहमितोचपूज्यः नृपेश्वनवा
र्कसुतोनवांशैर्भार्गेवपृष्ठेनहिकार्यसिद्धिः
कर्केविलग्नेक्षिकविर्दिनांशै १५ र्यषभ
चंद्रैः १० हिंमगुःकुजोवमूपेलवैः १५ भूमिसुतेनचंद्रोहतलग्नतोनवसप्तमेर्थलाभइति अत्रप्रथमोदाहरणे दशमस्थोभौमोलग्नगं
बुधंनयुदृस्यपश्यन्बुधादस्यांशादेकेनाधिकोभूत्वाबुधस्तेजोहरोजातः अत्रस्त्रीलाभप्रश्नेकार्यशालग्नेज्ञायोर्युरुबुधयो
रिष्यशालेपिबुधस्थनेजोहानित्वात् स्त्रीलाभोनवाच्यः अथहरनेनजः स्वांशैर्हीनेरधिकेश्वमणऊयोगः साधिति
विशेषः समरसिंहयात्रेयेनशीघ्रयहाद्बादस्यांशोमंदयहोभौमनांशामितोपिबुधनेजोहतोजातस्तस्मान्नयांशामिनेपि
भौमेमणऊर्ध्वयोगत्वात् स्त्रीलाभोनवाच्यः एवंद्वितीयोदाहरणेशुक्रज्ञन्योर्योगोज्ञेयः अथतृतीयोदाहरणेलाभप्रश्ने
कर्कलग्नस्वदीप्तांशंद्वेषेदृशांशः नवैवकुजः षोडशांशः अत्रभंदोभौमः शीघ्रांशंद्वादशिकांशस्तस्मांशंनेजोहरोजातः
अत्रयद्यपिलग्नेशकार्यज्ञयोरिष्यशालयोगोस्तितथापिभौमस्तमणऊयोगत्वात्स्त्रीलाभोनवाच्यः एवमेकराशिस्थशनै
रव्युदाहरणंज्ञेयं इतिमणऊयोगः अथकूंचूलयोगः अत्रानेकभेदसहितंकूंचूलयोगदुक्तः संज्ञातंचे
लग्नकार्यज्ञयोरिष्यशालेचेदिष्यशालस्तः कूंचूलंश्रेष्ठमध्यादिभेदेनानाविधंस्मृतं अत्रलग्नेशकार्यज्ञयोस्थिशालेसतिचे

दत्वलग्नेशनकार्यशेनचोभाभ्यांचंमुथशिलंकरोतिनतंकूर्चं अचकंबूलयोगंभेदोत्पत्तौस्वगृहाज्ञाबस्थितिकृतमाधिकारः स्वहृद्दृष्काणनवांशावस्थितिर्मध्यमाधिकारः शत्रुनीचगृहावस्थितिरधमोऽधिकारः एतद्विनताधिकारराहित्यंसमाधिकारः यदादयादवः स्वोच्चस्वालयशालिनोयदि शशीस्वोच्चेस्वगेहेस्थितः मुथेशंनिजतुंगगेहरहितोयोगस्तथाश्वर्कसंवैराशिकृद्दृभागगतयोर्मध्यंविनेभिस्तनोहीनंहीनतरंचनीचरिपुभेयोगंकरोतीहचेन् हीनंसमः हीनतरमधमं एवंचंद्रस्यलग्नेशकार्यशशयोश्चाधिकारवैषम्याथांकंबूलमुनमोनमादिषोदशभोदभिन्नंभवनीतिज्ञेयं अथोनमकंबूललक्षणं संज्ञानंचेयदींदुः स्वगृहोच्चस्थस्तादृशालग्नकार्ययाः दृश्यशालीकंबूलंनदुनमोनममुच्यते अथोदाहरणंचैवमेषेरविः कुजोवापिकर्कराशिगतः शशी तदेश्यशालीकंबूलमुनमोनमकार्यकृदिति अथसंज्ञानप्रश्नमेषेलग्नेयंलग्नेशोभौमः स्वगृहंमेषलग्नेविशत्यंशः पंचमभावाधीशोरविः स्वोच्चोमेषसप्तदशांशः चंद्रःकर्कस्वगृहेचनुर्दशांशः १४ अर्कभौमयोःलग्नेशकार्यशयोःसहितोरिश्थशालयोगोस्तिचेद्दोषद्वाभ्यांसहेश्थशालंकरोतीतिनोनमोनमकंबूलंज्ञातं उन्मोनमंकार्यकरोतिसंज्ञानप्राप्त्यर्थंकार्यभवत्यंकरोतीत्यर्थः अत्रलग्नाधीशकार्येशयोर्मुथशिलमत्वेचंद्रेदोद्वयोरन्यतरेणमुथशिलंचेन्नूकरोतिनदाथुनमोनमकंबूलंस्यादितियादयः अथोदाहरणमाह मतभमेषेगेः यनिजोनवांशकइनः सिंहेकुभागः ९ शशीकर्केपिंड २८ लवोहिचोनमनमः कंबूलयोगः ऋभइति अत्रलग्नेशकार्येशाभ्यांचंद्रेणमुथशिलंकरोतीतिमुख्यपक्षः अथानेषांकंबूलयोगानांसंज्ञातंवोक्तलक्षणानिस्वरूपोदाहरणसहितानिलिख्यंते तत्रोनममध्यमउन्नमसमयोर्लक्षणे स्वीयहृद्दृष्काणकरभागस्थेनरश्शालतः मध्यमोनमकंबूलहीनाधिकृतिनोनमं अथापियदींदुः स्वगृहोच्चस्थइत्यनुवर्नतेहीनाधिकृतिनाविविधाधिकाररहितेन-

नकोर्थः समस्यगृहद्दृष्काणनवांशस्थेनलग्नेपेनकार्यपेनच अथोदाहरणेभाग्यमेषेतुलालग्नेस्वहृद्दार्यांदशांशकः दशमेसंस्थितः शुक्रोभाग्यपोलग्नसुसप्तमेशकांशः स्वीयहृद्दार्यांचंद्रःकर्कनवांशकः योगेवयाणांकंबूलभोक्तृसुनममध्यमं स्वनामसदृशंज्ञेयंतत्रैकंबूलजंफलं एवंसप्तनवांशेतुगतयोर्लग्नकार्ययोः स्वगृहोच्चगतस्थेदोर्ज्ञयोर्योगः संएवहि २ राज्यपत्रेयुग्मलग्नंबुधःकोर्पेनवांशकः समस्यतस्यगेहेनुकर्केचंद्रांशकः शशीकंबूलमुनममसमंवयाणामित्थशालतः ३ अथोनमाधमकंबूललक्षणं उन्नमाधमयोर्नीचरिपुगेहस्थितेनचेन् अथापियदींदुः स्वगृहोच्चस्थइत्यनुवर्नतेउदाहरणं प्रश्नेस्त्रीलाभसंज्ञेतुतुलालग्नंचभार्गवः स्वनीचेयुवतीराशौ दशांशः सप्तमाधिपः कुजःस्वनीचसूर्यांशो १२ विधुःकर्केनवांशकः वयाणामित्थशालत्वात्कंबूलंचोनमाधमं ४ अथमध्यमोनमकंबूललक्षणं स्वहृद्दादिगतश्चंद्रः स्वभोच्चस्थेत्थशालत्वनू मध्यमोनममेतच्चपूर्वस्मान्न विशिष्यते पूर्वस्मादुनममध्यमकंबूलत्वात् उदाहरणं भामिनीशुभकेभश्चेत्तुलालग्नेतुलोपगः राकोयनांशजायेशो १३ धत्यंशोमेषगःकुजः स्वनवांशगतश्चंद्रोमेषर्क्षेहृद्दार्यांशकः वयाणामित्थशालत्वातूकंबूलंमध्यमोनमं ५ अथमध्यमध्यमकंबूललक्षणं स्वहृद्दादिपरत्रेनकंबूलंमध्यमध्यमं अत्रस्वहृद्दादिगतश्चंद्रइत्यनुवर्नते उदाहरणं पुत्रप्रश्नेयुग्मलग्नेवृत्तुलायांनवांशकः स्वहृद्दार्यांस्थितः शुक्रः पंचमेशोऽष्टमांशकः सिंथुनस्थोयहृद्दार्यांविधुर्जूके ७ नवांशकः स्वियभागगतोयोगेकंबूलमध्यमध्यमंयोगेत्थशालास्त्रेय ॥६॥ अथमध्यमसमकंबूललक्षणं मध्यमसमकंबूलहीनाधिक्यतिरेकेतजं अत्रापिस्वीयहृद्दादिगतश्चंद्रइत्यनुवर्नतेउदाहरणंवृषलग्नेसुतप्रश्नेमृगेचंद्रांशकः सितःसप्तमेशस्यहृद्दार्यांसुतज्ञाःशशांशकःतुलायांसममंदस्यहृद्दार्स्थोजूकूगः शशीशर्मांशः स्वियभागंतुकंबूलमध्यमसमं ७ अथमध्यमाधमकंबूललक्षणं ॥

मध्यमाधमकंबूलंनीचारिभगस्थेरत्नं अथापिस्वहृद्दृगनश्चंद्रइत्यनुवर्तने ॥ उदाहरणं ॥ भा
ग्यप्रश्नेमेषलग्नंभौमः कर्कीनवांशकः गुरुर्भाग्याधिपोमीनेमकरेचरदृशांशकः स्वद्रेष्काणगत
श्चंद्रस्तुलायांपंचभागकः चयाणामित्थशालत्वात्कंबूलंमध्यमाधमं ॥९॥ अथसमोत्तमकं
बूललक्षणं ॥ ॥ इंदुःपदोनः स्वर्क्षोऽस्थितेनाप्युनमंतुयत् अथापदोनत्वंद्विधिर्ण
कंनावद्रेहाणांसमग्रहसमहृद्दासद्रेष्काणसमनवांशगनत्वं द्वितीयंसूक्ष्मेप्रतिविकला
रूपेसमग्रहहृद्रेष्काणनवांशानामादो यांनेस्थितत्वमितिटीकास्थं ॥ उदाहरणं ॥ धनलाभाधिपेभृग्वेतुलालग्नंच
भार्गवः तुलायांनवगभाश्वधनेशोमकरेकुजः नवांशोमिथुनेचंद्रोऽस्तहृद्यांशरांशकः इंदोः समोज्ञः कंबूलंप्रयोगेशकं
समोत्तमं॥९॥ ॥ अथसममध्यमकंबूललक्षणं स्वहृद्दिगनेनापिपूर्ववन्मध्यमोच्यते ॥ अथापिइंदुःपदो
नइत्यनुवर्तने उदाहरणं धनभ्रंशेनुलालग्नंशुक्रःसिंहेदशांशकः स्वहृद्यांधनाधीशोभौमश्चापेदृगंशकः स्वहृद्या
यांचमिथुनेसमःशुक्रस्वहृद्गः विधुर्दशांशोयोगस्यात्कंबूलंसममध्यमं॥१०॥ अथसमसाम्यमध्यमकंबूललक्षणं ॥
पादोनेनापिमध्यंस्यादितियुक्तंप्रतीयेन अर्केदुःपदोनइत्यनुवर्तनेपदोनद्रेष्काणादिसंस्थितेनलग्नेशेनच उदाह

रणं इत्थंप्रश्नेमेषलग्नंभौमः सिंहेधनाधिपः भृगुर्धनेविधुर्मृत्यौचयश्चार्कादिगंशकाः द्रेष्काणसंधौसंस्थित्वाज्ञातश्चा

पदोनितः समसमंचकंबूलंशोक्तंतदित्थशालतः ९९॥ अथसमाधमकंबूललक्षणं ॥ नीचास्थितेनेत्थशाले धमंकंबू
लमुच्यते इंदुःपदोनइत्यनुवर्तने उदाहरणं पुंवप्रश्नेवृषलग्नेबुधो
मीनेनवांशकः सुतेज्ञः कन्यकायांचदृशांशोनीचगोभृगुः समस्वतस्य
द्रेष्काणेचापेचंद्रेशरांशकः चयाणामित्थशालत्वात्कंबूलंचसमाध
मं ॥१२॥ अथाधमोत्तमकंबूललक्षणं ॥ नीचलक्षणेशत्रुभगश्चंद्रः
स्वभोच्चस्थेत्थशालतः ॥ अथमोत्तमकंबूलमिति उदाहरणं ॥ सुख
प्रश्नेसिंहलग्नंरविःसप्तांशकः स्थिरेसुखेशोमकरेभौमोनंदांशेस्थ
श्चिकेज्ञशीघ्रेशस्यचयाणांयोगेतुकंबूलमधमोत्तमं॥१२॥ अथाधममध्यमकंबूललक्षणं ॥ स्वहृद्दिगनेनचेतू इ
त्थशालीकंबूलंतदुच्यते अथमध्यमं अत्रनीचशत्रुभगश्चंद्रइत्यनुवर्तने उदाहरणं पुंवप्रश्नेवृषलग्नंसहृद्यां
मृगेबुधः रामांशः पुंवर्कोपमंदः स्वहृद्यांशरांशकः मीनेवृश्चिकगश्चंद्रस्त्र्यंशश्चेत्तनुयोगतः शोक्तंचाधममध्यं

तुर्कंबूलंशास्त्रवादिभिः॥१४॥ अथाधमसमकंबूललक्षणं॥ पदानेनेत्थशालीचकंबूलंमध्यमंस्मृतं अचनीचशुभग श्चंद्रइत्यनुवर्तने॥उदाहरणं॥ यत्रलग्नेराज्यलाभप्रश्नेसिंहस्थगतःसिनः समस्यार्कस्यगेहेनुशरांशोशज्यपःशशिः॥ यत्रसमस्यशुक्रस्यगेहेखेंदुमितांशकः चंद्रोरश्मिकरांस्यांशस्यबाणामित्थशालतः कंबूलंचाधमसमंप्रोक्तंनाविकवेदि भिः॥१५॥ अथाधमाधमकंबूललक्षणं॥ निचारिभस्थस्वेटनीचारिभगतःशशी॥ इत्थशालीकंबूलंतदधमाधम मुच्यते॥उदाहरणं॥ पुत्रप्रश्नेधनुर्लग्नंमृगेवस्थंकगोगुरुः कर्केसुताधिपोभौमः पंचांशोरश्मिकेशशी यंशस्यबाणांपो गेतुकंबूलमधमाधमं १६ कंबूलेविशेषउक्तंसंज्ञातंवेलग्नकार्यपयोरित्थशालेचैकांशिनीचगः स्वक्षेत्रिपदहीनोन्योवें दुकंबूलयोगकृत तत्रकार्यात्यन्ताज्ञायथाज्ञात्यन्यमर्थयन अन्यज्ञातिः पुमान्थैतथैतत्कवयोविदुरिति॥१७॥ अथपंचु लयोगेविशेषकथनायनं॥ निशेशशलग्नेश्वरयोर्निशेशकार्येशयोः कार्यपलग्नयोश्चविशेषकाः संमिलिताश्चिभक्ताविशे षकालेकथिताःकबूले॥ ॥ इतिश्रीशमंदयशसागुरुपादाब्जसेवितः कंबूलंभेदमहितंबलभद्रेणनिर्मितं॥इतिकंबूलयो गः अथगैरिकंबूलं॥ तत्रगैरिकंबूललक्षणमाहयादवः ज्ञातेत्थशालेयुभयोरदृष्टिस्थानेचरन्नशीतरुचिस्वयंस्तु प्रवि श्यैकस्यापिगृहंनथोच्चंकुर्याद्युतिर्गैरिकंबूलमुक्तं यदर्निचेनफलतः समानंकंबूलयोगस्यनथैवभेदः तथाहिगेहेनिजोच्चंकंब यदानदानिष्टफलंकबूलं तयोर्लग्नेशकार्येशयोर्युनिमित्थशालेचंद्रेत्थशालावस्थितस्यग्रहस्यगृहमुच्चंवानभवतिनदानि ष्टमित्यर्थः उक्तंनाविकालंकारेनत्रेटगेहंतुगस्थोनस्याद्दितुचंद्रमाः गैरिकंबूलयोगोसौमभट्टकथितोबुधैः अथो दाहरणंसंज्ञातंवे लग्नेसुस्थमितिप्रश्नेसिंहलग्नेरविःक्रिये अर्शोशेः सुखपः कुंभेभौमांशेरविभिन्नभाद्दत्थशाले त्ति तवैदुकन्यायांचरमेशंके स्वर्क्षादिपदहीनस्थनेत्थशालोक्तिकस्यचित् स्वर्क्षोच्चगेनशनिनाःस्वर्क्षस्थेनेत्थशाल रुतु गैरिकंबूलमत्यंतसहाय्यलाभदायकं इतिगैरिकंबूलं अथरथसरः तत्रस्वस्त्रासरयोगलक्षणमाहयादवः॥ द्यू योरर्थेकेनचशीतभानुरदृष्टिमार्गेविचरन्करोति नसूथशीलंनचसंयुतिर्वास्वस्त्रासरः कार्यहरंसतस्यात् अथलग्ने

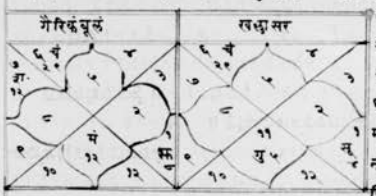

शकार्येशयोरपिसुत्थशिलाभावोज्ञेयः इतिकेचिदाहुस्तवयतनः सर्वैः स्वस्त्रासरफलंकार्यनाशकमुक्तं॥ तत्रलग्नपकार्यपयोरित्थ शालाभावेकार्यप्राप्तिरेवनजातानकार्यनाशसंभवः स्वपुष्पादिसमः तयोरित्थशालेकार्यप्राप्तिसंभवेविलग्नकार्यपार्थां चंद्रस्यपुनीत्थशालासंभवात् केसुद्रुमयोगवदित्थशालफलनाशकः स्वस्त्रासरयोगोज्ञेयइति एतत्स्पष्टमुक्तंतीर्णनाविकै लग्नेशकार्याधिपयोरित्थशालीनवायुतिः हाभ्यांचंद्रेनेत्थशालीशकः स्वस्त्रासरोःशुभः उदाहरणं॥ लग्नेसुमितिप्रश्नेसिंह लग्नेरविःक्रिये वेदांशेः सुतपोजीवः कुंभेशैः शरसंमिते॥ लग्नकार्यप योरस्त्रिपोगेसुत्थशिलाभिधः अथकन्यानिमंशेचबिधुर्युत्थशिलो नरहृद्याभ्यांचतेनकार्यस्यनाशीस्वस्त्रासरोमतः इतिस्वस्त्रासरः॥ अ थरहूयोगः॥ तत्ररहूयोगलक्षणंचोक्तंयोगमुक्तावलौ॥ वक्रेणशु मणिकराभिगामिनाऽस्तंप्राप्तेनव्ययरिपुनाशगामिनाचक्रूरेणाक्रमि ननभःसदेत्थशालंनद्वहूहरनिष्फलंग्रहर्णीयं अत्रविशेषउक्तःस्ता जिकभूषणे आपोक्लिमस्थश्वरसंस्थश्चरभेकेंद्रस्थभंदेनचसूथशीलं करोतिकार्यप्रथमंविलंबपश्चादवश्यंसकलार्थसिद्धिः केंद्रस्थितः शीघ्रगतिःकरोतिआपोक्लिमस्थेनचसूथशीलंभंदेनकार्यप्र थमंचभूत्वाप्राप्तेविनाशंसमुपैत्यवश्यं॥ अत्रोदाहरणं॥ भाग्यप्रश्नेमेषलग्नेभौमःकन्यागतोगुरुः भाग्यस्थश्चतुर्थेचसंस्थितोरविर्मंदेणसर्वेदिगंशप्रमितारहूयंफलनाशकः यातःलग्नेमीनसंस्थःकुजोमकरगोगुरुः द्वादिगंशोप्रागऋभंऋभंपश्चाच्चकीर्तितंयानलग्नेकर्कसंस्थोभौमीनगतोगुरुः द्वादिगंशोप्रागुऋभंस्यात्तथाद्यादृऋभमेवच॥ इतिरहूयोगः॥ अथदुः फालिकुत्थयोगलक्षणंनाविकभूषणेमंदस्वगेहेयदियानिजोच्चेवाशीकेवापिनिजंप्रकुर्यात् योगेचरेणानधिकारिणाचेदुः फालिकुत्थः ऋभकाल्यिरुक्तः योगंसुथशिलाख्यंयदधिकाररहितेननशीघ्रेणसुत्थशीलंकार्यकरंतर्हिअधिकारसहितेन-

नाथ्यवशंकार्यकरमिनिर्णीतीकारकृत् अथोदाहरणं सुखप्रभमधत्रप्रं
भौमः सूर्याशकः क्रियेदिगंशकः सुखाधीशेहिमांशुः कुंभसंस्थितः
द्वयारंधेथशालत्वात्सुखलाभविनिर्दिशेत् ॥ इतिदुःखाधिकुःयोगः ॥
अथदुःखाःथदिवीरयोगः ॥ तत्रदुःखाःथदिवीरयोगलक्षणंचोक्तंजीर्णा
तांत्रिके लग्नेशकार्याधिपतीनिर्बलौयोगकारकौ तयोरेकःस्वगेहोच्चादिस्थ
ान्मेषयोगकृत् दुःखदवीरयोग्यसहाय्यात्कार्यकारकः अथवायद्वास्वर्क्षादिगोद्रीप्रगतीनयोर्निर्बलेनच मंदेनमुथशीलकृतेनदादुःखदवीरयोगान्यसहायात्कार्यकारकः अथवायद्वास्वर्क्षादिगोद्रीप्रगतीनयोर्निर्बलेनचमंदेनमुथशीलकृतेनदादुःखदवीरयोगान्य

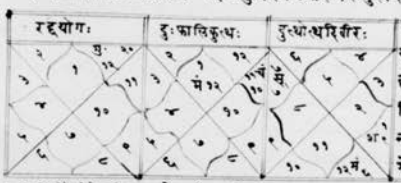

सहायाकार्यकारकः तयोर्लग्नेशकार्येशयोरुदाहरणं तावत्रभमिं
हलग्नं तुलासंस्थांशकेरविः शनिर्मेषेनरभागः कुजोमेषेरसांशकः
निर्बलोकार्यलग्नेशाविःथशालकृतेनयोः शनिः स्वगृहसंस्थेनभौमे
नमुथशीलकृत् जायालाभान्यसहाय्यादुःखदवीरयोगकेशनृ
पेमूर्यभौममंदाः पूर्वोक्तवत्स्थिताः मेषजीवः सहहायांपंचमायु
रुभूमिजोमंदेनयोगकर्तारावतोलाभोन्यतःस्मृतः अबस्वगृहगाभौमः स्वहद्वासायुक्तोस्वनीचस्थेनविनिर्बलशनेश्चरेणचद्वाद
लकरावतः स्त्रीलाभोन्यतोयाच्यः ॥ इतिदुःखाःथदिवीरयोगः अथनंदीरयोगलक्षणमुक्तंहायनसिद्धौ ॥ लग्नेशकार्याधिपयो
र्नयोगेबलीतयोर्भीनगतोः परायदीनाशकेर्वायुनायदनेः न्यर्क्षेमहोलग्नभ्रशभस्थवीरः अथलग्नेशकार्येशयोरिःथशा
लाभावेनयोरेकोबलीशर्क्षगतः अपरायअन्यस्मैस्वगृहादिवीर्ययुनायअग्निमशशाविःथशालद्वागतेलाभदनेसशुभलवी

रयोगः ॥उदाहरणं ॥ सुरवप्रभेनुलालग्नंबुधेशः कर्केभृगुःशनिः एकोनविंशदंशस्थेकुंभेयोगोः नयोर्नहिमीनसंस्थे
नगुरुणापंचमेशेनेःथशालधनं शनिस्तवीरयोगायंप्रोक्तकार्यकरोबुधैः ॥ इतिनंदीरयोगः अथकुःथयोगः ॥ नवकुःथ
योगलक्षणं तांत्रिकभूषणस्थः ॥ स्वीयगृहादिकरकगतः प्राग्लग्नसंलग्नरूक्षाद्रिर्दृष्टयुनश्चपापयुतिरकुसंवर्जितोःभयु

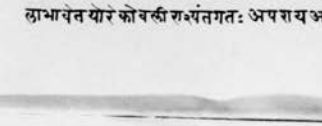

क्तिमः मार्गीकालबलान्वितः सबलधान्यस्यपक्षसाधानिदः कालसंवर्जी
क्षणायगदितोयोगश्चकुत्थाभिधः ॥ इतिकुःथयोगः ॥ अथदुरुक्षयोगः ॥
तत्रदुरुक्षयोगलक्षणंतत्रैव अस्तंगतोव्यस्तगतिस्तवर्क्षेर्युतेक्षितोः शांत
रिगः स्वगेहात् सुखोपगोनीचस्वगेस्थशाली गरुक्षस्यपुष्टेदरुक्षाभिधानः
संज्ञातंत्रेचंद्रस्यदुरुक्षे विशेषाः चंद्रः सूर्याद्दशेवह्निकोणंदशनेशेत्वनु
लाभांविशेषात् राशीवोनारुक्षमुर्निर्नसंपेर्दृष्टोक्षयः अन्यमार्गः पदोनः स्त्री
णोभांतेनोशुभोजन्मकाले वृषाद्यांबाचंद्रएवंविचिंत्यः शुक्रेभौमः रुणपक्षेर्कसूनुः क्षुदृश्येदुंवीक्षितेनोशुभोसौ ॥ अस्यो
पवादमाहसमरसिंहः ॥ दिवसेनुपूर्वपक्षेवृषाद्यांजातकेचरविसूनुः नरराशिगोन्यदांघबहुदोषंवत्यथाकुरुतेभौमोरा
चावपरपक्षेस्त्रीराशिसंगतः स्वल्पदोषंकुरुतेशुभेजन्मनिचव्यत्ययात्वचुरं ॥ इतिपुरुक्षः ॥ एतेसर्वएवेःथशास्त्रेस्थव
भेदाद्व्यक्ते यादवेन तेनविशेषंप्रतिपाद्यमानोनिरूपितः षड्दशांघेःथशालः यथाचनुर्वेशनिभेदशाली स्यात्केशवश्चक्र
गरादभेदः अन्योपिविशेषकरवेव यराज्ञावपतिर्दानिहिनिजनेत्रोगनाथायचेत्तनत्रासिकरोः न्यस्तास्त्यकरः क्रूरः
शुभाद्दुस्थितः एवंक्रूरशुभादिवीक्षणवशात्ज्ञात्वा यदेहुडुमान् भागेरंतरसंभवेरविगुणेस्तत्रासिकालंतथा ॥१॥
इतिश्रीपद्मभट्टहायनरत्नेषोडशोयोगाध्यायःसमाप्तीयः ॥ ३॥ अथसहमाधिकारः तत्रयोजनमाहयादवः ॥ सक
लभावफलस्यसहायतांविदधतेसहमानिसदायतः विधिरिवोद्यमनस्मरणामतः सहमसंज्ञयनंविदधेस्फुटमिति ॥ अ-

थशीघ्रोपरिशेषार्थसहमानांनामान्युक्तानिसंज्ञानंवे ॥ पुण्यं १ गुरु २ लाभ ३ यशश्च ४ मित्रं ५ भ्रातृस्थ ६ माज्ञा ७ चमम
र्थनाच ८ भ्राता ९ नक्षत्रगोरव १० राज्य ११ तात १२ माता १३ सुता १४ जीवित १५ मंबु १६ कर्म १७ मांसाच १८ मन्मथ
१९ कली २० परत: स्मोक्ता २१ शास्त्रं २२ सबंधुसहमं २३ वधबंदकंच २४ मृत्योश्चमम २५ परदेश २६ धनात्य २७
दाश २८ स्वादन्यकर्म २९ सबणिकू ३० वधकार्यसिद्धि: ३१ उद्वाह ३२ मृती ३३ संताप: ३४ श्रद्धा ३५ प्राप्ति ३६ बालं ३७
ननु: ३८ आड्य ३९ व्यापारसहमे ४० पानीयनपनं ४१ रिपु: ४२ शोर्यो ४३ गाय ४४ दरिद्रत्वं ४५ युरुतां ४६ वुपधाभिध
४७ बंधनं ४८ दुहिना ४९ अश्व ५० पंचाशत्सहमानिहि अवपरदेशसहममेवमार्गसहमं विवाहसहमेवस्त्रीसह
मं ज्ञानसहममेवविद्यासहमंज्ञेयं अन्येरधिकानिसहमान्युक्तानि भार्यारिष्य ५१ मोक्ष ५२ वसुस्वं ५३ पितृधर्मसंज्ञं
५४ तथाकूपेश ५५ गमागमोच ५६ गजाभिधं ५७ सन्मति ५८ घातको ५९ पूं ६० चतुष्पदाख्य ६१ श्वसनं ६२ रुपिश्च
६३ रक्ष्याख्य ६४ मारकं ६५ भृत्यकां ६६ गं ६७ प्राप्ति ६८ निधि ६९ क्षति ७० क्षणानि ७१ वृद्धि: ७२ आधान
७३ धैर्याभिध ७४ मेल्यकानि ७५ पंचाद्रि ७६ संख्यासहमानानिशेषाणिपूर्वै: क्रमशस्त्वर्थसाम्यादेवसाम्यानयनमेव
मेवोक्तमिति ॥ अथ स्फुटगमप्रकारेणपुण्यसहमानयनंसंज्ञानंवे ॥ सूर्योनचंद्रान्वितमंद्विलग्नेषिंद्रकंयुक्तंनिशिपुण्यमं
सं शोध्यर्क्षशख्याश्रयभांतरालेलग्नंचसेकभमेतदुक्तं अस्यार्थ: दिवसेवर्षप्रवेशोजन्मकालोवाभवेत्तत्तालिकस्पष्टलग्नंतात्कालिकस्यस्पष्टसूर्यरहितेनचंद्रमसासमन्वितंकार्यंतत्पुण्यसहमंभवति राश्यात्मकंस्पष्टचंद्ररहितस्पष्टार्कयु
तंपुण्यसहमंस्यात् ॥ अथसंस्कारविशेषउच्यते ॥ शोध्यर्क्षेति शोध्यनेन्यूनः क्रियतेयोग्रहः स: शोध्यः तस्यराशि: शो
ध्यर्क्षस्मिन्ग्रहेशोध्योग्रह: शोध्यतंमशख्याश्रयग्रह: तस्यभंराशि: अनयो राश्यादिग्रहयोर्मध्येशोध्यग्रहराश्यादिरा
श्यशख्याश्रयग्रहराश्यंशाद्यधिकमध्येचस्पष्टंनस्यात्तेदिनपुण्यसहममेकराशिसहितंकार्यंयदितयोर्मध्येलघ्यंस्यात्त
देकराशियुतंनकार्यमित्यर्थ: अत्र शोध्यर्क्षशख्याश्रये सामान्योक्तौग्रहभावसहमानामपिग्रहाणार्थेऽनुक्ता: ॥ अथोद्रा

द्दरणं ॥ स्पष्टसूर्योराश्यादि: ॥ ४।८।१० स्पष्टचंद्रोराश्यादि: ५।१२।१० स्पष्टलग्नंराश्यादि ८।१०। दिनेवर्षप्रवेशेऽमी
त्यनःसूर्यःचंद्रमध्येशोधितःशेषं २।४।० लग्नयुतं ९०।१४।० सिंहाष्टमांशादारभ्यतुलाद्यंशांशावधिंयैर्ग्राभाशादे
क ९ राशियुतंजातंपुण्यसहमं ११।१४।० अथराजोवर्षप्रवेशेसूर्यः ४।८।१० चंद्रः १।१२।१० अवसूर्यमध्येचंद्रः शोधितः
शेषं १।२६।० लग्नेनयुतं०।१०।० तुलाद्यंशांशादारभ्यसिंहाष्टमांशावधिमिथुनराशिसत्वान् एकराशियोगाभावस्मा
दिदमेवपुण्यसहमं ॥ अथार्थमूलंसमरसिंह:॥ दिवसेदिनपतिभोग्यान्राशिभुक्तानंशकांश्चसमीक्ष्यअंतःस्थितरा
शियुतान्त्रिंशत्यत्येकतः कृत्वायथांतरराश्यंनर्नभवतिलग्नंदास्यभुक्तांशाः मध्येक्ष्याममध्यस्थितेसुभोग्यांशकाः
पाताः लग्नाद्वितीयभवनाविंशत्यत्येकशोधितेयंचविश्रामयतियचक्षेविक्षेयंपुण्यसहममिति नक्तंचंद्रभाग्याद्विभु
क्तंयावदन्यआधिरिनिद्यास्वादिवसेवर्षप्रवेशेसूर्यभोग्यांशान्चंद्रभुक्तांशांश्चसंमीक्ष्यपुनः सूर्याच्चंद्रपर्यंतंयावंतो
तः स्थितारााशयस्तान्त्रिंशत्यत्येकतः कृत्वायाव्या विंशद्गुणितारााशयोयोन्यादित्यर्थः पुनः सूर्यराशेः सकाशाच्चंद्रराशि
यावन्मध्येलग्नंराशिर्नभवतितदान्यलग्नस्यभुक्तांशाः कृतांशसमूहेक्ष्याः यदितयोः शोध्यशोधकयोः राश्यादिकयोर्मध्य
वर्तिलग्नंभवति तदालग्नभोग्यांशाः प्राक्तनांशमध्येशोध्याःततोलग्नद्वितीयभवनमारभ्यविंशदंशैरेकंराशि
विशोध्यतस्मिन्राश्यादौविश्रांतिःस्यात्तदाद्यायंपुण्यसहमंतेयं राज्ञोचंद्रभोग्यांशाः सूर्यभुक्तांशैर्मध्यवर्तिराशिभिश्चयु
ताः कार्याः ततोयथांतरराश्यंनदास्यादिअन्याद्यविधिः कर्तव्येत्यर्थः उदाहरणं ॥ तद्दिनेसूर्यभोग्यांशाः २१।५०। चंद्र
भुक्तांशे १२।१०। युंताः ३४।० सूर्यचंद्रयोर्मध्येकएवराशिरस्त्यंशैः ३०युतः ६४ अयमंशाद्याः सूर्योनचंद्रोजातः अथ
धनुर्लग्नसुभयोर्मध्येभास्यलग्नभुक्तांशकाः १० प्राक्तनांशा ६४ एतंपुनर्लग्नस्यसंस्कारोजातः ततोलग्नाद्वितीयभवनंमक
रस्तमारभ्यविंशदंशैरेकराशिकल्पनयामकरंकुंभयोरंशाः ६० शोधिताः शेषं १४ मंशादि अत्रमीनलग्नस्यांशाः ३०
तन्मध्येनशुध्यंति अतोमीनलग्नेचतुर्दशांशेर्विश्रांतिर्नानास्मादिदमेवपुण्यसहममीनलग्नेचतुर्दशांशा ११।१४ मितंसंज्ञा

तेषामीनसमं अथ राशोचंद्रभोग्यांशाः ११।५० सूर्यभुक्तांशे ८९० यैर्युनाः चंद्रार्कयोरंतरस्थाराश्यं १ शेषयुता २०६ लवश्चेद्रा
सूर्यः अवचंद्रार्कयोर्मध्येमीनलग्नमासिननोलग्नभाग्यांशाः १६ प्राक्तनांशमध्ये २०६ शोधिताः २०० शेषं अंशाद्यूनतोल
ग्राह्यतीयं भवनंकर्कलग्नमारभ्यनवराश्यंशाः २७० मीनांतं यावत् अंशसमूहे २८० शोधिताः शेषं १० मेषराशेरंशाः ३० दशाम
ध्येनशुध्येनशध्यंति अतोमेषदशमांशेविश्लोसिनीनाअनोइदमेव०।१० पुण्यसद्मसंज्ञानंचानीतसद्मसमं ॥ अथसं
ज्ञानंचोक्तसेकनाकरणीयपतिः ॥ तत्रपूर्वसमरसिंहेनलग्नसंस्कारेशोध्यशोधकधर्मध्येरुग्नाभावेलग्नभुक्तांशाः कृतो
शसमूहेक्षेप्याः लग्नसंज्ञेतुलग्नभोग्यांशाः कृतांशसमूहेशोध्याः पुनर्लग्नग्राह्यतीयभवनाधिपतिस्पष्टः कृत्वाशोधन
मुक्तंनवलग्नाभावेभुक्तांशसहितांशसमूहेधनभावाधिपतिशांशशोधनेधनभावादेवसद्मगणनाजाताधनभावलग्ना
वयारंनरंचैकराशिमितंदृष्टमतः सद्मसेकनांकृत्वालग्नादेवसद्मगणनानीलग्नसंज्ञेनभोग्यांशरहितेनांशसमूहेधन
भावात्पूर्वबोधनेऽतेऽपिधनभावादेवगणनाजातापरंतु भोग्यांशाशोधनेभुक्तांशयोजनेनांशास्याग्रेक्रमेकराश्यंशाना
मूनत्वंभवति एकराशिहीनोधनभावोलग्नभावएवभवतीत्यतः सद्मसेकतासंस्कारविनैवलग्नादेवसद्मगणनोलग्यु
पपन्नंसेकतासंस्कारकरणं अथकेचित्तुग्राह्यतीयभवनादितिपंचम्यंतपदद्वयरूपंपाठंकल्पयित्वायद्यंनरंराश्यंतर्नभ
वति लग्नंदद्यात् स्वभुक्तांशामध्येक्षेप्यास्तदेवलग्नाह्यतीयभवनादारभ्यग्रिमराश्यंशाः शोध्याः एवंऽतेसतिलग्नस्य
बहिः स्थितत्वेमध्यस्थितत्वेवालग्नयोगएवभवतीत्याहनेतद्म्यं क्रूरस्थानेशिष्टसमरसिंहयाक्येप्रथमतः पाठां
नरंकल्पनमेवोचितंअथकल्प्यमानेपाठेऽमादितियदाभावान्नाभिमतसिद्धितीर्यग्रंथकर्तृणांयथाश्रयंचयथासंस्वं
चिकीर्षनंनचनचक्रमपथासंस्थयथाक्रमपदानिप्रयुज्यंतेअथागजाश्वेस्थिरसेविभागिताक्रणंविलिप्तासुशशीत्ययो
क्रमादितिभास्करः अक्रमोक्तो सत्येवयथाक्रार्थलाभोभवेत् क्रमपदाभावेविपरीतार्थः संभाव्येतयथालग्नस्यम
ध्यगतत्वाभावेसतिद्वितीयभवनादारभ्यशोधनंलग्यंतर्भूतेसतिलग्नादारभ्यशोधनमित्यर्थात्वान् अथचसमसिंह २७

स्यपथेपः एवाऽभिप्रायोऽभिमतः स्यानदायशंनरराश्यंनरीत्यादिपदद्वयोक्तप्रकारेणैवमपरंत्रयप्रथमपदयुक्तथनानंनरंन
वराश्यादिलग्नंक्षेप्यमित्येवमकारंलाघवात्समरसिंहोब्रूयात् नतुनूनमतोलग्नद्वितीयभवनादित्येवंमपदंनायनइति
सिद्धांतः एतत्स्पष्टमुक्तंनेजःसिंहेन भाग्यानद्विरवेरंशान्भुक्तान्विशोध्यमेलयेत् ततस्त्यारंतवालराशिसंख्यांशकैर्युनान्
स्याच्चेन्नोनराश्यांतर्लग्नेनस्थांशकोद्धयेलग्नभुक्तांशकाः क्षेप्यासलग्नध्येऽथवादयेनदायोद्धयभोग्यांशाःपात्याः स्युर्भाग
पिंडनः त्रिंशत्स्वाधनस्थानादंशान्प्रत्येकशोधनान् विश्राम्यनिहितवर्क्षेस्यात्सुपुण्यसद्मवेधोः सोम्यादारविभुक्तंनूनिश्च
न्योविधिरादिमइति वामनेनापिनृसद्मानयेनस्पष्टमभिहितंच दिनेपर्वविलग्नंचेत्सूर्यभोग्यांशकासतः शनिभुक्तांशं
काश्चमध्यगशशांकैर्युनान् एकीकृत्यतदाग्रान्भूक्त्वालग्नविचारणाशोधेपर्वविलग्नंचेच्छनिभाग्यांशकांसतः सूर्यभु
क्तांशकाश्चपिंडयेत् प्राग्वदाचरेत् शुद्धिः कार्याधनायचधिश्रांतिः पितृसद्मनामितियत्तुनरसिंहनंदनेनदिवाकरेण
स्वकृतवर्षपद्धतिटीकायांसेकतासंस्कारेधामनेनोक्तंतत्तुनम्तिभ्रमेणनात्रिकस्यावश्यकत्वायोक्तत्वाच्चनात्रिकमुक्तंअत्यंत
युक्तं एवंदिवास्यान्निशिवेपरीत्यान्मध्येननाद्यूनिनमध्यभागेः संभवेलग्नसोंशयुक्तंगण्यंधनस्फुटिलेपुनश्चेमितिग्रहला
घरणेप्युक्तंदिवसेभानुभाग्यांशानिंदुभुक्तांशमेलयेत् नदंनरालराश्यंशयुनाऽशुद्धंनदंनरेयदिनस्यान्नदाक्षेप्याभुक्तां
शाद्गुस्यमध्यगेयांत्याभोग्यलवाः स्वानुद्विशाद्विशाद्यशोधयेत् विश्राम्यतिगृहेयत्रविज्ञेयंपुण्यसद्मनरेति स्वाद्वितीयभव
नात् येचुनोक्तापृथक्फुरुद्धिस्तेषुकार्याधनादिन इतिजीर्णनात्रिकेपिस्पष्टमुक्तंएवंजीर्णनात्रिकंतूर्भिः प्रमाणैरुक्त
त्वाकेशवदैवज्ञहरिभट्टगणेशदैवज्ञप्रभृतयः सेकतासंस्काररहितंसद्मनाधनंनरमर्णायं अस्माभिरुभयमपनंयुक्तिसह
मालोचयामः किंचसेकतासंस्काररहितेपिसद्मफलेविसंवादइत्यादिसुसैर्विलक्ष्यमिति अथवासैकतासंस्काररहितं
सद्मस्मधनंकेशवदैवज्ञगणेशदैवज्ञतो। तिप्राचीनंनहरिभट्टनेपठनमित्यवगम्यतेयतस्तस्मात्प्राचीनैर्वामनादिभिः
सेकतासंस्कारउक्तोसिअतएवज्ञायतेगणेशदैवज्ञकेशवदैवज्ञादिभिरधुनिकैर्हरिभट्टमतनेपसैकतासंस्कार

हिनं सद्दमसाधनंऽतमक्ति नवहरिभद्दस्य सद्दमसाधनज्ञानऽज्ञापिनाभिनयनऽनतात्रिकसारे पुण्यंस्याद्दिधमकंनाहिम
रुचिः शोध्यः क्षपायांरविभेद्वाऽलग्न समन्वितमिंगादिना सकलसद्दमशिरोमणेः पुण्यसद्दमस्य साधनंसमरसिंहवाक्या
ज्ञानायथा अन्यथेयोकं तथेवमेकनासंस्कारोपिनाकमित्यलमतिक्लिष्टेन समस्तसिंहवाक्यविचारविस्तरेणनिविस्मयेन स
युरोमंतव्यिं इतिपल्लवमनर्गडने बलभद्रः ऊनायोगः लाकस्मिन्कनकार्यतामिति अथविशेषणसहमानोसाधनं सं
ज्ञानंवक्ष्यऽत्रसमस्माद्गुरुविद्यायोसुसंसाधनंपुण्यवियुकसुरज्यः दिवाविलोमनिशिपूर्वबन्धुयशाभिधंतसद्दमंवदंति अस्मा
त्पुण्यसद्दमहिनशविध्यत्ययनगुरुविद्यासद्दमयोः साधनंकर्तव्यंपूर्वलग्नयोः सकलाचकर्तव्यापुण्यसद्दायुरुसधनऽसजे
व्यत्ययोनिशिसिनाचिंतनुतनु सकलातदनुयदुकुरीनितोमिचनामसद्दमंविदुर्बुधाः ५ अवशाध्यर्क्षऋक्षाश्रयभानरा
लेमिनोनचसेकभमनदुकमितियं पुण्याद्दोमंशोधयेदुकवस्यान्माहात्म्यंतनऽकमस्माद्दिलामं ६ शुक्रंमंदादन्हिनकं
विलोमभाशाध्यंस्याद्दुकवऽधमूर्ध्वं ७ अतोऽकवत्पुरुषदिग्यादिशब्दैर्लग्नयोगः सेकनाचज्ञातव्यानि सामर्थ्यनागत
नुपंचिशाध्यनकंविलामंतनुपंकुजनुनौवाद्दिशद्दुसतनंपुरुषवद्वानार्कहीनाद्दुरुनः सदोद्यः ८ लग्नस्यामिनिभामदिवा
शबोचजीवाद्दिशद्दुसामर्थ्यसद्दमंस्यादिति अथसर्वशाधनेऽतसतियत्रयोगोनाऽकलग्नत्रयोगः कर्तव्यः ॥ ७
कंचयादयेन ॥ शोध्येऽतयभनयोगऽकः कस्यापिनचेवयुनंविलग्नमिनिकेशवपदुतोसर्वचनुयायाज्ञयंदिनंय
दुकंनमूलाभावादुपेक्षनाज्ञिकसारेतु सामर्थ्यनतुपात्यनेनु क्षितिसुतंपत्रेन्यथाराधिपुदृतिसामर्थ्यसद्दमंशोध्य
शोधकंचपरीत्यसुकंनलिर्मलसारुपेक्षंयदाहसमरसिंहः सामर्थ्यसद्दमसद्दिचलग्नपतेर्भसुतंनशिविलोमं अ
स्याथः लग्नाधीशाद्धोमंयाचनूसामर्थ्यसमंभवतिशोमाल्लग्नाधीशंशोधयेदित्यर्थनन्वेतुनकुतोयगम्यतेनदृतिचेद्भ
णु अत्रेनद्वाख्यानं प्रत्यक्षोक्षोचयुक्तं यतोभोमाल्लग्नाधिपेशाधिते सतिलग्नाधीशाद्धोमपर्यंतंगणनाभवतिलग्नाधी
शाद्धोमेशोधिते सतिलग्नेशाद्धोमपर्यंतंगणनाभवति तत्र थापर्यवसेशे भोमाद्राश्यादिः ३।१० लग्नेशचंद्राद्राश्यादिः २।५

अवलग्नाधीशाच्चंद्रानूभोमपर्यंतंगणनाकर्तव्यामेषचापाद्दशकर्कदशमांशावधिगणितेजातंराश्यादिः १।५ लग्ना
धिपेनभोमसमंतनुभोमेनलग्नपसमं अतएवयुक्तावत्यासम्यक्समभिहितं सामर्थ्यसद्दिवसेकुजतोगणनार्थंचेत्सांगशेयुरु
मतस्तुसदैवकर्तव्यादिति समरसिंहवाक्येयस्माद्गणनानन्यशोधकत्वंयदवधिगणनानन्यशेधकत्वं सर्वत्रतथास्मित्यंदिने
युरोमंदमपास्यनकंरविकमारर्कविधूच्चदेयोगीरयोलग्नयोगरवमर्कमार्कंरपास्यवामंनिशिगानतातो १२ दिनयुरुमध्येचंद्रे
मपास्यशेषः कंयोगः कार्यः रात्रोयुरुमध्येसूर्यमपास्यचंद्रयोगः कार्यः दिनरात्रोचकमध्येशोध्यर्क्षऋक्षाश्रयभानलग्नसूर्य
श्चंद्रोयानभवेत्तदाएकराशियोगोविधेयइत्यर्थः मानंदुतापास्यसितंविलोमनकंसुतोहर्निशमिदुभीत्यान् १४ स्याद्भौविला
त्यंगुरुमार्किनान्हियामंनिशींदुं १५ समभंबधयंबु १६ मानूसद्दमभवज्जलसद्दमंज्ञेयं कर्मलग्नान्निशियामभुक्तं १७ शेगा
स्यामिंदुंननुनः संदेय १८ स्यान्मन्मथोलग्नपमिंदुतान्हियामंनिशींदुंतनुपंसदार्कान् १९ यदिचंद्रोलग्ने शुक्रादशवोंदुंभ
वशोधयेत्सदाकलिक्षमंलोगुरुतोविशद्दुकुजविलोमंनिशिपूर्वशित्वा २०।१ शास्त्रंदिनंमोरिमपास्यजीवाद्दामंनिशिशस्त्रयु
तेःपुरावत् २२ अथबुधयोगः सेकनाचबुधंगृहीत्वाकर्तव्येति दिवालिशंतालाछशिनंविशोधंयंचधास्य २३ मेतन्निशिवं
दकंस्यात् २४ यामदिवे २५, तन्मृत्तिरष्टमर्क्षात्सदाविधुशोध्यतथार्कियोगान् २५ राशोबंधुसद्दममवंदकसद्दमंदि
नेचंद्रमध्यबुधः शोध्यालग्नयोगादिपूर्ववद्दकसद्दमंस्यात् मृतिसद्दमेशानियोगः शनिंगृहीत्वा सेकनाचकर्तव्यादशो
नराख्यंनवमाद्दिशोध्यधर्मेश्वरं संतनमुकवस्यात् २६ अहर्निशंविनपमर्थभावाद्दिशोध्यपूर्वोक्तवदत्र सर्वं अहर्निशं
विनपमर्थभावात् ॥ समरसिंहेपि ॥ अथसद्दमंद्वितीयाधिपान् द्वितीयंचदिनरात्रंजयमर्थः द्वितीयाधिपाद्वितीयेषा
यदर्थसद्दमंभवति द्वितीयाधिपंद्वितीयभावाच्छोध्येदित्यर्थः केशवपदुतोयत्रेशास्तस्यभंडव्यकमित्यर्थसद्दमंशो
ध्यशोधकवत्त्वयादानीतंतत्समरसिंहवाक्यात्सानादेवतिलग्नंसितादपास्यकर्मधान्यदारात्रूयं सदाभाग्य २८ दशान्य
कर्मचंद्रादनिंबाममथोनिशायां २९, शस्त्रद्वणिज्यंदिनवंगकन्या ३० चंद्रमध्यबुधः सदाशोध्यो लग्नयोगादिपूर्ववद्दा

णित्य सहमंस्यान् ज्ञानादेर्यावर्यनिशिचंद्रमार्कविधैर्यशोसूर्यदुर्नाथयोगान् स्यात्कार्यसिद्धिः ३१ सनतंविशोध्यमांदंसि
नान् स्यानुविवाह सद्म ३२ दिनशनोसूर्यः शोध्यः सूर्यकांतरात्रौश्चरायहोयोत्यः राशेशानिमध्येचंद्रःशोध्यः चंद्रकांत
राशीश्चरेयोत्यः उभयथापिसेकनाययथासंभवंविधयायुरार्यधुत्यभवःप्रस्तिर्यामंनिशींदु ३३ शनिनाविशोध्यापय
एंशिपेदुरुदिशासदेवसंतापसद्मा ३४ रमपास्यशुक्रान्तनवतानिकसारेपरभाषाढाधनमुक्तनसमरसिंहवाक्या
ज्ञानादेवनिशेयंयरासमरसिंहः संतापसद्ममिंदोर्मंदांनंपश्चनः पानदनि अचयस्मात्पातः सहमंचयोत्यात्रयः यथा
मिवसद्ममशुक्रात्पातऊरुस्तचशुक्रोयोत्यते ॥ तथाचभ्रनाशोयोत्यदुरयर्थः ॥ अथारमपास्यशुक्रादित्यधिमणसंबं
धः श्रद्धासदाशोकदिशा ३५ ३ थपुण्यंधिरायस्यनः प्रोक्तसदापुरोनस्याप्रीत्यास्यमुक्तोः ३६ बल ३७ देह ३८ संक्षयशः
समेनाड्यमपास्यभोमान् शनिविलोमंनिशिचांद्रियोगा ३९ ह्यापारआगतमपास्यशश्वत् ४० पानीयपानंशशिनंवि
शोध्यसोरविलोमंनिशिपूर्ववत्स्यात् ४१ मंदंकुजात्प्राग्धिपुर्विलोमंशशोभव ४२ क्षीमविहीनपुण्यान् शौर्यविलोमं
निशिपूर्ववत्स्यात् ४३ उपायदैन्यंशनिनाविशोध्यधामंनिशितंतुविशोध्यपुण्यात्तयुविलोमंनिशितद्विरिष्टं ४५ अब
पुण्यसहमाद्युधंशोधयेनुपश्चाद्युधंयात्त्वयेदंबलंतेपुण्यसहमनुत्यंदरिद्रसहमंभवतिपरंतुराज्ञोपरैरत्यनिमिनंदरिद्र
सहमानयनंकृतमिति सूर्याच्चतः ०।१० सूर्यमपास्यनक्तंचंद्रंनिशाच्चा १।३ द्रुकृता ४५ पुरात्र्यादिनेसूर्योच्चमध्येसूर्यः
शोध्यशचोतुचंद्राच्चंद्रमपास्यउभयथापिलग्नयोगादिपुरोनत्र्याकार्यकर्कार्दुनः ३।१५ त्रोत्र्यशनिः स्यात्तलाभान्यथा
निशि ४७ पुण्याद्यानिविशो ध्यान्हियामंतुनिशिर्यधनं ४८ चंद्रंसिनादपास्याकंसदाकन्यास्यमुक्तवत् ४९ पुण्यादर्कनि
पास्यायोगादशेन्यथाशनि ५० इतिपंचाशत्सहमानि ॥ अथान्येषांसहमानयनमुक्तंयादवेन ॥ शुक्रंमदेशाज्जहिसप्त
मेशः शुक्रसदाचंद्रपतेः सजायंजायाधिपं ५१ सूर्यसुताच्चपुण्यं स्याद्दुर्धमात्संयुनिजं ससोरं ५२ युराबमीत्यंसुरुनाद्विहा
यभोमानिनंदुःखगृहंग्रहिरं ५३ मंदंमहीजादिवसेनिशायांविलोममंगं सहमंचसांगं ५४ भोमंहिमांशोर्हृदयाद्यपक्षे २०

कूशः ससूर्याद्विविलोमशत्रो ५५ सूर्यानिसांगमिहनंथेवगमागमास्यं ५६ सहमंविचिंत्यंयुरुमंदेदोलनुयुग्मतास्यं ५७
युराबचिंसांगमहन्यथोद्येतूनकंविलोमंसुमत्पराणं ५८ पुण्ययुगर्धातइहोक्तमन्यत् ५९ एनेःकुजेचोष्टकमंगयुक्तं ६०
दिवाश्चिंचांत्य १२ गृहात्सलग्नंचनुष्टदास्यंनिशिवाम ६१ मर्कैलग्नात्सलग्नंव्ययसनंसंदेतनु ६२ मंदोधराज्ञानुयुनिशंसल
ग्नंरुव्यास्यकं ६३ चंद्रमसोर्कमन्हि राज्ञोविलोमंतनुसंयुतंस्याद्दस्याख्य ६४ मेनानिमुनीरिनानिइति अथपितृव्या
खेटकभृत्यबुद्धिसहमानयनमुक्तंमुक्तावल्यांसूर्यमंदविधुद्वेपितृभ्यभवनंविलग्नाद्ये ६५ षष्टेषष्टेशानंसव्ययमाखेटकं
भवति ६६ सोम्यविशाध्यचंद्रालग्नाद्भोभृत्यसहमंस्यान् ६७ जीवःसूर्यविहीनोलग्नयुनोबुद्धिसहमंस्यान् ६८ शत्रो
नहिषरीनंज्ञेयंसर्वत्रपूर्ववद्ज्ञेयं ॥ अथान्यसहमानयनमुक्तंहिज्ञाजकेल्पं भलाभेशानंलग्नयुनंप्राप्तिसहमंस्यान् ६९
लग्नंनुर्येशानंलग्नयुनंस्यान्निधेः सहमं ७० धेर्यमहास्यसमंज्ञान ७१ समंज्ञानिसहमंस्यान् ७२ मंदःशुक्रविहीनो
लग्नयुनः स्याद्दणंसहमं ७३ सुतपोलग्नविहीनःपंचमभावान्विनोथगर्भसहमंस्यान् ७४ चंद्राबुधेनहीनोलग्नयुनः
स्यात्सत्यसहमं ७५ एषांचैवसहमानांदिनरात्रिकृतोनभेदोक्ति ॥ इतिसहमानयनं ॥ अथसहमस्पष्टीकरणमुक्तंराम
कृताब्जिके लंकोदयस्यभुक्तांशाः स्वोदयस्यनथाहृतासहमांशेर्यारैक्यंदशभक्तंदलीकृतंसोम्ययोलंधनंत्रोक्तंयाम्ययो
लेतदन्यथेति एतन्स्पष्टमुक्तंविनायकतात्रिके वक्ष्येसहमसाधानांस्पष्टीकरणमुत्तमंयस्मिन राशानुसहमंतद्भोदयमा
नकंविभजेदंशकैर्लब्धंपृथगेवनिधापयेत्तथैवनिजदेशोथभुदयंप्राप्तकंचनत् तत्पूर्वलब्धंसंयुक्तंनक्षभक्तंदिनादिकं
विभजेदंशकैर्लब्धंपृथगेवनिधापयेत्तथैवनिजदेशोथभुदयंप्राप्तकंचनत् तत्पूर्वलब्धंसंयुक्तंनक्षभक्तंदिनादिकं त
द्भुनंसोम्यगोलस्थेसहमेयाम्यगेक्षणं अनीचसहमंस्पष्टंजायतेगणितोक्तितः सहमस्पष्टीकरणमुक्तंरामकेनलंकोदय
स्यभुक्तांशाः स्वोदयस्यनथाहृतानदेक्ष्यैदशभिर्भक्तंफलमंशादिकं नवत् सोम्यगोलेधनंप्रोक्तंयाम्यगोलतदन्यथेति
अनयोः प्रयोजनंतूर्णतात्रिके सहमेशाः स्फुटदृस्यापत्यतिसहमंतदाचलंतस्यसहमस्थेचभाप्तिः स्फुटदृस्तिमेशमकः

ग्रहेति सोम्यगोलेधनेशेऽर्कयोम्यगोलेऽन्यथेति ग्रहसहमानयनं समरसिंहदैवज्ञकथा स्योतिर्विद्विरुक्तं ग्रहमयस्थग्रहात्सं शोधयेत्स्वग्रहेत्यग्रहसहमं भवति एवं मुथशीसंयोगान्मुथहासहमं भवति ॥ उक्तंच ॥ मुथहाशीसंयोगान्मुथहासहमंचन्दिति अथसहमस्यसहमाधीशस्यसबलत्वेऽशुभत्वेवाफलमधिकत्वेस्वान्यिर्बलत्वेऽल्पफलमेवमिति ज्ञेयं अथकिंविद्विशेषविचारः एतानिसहमानिशुभाशुभफलानिज्ञातासार्थमभिहितानिनत्वयस्यजन्मपत्रेमस्मिन्सम्यगायत्सहमविचारो भवति अथेदानींदेयभानुर्जन्मपत्र्यभावस्थदेयपत्नीभाग्यगत्यलाभसहमानिविकीर्षितानिसंतिएवंपत्नादीनांभावादिसहमानिविकीर्षितानिसंतिकथंनयोनिषनिरिनिचेदुच्यते यस्यभावस्यशुभाशुभफलज्ञातासाभीष्टएवभावोबलग्रहस्तत्स्यस्यदिग्रहात्सुथथास्थिनाएवमंतव्याःनचसूर्यचंद्रावितमन्दिलग्नमित्यायुक्तप्रकारेणपुण्यादिसहमंसाध्यंचपुनःभावादेःप्रसूतिसहमानयनेपष्टभावादियोगविकीर्षितस्वभावादिभावाद्यःषष्टादिभावसंक्षिप्तेदिति अन्यत्र गम्यतेभावादिसहमयोन्यं षष्टभावादियोगेपंचराशियुक्तस्तत्सहमयोगविषयःनदेनस्पष्टमुक्तंमुक्तायस्यांअभीष्टंसभावादिशुभाशुभार्थंपित्रादिकानांविदधीनधीमानूभोक्तप्रकारेरनुवदनूस्वदृसंयोजनेनेतियुक्तेर्मनसि एवंतत्तद्भावस्थापितृपितृव्यादीनांमरणसहमंमपिसाध्यं यथामृतिरष्टमस्थादिदुःखिशोभोक्तवदार्क्षियोगादिति अथद्विजन्मद्वयस्तत्सहमंबालग्रहप्रकल्प्यनस्मात्प्राग्वद्बालानांयत्रेष्टमिदानींमानीतंष्टमभावमध्यविशोध्यज्ञानियोगमानिमरणसहमंपित्रादेःस्यादेतदुक्तंनचैवपित्रादिरिष्टसहमंनेष्योप्यष्टमभावनइति एवमेकस्मादेवपर्वणःपादेनकानिसहमानीभवंतीत्यलंप्रसंगेन ॥ अथसहमानांफलानि ॥ नचादोसहमाधीशायलिप्ताः बलिबलक्षणमुक्तंसमरसिंहेन स्वगृहाच्चिंशांशेशशिकनवांशगतानांप्राकूप्राक्स्थानेबलवान् यथोनरस्थानगोहीनः यस्यबद्दयोधिकारस्तद्बलमन्येभ्यमुदयदृक्षेच बद्धधिकारोपियदानवीक्ष्यतेलग्नस्यनबलंस्यात् स्वत्याधिकारयुक्तोलग्नदर्शीबलीस्येटः दिवसेचवर्षलग्नेदिनखेशानांनिशागतान्येषांबलमधिकंकूरस्थानेचशुभेरशुभमन्यथातुशुभमितिदिनखेशाः पुंग्रहाः अन्येषांस्त्रीग्र

हाणामिति ॥ अथसहमस्यबलाबलमुक्तंरामकेन ॥ स्वस्वामिनायुतंसोम्यखेटैः संयुतवीक्षितंभवेद्बलयुतंस्वामीबलवान् यस्यवाभवेत् विपर्ययेनिर्बलत्वमसहमाधिपसंयुतंक्रूरखशालसद्दिनेनक्तबलेवहायनेसहमस्वामीपतिते ६।८।१२ भवनेरिष्फकरोत्यचिरान् सहमेशुभयुतदृष्टेसहमारिष्टेविनाशयतीनिपादयोपि स्वपतिमिवशुभेक्षितसंयुतंसहममुद्दिनाधमुदीरितंबलिनिजार्थकरंयदिवान्यथा क्षयकरंभवनेचचिंतयेदिति ॥ ननुद्दनां ॥ वर्षप्रवेशेपुण्यांगगत्यगतादिसहमानांतदधिपानांचसबलत्वंदृश्यतेपरंतुनफलेनेषांनभवतीतिचेदुच्यते प्रथमंजन्मनिप्राग्वदुक्तरीत्यासर्वाणिसहमानिसाध्यानिनतःस्वामिनोबलाबलविवेकंसहमस्यापिबलाबलविवेकंविधायबंधुसहमानांसर्वप्रकारेणनैर्बल्यंनिर्णीतंतानिवर्षेफलदानाः सामर्थ्यादिकंचादिपदेनविचारयेत् यथांशुसर्वप्रकारेणसबलत्वंतान्यवर्षेविचारणीयानि ॥ उक्तंचसंज्ञानंदे ॥ आदोजन्मनिसर्वेषांसहमानांबलाबलं विभृश्यसंशोधयेद्यानानिवर्षेविचिनुयेत् अथपापशुभयहसंबंधेनयुतिदृष्ट्योः फलसंज्ञानंचेपापयुक्तशुभदृष्टेवहशुभंप्राकृतनःशुभंशुभयुक्तंपापदृष्टमशोशुभमसत्परेअब्दवर्षमासपक्षमासारब्धविभागदृश्यप्रकल्प्ययुतिदृष्टिफलयोः कालभेदःकल्प्यःयद्यात्पदाष्ट ६।८ दिक् १२ स्थंधर्मभाग्यपशोहरंशुभस्वामिदृशांतेसुखधर्मादिसंभवः सूनोपदाष्टरिःक्रूस्थ ६।८।१२ मंदेपापहृतंपुनः पुण्यंधर्मार्थसौख्यंघ्नपत्योदग्धेफलेनधासहमान्यखिलानीत्थंसूनोवर्षचिंतनेयुः शुभयोगेक्षणात्लोक्यंपत्युर्वीपतिसारतः दारिद्र्यमृतिमोहारिकलिपूक्तोविपर्ययइति यूर्वोक्तप्रकारेणदारिद्र्यादिसहमानिनदधिपानितच्चबलयुक्तानिनदात्संबंधिदुःखंकर्तृत्वेनयांविर्बलत्वेनन्यायादिनातत्संबंधिदुःखमित्यर्थः ॥ जीर्णनाजिके ॥ एवंसहमेशुभयुतदृष्टेचमुथाशीलग्नेपुंसोज्योतिर्विद्विश्चिंत्यंनस्यतद्विषयमितिसमरसिंहः जन्मनिचवर्षलग्नेसहमान्यखिलानिवीक्ष्यफलमुद्दिशेत्वर्षेभशलग्नेचराशयस्मिन्स्थिनस्तदात्मफलदीयीतिएवंसामान्यतः सर्वेषांविचारः कर्तव्यइति अथपुण्यादिसहमानांविशे

पफलदीर्यातिएवसामान्यतः सर्वेषां विचारोजीर्णनवीनादिनाग्रंथेभ्योलिख्यते तत्राशोपुण्य सद्दमविचारः यत्रार्थेपुण्य सद्दमंशुभंस्याच्छब्दः शुभवाहः अनिष्टस्मिन् शुभानतिपुण्यमादो विचिनुयात् सबलपुण्यसद्दमे धर्मस्यद्विर्धनागमः शुभस्वामीक्षिनयुतेव्ययपेव्ययर्यविदुः सवीर्यपुण्यसद्दमेद्रव्यापायस्तुनान्यथा अन्यान्यपिसवीर्याणिस्वनामफलवंनिहि तन्मकलेनिष्टगेहेवर्षेक्रूरयुतेनतथा पुण्यसद्दमसुखार्थभूतेदधीशेचनिर्बले १ गुरुसद्दमेशुभैर्युक्तदृष्टेवास्वामिनायदि उपदेष्टसुखंवर्षेविपरीतविपर्ययः २ ज्ञानसद्दमयुतदृष्टेस्वामिनाचशुभग्रहैः बहुविधावबोधःस्याद्विद्याभोक्तव्यथाभवेत् ३ यशसः सद्दमाधिपतौविनाशगे ८ पापयुतदृष्टेवक्रगतियशोविनाशपापवर्जितधनयशाद्धिं ४ यशसः सद्दमाधिपतौशुभवटयुतेमुखशीलिखते पुंसां धर्मचयधनलब्धिकरंतिनियतंमहाद्भवेद्विजये ५ यशसः सद्दमाधिपतानष्टयद्दयुजिचपापमूसरिफे अयशस्तोभ्योभोवाहनवस्त्रार्थपदनाशः यशसः सद्दमेप्येवंफलंप्रकल्प्यंचरोगकः ग्राह्य अन्यपापसहितानांफलमनादृशमवशुभाशुभंनेयं मित्रसद्दमशुभैर्युक्तदृष्टेवास्वामिनायदि नानाविधंमित्रसुखंलोकेवैरंविपर्यये माहात्म्यंशुभदृष्टयुतंतथाच स्वामिनावर्षेएकोनेत्रत्वकरणेविचारणेविरोगोपनंनविपरीते ६ आज्ञाशुभयुतदृष्टः ष्टमरिफ्गवर्जितोशुभदाप्रकरोतिरोधिनार्थनाशवस्त्राश्वमोक्ष्यंदंपुंसां तदधीशेफलंस्यात्यापक्षणयोगतोदुःखं ७ सामर्थ्यशुभयुतदृष्टस्वामिनासंयुतंभवेत् बलाधिक्यंसुखंदेहविपरीतेः शुभंवदेत् ८ भ्रातृसद्दमशुभाकांतेदृष्टेवास्वामिनायदि मिथोमोक्ष्यंस्यादरणांकलहाविपरीतके ९ भ्रातृसद्दमेश्वरेनष्टेजनाशंतदाभवेत् तस्मिन्नभ्युदितेवीर्ययुतेभ्रातुः सुखंवदेत् १० गोरवसद्दमेशयदापतियुतदृष्टेशुभग्रहैश्चापिसुखनिश्चयंधनमानंराजश्रीर्भूषणांवरंसुलब्धिं शुभमुखशिलगेपुंसां गोरवसद्दमेशुभग्रहयुतेदृष्टेकीर्तेर्लाभप्राप्तिर्धनसुखंवाहनार्थवरं गोरवसद्दमेचयदात्यसद्ग्रहैर्युक्तमुखशिलीस्थतेभवतिमानभंशंकुर्यात् धननाशंसर्वसौख्यपदविहीनं मिश्रग्रहयुतदृष्टेगोरवसद्दमेद्विमिश्रमुखशिलस्थे आदोशुभंचकुर्यादशुभंच ३१

विनिर्गमेपुंसां अत्रसर्वसद्दमेषुमिश्रग्रहयुतो एतदेवफलंयोज्यमित्यर्थः ११ राज्यंशुभयुतदृष्टेराज्येशेनैवमुखशीलिनंसौम्ये: राज्यप्राप्तिकरंस्यात्सदधीशेपूर्वलक्षणयुतेच बलहीनेतदधिपतौक्रूरेयुक्तेनथादृष्टे राज्यसद्दमसूसरिफेराज्यभंशश्चकोशनाशश्च १२ पितृसद्दमंशुभयुक्तंशुभग्रहैर्मुखशीलंस्वपतिनाच भवतिचपितृतः सौख्यंवाहनवस्त्रार्थधननिश्चयं अस्तंगतेबलहीनेपितृसद्दमेशेष्टमेलयात् क्रूरस्थनसूसरिफेमरणंतानस्यपरदेशेचरलग्नस्थेनस्मिन् स्थिरमेगेहे: न्यभागेः मातापित्रोः सद्भावेनसेनाद्यास्तथाभवेत् उदितेवीर्ययुक्तेवानयोः सौख्यंप्रशस्यतेसद्दमंवानदधीशः शुभेरुथशालियुक्तः क्रूरैः वर्षस्यपूर्वभागेयोगोनानस्थानगर्हितं बलादशेसद्दमाधीशेवृषान्मानयसद्दमः १३ एवंचमातृसद्दमेफलंज्ञेयंयथोदितं सुतसद्दमंशुभयुक्तंशुभगेहेमुखशीलीस्थतेस्वपतिनाच भवतिहि सुतस्यलाभः शुभदृग्योगादनीवशुभंसुतसद्दमंचनदीशः पापयुतः सौम्यमुखशीलः पूर्वसुतस्यदुः खंपश्चात्सौख्यंभवेद्वर्षेसप्तसद्दमंपापयुतंसुखशीलगंवासुतस्थनाशः स्यात् मिश्रग्रहैश्चयुक्तंसुतसद्दमंपापमूसरिः फंप्रकरोतिनचकश्चसुखं स्यवर्षेतथाकलहंपुत्रसद्भेश्वरेभष्टेपुत्रनाशंविनिर्दिशेत् तस्मिन्नभ्युदितेपुत्रस्थितेपुत्रानादिशेत् सतोसुतेश्वरोवर्षेपुत्रसद्भाधिपाभवेत् दृष्टस्तमिवसौम्येक्षपुत्रशोकंकरोमतः १४ क्रूरदृष्टतीविनाम्येसद्दमेनिर्बलाधिपे वर्षमूर्खभवेत्पुंसांविपरीतेसुखंबहु १५ जलसद्दमशुभैर्युक्तंदृष्टंवास्वामिनायदि युतनराधिक्यनादेहेविपरीतेत्यतामना १६ शुभयुतदृष्टेकर्मणिमुखशिलगेवास्वपतियुतदृष्टे नूतनदेशापुराणास्वामिलंभवतिनियमेन बलपतिसद्दमाधिपतौ क्रूयुतैरुक्तेशुभैर्दृष्टिभवतिहि धनचयशोभोवाहनवस्त्रार्थभूमिलाभश्च पापकोतेनस्मिन् धननाशोनृपतिदंडश्चपापैर्दृष्टेनस्मिन्पूर्वार्जितधनचयविनाशं कर्मपतौमूसरिफेपापखेटेस्तथैवफलं कर्मणिसद्दमाधिपतौशनियुतदृष्टेचवैकल्यं पत्यौधकेदग्धेवैकल्यंभवतिबुद्धिनाशश्च १७ मांद्याधिपश्चपापः पापैर्युतदृष्टितौ मांद्यानिधनाधिपमुखशिलगेमांद्यंनिधनंतदादेश्यं मांद्याधिपश्च सौम्यः शुभयुतदृष्टेनमांद्यंस्यात् मिश्रग्रहयुतदृष्टे

स्वत्यरंमाद्यभावंचशुभमुथशिलेचसहमेवाहनशस्त्रार्थलाभश्च १८ स्वस्वामिसौम्येक्षणभानिसौख्येनार्थसंपदेष्टेऽन्य
वर्त्तेगंसदानेवभवेद्विमिश्रयुतेक्षितेकृशंयमलिंचिंत् यन्मथसहमंचशुभैर्दृष्टंयुक्तंथास्वपतिनाचमन्मथ
विलासहर्षाधिकंभवेन्नेवविपरीते १९ सकटकसहमेकूरशुक्रैर्दृष्टेयुतेचमुथशीलेदुकटकयोगाभिधनं विचिंतयेत्
स्यपुरुषस्यदुकटकसहमेसौम्यासौम्यैर्दृष्टेतदाजयंभवेद्दृष्टेकलहंकुशोचसंभवः॥२०॥इत्यासद्यशुभै
र्युक्तंदृष्टंवास्वामिनायदि सहिष्णुतांभवेद्धर्षः न्यथाक्रोधाधिकोभवेत्॥२१॥शस्त्रसद्यशुभैर्दृष्टंयुक्तंस्वेनवानथा
पदस्मृतोतत्परत्वं विपरीतेविपर्ययः॥२२॥यंधुमद्यशुभाक्रांतंशुभदृष्टंतथेश्वरः पितृथ्वातृभिः सौख्यंकलहश्चान्य
थाभवेत्॥२३॥संदकसहमंचशुभैर्युतदृष्टंस्वामिनाचतथा स्वातंत्र्यंस्याद्धर्षपराभवश्चविपरीते॥२४॥यंधनारव्यसह
मंयुपेक्षितंस्वामिनानहितशक्तिबंधनं पापवीक्षितयुतेचबंधनंपापजेमुथशिलेविशेषतः ९ मृत्योः सहमंक्रूरैर्दृष्टं
युक्तंचनिर्बलाधीशमृत्युविनाशंधिद्यादिपरीतेकष्टसंघस्यात्॥२५॥परदेशारव्यंसहमंस्वेशशुभैर्युक्तंदृष्टंच परदे
शेसुखभोगायानेचविपरीते॥२६॥शुभनाथदृष्टिसहितंधनसहमंसौख्यदंद्रव्यात् अर्थसहमंशुभयुतंपापे
र्दृष्टंचपापमूलमरिष्टं पूर्वधनव्ययलाभंकुरुतेमध्येव्ययमनर्थंच क्रूरादिदृष्टिसहितंरिपुयोगाद्भवति धनहानिःपापा
र्जितमुथदुःखंप्रकरोतिनथार्थविलयंच रिपुदृष्ट्याशत्रुभयंपापानांचनस्करभयंचद्विनदृष्ट्यानिजमित्रबांधवानंचमानो
यशश्चसुखं धनसहमंपापयुतंसौम्यैर्दृष्टंमुथशीलीतिनृणांपूर्वधनक्षयनाशंपश्चाद्धर्णगमान्सुखदं अर्थसहमंच
दृष्टंशुभाशुभैर्मुथशिलीस्तनं पुंसांप्रकरोतिवस्त्रालंबाहनक्रनकोधरत्नयुतं २० अथाख्यंशुभनाथदृष्टिसहमं
द्रव्याद्वामासौख्यदं पापैर्दृष्टयुतंचविनविलयंकुर्याद्थोपापयुक् संदृष्टंचशुभैरथशालियदितत्पूर्वं धनंनाशयेत्प
श्चाद्धर्णमुद्भवंचसत्सुखंव्यत्यासनाव्यत्ययं २ रिपुदृष्ट्यारिपोर्भीतिस्तस्करादेर्धनक्षयः मित्रदृष्ट्यामित्रयोगाद्भु
नंमानंयशः सुखं २१ परदारसद्मयुक्तंदृष्टंवास्वामिनाशुभ खेटैः परनारीगमनसुखंविपरीतेतद्वदुःखंस्यात् ॥३२॥

यद्यन्यकार्यसहमंशुभैः शयुक्तंविलोकितंवापि सेवादिनः सुखंस्यात्परोपकारश्चैनंचविपरीते २९ वणिक्कुसद्मशुभैर्दृष्ट
युक्तंवास्वामिनायदि सत्पाकीकृत्सुखंवाच्यंतस्माद्दुःखंविपर्यये ३० कार्यसद्मसिद्धिसहमंशुभपतिदृष्टंयुतंमुथशिलं
चशुभकार्यस्यसिद्धिंस्वस्थानंमहाद्यवेविजयः क्रूरैस्तद्विपरीतंराजयोभवति युद्धवादोमिश्रयुद्धेसुदृष्टंयुद्धवि
वादेजयः प्रोक्तः ३१ परिणयसहमंसौम्यैर्दृष्टंयुक्तंचसौम्यमुथशीलंतत्प्राप्तिश्चैन्निर्भः कष्टादथपापमृत्युपर्वनंच ३२
प्रसूतिसहमंयुक्तंदृष्टंस्वेशशुभैर्यदि सुत्थाधानादिकंवर्षेविपरीतेनसंशयः ३३ संतापसहमंसौम्यैःस्वामिनादृष्ट
संयुतं संतापमानसंपीडाज्ञानंशोदुःखंविपर्यये ३४ श्रद्धासद्मशुभयुतंदृष्टास्वेशेनचधर्मबुद्धिःस्यात् विश्वासापचित्तोक्तेवि
परीतेनिःफलंसर्वं ३५ प्रीतिसद्मशुभाक्रांतंदृष्टंवास्वामिनायदि संतोषाधिक्यतावर्षेनशंविपरीतके ३६ बलसद्म
युतंसौम्यैर्दृष्टंस्वपतिनायदि १ सैन्यलाभंसुखंवर्षेविपरीतेविपर्ययः ३७ देहसद्मयुतंक्रूरैर्हानिःपादादिपीडनं शुभस्वा
मियुतंदृष्टंसर्वांगेदृढतामता ३८ जाड्यसद्मयुतंसौम्यैःकार्यविस्मरणंभवेत् शास्त्रविस्मरणंवापिस्वामिक्रूरशुभांश
लं ३९ व्यापारसद्मसौम्याख्यंदृष्टंवास्वामिनातथा व्यापारेलाभमादेश्यंद्वानिस्याद्विपरीतके ३९ पातीयंपापसहमंक्रू
रयुतंजलभयंकरोत्यङ्गे अलंगनेनदीङ्गेब्रुडनंस्यान्नेचविपरीते ४१ शत्रुसद्मयुतंक्रूरैः शत्रुकृतंविष्फलंभवेत् नन्वाज्ञाः
स्यादुरक्तिः शुभैः स्वामियुतेक्षिते ४२ शार्यसौम्यशुभस्वामियुक्तंशास्त्रादिसंयुतैः शत्रुमारणयत्नादोसिद्धिर्न्ये
वान्यथाभवेत् ४३ उपायसहमंयुक्तंदृष्टंवास्वामिसङ्गतैः सिद्धिर्वेष्ठितकार्यस्यसाधनेस्यान्नचान्यथा ४४ दरिद्रसह
मंक्रूरैर्युतदृष्टंयदानदा निर्धनत्वंविनाशस्त्रादिहपरीतेदरिद्रता ४५ गुरुज्ञासहमंदृष्टंयुक्तंवास्वामिसङ्गतैः स्वमंडले
महत्वंस्यादीज्ञावंधानचान्यथा ४६ जलपथसद्ममंदृष्टंयुतंवास्वामिसङ्गतैः सुखंपोतानूनद्यानीतज्ञाद्वासुखंभ
वेन्नेवविपरीते ४७ पंचनाख्यसहमंयुतेक्षितंस्वामिनानहितदाक्षिबंधनं पापवीक्षितयुतेक्षितेधनंहायनेमु
थशिलेविशेषतः ४८ भार्यासद्मशुभैर्दृष्टंयुक्तंवास्वामिनायदि भार्याविलासमोख्यार्थनान्यथायद्वनंसुखं ४९

गजाश्वोष्ट्रादिसहमंस्वामिसौम्येक्षितेयुतेनेषांचपुष्यदानांचसुखवृद्धिः क्षयोन्यथा ५० भृत्यसद्यशःभाकोनंदृष्टेवास्वामिना
यदि स्वभृत्यतः सुखाधिक्यंवेमनस्यंविपर्यये ५१ सन्मतिसहमंशुभैर्दृष्टेयुक्तेस्वपतिनाच सद्बुद्धिरवंसामर्कीयाभवत्कु
र्तिः ५२ सहमंव्यसनाख्यंचक्रूरदृष्युतिसंयुतं यूतवेश्यानुरागस्यादृष्टिपरीतेनसंभवः ५३ पितृव्याख्यंसहमंशुभस्वामि
युतेक्षितं पितृव्याख्यंतज्जसुखंवदुः स्वस्यादृष्टिपरीतके ५४ दुःखसहमंस्वामिभुभैर्दृष्टं युक्तंनृदृष्टिरुद्दिस्यात्क्रूरयुतेविपरीतेन
दर्शीशेसंगतेभवेदार्ध्यं ५५ ऋणसहमेविपरीतंनास्तिकचिंते: फलंसेयंफलमेषांकथनीयंकुलजान्यनुमानतोयथायोग्यं
५६ अयमर्थः हिवार्षिकबालस्योद्दाहसंततयादिसत्यपिसंभवेनवाच्यंयेषांकुलेवाणिज्यादिनसंभवति तत्रसत्यपिसंभवेन
वाच्यंनथादेशांतरगतभर्तृकाणांकुलस्त्रीणांवंध्यादीनांनपुंसकानंचसत्यपिसंभवेनवाच्यं एवमन्यत्रापिज्ञेयं अज्ञातजन्मनःप्र
श्नःलग्नादपिसहमविचारः ॥ कर्तव्यदृग्युक्तंसंज्ञातंचे ॥ प्रश्नकालेपिसहमंविचार्यप्रष्टुश्चिंतया सर्वेषामपियोगेचचिंतंपृच्छेनि
यज्जनाः अथोक्तसहमफलानिवर्षप्रवेशदिवसात्तिथयदिवसैः स्यस्तियुक्तं तानिकमुक्तावत्यां स्वेज्ञानिनस्यलाबि
निघ्नाः स्त्रीयादयेनस्वसवन्हि ३०० हृताभवंतिनत्प्राप्तिहेतुकिमिमारब्धदिनानियद्वातनदृशासुतदसंभवएवमेव
अथप्रकारांतरमुक्तंयादवेनसहमेश्वरयोः कार्यमंतरं राशिपूर्वकंतयुक्तोर्कोभवेद्यारदकृतादृक्संकोतिजंफलं एवं
पक्षवयेकः पक्षः साधीयात्तदुक्तिचेदुच्यते रोमकसंमतत्वात्पूर्वोक्तएवपक्षः साधीयान्नथाप्रामकः समहेश्वर सह
मयोरंतरभागानिजोदयाभ्यस्ताः स्वस्वबन्हिभि ३०० विभक्तालब्धंनवाप्तिकिमि माहइति अथसंदिग्धार्थानां
सहमानामर्थः संज्ञातंचे उपदेष्टायुक्तनिर्विद्याशास्त्रंस्मृतिमाहोनाङ्गं बलंसेन्यमंगंदृढाजलंद्युतिः युक्तनामंड
लेशत्वंगोरवंमानशालिनानि प्रहानुग्रहविभूराजाछत्रादिचिन्हनाकू माहात्म्यंमंत्रगांभीर्यंधृतिर्धुर्याद्विशालिना
साम्यंर्थंदृढाजाक्तिः शौर्यरत्नोत्तिनिग्रहे आशोधोक्रामनिधर्म्याभ्द्रावंदः पराश्रयः पानीयपतनंवाप्तिजलेः स्नाना
न्यमज्जनं आधयाधीनापमांशसपिंडाबांधवाःस्मृताः सत्यात्मीकंवणिक्कृत्तिराधानंप्रसवः स्मृतः दासत्वंपरक ३३

मोक्तमन्यत्स्पष्टं स्वनामतः ॥ ॥ इतिश्रीमद्देवज्ञपंडितदामोदरात्मजविरचितेहायनरत्ने सहमाध्यायश्चतुर्थः ॥
॥४॥ अथवर्षादिविचाराध्यायोनिरूप्यते ॥ तत्रवर्षशानिर्णयोमुंथाज्ञानं विनानभवत्यतोनोआदौमुथहानि रूप्यते तत्र
मुंथाशब्दस्यव्याख्यानमाहयादवः प्रसूतिलग्नंभमणेनभावान्मुंथेतिचरूढिरस्याः शुभाशुभाख्यंचफलंत्यजन
क्रिस्थानाश्रयादेवहदामिसम्यक् ॥ मुथहोत्पत्तिप्रकारमाहसमरसिंहः ॥ जन्मगतवर्षराशेर्द्वादशकेनदुष्टनेश
पेलग्नाद्गुणितेयत्रचविशाम्यति मुथसाहास्यादिति अयमर्थः जन्मलग्नात्तावत्वर्षसमूहेद्वादशभक्तेशेषेजन्मलग्नाप्त
वधनसहजाधिभावेविश्रामंप्राप्नोति सएवमुथहास्यात् जन्मराशिचक्रेप्रत्यब्दमेकंभ्रमणवशात्तत्तद्राशयादिभावं
यातिसएवभावः वर्षेमुथहास्यादितिनटीकाकृत् ॥ तंजःसिंहोपि ॥ जन्मोदयादिनिखिलेस्वस्वभावचक्रेप्रत्यब्दमेक
भवनंमुथहाभुनक्तीति ॥ यामनापि ॥ जन्मलग्नंतुराश्यादिराशिचक्रेप्रजायते प्रत्यब्दंमुथहाराशिरिति मणित्थोपि
हिचंद्रभक्ताश्वगताब्दपिंडाः शेषेथिहास्यादथजन्मलग्नात् भ्रमेणयुक्ता मुथहापुराणैः शुभाशुभस्यापिनिरूपणाय ॥ नात्रिकनिलकृ ॥ अशेषजन्मोदयपूर्वभागचक्रेथिहेकंभवनंभुनक्ति: एतत्स्पष्टं गणितपूर्वमुक्तं नात्रिक
मुक्तावत्यां सेकागनाब्धिविहृताः पवनैः १२ लब्धेपभावेमुथहाजनुर्भाकू भाद्यंनरांशार्क १२ लवोनमासैरहिभिर्वनमा
सफलार्थमस्याः यामुंथहायाः खलुमासभक्तिर्गतैथमासांनरवासरेसांभनेदवाप्तप्रतियारमस्याश्चहिभिर्वेद्य स्पष्ट
स्वार्थमवेनि भ्रसूतिलग्नभ्रमणेनभावान्मुंथेतीत्यवदन् यादवोप्यनुकूलः वचनसर्वचलेपीतजन्मलग्नोदयाद्यानं कुर्वं
तितत्पूर्वोक्तवाक्यानांविचारणयुक्तमहं अनएवस्वजन्मलग्नात्प्रतिवर्षमेकंराशिभागान्मुथहाभ्रमणेनपरोक्षं
नश्रीमन्नीलकंठदैवज्ञैः सामान्यतः स्वमतमभिधायस्वजन्मलग्नेरवि १२ नष्टयातशरयुतैः साभमुथहेथिहास्यादिति
लोकोक्तरहैनतादिकसारकर्तृमतमभिहितं यानाब्दसंघाद्रवि १२ भिर्वेभक्ताछेथिहास्यादथजन्मलग्नात् जन्मो
गभागेः सहितेनि अथधालग्नोदयाद्यानंधनसहजादिभावांश्चायाद्यानोपलक्षकंयथाजन्मलग्नंसिंहोद्वादशांशमि

नः प्रथमवर्षेनत्रेवसुखहा पुनर्धनभावः कन्यायांहादशगतिः द्वितीयवर्षेकन्यायांहादशोगतिनासुखहानत्रवंसर्वंज्ञेयः॥ अथसुखहाधिचारणप्रकारंसुखहेशसुखयोः शुभमशुभयोःफलमुक्तंसमरसिंहेन ॥ कस्मिन्नृशांसुखहाकः स्वेदस्यकोधिपस्यास्याः जन्मनिवर्षेनदुष्टमन्येष्वंशेनमधिकंयासुखहाधिपतिः पशाश्वमगोहादशगश्चनृर्थश्च अस्मिंनेवकीयाकूरदशावीक्षितोयुतःक्रूरैः क्रूराच्चनृर्थसप्तमसंस्थः क्रूरणवाजितोभव्यो नभवनिवर्षेपाश्वमभवनाधिपेनयुक्तदृष्टः क्रूरादृशामरणसमंकष्टंयोगदृष्टेनमरणकः यदिसुखहेशोश्वमभावाधिपेनयुतः क्रूरदृष्ट्यावादृष्टस्तदामरणसमंकष्टंयदिसुखहाधिपतेः पशाश्वमभगदृष्ट्यायुक्तलक्षणयुतोः श्वमाधीशायुतदृष्टश्वसुखहेशोभवनिनदामरणंस्यात् अश्वसुखहाधीशादशायां अश्वमाधीशदशायांअश्वमाधीशांतर्दशायस्मिन्कालेममायाति ॥ तत्रैवमरणंवाच्यंनात्रिकःसारे सुधाधिपोव्ययविनाशगतोविधीर्वादुष्टयुतेस्वशत्रुवर्गगतोवक्रीकालेकष्टंनृणांपरिकल्पितंभयंविवादेलोकेसधाधिजनैनैः कलहंनितांतंनेजनःसिंहेनसुखहाधिपतिः पशाश्वमांत्यलग्नगतोः स्वगःवक्रीवानिजधातूच्चयाधिदशादृशास्वच ॥ तात्रिकःसारे ॥ भाग्यचलाभेसहजेवकेंद्रेद्वेहर्षकालेसुखहाधिनाथः करातिपुंसांविपुलंप्रतापमेवंनृपैः सन्मतिवर्द्धनंच ॥ समरसिंहः ॥ सुखहाधिपतिः केंद्रेत्रिकोणमित्रस्वराशिकः करोतिविविधार्थासिंसुहृत्सौख्यंविशेषतः चतुर्थकेंद्रविहायान्यकेंद्रेशेषफलंअयंदुष्टसुखहापवादइतिजीर्णतात्रिके दशमेचायेपुण्येस्वामित्वकरोनृणांभवेन्सुखहालग्नयाद्वितीयेषष्ठेसप्तमेजेचोपक्रमाद्वनंदनोलग्नाषष्टाद्दशनचतुर्थसप्ताश्रगानवश सविशेषंतुनदीशेदृष्टेशुभसंयुतेश्रेशा तनुधनुसहजारीनांमध्येयशास्तिसुखहानस्यपूर्वोक्तजातफलंतत्कालेयंघटितंशुभेशाः प्रतिभावंवक्ष्यमाणंसुखफलं शुभेशामुंथायांपूर्णंज्ञेयं क्रूरेशमुंथायाश्चेन्यूनंज्ञेयमित्यर्थः ॥ अथसुखहायाद्दादशभावफलान्यिनेनः सिंहेनोक्तानि ॥ आरोग्यतांकायसुखानिपुष्टिंमनःप्रसादंनृपतेःसुखंच प्रतापवृद्धिंविनयंरिपूणांक्षयंविधत्तेसुखहानगुस्था १ मित्राश्रानंवित्तधनादिवृद्धिमुपक्रमाश्चिंतनकार्यसिद्धिः स्ववर्गसंतोषणमित्रवर्गसमागमंवित्तगतेर्धिहायां २ महोद्यमंकायबलप्रवृद्धिमारंभसिद्धिंचसहोथसौख्यं सर्वो

पकर्तृत्वमनस्यमेवीतृतीयगेथानृपतिप्रसादं॥३॥ रुजाप्रवृद्धिंतनुपीडनंचनिरुद्यमत्वंचपुरःसरंभयंरिपूणामसुखप्रवृद्धिंतूर्येधिहाहृद्गतयुग्दुःखं॥४॥सद्दुष्टवृद्धिंद्विजदेवभक्तिंप्रतापमाहात्म्ययशःसुवृद्धिं॥सुखाप्तसौख्यंजननाप्तसारंविनागमंपंचमगेथिहायां॥५॥रिपूदयंचोरभयंरुजत्वंनिरुद्यमत्वंनृपतेर्भयंच॥कार्यार्थहानिंव्यसनागमंचषष्ठेधिहादुर्मतिमिष्टवैरं॥६॥चिंतामनोमोहमनस्यरोगंपीडाकलत्रादिजनेष्टकष्टं विनार्थनाशंकुमतिंभयंचयशोविनाशंमुखहास्तसंस्था॥७॥दुष्टमयार्तिंबलकांतिनाशमप्रियंभीतिंव्यसनागमंच॥मोहंमतेर्बंधनमर्थधर्ममणार्थनाशंनिधनस्थितेर्धा॥८॥ भाग्योदयंधर्मधनार्थवृद्धिंनृपोत्तमैःप्रीतिसमागमंच॥स्ववर्गसंतोषसुखंयशश्चदशमेधिहाभाग्यगतार्थसिद्धिं॥९॥नृपप्रसादंस्वजनैश्चसौख्यंमहत्पतिप्राप्तस्वजनोपकारं॥धर्मार्थलाभंविमलंयशश्चविचित्रसौख्यंदशमेधिहायां॥१०॥मनोरथातिंशुभवृद्धिवृद्धिंसुतात्तसौख्यंस्वजनैश्चसौख्यं॥धर्मार्थलाभंमनसःप्रसादंशिवत्वमैश्वर्यसुखंहायसंस्था॥११॥ अनेकरूपीडनमंगकार्श्वंनिरुद्यमत्वंक्षपरेर्धिहादंधर्मार्थहानिंरिपुराजभीतिंमभिष्टपीडांसुखहान्यवस्था॥१२॥ येराशयःक्रूरयुतासथाहेतदस्थितासत्रवगतेर्धिहास्था॥तद्भावजंपीडनमत्रभागेद्वत्स्वनाशंचफलस्यविद्यात्॥१३॥तन्वादिभावेसुखहानियत्रनद्भावतद्गर्भवंफलंतत्॥ भव्याशभंवीर्यवशंदतेधैर्यंनतोस्याश्चविभावितिंत्यमिति॥ अथवर्षंनेसुखहाहादशभावफलानि ॥ शंभुसूर्यमानसतुष्टिलाभंप्रतापवृद्धिंनृपतेःप्रसादं॥शरीरपुष्टिंविविधार्थमांश्चददातिसौख्यंसुखहानहोनुस्था॥१॥उत्साहनार्थागमनंयशश्चस्वबंधुसन्मानंनृपाश्चयाश्च॥मित्रान्नभोगंबलपुष्टिसौख्यंस्यादर्थभावेसुखहायदाःस्युः॥२॥पराक्रमाद्विजयश्चः सुखानिसौंदर्यसौख्यंद्विजदेवपूजा॥सर्वोपकारंसनुपुष्टिकीर्तिंनृपाश्चवश्यंस्वसुखहानतृतीया॥३॥शरीरपीडारिपुभिःस्वधर्मवैरंमनस्तापनिरुद्यमत्वं॥स्यान्मुखहायांसुखहाभावगायांजनापवादाभयवृद्धिदुःखं॥४॥यदीधिहायांचमगाद्वलेशंसद्दुष्टिसौख्यास्वजनवित्तलाभंप्रतापवृद्धिंविविधाविलासादेवद्विजार्चानृपतिप्रसादं॥५॥रुजात्वमंगेपुरिपूरुषश्चभयंरुजस्तस्करतोनृपाद्वाकार्यार्थनाशोमुखहारिगात्रेदुर्बुद्धिवृद्धिःस्वजनेनतापः॥६॥कलत्रबंधुव्यसनारिभीतिंत्साहाभ

गेधनधर्मनाशः ॥ यूनोपगाचेन्मुखहाननेस्या दुज्ञामनोमोहविरुद्धचेष्टा ॥ ७ ॥ भवेत्रिपासकरतोविनाशो धर्मार्थयोर्दुर्ब
सनामयंश्च ॥ मृत्युस्थितश्चेन्मुखहाननाणांबलक्षयस्या द्मनंस्यदूरे ॥ ८ ॥ स्वामित्वमर्थोपगमोनृपेभ्यो धर्मोसवः पुत्रक
लवसौख्यं ॥ देवद्विजार्चापरमंयशश्च भाग्योदयंभाग्यगतेधिहाद्यां ॥ ९ ॥ नृपप्रसादं स्वजनोपकारंसत्कर्मसिद्धिं द्विजदर्श
नं च ॥ यशोभिवृद्धिं विविधार्थलाभंदनेंबरस्यामुखहाप्रदासिं ॥ १० ॥ यदीधिहाल्लाभगनाविलासरसोभाग्यनेरुत्यमनःप्रसादं
भवेत्रिजाश्रयतोधनानिसन्मित्रपुत्राभिमतानयश्च ॥ ११ ॥ व्ययोधिकोदृष्टजनैश्चसंगोरुजानतोविक्रमतोव्ययसिद्धिः धर्मार्थ
हानिर्मुखहाव्ययस्थायदातदासज्जनतोपिवैरं ॥ १२ ॥ क्रूरेदृष्टःक्षुतहज्ञा १ । ४ । ७ । १० योभावोमुखहान्यनेचनृ ॥ शुभंतद्वा
कलनश्येदशुभंचापिवर्धनं ॥ यामनः ॥ स्वामिनास्वामिमित्रेण बलाढ्येनशुभनथा ॥ मुखहासंयुतादृष्टाभावोत्थंशुभ
पोषका स्वस्वामिशत्रुखटेनक्रूरेणात्यबलेनवा मुखहासंयुता दृष्टानिद्यामिश्रैस्तमिश्रदा ॥ अत्रमिश्रैः क्रोधैः ॥ उत्तमा
धमयोर्हे युतदृष्टासुखाभावफलंग्रहस्यफलदाभवतीति ॥ उक्तंचयादवेन ॥ उत्तमाधमसंज्ञैर्विमिश्रितानिश्चयंफलंबलशालि
नोग्रहान् ॥ समरसिंहः ॥ जन्मनिमदरिपुमृत्युव्ययाधिगर्व्वेचतनुधनादिस्था क्रूरहतातद्भावसंनिरीक्ष्यसंयुताः
शुभदा ॥ हिलाजनातिके ॥ जन्मनिचवर्षकालेमिश्रस्थानस्थितोहतोक्रूरैः अत्यंतमशुभदाक्रीउभयत्रशुभातिसोख्यदा
तू जन्मचनुर्थस्थानेवर्षेस्याद्यत्रकुत्रापि सोमयुताजनकस्यचवसुभूतोभयदोयत्रपापयुतानृपतीतिकरीमृत्योजन्मनि
शुभसंयुतावर्षेनिरवसुखाभकरीसापापयुताक्लेशकारिणीभोक्ता एवंपंचषष्टभावादिषुफलमूह्यं सज्जन्मभतः वर्षेषु
स्मिन्भावेमुखहासोस्येशसंयुताभवति एषोजन्मनियःस्याद्भावस्तद्वृद्धिसौख्यमद्देस्यात् एवंपापेरशुभंजन्मनियं
द्भवनगामुखहा पापैर्युताचदृशावर्षेयोभावएषः स्यात् तस्यचनाशोवाच्यः फलमस्याः स्वामिपाकेस्यात् वर्षेप्यनि
ष्टगेहेस्थितायद्भावगाजनृपि क्रूरयुतात्तद्भावस्यचनाशकरीशुभयुताशुभदा मुखहद्गेशो मुखहाव्याजन्मनियुक्तेस्थितासो ३५
स्यैः वर्षस्यपूर्वभागेशुभंफलंयच्छतिस्वकीयेच एवंचवर्षकालेफलंचवर्षोत्तरार्द्धेस्यात् पापस्यदृष्टियोगेशुभंशुभ

लमेवनचस्यात् मुखहाफलंसमस्तंधिषणाचार्येणमेगदितमिति ॥ ॥ अथमधहाव्यहस्थानदृष्टिफलंवर्षनवे ॥ यदी
धिहाभूर्यगेहे युताचासूर्येणशत्रुनृपसंगमंच दनेगुणानांपरभागभातिस्थानांतरस्थेनिफलंदशापि परभागेपरभूर्दा
चंद्रेणयुक्तेदृष्टेथदृष्टेंदुनापियाधर्मयशोभिवृद्धिं नेरुज्यमंतोपमनिग्रहद्धिं ददातिपापक्षणतोपिदुःखं कुजेनयुक्ताकु
जभेकुजेनदृष्टाचक्षितोष्णरुजोविपत्ते ॥ शस्त्राग्निघातंरुधिरंचकोपं सारक्षितासारगृहेविशेषान् समरसिंहः भौमेनशनि
नायुक्तेसविशेषंवदानिगृहेष्वपं बुधेनशुक्रेणयुतेक्षितापितद्वैपरीत्यंभूमितिलाभसौख्यं धर्मयशश्चाप्यनुलंविपत्ते कुरुचि
पापक्षणयोगनःस्यात् ॥ समरसिंहः ॥ मिनबुधपदेगुरुदृशान्वीमतिलाभोशुभेक्षणात्कृतं युतेक्षितावागुरुणागुरुभेय
दीधिहाबुधकलत्रसौख्यं ददातिहेमांबरररत्नभोगं शुभेश्वशात्लादिहराज्यलाभः शनेर्दृष्टेन युतेक्षितावायदीधिहा
वातरुजेविपत्ते मानक्षयंवन्हिभयं धनस्यहानिंचनीवक्षणतः शुभाप्तिः नमोमुखेन्मुखहाधनानिंयशः सुखंधर्मसमु
नतिंच सितेज्ययागेक्षणतः पदाप्तिः सुचर्णरत्नांबरलब्धयश्च तत्पृष्टभागेनशुभप्रदास्यान्नतुशुक्रादिपृथीतिदुःखं
पापेक्षणादर्थसुखस्यहानिश्चेज्जन्मनीत्थंगृहचिन्तनाज्ञाः ॥ समरसिंहोपि ॥ तत्पृष्ठेमुखहायामायदुःखंपापेक्षणेनापः
जन्मगतायामप्यवंचिनेपरलग्नगंस्वयमदृश्यं ॥ गृहमुखादिलक्षणं वर्षनवे ॥ भोग्याग्रहोर्लाबास्यमुखंवृषंगतालवाः
ततः सप्तमंपुष्ठंविमृश्यनिफलंवदेत् गताःभुक्ताःधामनोपि गृहार्मुखंभाग्यलवात्मभुक्ताः पृष्ठंतथासप्तमकंतुपृष्ठ
मिति अथयाग्रहजन्मनियस्मिन्नृशोस्थितोवर्षपितद्राशिगतः स्यात्तदामुंथायुतिदृष्टिफलंपूर्वप्रयच्छतीतियादव
॥ कुजःसिंहेनमुखहायाः ग्रहाणांयोगफलमयोक्तं ॥ दत्तेकयुक्तामहतीशतांनृपेः मंगेपदाम्निंचहहुणोदयं भौमार्क
युक्तावृतधातुजाशुभंधनेविद्यावान्मुखहाजनेगृहेजीवान्विनार्थात्मजदारसौख्यं युक्तेदुरुक्षंक्षयरोग्यकीर्तिदा शुक्रेण
युक्तार्थफलव्रजमदा सोम्यान्वितास्यान्मुखहार्थबुद्धिदा कवर्गुरार्वायुतिदृष्टितोथिहारात्कास्यगार्थधर्मधनेशतावहा
तत्पृष्ठगाचारिजनापदुःखदारसंविशापदशुभंयुतेक्षिता अन्योपिविशेषफलंनेषांकुः नीचस्थितेनविबलेनहते

नपापैः केंद्रेयुतापिरविणासुखहानभव्या जन्मन्यनिष्टगृहगाविबलाब्दकोलेपापार्दितानतनुगतांगविकारकर्त्री अवरविणा
इत्युपलक्षणंसर्वग्रहाणांनीचादिगतंशुभफलनाशकंज्ञेयं अन्यच्चनवैव जन्मोदयात्कियनिवर्षविलग्ननाथिस्यांतेधि
ष्ठास्निजनाथबलादियुक्ता तत्स्थानकोत्थफलदानतुनेनथातैमार्यमूर्तिमारिरुद्धाधिपतेश्च भोमार्कियुकुत्वनरुभयदंधि
ष्ठास्यात् कूरैर्हतोजनकयोभयकृच्चतुर्थे यद्वाबगाब्दजनुषोरपिनिर्दिनेथानन्नाशदाबलयुताः वनुतत्फलाख्या ॥ अथो
क्तानांमुखहानफलानांपाकः स्वामिदशायां भवतीत्युक्तंनात्रिकमुनिना ॥ यन्मुखहायाःफलमुक्तमत्रशुभंपिमिश्रंवशुभंवि
शेषात्तनुतत्कृत्यनीयंमुखहेशपाकेबलानुमाभान्नबुद्धिमद्भिः विशेषमाह्यादयसूरिः जनुर्विलग्ने मनिसायनोक्तेयवधिस्त
त्यनिरुद्धयोस्मिन् ॥शुभंशुभंकूरखगेननथंफलंवदेद्धोमकसंमतंतत् ॥ इतिमुखहानिविचारः अथायातजन्मनः जन्म
पत्रीकरणमुक्तंनात्रिकमुनिना ॥ जननसमयलग्नज्ञानभावेसुधीभिः विधिवदमलपृच्छाकाललग्नंप्रसाध्यशुभफलमशु
भंवाकीर्तयेत्सर्वमन्यानिगदितवउडुराजाब्जबुधेविचारात् पृच्छाविलग्नस्यविहायराशीन् विभानयेद्देशफलाकलाप
खषाणचंद्रेहिहराशिपूर्वफलंविलग्नात्मुखहास्थितिस्यात् चतुर्थभावाधिपतेर्बलिंचिंत्यः सजन्मलग्नाधिपतिर्बलार्थं तत्का
लहोरास्वचरानुसारंवर्षेविचारंविरधानधीभान् प्रभार्कनुत्योग्निमवर्षभानुर्यदितथाऽस्यभवेत्प्रवेशः ॥ अथप्रवे
शेसुधानयनमुक्तंकरमदीपे ॥ स्वकाभंभमश्चलग्नस्यफलिकाः स्वाक्षभृ १५० हृताः लब्धाराश्यादिकामुंथा प्रभ्रपवे
भवेत्स्फुटा ॥ ॥ इतिप्रभ्रपंचीकरणं ॥ अथवर्षशविचारः ॥ उक्तंचयोगसुधानिधौ विविधुभावविभूषणवियहा
सुनयनानयनांचिनमन्मथा युवतिवन्नविभानिपतिंविनानाशरदनः शरदःपतिरुच्यते अथवर्षाधिकारादियुंवेराशि
केशमस्त्वादीवैराशिकेश्वरा उच्यंते ॥ उक्तंचनात्रिकमुनिना ॥ वर्षस्वामिचिराशैमेषाद्यैराशिकेश्वराः ॥ दिवाराविकमे
णादौचिंतनीयामनीषिभिः नवचैराशिकशब्देनकियुच्यतइतिचेदुच्यते मेषादिद्वादशराशीनांमध्येमेषादिचतुर्थंय
थमोराशिः सिंहादिचतुर्थंद्वितीयोराशिः धनुरादिराशिश्चतुर्थंतृतीयोराशिः एवंनिष्यन्नास्त्रयोराशयस्तेराशिकशब्द

दवाच्यावैराशिकस्वामिनआहतेजः सिंहः भास्वत्तुलिनार्किभृगुजाः स्युरजादितुर्गुणंयुस्वामिनोगुरुशशिज्ञकुजानि
शेषाः सिंहसुतेविनियमात्कमतःसदेशाः शनिवारमंदिराशिनोधनुरादिनश्च विनियमात् दिनराविव्यत्ययात् सदेशा
दिवाराधीशेशाः ॥ मणित्योपि रविभृगुशनिशुक्रेज्येंदुसोम्यावनीशाः शनिकुजगुरुचंद्राः स्वामिनोन्दिविराशेः ॥
गशय १

गुरुशशिबुधभौमादित्येचसौराःसिनशनिकुजदेवेज्यं
देवाराविलग्ने इतिसमरसिंहेन एतेवैराशिकेश्वरायनमनेनोक्ताः स्वमतेनान्येप्युक्ताः नयथा मेषादिचतुस्थिरा
केश्वरारविसितार्किभृगवोन्हि गुरुशशिभौमाभिज्ञाशनिकुजगुर्विदवः सतनंदिवसे दिनपसदेशौराश्चोशनिपस दे
शौचअनयोर्यावलयुक्तोज्ञेयस्तेराशि नायकःस्वेटः नात्रिकमुक्तावस्यामपि रविभृगुशनि शुक्राख्यैःपरावर्तनेन
किंपतइहदिवेशाः स्युःसदेशाश्चनहत् शनिकुजगुरुचंद्राराविनाथास्तथैवास्करगुरुशशिसोमक्ष्मासूताश्चक्र
मेणेति अनयोस्तेराशिकेश्वरयोर्विपर्ययव्यवस्थोक्तानत्रैवदिवादिनाधीशसदेशयोर्वैराश्योतुरात्रौज्ञासदेशयो
श्च त्रैराशिकेशबलवत्त्वान्नग्रहः स्यान्त्रैसर्गिकसुत्यवलेचिंत्यइतिदिनाधीशसदेशयोः रात्रौससदेशयोर्वलसा
म्येतेजः सिंहायुक्तानिसर्गस्त्रैराशिकेश्वराज्ञेयाइति अथवर्षशार्थंपंचाधिकारिणआह समरसिंहः अथव
र्षेश्वर्यलग्नेपंचाव्याः पुरोधिहोरीशाः होरानवम्यस्वामीतत्रैराशिकपतिसदृशदिनवर्षेरविरिंदुर्भिशीचंद्रात् लग्न
नाथश्च अचरसूर्यशत्रुनेचंद्रकोतरराशिरुच्यतइत्यर्थः अतएवतेजःसिंहेनस्पष्टमुक्तं वर्षाधिपाःस्युरिहपंच

रवींदुराश्योरेकोऽन्हिनिशिचक्रमतोंऽधिहेशः सभूयतिलग्नपविभुरहिलग्नपश्चन्द्रे राशिपश्च पुनरेवबलविलग्नं ॥
मणित्थोपि दिवाविलग्नेरवेनायकोपिरात्रौवि धोर्जन्मविलग्नपश्च वर्षप्रवेशेतनुपोंऽधिहेशस्त्रिराशिनाथः कथितो
धिकारे वामनोपि जन्मलग्नाच्चलग्नेषुशेषेदुराशिपे त्रिराशिनायके थेशोज्ञातव्यस्तत्नतः तत्रि
कभूषणोपि जन्मोदयाच्चोदयमुंथहेशावर्षप्रवेशेदिवसर्क्षनेशः निशींदुभेशस्त्रिगृहेसप्तमेवर्षाधिपत्येवधिका
रिणस्युः मुक्तावल्यामपि मुंथेशोवर्षलग्नेशस्त्रराशिकनायकः दिवार्कराशिनाथश्चरात्रौचंद्रर्क्षनायकः जन्मलग्नेश
स्त्रेवंवर्षपंचाधिकारिणः एतेषुबलवान्लग्नपश्चेद्यः सोऽब्दनायकः अभीक्षमाणोलग्नंचबलोप्यब्दपोनहि या
दवोपि जन्मलग्नपतिर्निधिहाधिपोः हर्निशंरात्रिशशांकराशिपः स्युस्त्रिराशिपतिरब्दलग्नपः पंचहायनपतित्वा
योग्यकाः लग्नंप्रपश्यन्नधिवीर्यएषांवर्षेश्वरस्यादधदब्दभावे वीर्याधिकोनाब्दपतिर्विवीर्यो लग्नंप्रपश्यन्नपि
हायनेशः वीर्येसमानेपितनुंप्रपश्येद्दृश्याधिकोवर्षपतिर्विधेयः वामनोपि दृश्याभावेतुसंग्राह्यस्तस्मादल्पबलो
यहः समसंख्याबलेज्ञानेनादृश्याधिकः पतिः यादवः दृश्येसमायांबहवोधिकारायस्येध्रुवर्क्षाशरदीश्वरः सः
समरसिंहोपि वर्षपतित्वेदृष्टमचुराणांपंचवर्गिकामध्ये यस्यबहवोधिकाराः तस्यैश्वर्यहिकल्प्या अचदृष्टि
समत्वेनजन्मलग्नंयस्यवर्षलग्नपत्यायुक्ताधिकारपंचकमध्येयस्यबहवोधिकाराः सएववर्षाधिपइत्युक्तंनाजि
कसारे यदाब्दलग्नंबहवोनभोगाः पश्यंतिचेत्पंचदिवोकसोहि मध्येधिकाराबहवोपियस्यतस्यात्पर्वे
गहितंप्रवीणैः यादवः दृष्टेःसमत्वेप्यधिकारतुल्येदिवानिशींदुरहाधिनाथः दृष्टिर्नस्यचित्रपोनतस्यदृष्टि
लग्नचंद्रमसेत्यशालः किंनापिसोऽधाधिपतिर्विनेत्थंशालंनदायस्तनुपः प्रशिष्टः नाजिकतिलकेप्येवमेवोक्तं
पश्येल्लग्नंयदिपंचमध्येकोयातदाब्दाधिकारनाथः एवंचैनेस्याद्बहुवीर्यसेटोत्तुस्याच्यभावेः अविलग्नेपेन स्यान्मुथ
शीलंशरदीश्वरोस्याभावेभवेन्मुंथहनाथईशइति ॥ अथपंचाधिकारिणांदृश्यभावेवर्षलग्नेशोब्दपइत्युक्तंमुक्तावल्यां

३७

पंचाधिकारिणोलग्नंपश्यंतियदातदावर्षलग्नेश्वरयस्तुसएवाब्दपतिर्भवेत् एवंविधेविषयेप्रकारांतरमुक्तंताजिकभूषणे
पश्येल्लग्नंयदिवर्षलग्नंतुग्रहराशिजननेनैषेन दृष्टेधिपःस्यान्नचनबदृष्टस्तदेधिहेशोपिविधिनीयइति अत्र
पंचाधिकारिणांमध्येदृश्याभावेयादवसूरिमतेनपरिणामेमुथहेशोवर्षयः तुर्कज्योतिर्विन्मतेनवर्षलग्नेशगणेशदैव
ज्ञमतेनपंचाधिकारिमध्येजन्मनिवर्षलग्नंनिरीक्षकस्तबधिपयव्यवस्थाचयाणामेषांमध्येयः स्थानारिधर्क्षलेनाधिक
बलः सएवसर्वेशः नतुपूर्वेयादवेनबहुवीर्यखेटउक्तः सएवपुनर्बलवशेनैवकथंचवर्षेश्वरउच्यते यादवेनबहुवीर्य
खेटउक्तस्तबबहुवीर्यखेटः सामान्यपंचवर्ग्यदिशाधिकबलविशेषबलेपंचरूपाधिकबलोभवतिनतूनूनबलः
अथतुथयाणांमध्येयस्यैवकिंचिदूनाधिक्वंतस्यैववर्षेश्वरत्वमिति सर्वसुस्थंयदेतिचयापिसमबलास्तदायादवगणे
शदेवज्ञतानिकतिलकोक्त्यामुथहेशएववर्षेशइतिनत्वं अथाःतानजन्मनः प्रभवेवर्षेशानयंतानिकसारे प्रभां
गणोवर्षपतिः प्रकल्प्योंतूर्येश्वरोजन्मविलग्ननाथः मुंथाधिपः प्रभविलग्नतश्चत्रैराशिगोवस्यपतिःपुराविदिति यदापुन
र्मुथहेशोवर्षेशाज्ञातस्तदाविशेषमाहसमरसिंहः मुथहेशोवर्षपतिः स्याथोस्मिन्नस्तगतेफलंशुभं जन्मनियस्मिन्नरा
शौतस्मिन्वर्षेस्थितःफलंपूर्णं अयमर्थः वर्षेशोजन्मनिशुभस्थानगोवर्षेपिशुभस्थानगस्तदाशुभफलंपूर्णं उभयथापि
निष्टेस्थानगस्तदाअशुभफलंपूर्णं यदाजन्मनिशुभस्थानगोवर्षेअशुभस्थानगस्तदावर्षेपूर्वार्द्धेअशुभंफलंवर्षेत्तरार्द्धेशु
भंफलं विपरीतेविपरीतंफलंस्तेयमित्यर्थः अथचंद्राब्दपरत्वेविशेषोमुक्तावल्यां चंद्रेश्वर्येनुचेनेंदुर्भवेत्पूर्णेथशालं
नम् सर्वेशोभवेन्नूनंनोचेन्मुथशिलंनदा चंद्रराशीश्वरोद्रेशः सचेदिंदुर्भवेद्राशौदा नस्तंसूर्यंसंश्रेष्ममध्यानुसारि
णं नदाचंद्रदृश्यनुसारेणसिंदकस्थेतिसमनमिति अथचंद्रश्चेद्वैराशिकेश्वरत्वाभावेयेनचंद्रोमुथशीलंसएववर्षपइति
विशेषउक्तस्तेजः सिंहेन दृश्यादिकेरपिसमेहिरविर्निशींदुस्थेराशिकोस्थविभुनाभृदसौनचेत्स्या स्यादानदामुथ
शिलंचस्वगेनयेनस्थाप्यः पतिः सनमृतेशशिराशिपस्तुगृहताभरणेपि ॥ त्रैराशिकेशोनभवेद्यदींदुश्चंद्रेश्वरत्वेपिच

गेनयेन ॥ मुख्यास्ययोगस्थशईशडक्रोविनातमिंदोगृहपोः स्वपः स्यादिनिमुख्ययोगदृथशालाख्यः ॥ अत्रविशेषं तरमाहवेद्यनाथः वर्षेचंद्रेत्थशालानुयोद्धस्तस्यजन्मनि ॥ कंबूलमिंदुनाजन्मराशौवर्षेनदोनममिति ॥ अथवर्षेशसामान्यफलमाहसमरसिंहः ॥ यदिशुभयुतदृष्टः षष्ठाष्टांत्य ६।८।१२ गृहवर्तिनोभ्युदितः सर्वाधिकारयुक्तोजन्मनिवर्षेचसदशबलःतदशेषमुत्तमंस्यात् स्वामित्ववपुषिबलमतीवशुभमहतः स्थानस्थात्तिस्वदनुक्तनन्मगृहानुसाराच्च अयमर्थः ॥ वर्षेशोजन्मनिसत्स्थानगतः शुभदृष्टश्चेद्भवतिनरा शुभवर्षफलमविकलंस्यात् दुष्टस्थानादिगतः पापदृष्टश्चेद्भवतिनरादुष्टफलमविकलंवाच्यं ॥ मिश्रत्वेमिश्रफलं तानिकुसारेकेंद्रादिकोणायगतेब्दनाथेसौम्येचरम्यसफलंतदाहे ॥ षडष्टरिःफोपगतेविवीर्येकृष्णप्रदोलोगदतोमुनींद्रैः मुंथाब्दभुगृंध्रसमोगनाथानाशंगताकीर्ययुतारुणमब्दं ॥ रम्यंसुखार्थागमनंविलासंकुर्वंतितेव्ययगतोविलासं अथसमाधिपतोविषड्रायगेखलखगेसकलंसबलेशुभं व्ययविनाशगतेबिबलेतदानंचशुभंगदितंमुनिभिर्नृणामिति ॥ अथविशेषमाहतेजःसिंहः ॥ मेत्रेसौम्येस्वेचवर्गेसुतोथस्वकाष्टांत्यषट्८।१२ यथावान्तरस्थःमित्रेः सौम्यैर्दृष्टयुक्तोः कुयुक्तोदनेः देशः सर्वशर्मविलाब्दंकेंद्रेषः ब्दनवुधोरपिसर्वकार्येस्यात्प्रलोम्यविफलत्वधनंक्षयायं अलंहृतेपिचनदेवतथैबलघ्ननार्थेशिहाधिपदशगपतयोर्विचिंत्या जन्माब्दयोरपिहतेः ब्दशाधिपेशिरंध्रांत्यगेब्दसमदन्यशुभाधियोगे॥ अष्टब्दशाधिपोवर्षेशः वर्षेश्वरासुखशीलत्वप्रवेदांदेकोनाथेनतत्सदनधातुफलंददाति ॥ रम्यंविरूपमविवीर्यवशातनोपिभावेक्षणाच्चपरिचिंत्यधियाधिधेयं अत्रवर्षेशोवर्षेलग्नाधीशेनसुखशीलकृतिवर्षलग्नाधीशोवाबलवान् तदाशुभपासक्षवाच्यं यदावर्षेशोवर्षलग्नपेनसहेसरफयोगंकरोति वर्षलग्नपोवाहीनबलस्तदानृपादसुखवाच्यं उक्तंचजीर्णतानिकेवर्षलग्नेश्वरोभूपेसेनानीचंइसूर्यपः सुखहाधिपतिर्मंत्रीपुरेशोजन्मलग्नपः स्यात्तस्यादिधातुनांस्वामिचेराशिकेश्वरबलवद्भिः समस्तेभ्यः शुभहीनंतदन्यथा ॥ तेनः सिंहः ॥ संभूतिलग्नसुखहाब्दवि

लग्ननाथावर्षेशतद्धितसौम्यस्वगेत्थशालः स्वस्थानगाः शुभदृशश्चसुहृत्स्वसौम्यवर्षेगनाथुदयिनः फलदाः सदास्युः ॥ पूर्णफलंचपरिपूर्णबलेब्दनाथेमध्येचमध्यमहीनबलेचहीनं नष्टंसमस्तमपिनष्टबलेसदास्याद्दोष्यादिरूक्तप्रभृतिकृष्टफलंविधत्ते ॥ सूर्येब्दपेः ब्दनवुधोश्चशनौचदग्धेवक्रेबलेविफलतानिखिलक्रियाणां ॥ यद्वावत्सबलनुभुजाब्दभुनाथंचेत्थशालीबलीभवतिनवफलंनदुक्तं केंद्रेधिकारसहितोब्दपतिर्विपापः सौम्याधिकारफलदः सबलोदितश्च ॥ यद्वावगोजजुषिसोम्यस्वगोब्दकेपितद्वावगेयदितराद्यमतीवरम्य ॥ अथवर्षेशदीनामवस्थाहिद्वाजेनोक्ताः ॥ दीनोदीनः स्वस्थेमुदितः सुतः प्रपीडितश्चैवपरिहीयमानवीर्यः प्रवृद्धवीर्यो धिवीर्यश्चस्वोच्चस्थः खिलहीनोदेन्यं पुनरेतिनीचभवनस्थः स्वस्थः स्वभवनसंस्थोमित्रसंश्रितोमुदितः रिपुराशिगश्चसुतोग्रहाभिभूतः प्रपीडितश्चैव ॥ रविकिरणसुपीतदीप्तिः स्वचरः परिहीयमानवीर्यश्चस्वनीचमतिक्रांतः स्वोच्चाभिमुखः प्रवृद्धवीर्यः स्या ॥ स्वांशकस्थः सोम्योविलोक्यमानोधिवीर्यश्चा शेषेदीप्तिरनुत्तमानरूपेदीनेचदेत्यागोस्वस्थेस्वात्ममनःस्थितेचभवतिश्रीकीर्तिसौख्यादिकं ॥ आमोदोमुदितेयथेप्सितफलप्राप्तिः प्रसुतेपि पीडाद्यावुल्लनाग्रपीडितनोमोदयतेर्थक्षयः भवतिप्रवृद्धवीर्येगजतुरंगसुवर्णरत्नाप्तिं तद्भेदधिवीर्ययुक्तेभुनक्तिसंपदादिकंराज्ञः वर्षेशोलग्नपतिः स्वदशाधीशाश्चयद्गुणायेनतद्गुणफलंचवर्षेनिर्देश्यस्वनवुनमनमेतदिति ॥ वर्षेशमृस्मरिष्फफलंवर्षतंत्रे ॥ शुभेसरफेशुभमसिकिंचिदनिष्टमेवा शुभमृस्मरिष्फेतिविशेषांतरमाह समरसिंहः योभवतिवर्षनाथस्तस्मिन्वर्षेदशाधिपः सद्ग्रहनंपश्येदथचक्रेकालेजन्मनिचवर्षेचक्रूरः शुभोथचायंकेनचशेषयुतश्चकस्यगृहंकेंद्रेतस्मिन्किंकटेवासमगतिरुदितः किमधिकारः इत्थमवलोकितेतस्मिन्शुभयुतदृष्टेविलग्नगगनस्थे सर्वशुभंपरिकरमध्येप्राधान्यमादिशतिमध्यबलेस्मिन्मध्यंहीनंहीनेगृहर्क्षभावनस्यविलोक्यनातकहायनलग्नेफलंनिगदेत्सं ॥ वर्षस्वामिनिमंदेपतितेविबले निराशतादोस्थेरितिवर्षनंवेयोजन्म

निष्फलं दातुं विघ्नमुत्सरिष्फेऽस्यचेत् अब्दलग्नात्स्वभवत्सस्मिन्नब्देऽनन्फलं व्ययात्सफलमादेश्यमिति थशीलेविशेषतः नाभयंचेत्तदाप्यस्मिन्नाश्रयमिति स्फुटं ॥ अयमर्थः जन्मनिपंचमेशोगुरुः पंचमभावंपश्यतितत्रवाभवतिनेष्टचुभाप्तिकरोजातः पुनर्यस्मिन्वर्षेगुरुदशातस्मिन् वर्षेवर्षलग्नेशवर्षेशयोगीसराफयोगेगुरुणा सहजानरूपात्तस्मिन् वर्षेपुत्रप्राप्तिर्भवेत् ॥ व्ययात्सप्तमेशेनकिंमेणभूसरिष्फयोगाभावेदुत्थशीलेवाफलंवाच्यं दृश्यभावत्वात् इत्थशीलमुसरिष्फयोगयोरभावेजन्मकालाश्रयेणफलंवाच्यमिति ॥ हृद्यादृश्यः रेवटः आपंचमोमहः जन्मन्यब्देनतादृफलदात्मफलदृश्वसो ॥ अयमर्थः जन्मनियोग्रहः स्वीयहृद्दृश्युतस्मिन्योग्रहोमुथशिलेनतेनोनिःक्षिपतितस्मिन्ग्रहे वर्षकालेपितादृशिकोर्थः वर्षेनस्यामेनंविहृद्दायांसएवग्रहोमुथशिलं करोतितदासः वर्षेकूरसोम्यबलादिविवेकेनात्मऋभाशुभफलदोभवति अत्रोदाहरणमुक्तंतत्रैव अब्देशेरोगुरुर्भिवहृद्दृभिवद्दशाशशी ॥ त्रहाजाधारमूदृकूसवर्षेब्दसेनश्लोभनः ॥ अयमर्थः जन्मनिमित्रहृद्दास्थगुरुणास्वहृद्दृश्यचंद्रेथशालंकरोतिवर्षेचिवर्षेश्वरेगुरुरमूदृकूनामरेताद्दशः कोर्थमित्रहृद्दास्थः स्वहृद्दृश्यचंद्रेथशालंचोश्चतेनगुरोः शुभफलाधिक्यादृष्टः शोभनइत्यर्थः अन्योपिविशेषस्तत्रैव ॥ जन्मोगाब्दपतीस्थिहायतिसमानाथार्थीकारधानू सूर्यनिदृश्वलस्वगस्तिविलयंकुर्याच्चिरुत्साहनां ॥ नीचवैषिनृमानृतोव्यभिभवश्चंद्रेशिकार्यक्षयादारिद्र्योचपराभावोगृहकलिप्या व्याधिभीतिस्तदा ॥ भौमेबलत्वंभीरुत्वंबुधेमोहपराभवो ॥ जीवेधर्मक्षयः कष्टफलाज्जीवनदृक्षयः शुक्रेविलासस्त्रीरत्नानांनाशः स्त्रीभिः समंकलिः सौरेभृत्यजनादुखंजोयात्प्रकोपनः ॥ इति ॥ मरुद्बलः पंचवर्षांपंचविंशेपकाव्यनबलदृति ॥ अथसूर्यादिग्रहसाधारणेनोनममधममनिरूदृबलयुतस्याब्दस्य फलंवर्षतंत्रे ॥ तत्रादोरविफलं सूर्यः व्यपेबलिमिराज्यसुखात्मजार्थलाभः कुलोन्नतिभवः परिवारसौख्यं पुष्टियसोगृहसुखंविविधामतिलाभशुविनश्यतितरांजनिस्वदृयुत्सया ; अयमर्थः वर्षेशेजन्मनिसत्स्थानगः स्वोच्चादिगः शुभयहावलोकितोभवतितं

दाशुभफलमविकलंस्याद्दुपरीत्येः शुभफलं मिश्रसेमिश्रफलमिति ॥ मध्येरवौफलमिदं निरखिलंतुमध्यं स्वस्थं सुखं स्वजनतोपिविवादमाहुःस्थान-च्युतिर्नचसुखं क्वशतापिदेहे भीतिर्नृपान्मुथशिलोनशुभेनचेत्स्यात् ॥ अत्ररवेः शुभग्रहेणसार्कंमुथशिलयोगे अशुभफलमत्यंतासंयेतिसूर्येबलेनरहितेव्यपेतोविदेशयानंधनक्षयशत्रोर्भयंचतद्वा ॥ लोकापवादभयमुग्रजोतिदुःखंविचारितोपिनसुखंसुखमिवभीतिः तेजःसिंहोपि सशोपसुखपरिपूर्णविलंब्यपेकेप्राप्तिः कुलोन्नतिनपदस्यपुनःप्रतिष्ठास्थान-च्युतोर्भवतिभूधनकीर्तिमित्रलाभारिवर्गविजयादिवपुःसुखानि ॥ हृद्दृक्काणकनवांशकसुखमध्यवीर्येनुमध्यमखिलंफलमादिमंस्यात् ॥ नीचादिकेबातबलेचविनष्टदग्धेरोगाधिरूदृगदितोस्थजनापवादः ॥ नात्रिकसारेपि अब्दाधिपेबरमणोरसबलेप्रविष्टामातिस्वनोनिजकुलेबहुराज्यलाभः स्थानांतराद्भवतिभूधनकीर्तिमित्रलाभस्तथाबहुसुखानितिपोर्विनाशं ॥ पुत्रान्नृपात्स्वजनतोत्यसुखंधनाणांस्थाध्यवीर्यसहितेसुमणोदशायां ॥ कुर्याद्रिपत्यमधिरोगभयंविवादंलोकैस्तथान्यजनैःसहचापिवैरं ॥ नेष्टेरवौभवतिवैरिजनाद्विरोधोरोगागमोनिजजनाद्भयमुग्रकंस्यात् द्रव्यक्षयश्चसुततःकलहःस्वमित्रादृष्टेचदृग्गतिदोस्थजनापवादः अथविशेषफलंहायनसुंदरे ॥ वर्षस्वामियदासूर्यनदृष्टेसंस्थितोपिवा ॥ पूर्णेपश्यतिवावर्षेनतदाराज्यभयंभवेत् ज्वरःपित्तश्रमोवास्याद्वानिर्बलंदृशतः धातुव्यापारतोहानिर्विशेषोमिचयोधयेः ॥ वियोगोदृश्गमनंयदिचंद्रमसायुतः ॥ पूर्णदृष्टोथशत्रूणांजेताद्दृषिणलाभदः ॥ वायव्योत्तरलब्धिश्चसोख्यंतत्रोदितंदुनं ॥ सोशोगतामित्रसंगःस्त्रीसंगात्सुखमाप्नुयात् ॥ श्वेतकृष्णकाक्षाभोविशेषात्रलपत्तनान् ॥ शयनाशनवस्त्रादिमिष्टान्नंस्वादुभोजनः ॥ सोधासंगस्थितोभीतीनत्यलोलुपमानसः ॥ स्त्रीरत्नसंगः सुगंधादयोराज्यासस्थितचेतनः ॥ श्लेष्मकोपः कफिलालेवांतिर्वाभवतिध्रुवं ॥ स्त्रीद्वेषोमयुनदृष्टेर्कभवेद्दिद्रुमलाभकृत् ॥ स्वर्णलाभोयशोलाभः शत्रूणांचपराजयः ॥ राजसन्मानमधिकमतिपित्तप्रकोपता ॥ स्याद्दक्षिणांदिशिलाभोवहितस्करसाध्वसं ॥ सपद्दियं भवद्दौम्यमुतदृष्टेचभा

स्करे ॥ सूर्यो बुधेन सहितो धनिरीक्षितोपि स्थानद्रुणः ॥ किमपि कच्छुरताकारि शत्रोर्भयं भवति चिंचन कथमपि दृष्टे
धनास्वसदनेपि रुजार्दितस्यात् ॥ यदि गुरुर्युतदृष्टः स्यादसौ चंद्रोपि सज्जनैः सहसंबंधः शत्रुनाशो धनागमः चिंतास्यात्
मनोभीष्टकार्यसिद्धिर्भवेन्नृणां ॥ रविरथसितदृष्टः संयुतो वाज्यरार्तिर्भवति शिरसि पीडा छर्दिरक्ष्यतिवार्ति ॥ भवति
जठरशूलं कासपित्तातिसारो रिपुभयमथचिंतास्थानतोभंशमेति स्यादग्नेयदि सोलाभः पित्तकामलदद्रुता ॥ गलो
दुष्यति शुक्रेणरविदृष्टोयुतोयदि ॥ शनिनायदिसंयुतोथदृष्टस्तप्तनरतापकरोगतोरिपुभयः धनहानिरुदासतोप
मात्स्यादृष्टिफलः क्रूरशकरः सुहृद्वियोगात् स्याच्चनुष्पदतो हानिरपितादपिमानवान् ॥ असोरस्यपक्षिमाशतो हा
निः शशियुतोरविः ॥ राहुणाव्यथयुतोथरविदृष्टोधर्मदीधितिरमंगलकर्ता ॥ नीचकर्मनिरतोभवति दुर्व्यसनेन
पुत्रमित्रसहजादिपीडितः ॥ कुरुमेतिसुरवहानिरुद्रुता ॥ आधिमेतिनयुनेक्षुतेरिशेसूत्रसूक्ष्मसदृशारुजादिनः
वियोगबंधुवर्गेभ्योविकाराः पीडयंतिच ॥ नीचसंगरतोनित्यंराहुणासंयुतोरवि ॥ केतुनायुतदृष्टेकस्थानभंशम
वाप्नुयात् ॥ बंधुमित्रसहायार्थाद्वा[1]योदास्यंशोचनीयता ॥ हानिर्नीचजनात्कष्टमनुजनार्जिलाभवेत् ॥ सर्वांश
भफलंददतेकेतुनासंयुतोरवि ॥ इतिसूर्यफलं ॥ अथचंद्रफलंवर्णयते ॥ चंद्रार्यान्विते शशिनिचित्तकलत्रपुत्रमित्रान
यादिविविधंसुखमाहसचंद्रः स्त्रगंधमौक्तिकदुकूलसूरवानुभूतिर्लाभः कुलोचितपदस्थनृपेः सख्यंच ॥ वर्षाधिप
शशिनिमध्यबलेफलानिमध्यान्यमूनिरिपुतासुतमित्रवर्गे ॥ स्थानांतरेगतिरथोरुशबाशरीरे रुष्टोद्भवश्चयदिपा
स्तनेसशुक्रः नष्टेन्दुपेशशिनिक्षीणकफादिरोगश्वोदरादिभिः स्वजनविग्रहमृत्युशंति ॥ दूरेगतिः सुतकलत्रसुखरा
त्यश्चस्यान्मृत्युतुल्यमतिहीनबलेशशांके ॥ तेजःसिंहेन चंद्रफलंसूर्यवदुक्तं ॥ नाजिकसारेपि ॥ वर्षाधिपेहि
मरुत्रोपरिपूर्णबीर्ये चिंताभ्रमोनृपजनान्नृपतोधनाप्तिः ॥ सोस्यानिचावविविधानिकलत्रपुत्रश्चेतारिवस्तुचशतः ४०

प्रकरोतिलाभं ॥ मध्येविधुर्नृपजनान्नृपतेर्विरोधंचित्तक्षयंस्वजननः प्रकरोतिवैरं ॥ स्त्रीवर्गतः सततमत्यसुखंबुशत्रवैरा
ग्यदुःस्वजननंभयमुग्रकंच ॥ नष्टेभयं भवतिधान कफादिपीडावैरंदयोनिकुलेनृपतेर्विरोधः ॥ स्थानांतरेदरिभवेत्वसुख
चदग्धेमृत्योर्भयंतनुभृतांहिमगेस्वपाके ॥ विशेषफलंहायनसुंदरे ॥ वर्षपोयदिचंद्रः स्यात्पूर्णश्चतिवर्षपं वर्षेवास्त्री
प्रसंगेनमनुजःसुखमेधते ॥ कन्याप्रसूतिः सितवस्त्रसुतः स्याद्धाभरणस्यकश्चिन्नृ ॥ स्वप्नेयुवत्यासहसंगमंनिला
भंचवायदिशोपिभूयान् ॥ भुक्तेनिमधुरंवस्त्राभरणप्राप्तिरुत्तमा ॥ किंचित्स्वपक्षनोवैरंलाभंस्याद्दुनरादिसः चंद्रः सूर्येण
युतादृष्टोवाराजसंगमंकुरुते ॥ क्षामालवराधिशतिर्गात्रेलूतादिविस्फोटः किंचिदपिवह्निनः सुरनृपवर्गाद्भीतिमाशंकं ॥ कुरु
त्यनुसमयंयदिचंद्रः सूर्ययुतदृष्टः भौमेनसहितश्चंद्रोदृष्टोवाग्नेश्चनृपदात् ॥ भयंविधत्तेयाम्यानोहानिः कांचिज्वरंच था ॥
भयंचस्वलनाद्भूमौ शस्त्राद्दुधिरविप्लुषा ॥ काशाविस्फोटकादिस्युर्भयंहानिरथात्मिका ॥ क्षामंवपुर्नृपाद्दंडभयंस्यादिंद्रसु
तकं ॥ मंगलेनयुतोदृष्टोमंगलंकुरुतेशशी बुधेनयुतदृष्टोवाशोहिणीमरणप्रदा ॥ स्वर्णादिधातुसंबंधाल्लाभोवाहनवाजिनां ॥ मंथा
रुद्विभोगमांसंसदानंदमयःसुखी ॥ समसप्तरिपुपक्षस्याद्विरुद्धेनपटनेसमं ॥ स्याद्दुनरदिप्लोलाभं स्वजनान्सुखमाप्नुयात् ॥ स
दाशुभफलंदत्ते बुधेनसहितः शशी ॥ यदिगुरुर्युतदृष्टस्तत्रार्केशोधनाप्तिसुखवसनसुतश्रीसहितांसंविधत्ते ॥ भवतिधि
रादविशालबुद्धिरेंदीदिशातः पिमपिचधनदाशातामहालाभमेति ॥ वाहनादिर्भवेद्भोक्ता भगवत्पक्षिवत्सलः लोकमानयशःस्व
र्णलाभसूनृतमसंगतः शुक्रेणगुणयुतश्चेत्तारकाधिपतिर्यदा ॥ मुक्ताभरणभूषादिलाभः स्त्रेनकृषाणकान्[2] ॥ जगदीश्वरपद
भक्तोलाभोज्ञलज्ञातवस्तुतः सनतंसुखमेतिस्त्रीसंगात्कन्यासुतिस्त्रियोलाभः ॥ स्याद्राज्ञयदिशः सौम्यलाभः पुण्यविवर्द्धनं गी
तायुक्तमवस्त्रादि ज्ञायनाज्ञनभोजनं ॥ २५ ॥ स्याद्दुनमगतिप्राप्तिः सविलासः सहोदितः सुगंधंदिव्यवस्त्राणिलभतेमनुजोत्तमः ॥ सा
रिणायुतदृष्टेदुरुहृगंकुरुतेभयं ॥ नृपशस्त्रभयात्क्षोभं हानिंचाप्नुरुणादिशः ॥ काणान्यंगारव्यलाभोधनलाभोभयंभवेत् ॥ गात्र
रुक्विकारेण दद्रुनीचेनसंगतिः ॥ कुटुंबमध्येकलहोदुर्बुद्धेश्चसमागमः ॥ रुशतागात्रसंकोचः शनियुक्तः शशीयदि ॥ स्यान

मोयुतदृष्टेदुस्सदाशवृत्तार्दितः ॥ भयोद्देगोशरीरेचरक्तवातस्यविक्रिया ॥ मित्रबंधुजनैःक्लेशो हानिर्नष्टागतः ॥ पातत्वर
जलादिभ्योभयंमूर्छाभ्रमोननः ॥ संगःपापात्माभिधर्मनाशोवातार्तिरुत्थना ॥ सर्वकार्यक्षतिर्नाना संतापोगदृयुक्शशी ॥
कुनाथयुतदृष्टश्चेद्दनुष्यगुरुदासकृत् ॥ पीडाचमित्रबंधूनांरक्तवातस्यविक्रिया ॥ मूर्छाज्वरामयः सर्पजलभीःकलहोमरुत् ॥
स्यान्नक्रुतिदिशोहानिः केतुनासहितः शशी ॥ दनिचंद्रफलं ॥ अथभौमफलंवर्षनंवे ॥ भौमः दृष्टेपचलिनिकीर्तिनयारिनाशा
स्सेनापतित्वरणनायकताप्रनिष्टा ॥ लाभः कुलाचितधनस्थनमस्यनापिलोकेषुमित्रसुतविक्रमसौख्यमध्येःदृष्टेव
निसुतरुधिरस्फुतिश्चकोषाधिकोद्भटशस्त्रहतिक्षतानि ॥ स्वामित्वमात्रगणनाथबलंगोरवंचमर्थंफलंनिखिलमुक्तफल
विचिंत्यं ॥ हीनेक्षपःसृजिभयंरिपुत्स्कगश्चिलोकापवादभयमात्मधियाविनाशः कार्यस्यविघ्नगतिरोगयंविदेशायानं क्ष
योपनयुतोगुरुदृष्टभावे ॥ कार्यस्यविघ्नंसर्वनानाशः गुरुदृष्टभावेसर्वफलंस्यात् ॥ नदृष्टिसंबेफलंसर्वंधुबोदर्क
स्यादितेनःसिंह: वीर्यान्वितेवनिसुतेवनिपादिपार्थाभिनापतेःसधनतानजनमस्यताच ॥ मध्येतुमध्यमबलेतुविदेशयानं
वार्यास्वरुगुत्वलनभीत्यफलंनिचिंत्यं ॥ नातिक्रमांरेपि वीर्यान्वितेःवनिसुतेनृपतेर्धनार्थिसेनापतेरिपुगणाहितयोरणा
च्च ॥ सेवाधनंभवतिमार्गविशाच्चसौख्यंस्त्रीसंगतश्चविविधसुखमत्रचिंत्यात् ॥ मध्येकुजेभवतिखेदभयंविवादंकुर्या-
त्स्वशस्त्रमखिलोगमनंत्यशंगं ॥ वैरोदयंनृपजनेपुधनक्षयंचचोरद्वयंस्वजनतोत्थभयानराणां ॥ चोरास्त्रकूटकलन
भीत्यपकीर्तिलाभःपित्तोदयंभयंतिपादमुखार्क्षिदेशे ॥ दुष्टाद्भयंनिजजनेधनधान्यनाशःस्त्रीपुत्रमित्रकलहेक्षितिनष्टविनष्टे
॥ विशेषाद्दायनमुंदरे ॥ वर्षपोयदिमाहेयोवर्षेणयुतदृक्यदि ॥ पित्तरक्तप्रकोपोन्यदाहादुर्ज्यसनेरतः ॥ दुर्नयाभिरतोमित्र
बांधवैर्विग्रहाधिकः ॥ तस्करग्निभयंघोरंयदिभौमोतिवर्षपः ॥ रविणायुतदृष्टेथवक्रेनृपकुलाद्धनं ॥ समानमानभंगा-
न्नोनिकुर्यात्साहसमुत्तमं ॥ रणेजयः प्राप्तिशिनः सुखलाभोत्वरःसनौ ॥ पश्चिमस्थामनस्तापोभौमेभयंचिन्तयंक्वचित् ॥ चं
द्रेणयुतदृष्टिश्चेद्दारुणानानार्थलाभदः ॥ गुरुदृःसुखमुत्साहमानोतिमणिमोक्षिकान् ॥ पुत्रभावादिदृष्टिःस्यात्सुखंपुत्रधनि ४१

संगमान् ॥ वस्त्राभरणभाग्यानांलाभोवायव्यदिग्भवः ॥ चांद्रिणाधरणिजोयुतदृष्टेविग्रहंनामुंपति ॥ राजचन्हिनृपभीर्धन
हानिः पीडनंपशुगणस्यमित्रनाशंरुपित्तप्रकोपः स्याच्चिंताधनददिग्भवा भौमोगुरुयुतदृष्टः तीर्थयात्रिस्वदेवयुक्शक्तिः पु
ण्यमतिः शुभसंगतिमान्यशुभार्थसंचयंकुरुते ॥ चिन्यातः सर्वजनेकुलमध्येसुखनिष्ठितोभवतिईशानदिशोलाभः
स्वस्यभयंकिमपिसुखमसौधने ॥ भौमःसितयुतदृष्टः शत्रुकोधाद्भयंवपुर्दुर्वसोपद्रवनाहानिर्गमनंदुर्व्यसनमधिपेशुभी
तिः ॥ शनियुतदृष्टेभौमेदुःखमुदासीवचित्तादाढ्यं ॥ हानिर्दुर्व्यसनंवदुर्बुद्धिनीचसंगमनं ॥ उद्वेगः स्यात्पश्चिमा
शाभयोहानिःसितेनतान् ॥ मनुनाहाययोगोहानिर्भौमः स्याच्छनिदृष्टयुतः ॥ राहुणायुतदृष्टश्चेद्दोहिनांगोभयंकरः ॥ चो
राग्निनृपशत्रूणांभीतिदः सुखहाविदुन् ॥ ७९ ॥ शरीरेघातकंस्याद्भयंनैर्ऋतिदिग्भवेत् ॥ सोद्वेगोहानिरर्थस्यनी
चसंगादुर्मरुत् ॥ ७० ॥ स्यात्केतुयुतदृष्टश्चेत्कुलोद्विग्नभयंकरः ॥ स्यान्मेधगर्जनाद्भीतिश्चोरादग्निविषादपि ॥ शरी
रेपिरुजानंकोकुशश्चोरादहेर्भयं ॥ शोकचिंतापगोभूयाद्रोगःकेतुदशायुतः ॥ दनिभौमफलं ॥ अथबुधफलंसं
ज्ञानंवे ॥ सौम्यःदृष्टेबलवतिप्रतियादलेस्वस्थाद्भयंहतौचिंतयोर्थलाभज्ञानंकलागणिनंवेवृषभवंगुरुत्वं ॥ राजा
श्रयेणनृपतानृपमंत्रिताच ॥ अश्वादिपेशशिसुतेजयसुमध्यवीर्येस्यान्मध्यमंनिखिलमनदथाध्ययानं ॥ वाणिज्यवर्त
नमथात्मजमित्रसौख्यंसौम्येःथशालबहुनोपरधानकिंचित् ॥ निखिलंयशोक्तं ॥ वाणिज्यनवर्तनंवीर्यवंते ॥ अथबु
द्धस्यसौम्येःथशालेआयुक्शुभफलंदास्यन्यथान ॥ अथमार्गबुधगतामवानिनिसमरसिंहवाक्येन ॥ पूर्णबलेबुधे
वर्षेअथबानमपिवाच्यं ॥ सोम्येःदृष्टेषमबलेबलबुद्धिहाद्रिः धर्मक्षयोपरिजनोनिजवाक्यदोषात् ॥ निस्तेपनो
विपदतीवनृपेषसाक्ष्यंहानिःपरस्यवहतेसुतमित्रविग्रहे ॥ नेतःसिंहेन ॥ सेवार्थमानलिखनादिफलंसुखादि तोयबु
धैर्धिकबलेयवसायलाभः मध्येतुमध्यमखिलंनिजवाक्यदोषात् सर्वार्थहानिरधमःसुतमाक्षिताच नातिक्रमांरेपि
॥ वर्षाधिपेशशिसुतेसबलेनिसौम्यं सेवाधनंनिखिलनंतःपतनादिलाभः स्त्रीमित्रसौख्यमनुलंसुतनश्चवनंवाणिज्यतोथ

समागमनं विलासः मध्यश्चेत्सामनन्योक्तिलवाक्यदोषानुसर्वार्थहानिमशुभंप्रकाशयेत्यर्थं ॥ स्त्रीमित्रपुत्रकलहंसुखम
त्यमत्रवैरोदयंनृपजनान्त्रजनाद्भनहृत् ॥ नष्टद्रुधेनृपभयोनृतसाक्षिनश्चकूशारदयास्वजनतोऽर्थत्यागविवादः चोग
द्वयंहृदिगतमयकलहनेवैपीडाभवेच्चित्तमध्यमकलदपे ॥ ॥ विशेषफलंहायनसुंदरे ॥ वर्षलग्नपतिश्चं
द्रियुतदृष्टोथसत्फलं ॥ दर्शेदिग्योगनाभागंधिषणासंनिसुंदरी ॥ स्वधर्मनिरतः पुत्रमित्रवर्गेणसंयुतः ॥ सुहृद्वासुत
कन्यादेरद्विः स्यानंदमोदितः ॥ कदाचित्स्याद्रुपीडालाभस्यादुनगादिशः ॥ सर्वज्ञानंचनवीणश्चवर्षपः स्याद्रुधाय
दि ॥ राहिणीनंदनः सूर्ययुतदृष्टोयदाभवेत् वपुषित्वरवाधास्यात्किंचिदशुभयंभवेत् ॥ तथागजकुलात्पीतिः पुत्रस्व
जनतोभयः ॥ पूर्वज्ञातः फलाद्रमः ॥ सुवर्णश्चप्रधानादिपशुवर्गादिसंचयः ॥ अकस्मादर्थसिध्यिस्याद्बुधयुक्तारविर्यं
दः स्याच्चंद्रयुतदृष्टः सुस्थोसौम्योः सौम्यकरःस्मृतः ॥ कामदद्रुकुतापीडाकरोतिगजसाध्वसं ॥ यामार्पस्वर्णृगंभंगः
पशुनोपधपीडनं ॥ शत्रोर्भयंविनाशोवाचिंतायाव्यद्रिभवा ॥ सुहृद्रोपिविरोधस्यान्महिषाद्रिरणाद्भयं ॥ बुधश्चंद्रेण
युतदृकूविरोधःकुजेनृणां ॥ साद्रोमयुतदृष्टश्चेच्चंद्रःदीर्घरोगहृत् ॥ कुलेधादुःकलंकोथस्थानभंगमथासुखा
द्यात् ॥ आधिर्वादाभ्यधीकूशः संभ्रमः स्मरसंगमात् ॥ शिरोर्तिस्वर्णकारद्वाद्वानियंत्र्यद्रिशोभवेत् ॥ युतजाय्युतर
क्षेसौम्याभयंव्याधिनिरूपनः ॥ शत्रुनाशोभवेद्रेदादिसन्मानान्महतीयता ॥ सत्यवक्राकृपण्यतीर्थलाभोधर्मचनेदृढः ॥
ईशानदिगुभवेत्सौख्यंप्रीतिलाभंप्रयच्छति ॥ भार्गवेनयुतोसौम्योदृष्टोज्ञोविज्ञानकृत्प्रभवेत् ॥ बहुस्त्रीसंगमात्कामरं
तिप्रीतिप्रमोददः ॥ स्त्रीसंगमात्सुखप्राप्तिर्लाभश्चेत्कृषाणकात् स्वदवयुक्तभक्तस्याद्वदान्योनादकप्रियः ॥ सुखमो
गत्यमुत्साहकुरुतेमित्रसंगतं ॥ राजचिन्हपदप्राप्तिः शत्रुनाशंकरोतिच ॥ स्याद्राज्यदिशेःसौख्यंबुधः शुक्रेणदृष्ट
युक्तोदिणायुतदृष्टस्तुधर्मभंशकरोबुधः संभोगसमयेकार्यैशीतलत्वंप्रजायते ॥ प्रमेहादिविकारोवानीचसंगा
द्भनक्षयः ॥ क्रीवंप्रीतिगृहेकूशेपेश्यादाशीयुवारतिः ॥ बुधस्तमारद्रियुतः साद्रसंकुरुतेऽधिकं ॥ सर्वकार्यक्षतात्मा

द्रः किंचिच्चिन्नभयमापिच ॥ स्यान्नैर्ऋतिदिशोलाभोवानोद्भूतरुजादिनः ॥ किंचिन्नीचजनात्सौख्यं लभतेमनुजःसदा ॥
राहिणीतनयःकेतुयुतदृष्टोयदाभवेत् ॥ शोकहानिकरोनीचसंगमात्सुखंनरः ॥ इतिबुधफलं ॥ अथगुरोःफलंवर्षतं
त्रे ॥ ॥ जीवेऽष्टमेबलयुतेपरिवारसौख्यं धर्मोगुणद्रुबलताधनकीर्तिपुत्राः ॥ विश्वासतोजगतिसन्मतिधिक्कृतीर्ति
भोगेधिनृपतिर्गोरवमध्यरिष्टं ॥ अब्दाधिपेसुरगुरौकिलमध्यवर्षेस्यान्मध्यमंफलमिदंनृपसंगमंच ॥ विज्ञानशास्त्र
परतापशुभेसगेऽदारिद्र्यमर्थविलयश्चकलत्रपीडा ॥ जीवेऽष्टमेधनबलेनृपतेर्भाग्यहानिस्त्रीसौख्यनाशसुतमित्रजनाः
सभार्याः ॥ लोकापवादभयमाकुलनाःपिकस्तुसिंहनीलकरुजोरिपुभीः कलिश्च ॥ तेजःसिंहः ॥ धर्मार्थकीर्तिशु
भयुक्त्यरिसंधिलोकविश्वासनाशसुखानिसधैर्यनीचे ॥ मध्येचमध्यमिदमेवफलंचविद्वेधर्मार्थहानिशुभयं
धुविरोधबाधा ॥ इतिगजकेसरेऽपि ॥ देवार्चितोबलयुतोऽप्रमदाविलासंकुर्यात्क्रमेबसुतनाविविधंचसौख्यं ॥ वि
त्तागमंनृपतितोविनयंरिपूणांविश्वासतोसकललोकजनेषुशश्वत् ॥ नाकेश्वरस्यसचिवस्वसुधर्यवीर्यलोकेवि
रोधमसिद्धिं शुभंमकरोतिभूपात् ॥ पैशेदयंस्वजनतश्चपरैर्विवादंकुर्यात्कृशत्वमपिचोरभयंसदासौ ॥ शुरोस्वसु
भवेन्नृपतार्थनाशोधर्मार्थहान्यसुखंचधुविरोधपीडा ॥ पादास्थियुक्तजठरेजनयेत्पुत्रणांधातार्तिकृत्परिभयंनसु
संक्षयंस्यात् ॥ विशेषफलंहायनसुंदरे ॥ वर्षेशेदियुरुर्युतदृष्टोदीप्तिर्गृहेशनिधान्यधनादिराज्यमान्यसुतस
ततिकर्तृकांचनादिमणिमाक्षिकलाभः पुण्यतीर्थादिगमनंलाभस्त्वरतरदिग्भवः ॥ वस्त्ररत्नविभूषादिलब्धिरत्न
समानुषान् ॥ रविणायुतदृष्टश्चेच्चंद्रीवः शत्रुनिसूदनः ॥ ख्यातोराजकुलेनरोद्रिधाभाग्यशार्दिनः ॥ शिरोर्तिवांत
जाः पीडाकिंचिद्राजभयं भवेत् ॥ स्वल्पःपूर्वदिशोलाभस्साद्रसान्कलहप्रियः ॥ विधुयुतदृष्टोजीवोललनाभागंकरोति
सुखवृद्धिं ॥ शुक्रभशयनाशनभोजनसुतसुहृदांप्राप्तिरधिकसम्मानं ॥ सितवस्तुतलाभःस्त्रियापिवरभागसौख्यमधि
कंधनं ॥ वाय्यदिशोलाभः कार्यादिव्यसनमधिकंचित् ॥ सामेनयुतदृष्टश्चेत्सौख्यपदप्रदः ॥ रणेनयारक

वस्तुव्यापारलब्धिरुत्तमा ॥ यशोनिरोगतासौख्यस्यादक्षिणदिशस्तथा ॥ नृपाद्भयंज्वरंकिंचिद्रोगमदृष्टयुतेरवौ ॥ बुधेन युतदृष्टश्चेद्इतिसौख्यपदप्रदः ॥ चित्तलाभस्तुसुखदः सौम्यैर्वाशत्रुमित्रयोः लाभव्ययसमोदेवयुरूपदरतः सदा ॥ लब्धिरुत्तमतः किंचिद्धिसार्तिर्धुद्विवैभवं ॥ सितयुतदृष्टेजीवे धनहानिः कृशतानिशेः क्वचिद्बुद्धिभ्रंशोयुवतिविजितो हानिरपिचरुद्रदिशः ॥ शनियुतदृष्टेधिषणे म्लेछभयंस्थानमानहानिःस्यात् ॥ धूतक्रीडामधुपाने कालिरनश्चाधर्मेसंगः ॥ विस्फोटकादिविकृतिर्वाताधिक्यंजलाद्भयंकरत्वात् ॥ हानिर्मनुजात्कृष्णात्कृषाणकादपिचमहिषभयं ॥ चिंतावरुणदिग्भूताधनहाविरपिध्रुवं ॥ महिषीकरभात्प्राप्तिः काचिच्छनियुतेगुरौ ॥ सैंहिकेयेन युतदृक्कुरुर्बधनकष्टदः ॥ बंधुपीडाबधुर्वातपीडयनंस्वरयक्ष्मणा ॥ सुहृद्वियोगहृद्रोगोमनस्तापोमृतेर्भयं ॥ कुलशोकःपतेश्चोजलसर्पभयंभवेत् ॥ स्यादायेयदिशोभीतिर्नीचादर्शितमानुषात् ॥ हानिर्वायुयुतदृष्टश्चेत्सुरराजपुरोहितः ॥ पुत्रभ्रात्रादिसंबंधात्स्थानभ्रंशमवाप्नुयात् ॥ अशुभंकुरुतेकेतुयुतदृष्टोगुरुर्यदि ॥ इतियुरुफलं ॥ अथशुक्रफलंवर्षतंत्रे ॥ ॥ शुक्रःक्ष्वेपबलिनीनृजतावैलासः सद्रत्नरत्नमधुरशनभोगतोषाः ॥ क्षेमप्रतापचिन्तायोवनिताविलासोहास्यंनृपाश्रयवनेनधनंसुखंच ॥१॥ अब्दाधिपेभृयुसुतेरवेयुमध्यवीर्यंमध्यंफलंनिसिलमेतदथात्यवृत्तिः ॥ युतेचदुःखमखिलंसुनिरुद्धवृत्तिः पापारिवीक्षितयुतेविपदोरिभीतिः ॥२॥ शुक्रेक्ष्वेपेधमबले मनसोतितापोलोकापहासविपदोनिजचित्तनाशः ॥ हेयः कलत्रसुतमित्रजनेषुकष्टादंनाशनंचविफलक्रियतानसौख्यं ॥३॥ तेजः सिंहेन ॥ शुक्रेकेकलत्रवरवस्त्रवरान्नपानभोगनाशखलविलासमुखंसवीर्यं ॥ मध्येचमध्यमध्यशिखलंखलुयुग्मदुःखंनिर्दोषविलासयुखपदंननहास्यताच ॥४॥ तात्त्विकसारेपि ॥ दैवेभरस्यसचिवः परिपूर्णवीर्यादद्याद्रनंवनितासुविलासहास्यं ॥ आरोग्यताखिलविलासमुखंचलाभःक्षेमंप्रतापविनयंसुमतिंचदद्यात् ॥ मध्यानृपात्स्वजननस्त्रिरतोविरोधोश्लेष्मार्तिरुच्चसुतदारभयंचकष्टं ॥ कार्यार्थहानिमपि

मोहरुजोदयंचकुर्यान्नसौख्यमिहस्वीयदशाप्रवेशे ॥ निर्दोषसितेखिलजनात्कलहोनिजांतेस्याद्धेरितोनृपजनाद्सुखंचमंत्रसौख्यार्थहानिरतिलोकभयंविवाहोद्यमस्यपाकविषयेमतिसंक्षयंच ॥ विशदफलंहायनस्यदूरे ॥ वर्षाधिपोयदिभृगोरसनयोधदृष्टोयुक्तोश्वबाहनविभूषणतादिलाभः ॥ कन्याप्रसूतिरथधर्मपदार्थसार्थबुद्धिप्रकाशकुशलत्वमुपैतिनंतु ॥ ९॥ भृगुतनयोरविणायुतदृष्टः कष्टंवनाटरंकुरुतेच ॥ ज्वरभीत्यशिरोनिर्नेत्रेवादुष्टोदरिपोभीतिः ॥२॥ वपुषिदुर्बलतानृपतेर्भयंदहनभीतिरमित्रकृतःकलिः ॥ किमपिकाश्यमुपैतिधनव्ययंयभवतिपूर्वदिशोरवियुक्तविः ॥३॥ चंद्रेणयुतदृष्टश्चेद्भार्गवः पशुनाशकरुत् ॥ नखदंतशिरोबाधायातिकामलपित्ततां ॥ ४॥ स्त्रियः सौख्यमवाप्नोतिकुचिद्वानोद्वाह्यथा ॥ सौम्येनयुतदृष्टश्चेद्दुशनाधननाशकरुत् ॥५॥ पित्तप्रकोपतः पीडानृपालाभोथवाम्यतः ॥ चनुष्यदाइयंकिंचिदनुत्साहोविचित्रता ॥६॥ सितसुखेनदृष्टोवायुतोथधनलाभकरुत् ॥ बुद्धिप्रकाशोमित्रादिपुत्रोत्साहाधिमान्यता ॥ चानुरिचनुशीलाभः स्याद्दीर्घवीरिज्ञो ध्रुवं ॥ ८॥ गुरुशुक्रेणयुक्तेस्यात्सुशीलरदधर्मभाकृ ॥ पुण्यतीर्थपदप्राप्तिर्ज्ञातिबंधुजनात्सुखं ॥ ९॥ कुटुंबभिः प्रकुपितोरोद्रादिपुजनितंसुखं ॥ लाभेधनमनानंलाभः स्यात्प्रीतवसुतः ॥ १०॥ सितसुज्ञानियुक्तोथवीक्षितोलाभदायकः ॥ पुत्रग्रामाधिपत्यंचमित्रप्रीतिविवर्धनं ॥ ११॥ वारुणादिग्भवोलाभः कृष्णधनुरुतोभवेत् ॥ ज्ञातिसंबंधनःसौख्यंदोर्बल्यंबालविक्रिया ॥ १२॥ शीतज्वरोजलाद्भीतिः महिषादश्वतोभयं ॥ स्त्रियाजनरत्नासंभोगः सितश्चेद्धनिदृष्टयुक् ॥ १३॥ सितस्तमोयुतेधत्तेनखदंतशिरोव्यथां ॥ पित्तकामलतः क्षीणशरीरंकृशमश्नुते ॥ १४ नैर्ऋत्यानीचतोहानिः जलसर्पभयंभवेत् ॥ शीतज्वरोपद्रवस्त्वाशीचसंगाद्धनक्षयः ॥ १५॥ सितस्तुकेतुयुक्तश्चेत्सुहृद्विबांधवैःकलिः ॥ पुत्रादिकष्टंशत्रुभ्योविषयहानीचसंगमात् ॥ १६॥ कृष्णायसुमनुष्याद्धानिश्चेद्दशनाद्भयं ॥ सितःकेतुयुतोदृष्टोशुभंदत्तेयदाफलं ॥ १७॥ इतिशुक्रफलं ॥ अथशनिफलंवर्षतंत्रे ॥ मंदेःक्ष्वेपबलिनिनृतनभमिवेशमक्षत्रांतिरर्थनिचयोयवनायनीशात् ॥ आरामनिर्मितजलाश्रयसौख्यमंगपुष्टिकुलोचितपदाप्तिगणाग्रणीत्वे ॥ अब्दाधिपेरविसुतेखलु

मध्यवीर्यमधमफलंनिखिलमन्नभुक्तिसुकरात्। दासोष्ट्रमाहिषकुधान्यगतेसुलाभषण्यंफलंभवतिषण्यगीक्षणेन॥२॥
मंदेब्जलेनरहितेःस्वपतोक्रियाणांवंध्यत्वमर्थविलयोविषदाग्निभीतिः॥ स्त्रीपुत्रभिन्नजननंवैरिकदंनभुक्तिः सौम्येशुभालयगुजिसौख्यमपीषदाहुः॥३॥तेजःसिंहेन॥ मंदेजलाश्रयमहीरुहगेपकर्तीबाणिज्यकृष्यवनिलब्धिधियोधिवर्धे॥ मध्यंच मध्यमधमेनुमुहुश्चिपत्तिःकष्टंक्रियाविफलतानिलरुग्विकारः॥४॥ तात्रिकमार्गेपि॥ मंदेब्जेपथिकवलेवनपर्वनाशलाभो महान्भवतिभूरुहगेपणाच्च॥ वाणिज्यकृष्यवनितार्थसमागमश्चस्लेष्मात्वलान्निजजनात्सुखमल्पनूनं॥ मध्यःस्वानिः स्वजनबांधवजनाद्विरोधंबातार्तिरुज्जठरपृष्ठगलेक्षनेत्रे॥ दारिद्र्यदुःखपरिपीडनमब्जकुर्याद्वेगाग्यमर्थपरिहानिमुहुश्चिरोधं॥ विशेषमधर्मधमंतुमुहुश्चिपत्तिःकष्टंक्रियाविफलतानिलरुग्विकारः॥ कार्यार्थहानिरथपूर्वमुहुश्चिपत्तिर्द्वन्द्वेर्कजेभवतिदृष्टिभयंचमृत्युः॥ ॥विशेषफलंहायनमुदये॥ वर्षेयोयदिशानिर्भयमार्तिपीडनंवपुषिवातविकारान्॥ पुत्रदारकलहोमतिहानिर्ग्रामयानमतिभीर्नलदेशान्॥ नीचत्वमंगतश्चिंताहानिःपश्चिमदेशतः॥ कृष्णकायाणकान्सारिदर्नेवर्षेः फलं॥ रवियुतदृष्टःसौरिःसुतयुवतीकूंशातासलोकष्टं॥ मित्रविगेधोद्वेगःश्रमोमितोवपुषिदुर्बलता॥ ज्वरयाधाचक्षिरोर्तिर्नृपवन्हिभयंतथाहानिः॥ स्याद्दुद्वेगोमनुजेमंहद्धिरपिरिवियुतेमंदे॥ शशियुतदृष्टःसौरिर्युवतीमरणांतकष्टदोभवति॥ कुचिद्धथांविपत्तेधननाशंकिंचिदाप्नोति॥ बुधुवियोगःकूंशोमिवैःकफवातसंभवविकारः॥ हानिर्बांधवदिशाःस्वल्पसुखंवैरंस्वतोत्यभयं॥ भौमेनयुतदृष्टसौरिःस्थानभ्रंशाग्निशस्त्रादिभयं॥ सहधांपवैर्विरोधोधनहानिर्दक्षिणदिशातः॥ नविश्वस्योम्वर्णकारक्षत्रियोधनहानिदो॥ रक्तवातविकारस्यात्सौरिणामंगलेयुते॥ बुधयुतदृष्टेमंदोकगतिसौभाग्यसौख्यसौख्यधनलाभः॥ हेमादिलाभमुतजन्ममान्यनाथोत्तरदिशोत्लाभः॥ गुरुयुतदृष्टस्तुजामिर्युरुदेवतः सुवर्णधनलब्धिः॥ सोरब्रंतीर्थप्राप्तिर्महापदाप्तिश्चगेहीतः॥ स्त्रीमंगलान्सुखवृद्धिःस्याद्वामभूम्यर्थलाभकृत्॥ लाभःपूर्वदिशोभूयानूसौरिर्गुरुयुतेक्षितः॥ सितयुतदृष्टःक्रोडःसुहृत्समागमसहोदरेभ्यो॥ लाभःसुतादिसंमतिरा

ग्नेयदिशोभवेल्लाभः॥ प्रीतिरंगनयाःयंतंमाननीयःकुलेभवेत्॥ कफादिविक्रियासौरिःशुक्रेणयुतईक्षितः॥ राहुणा युतदृष्टोर्कः संनिपातरुजाकरः॥ मूर्छाशीतज्वरोरोगःपित्तकोपोगणीदनं॥ ज्वलत्सपरिभीनीचसंबंधाद्धनसंक्षयः॥ नेर्ऋत्यांधनहानिःस्यादतीसारश्रमावपि॥ स्यात्कतुयुतदृष्टस्तुशनिर्वानप्रकोपकृत्॥ वियद्गः सुतमित्रार्थैःकूंशःपुण्यपरिक्षयः॥ पापवद्भिरथोद्वेगोनीचादुःखमवाप्नुयात्॥ आग्नेयीनैर्ऋतीदेशाद्धनहानिःकुचिद्भवेत्॥ ॥इतिज्ञानिफलं॥ ॥अथनाजिकसारेस्थानविशेषेणापिवर्षेशफलमुक्तं॥ मध्योच्चगेपुष्परिपूर्णफलंवगेषुहद्राद्विभागकनवांशगतेषुमध्यं॥ नीचारिवेश्मसहितेषुचदग्धवीर्यंमस्तारिगेभवतिनष्टबलंसमस्तं॥ ॥अब्दार्यविशेषः॥ यदिवर्षेशोनकूरयहेणसहईसराफयोगस्तदाअशुभफलंपूर्णंशुभफलंन्यूनंज्ञेयमित्यर्थः॥ इतिहायनगतेनवर्षेशविचारःसमाप्तः॥ ॥अथारिष्टविचारः॥तत्रोक्तंवक्ष्यमाणंवावर्षफलंसत्यरिष्टेवथाभविष्यमाणत्वात्तत्स्थेत्याहमणित्थः॥ वृथाफलंहायनजंचयस्मान्नजीवनंहायनरिष्टयोगात्॥ रिष्टानितस्मात्प्रथमंप्रवक्ष्येपूर्वैर्दिशिष्टैःकथितानियानि॥ मुक्त्वावत्यामपि॥ रिष्टानिचेद्वर्षफलेभवंतितदायथावर्षविचारणास्यात्॥ सभंगरिष्टस्यविनिर्णयोतः॥ शिष्याबबोधायनिरूप्यतेथमणित्थः॥ लग्नाधिनाथेमृतिभावसंस्थेभौमेक्षितेतत्स्यचभावसंस्थे॥ अस्तंगतेबाभ्युनेबुधेवाशस्त्रापघातोबहुधापदश्च॥ तस्यभावसंस्थेलग्नाधीशेभौमेचाष्टमस्थेइत्यर्थः॥ सप्तमेशेरंध्रभास्करमंडलस्थेषष्ठ्यधिपेबामृतिभावसंस्थे॥ त्रिदोषतोमोबहुभिःप्रकारैःकरोतिरिष्टंविविधंदशायां॥ वर्षेलग्नपरंध्रेसोचनुर्थनिधनांत्यगो॥ मथुहासंयुतोयत्रतद्वर्षेमरणप्रदो॥ चेज्जन्मनाथोविबलोमृतौज्ञोलग्नगतोभास्करदृष्टमूर्तिः॥ शस्त्राभिघातोबहुधाचकष्टंकुष्ठंशरीरेमरणेननुत्यं॥ मृथहालग्ननाथोचेत्सूर्यमंडलमागतो॥ दृष्टोतोसूर्यपुत्रेणसर्वनाशकरोमतो॥ योगोपदामूसरिफोग्रहैर्द्रेदृष्टैश्चेतःसौम्यकृनःकंबूलःजन्माधिपःक्रूरयुतस्तदानींमहार्थनाशंमरणेननुत्यं॥ बलोत्करःक्रूरखगावलेनहीनायदासोम्यखगास्तदानींदुःखंमहाव्याधिकृतंचवेरंपरम्परंशत्रुविमर्दनंच॥ दृष्येद्दपूज्योयदिचंसं

सुरेज्यभृज्योरिपुभागयायी ॥ स्वल्पेपिसोम्यैर्न हि वर्षमध्येवथाफलंहायनजंतदानीं ॥ अस्तंगतोभार्गवसोमपुत्रौनीचस्थितौराशिपतिर्मृत्यात् ॥ तदापियोगेमरणं भयंचशरीरपीडामनुलोकरोति ॥ जन्मलग्नाद्वर्षलग्नमष्टमंयदिस्यातें ॥ तस्मिन्वर्षेभवेत्पीडामृत्युःपापयुतेक्षणात् ॥ अष्टमलग्नेमृथुहेश्वरयोगानिधित्थइतिनाजकसारे ॥ हृद्देश्वरोहायनलग्ननाथःसप्तांत्यगःक्रूरयुतःकरोति ॥ मृतिंदशायांशुभयुक्तदृष्टःफलंतदर्धंप्रतिमांकरोति ॥ नीचेभिगश्चाधिपतिःपरस्यगेहेथपापेनविलोकितश्च ॥ कार्यस्यनाशंकुरुतेत्यकस्माद्वैरंनकष्टंपरतःसदेव ॥ पुरेंधिहेज्ञेरविमंडलस्थोयदातदैवंप्रवदंतिमंत्रः ॥ षष्टमस्थानगवर्षनाथेमहाभयंभूपकृतंचकष्टं ॥ यदांशयोगेशशिजेकवूलेमंदेनसार्धंनसुखंकदाचित् ॥ कलत्रहानिंमरणंचदुःखंकरोतिवैरंबहुधानराणां ॥ क्रूरःखगोबोलमितोथवक्रीक्रूरस्यवर्गेयदिलग्ननाथः ॥ क्रूरस्यदाभंगमुशंतिनज्ञाःपुरस्यवैरंपुरतोविनाशःवर्षांतरंवे ॥ लग्नेशेष्टमगेष्टेशेतनुस्थेवाकुजेक्षिते ॥ क्षजीवयोरस्तगयोश्चस्त्रपातोविपन्मृतिः ॥ क्रूरयुसफोदेशेजन्मेशाःक्रूरीतःशुभैः ॥ कंबूलेपिविपन्मृत्युरित्थमन्याधिकारितः ॥ लग्नेशेष्टमगेष्टेशेतनौबामृतिमादिशेत् ॥ ईंथिहेशेःक्षपेचारिभेलंयातेरुजाविषम् ॥ जन्मन्यष्टमगःपापोवर्षलग्नेरुगादिदः ॥ चंद्राब्दलग्नयोर्नष्टबलोचेत्स्यान्तदामृतिः ॥ व्ययांबुनिधनारिस्थाःजन्मेशाब्दपमुंथहा ॥ एककर्क्षगालदामृत्युःपापक्षुतरशाभुवं ॥ जन्माब्दलग्नपापेपापयुक्तौपतितभस्थितौरोगाधिदौमृत्युकरावस्तगौनेक्षितौशुभैः ॥ अब्दलग्नाद्यनयूनैकार्थस्थोरुजातदा ॥ एवंवर्षाब्दलग्नेशाज्जन्मेशेरिपबंधनम् ॥ लग्नंपापखगांतरेयदिगनंयूनंतथामृत्युरुक्त् ॥ ॥ इतिनाजिकसारे सप्तमेपिकर्तरीनिरित्योक्ता ॥ हायनसुंदरे ॥ स्यात्क्रूरकर्तरियुतोलग्नेशोराजयोगभयकारीति ॥ ताजिकभूषणे ॥ क्ष्मासुतेक्षितयुतस्तनुभर्तास्यान्मृतिस्थितिकरोमृतिकर्ता ॥ सूर्यलुप्तकिरणोधिपणज्ञोज्ञास्त्यपीडनकरोहिनराणां ॥ चेन्मुथुहापापयुताघदृष्टरिफोपगाहेतिहुताशभीतिं ॥ करोतिवैरविनंदनेनयुतेक्षितापापवनप्रकोपं ॥ मदनिधनबंधुत्र्यशत्रुस्थितावेज्जनमसमयलग्नादिथह्यब्देष्टमस्था ॥ स्वलगगनचरैः स्याद्युक्तदृशातिरिष्टंजनयतिशुभदृष्टोत्तन्निरिष्टायतास्यात् ॥ कामिनीभवनगसुहिनांशुलग्नयोर्मृतिपतिर्यदिमंत्रः ॥ ४५॥

॥ द्वादशेद्विपतिथायुषिरिष्टं स्यान्मृतौचतनुपोमुथहेशाः जन्मर्क्षनाथोनिधनेब्दलग्नात्स्यान्मृत्युरुक्त्रयुतेक्षितश्च ॥ हिद्राजदीपिकायां ॥ क्रूरस्यहृद्हासितयुःसपापः केंद्रेनदृष्टश्चशुभैर्मृतिःस्यात् ॥ समंदलग्नेयुनगेमहीजेवर्षेनरोःसोयमसद्मयाति ॥ क्षपाधवेक्रूरसुतेयुनस्थेसमस्तदृक्कुर्यबलेनरेष्टे ॥ विनष्टपापेनचनिश्चयेनवर्षेनरोसोयमसद्मयाति ॥ कुजनमोर्कसुताःसुखमाश्रिताःयमकरंसनरःपतिगच्छति ॥ मृतिगतस्त्वशुभोःशुभदृष्टियुग्विगतईक्ष्यदृशाब्दगमामृतिं ॥ ॥ ताजिकसारे ॥ लग्याब्दलग्नात्यषडष्टगोहिमरुद्विरिष्टःखलैःसंयुतः ॥ स्याद्रिष्टंप्रकरोत्यसौचयुरुणानीक्षितःसदृशः ॥ कर्तरस्थाक्षनिनाकुजनदृहनाघन्ध्रेक्ष्यंवादिदुःसदृष्टःप्रकरोतिसौम्यखचरैःसोख्यप्रदःशोभनः ॥ रंध्रेशोथविलग्नपोयदिविधोर्लेग्याब्दयाक्षरिगेा ॥ नोसौम्यैरथलोकितोनिधनकृन्मृत्युंथाधिपोवाथवा ॥ देवज्ञालंकृतौचंद्रेशलग्नेशमृतीश्वरशब्दाधापारिमृत्युपगताधिलग्यान् ॥ मृत्युप्रदाजन्मपमुंथिहेशोमृतिस्थितोक्रूरनिरीक्षितोतथा ॥ इतिःरिष्टविचारः ॥ अथारिष्टभंगविचारः वर्षतंत्रे ॥ युरुःकेंद्रेत्रिकोणेवापापदृष्टःशुभेक्षितः ॥ लग्नचंद्रेथिहारिष्टंविनाशार्थसुखंदिशेत् ॥ १ ॥ लग्नाधिपोबलयुतःशुभैक्षितयुतोयदा ॥ त्रिकोणकेंद्रगोरिष्टंनाशयोत्सुखवित्तदः ॥ मणित्थः ॥ सुखाधिपोसौख्यगतोबलिष्टःसौम्यैस्त्र्यशत्रुकैः सहितोथदृष्टः ॥ ददातिसौख्यंविपुलंमनोज्ञंजायांसुसौंदर्यगुणान्वितांच ॥ मुथहायाउपचये ३।६।१०॥ ॥ सूर्योवापरणीसुतः ॥ तस्मिन्वर्षेशुभैःसर्वं सफलंभद्रदायकम् ॥ अष्टमलग्नापवादः संहितायां ॥ झषकुलीरयथालिमृगांगनाजननराशिबिलभगृहाष्टमाः ॥ शुभफलाभृगुनाकथितास्तयोरपिपतीदोहिपरस्परं ॥ यादवः ॥ यदिशुभाभवकंटककोणगाःयदथवांगपतिर्बलिकेंद्रगः ॥ हरतिरिष्टगणंगणयार्चनंतनुभृतांनमनामिवविघ्नजं ॥ यदिखलोब्दतनोःशशिनोथवाविरिपुत्रशुभगतःसबलःशुभैः ॥ बलिभिरीक्षितयुक्तथाहरेदशुभमामयसाम्यजंबलं ॥ तनुपतिर्यदिवाब्दपतिःशुभःशुभविलोकितयुग्यदिकेंद्रगः ॥ भृगुसुतोथहरेदशुभंबहुःकुलमशीलमिवार्यजनेस्तुनं ॥ बलिनिसौम्यखगेत्यबलेशुभेभवतिसर्वशुभंतनुभाक्षिणां ॥ बिलसदृमलतेजोभ्रंद्रमाःकंद्रवर्तीस्फुरदमलकरोज्ञेःसौम्य

खेटैश्चयुक्तदृक् ॥ मृतिसहममवीर्यधैर्ययुक्तंबजीवहरतिमरणकालंयोगविस्त्रिधविद्याः ॥ हिल्लाजः ॥ जीवेविलग्नेतनुपः स एवत्रेराशिकेशोनजवस्यशिष्टं ॥ मंदस्त्रनोः केंद्रगतः मणवमुशस्त्रहेशास्त्रवशुभंविनश्येत् ॥ त्रेराशिकंशुभ्रखलवकवियुग्बलाढ्याः ॥ सत्स्थानगः खलवियुग्मितगुश्चजीवेत् ॥ शुक्रसुकेंद्ररहितोयदिपश्यतीज्यकेंद्रानुगंसकलमेतिलयंत्वरिष्टम् ॥ चंद्रराशीश्चरोलग्नराशिपश्चखलैर्वियुक्तः ॥ रिष्टंतदालयंयातिनयथाव्याधिसदोषधैः ॥ अत्रविशेषउक्तस्त्रीजिकमुक्तावल्यां ॥ षष्टाष्टमद्वादशतुर्यसंस्थापापान्विनाक्रूरनिरीक्षितंथातदीश्वरस्त्रहृदयार्कलुप्तावर्षेश्वरेभ्रारिपुव्ययस्थः ॥ अस्तंगतोलग्नपतिश्चतद्वत् ६।८।१२। सामान्यतोन्येपिविभाशसंस्थः ॥ तथाविलग्नेविपताकिचक्रेविद्धैः शशीजन्मपतिश्चरंध्रे ॥ पराजितावर्षपजन्मलग्नवर्षांगमुंथापतयस्तथैव ॥ अस्तंगताजीवितपुण्यदेहूनाथाइमेरिष्टकगहियोगाः ॥ अतोन्यथारिष्टहराःखचारायुतिभिः स्मृताः ॥ रिष्टकर्तृग्रहाणांचवीर्यमर्कैवकारयेत् ॥ तद्बलाद्रिष्टहर्तृणांस्थापयेच्चपृथग्बलं ॥ तत्रारिष्टबलेयोज्येमृतिरंगबलेपुनः ॥ देहांगपुण्यजीवानांबलंतद्वंगवद्बले ॥ इष्टकष्टबलंक्षप्यंरिष्टारिष्टबलेतथा ॥ तयोरंतरतोयावान्रिष्टंतद्वंगमादिशेत् ॥ सोम्यारिष्टसमकूर्चंधर्माद्रिबलयंब्रजेत् ॥ रिष्टकृद्ग्रहदशांतर्दशाधिरिपुपापिनोभवेत् ॥ तत्रमृत्युमपिनिश्चयंवदेज्ज्ञातकायुरवसानरंध्रहि ॥ इत्यरिष्टभंगः ॥ अथराजयोगविचारः ॥ कर्मसुधानिधौ ॥ नृपास्यदंसर्वजनाभिमृग्यंलग्नंचतद्भाग्यवशान्नृपुंभिः ॥ तस्मात्प्रतेस्वटकतेसुयोगैरलानचर्याणानूकथयामिकांश्चित् ॥ तुर्यशांबुगतोबलीबलिशुक्रार्कुक्षितीराज्यदः ॥ केंद्राय ११ त्रिसुतांकगः सुरगुरुर्यश्चांगयोयेशगः ॥ योगेस्मिन्द्रितयेपिवाजितिलसत्कुंभींद्रसंनंदपं ॥ तत्कुर्यात्समदंद्विषड्गजगणंशार्दूलविक्रीडितं ॥ युवतिधामपतिस्त्रनुगोबलीयुरुयुतेक्षितिमूर्तिरिहोद्भवान् ॥ विविधभोगयुतान्नृपसंपदांपरिददातिअभीष्टमनोरथान् ॥ मेषूरणे १०॥ स्वोच्चगतःपवंगः कर्कोदयेवाक्पतिरिंदुरारेर्जे मुत्थशालीनृपतिः स्वभेकें ॥ यस्यप्रसादादरिसुंदरीणांसमुद्रसंदर्शनकौतुकंस्यात् ॥ मिशेज्ञ

सूर्येसितवाक्पतीचरुतेत्थशालोपतिनान्यभस्थो ॥ वीर्यान्वितोस्तोयदिभूपकुर्वात्रितालिनश्चयशोवनंसः ॥ वर्षेश्वरोलाभगतोःकेजोकर्मेपूरणेचंद्रकृतेत्थशालः ॥ समुद्रसीमानमिलांपुरीबत्संपालयेत्पालितशत्रुबालः ॥ वीर्यशालिभृगुजेत्थशालिनिसाधिकारपदलाभमर्कजे ॥ म्लेंछमर्दनविमर्दनक्षमोभूपतिर्गजरथोत्थतारणे ॥ सर्वेशुभाःकेंद्रगतास्त्रिलाभारिस्थाःखलावीर्यपुतानृपः ॥ वातोद्धतद्वंगतरंगशोभाहरस्फुरच्चामरवीज्यमानः ॥ पंचाधिकारपतिभिर्मिथइत्थशालेः केंद्रस्थितेर्बलयुतेर्नृपतिर्विधत्ते ॥ यस्यप्रतापतुलितंहिरुषेवसूर्यंग्रेषनुरंगमरथोत्थितरेणुजालैः ॥ इत्यरनंत्रे ॥ लग्नेचरर्क्षेशुभवत्खचरश्चेद्धशांकलग्नाधिपतीनभस्थो ॥ स्ववीर्ययुक्तोशुभवीक्षितालोवर्षेनदास्यात्स्वलुराज्यलाभः ॥ लग्नाधिनाथेनहिमांशुनाथयदीत्थशालंकुरुतेवरेशः ॥ शुनःस्वतुंगादिगतोपरंचपश्येत्तदास्यात्स्वलुराज्यलाभः ॥ हिमांशुकर्माधिपलग्ननाथामेषूरणस्थाःशुभवीक्षिताश्च ॥ स्वोच्चादिगस्थाःशुभसंखचराश्चेत्तराधिकुर्युर्ध्रुवराज्यलाभं ॥ हर्षस्थितेकर्मपतौशुभग्रहेस्वतुंगराश्यादिगतेतथोदिते ॥ शुभेक्षितेकेंद्रधनत्रिकोणगेराज्यस्थलाभास्त्रिशुभेर्वलग्नगे: ॥ लग्नेश्वरःस्वर्क्षगतोविलग्नेस्वतुंगनाथेननिजोक्षगेन ॥ दृष्टस्तातत्रअभीष्टराज्यलाभावेद्भूमिपतेःक्रमेण ॥ स्वोच्चस्थितोलग्नगतोशुभग्रहःशेषास्त्रिकोणायगतेर्बलान्विते: ॥ अचिंतिताराज्यपदातिरुन्नतिः स्यादात्मिकास्वर्क्षगृहादिसंस्थिते: ॥ मौनोदयेभार्गवजीवसंयुतेलाभेकुजेराज्यपदाप्तिमादिशेत् ॥ रवेरुदयेसौम्यहिमांशुभार्गवेकेंद्रेयुरास्युःखलुराज्यसंपदः ॥ शुभेथशालोवरपोविलग्नेराज्यप्रदःस्वोच्चगृहादिसंस्थः ॥ लग्नेश्वरस्वर्क्षगतेविलग्नेस्वोच्चेकुजेस्यात्खलुराज्यलाभः ॥ केंद्रेहिमांशुःस्वगृहेस्वतुंगेवापीत्थशालंकुरुतेशुभेन ॥ लग्नाधिपेबाथचतुर्थस्थेप्रभूरुदास्यात्खलुराज्यलाभः ॥ केंद्रस्थितेशीतकरेबलाढ्येशुभैर्युतेक्रूरविवर्जितेच ॥ शुद्धुपिवास्यात्स्वलुराज्यलाभश्चेंद्रबलेनीचगतेनराज्यं ॥ मणित्थः ॥ वाचस्पतिर्लग्नगतस्तृतीयेजन्माधिनाथसुखगौबयस्य ॥ सर्वेरिचंदपरिजित्यभुंक्तेबलंगजानंतविपुलांचलक्ष्मीं ॥ यामिबनाथेतनुभावयातेलग्नेगुरौमित्रशुभैश्चदृष्टे ॥ क्रूरैरदृष्टे

धनधान्ययुक्तोभवेन्नरशक्रसमोबलेन ॥ धर्माधिपबलयुतेसबलेऽर्थनाथेयुते शुभैर्लग्ननिरीक्षितेः ॥ कूरैर्गजांतविपुलांचलक्ष्मीभुनक्तिजंतुः शुभकर्मयुक्ता ॥ सौम्यग्रहैः केंद्रकगैरसौम्यैः त्रिषष्ठलाभोपगतैर्बलाढ्यान् ॥ कीर्तिप्रभापुत्रधनानिरीक्षेत्प्रबालयस्यादिसमस्तलाभं ॥ निजांशकस्थेत्रिदिशेशपूज्येदेत्यापिपत्न्यांसुगणेतनेच ॥ निजांशकस्थेरजनीशपूज्यभयेमनुष्योमनुजाधिनाथः यदीत्थशालोगुरुशुक्रसौम्यैः ऋतसदागाज्यभवोहिलाभः ॥ स्वाच्छिनेत्रस्थितायदासौर्बलेन शुक्रप्रतिमामनुष्यः ॥ धर्ममतिः कांचनलाभयुक्तोप्रीतिः स्ववर्गेधनधान्ययुक्तः ॥ बली चभोमोधनलाभसंस्थोभवेदकस्मादतुलंचनेजः ॥ निजाधिनाथेनरकूनेकबूलेदेवाधिपज्ञेननुकंटकस्थे ॥ रत्नाश्वलाभंकुरुनेतदानींयशश्चलक्ष्मीमतुलांकरोति ॥ यदींदुबालारविनोथसौम्यैः कूरैरन्यिषष्ठायगतैः सहैव ॥ विनित्यमर्वानपिवेविदानुभुनक्तिराज्यंविपुलेश्वभोगैः ॥ सोम्येंदुशुक्रानिजहद्दूसंस्थाः सूर्यारमंदास्त्रि ३ रव १० लाभ ११ संस्थाः ॥ तदाधनंवाबहुलप्रभावात् भुनक्तिराज्यंप्रतिमाबलेन ॥ द्वोमूसरिःफोयदिशुक्रसौम्योगुरुस्त्रनीचोपगतोक्षियस्य ॥ मुक्तायशोराज्यफलंविधत्ते हस्तस्थनिःपीडितचरिष्टं ॥ यदामुथशोनिजभागवर्तीस्वोच्चंगतामित्रशुभैश्चदृष्टः ददातिलक्ष्मीगजरत्नहेमप्रबालकादंबसतंनरेभ्यः विशिनाथायदिभूमिपुत्रः स्ववर्गभागेनिजभागगोवा ॥ लग्नात्रिकोणायगतोददातिमहीसुवर्णंसर्वंवलोपपन्नं ॥ स्वांशंगतेदेवपुरोहितेचविशांनाथोनिजवर्गसंस्थः ॥ परस्परालोकनमत्रयातेददातिपुत्रान्विपुलांचलक्ष्मीं ॥ चतुर्थेसोरिर्यदिसोमपुत्रकंबूलचर्तेथदिपंचमंशे ॥ महाबलंप्रापपतेसखेटविलागमंकार्यविलासयुक्तं ॥ मित्रेस्वगेहेयदिभूमिपुत्रोग्रहैः स्थितैः स्वोच्चगृहेकबूला ॥ ददातिराज्यंविमलंमनोज्ञंनारीधनंवाजिगजादिलाभः ॥ यदींदुसौम्येज्यसुरारिपूज्याः स्वांशंगताः स्वांशगतायहिस्युः ॥ लग्नात्त्रिकेंद्रोपगताः स्वमित्रैर्दृष्टाश्चयुक्तानिजवीर्ययुक्ताः ॥ गजाश्वरत्नांबरहेममालाभंस्त्रीपुत्रलाभंविविधंचसौख्यं ॥ यष्ठांतगेदाः परमर्दनंचकुर्वंतिसर्वंबलिनानराणां ॥ भाग्याधिपः स्वोच्चयुगागतोचलिस्थींदुवाक्स्थतिभिर्विरिष्टितः ॥ भाग्योदयंस्याद्धनधान्यलाभोनृपप्रसादोनियतंनराणां ॥ यदार्कपुत्रोबलवानूस्वतुंगमंस्थोथतुंगोभूयुजोबलात्

॥४७॥

दयः ॥ यदातदाम्लेछजनप्रसादात्भुनक्तिराज्यंविपुलांचलक्ष्मीम् ॥ वर्षनंबे ॥ यदासबीर्योमुथहादिनाथोलग्नाधिपोजन्मविलग्नपोवा ॥ कंद्रत्रिकोणायधनस्थितालेसुखार्थहेमांबरलाभदास्युः ॥ तुंगेशनिर्बीभृयुजोगुरुर्वाशुभस्थशालात्यवनाद्भुनक्ति ॥ नाजिकमर्वन्दमार्गे ॥ चेदिद्भुबालेखलुगजयोगः स्यादिंदुवारेनृपराज्यविच्युतिः ॥ नृपात्मजानामिहराज्यलाभो, न्येषांप्रतिष्ठावसुलब्धयः स्युः ॥ नाजिकालंकारंपि ॥ जननेजननेत्रगाचराः खचराः स्वस्वगृहोच्चसंस्थिताः ॥ अरिभंत्रविहायलग्नेयदितेस्युः सकलार्थसिद्धिदाः ॥ इतिगजयोगविचारः ॥ अथ राजयोगभंगः ॥ मणिरयः ॥ अयंशशांकायदितश्चसोरिः षष्ठाभृयुर्हानिकरः समंतात् ॥ धनीश्वरत्रादिमहद्रुजानांस्वचित्तवैकल्यकरोत्यकस्मात् ॥ धर्मोधिपेधार्थबलेचवित्तनाथेबलयेशभद्दष्टिहीने ॥ क्रूरैर्युतेनाशमुपैतिलक्ष्मीसुसंचिताशक्रसुरक्षितापि ॥ नाजिकभूषणे ॥ नीचस्थितान्वास्तमितांश्चपापान्नृपालयोगंदलयंत्यलंते ॥ खलाःकुवर्गेविचलाश्चसौम्याः कृतागसोस्युर्नरपालयोगाः ॥ नाजिकसारेपि ॥ नीचोपगावेरिगृहोपयातापापेर्युताश्चास्तगताग्रहेंद्राः ॥ हरंतिराज्यंविपुलंनराणांतदायुरन्यान्यतरंहिवर्षे दुष्टवर्गोपगाः पापाः सौम्याश्चेद्बलवर्जिताः ॥ अपकुर्वंतितराज्यकर्त्रेकुर्वंतिदेहिनां ॥ यादवः ॥ अर्केगतोनीचमुपागतोवा क्रूरारिसंपीडितमूर्तिगोवा ॥ देवेज्यशक्रोमनुजाधिपत्यंसुखार्थलाभंहरतेनराणां ॥ मृतोद्योमपतिर्गृहपदिचेन्नहूत्यादाधिशिनो ॥ नीचंवास्तमुपागतः शुभहरः मोक्तोद्भवंशबुधैः सौम्याश्चेत्सतिताश्रिताः खलखगाः केंद्राश्रिताःवक्रिणो ॥ चिर्वीर्यायदिवातदाः वसमयेलक्ष्मीः परिक्षीयते ॥ जनोद्यमेथादशमीचवर्षेस्वस्वामिसौम्येक्षणयागहीना ॥ स्वज्ञातिदृष्टाक्षियुताश्रियंहरेनृणांचवर्षेपुरुषस्यपूज्यं ॥ अब्देशःपदयोथवास्तमयगोनीचारिगोवाभवे ॥ लग्नेशोनरफयुतिकः खेशोथरान्ध्रेश्वरः ॥ क्षीणानीचगतःशुभोनयुवतिः सूर्योदिदृशश्चयौ ॥ राज्यंनीतिचलेनविस्तृतिमिचक्षीणोतिदेहांरुजां ॥ पंचाधिकारिष्वपिनेकेंद्रत्रिकोणलाभक्रमगोबलीयान् ॥ परेदिदृशश्चयगावियोगात् दाभवेद्भूरिसुखार्थनाशः ॥ लग्नेश्वरेनीचपतीस्थशालेराज्यच्युतिर्नीचधियानृपस्य ॥ खपेस्वनीचाधिपनीस्थशाले

स्याद्राशुमस्यक्षितिपस्य शस्यम्॥ वर्षनरे॥ अब्देधिहेज्ञादिखगाः खलेश्वेष्युतेक्षितअस्तगनीचगाचा॥ सोम्याबलोनानू
पयोगभंगंतदाब्देहित्तयज्ञः सुखक्षयं॥ इत्थंजन्मनिवर्षेचयोगकर्तुर्यलाबलं॥ विमृश्यकर्षेद्राजयोगंतद्वं॥ इतिश्रीमहेन्द्र
वर्षपंडितदामोदरात्मजबलभद्रविरचितेहायनरत्नेवर्षज्ञादिविचाराध्यायपंचमः॥५॥ अथधनन्वादि०॥ अथधनन्वादिद्वादश
विचारः॥ उक्तंचयादवेन॥ भावंपरस्थानधिगम्यधीमान्नेष्टेपिवक्तुंसहितोहितक्षयः॥ तथेवतन्वादिकभावजातंशुभाशुभ
मंतर्हितंक्षणाम्यथाहम्॥१॥ द्वादशभावानांसंज्ञासमरसिंहेन॥ तनु१धन२सहज३सुहृद४सुत५रिपु६जाया७मृत्यु८
धर्म९कर्म१०आय११व्यया१२इतिद्वादशभावाकार्येस्थानलिखनाद्याइति२॥ अथसामान्यतोभावविचारः॥ उक्तंचय
वनेवे॥ याभावःस्वामिसोम्यार्थाद्दृष्टायुक्तोयमर्थतेपापदृष्टियुतोनाशोमिश्रमिश्रफलंवदेत्॥१॥ अबस्वामिशुभग्रहा
णांयुतोरदृष्टोघातद्भावसंबंधिस्वस्यसौख्यंकार्थलाद्भावोक्तशुभपदार्थानांदृष्ट्याअशुभपदार्थानानाशेनचसुखं॥ पापफलद्भा
वोक्ताशुभपदार्थदृष्ट्याशुभपदार्थनाशेनस्वस्यदुःखंवमिश्रैःसौम्यपापैर्मिश्रंशुभमशुभं॥ तत्रसौम्याधिक्येसुखा
धिक्यं॥ दुष्टफलंपापाधिक्यंदुरुमधिकंशुभफलंक्षयंतुल्यत्वेकुरुसौम्यानांबलाबलविवेकनफलनिर्देशः॥ अबभावेशमि
श्रयहेणदृष्टेयुतोनाभावः॥ स्वफलप्रदोज्ञेयः॥ भावेशशत्रुसौम्यनापियुतोदृष्टोभावःस्वफलनाशकोज्ञेयः॥ भावाधी
शेमित्रगृहाद्भावकेंद्रेद्रेष्काणभावशुभफलदृष्टिः॥ यष्ठाष्टमद्वादशस्थोभावफलनाशकोज्ञेयइतिविशेषः॥ भावनाथाय
दापश्यद्भावंकार्यकरःस्मृतः॥ आकोतोभावपःपश्यत्परतःकार्यमिद्धिकृत्॥ इतिजीर्णेलाजिके॥ अथविशेषभावफल
गर्गेणोक्तः॥ नीचस्थोरिपुगृहस्थोग्रहोभावंविनाशकृत्॥ उदासीनगृहंमध्योमित्रस्वसंत्रिकोणगः॥ स्वाद्यगश्चवृद्धो
वर्ध्यभाववृद्धिकरःस्मृतइति॥ अथाष्टमष्ठभावेषुविचारंवैपरीत्यमाह॥ सत्याचार्यः॥ सौम्यांपुष्टिंपापाविपर्ययमंशिताग्रहाः
कुर्युः॥ मृत्यौरिपुनिधनांत्याग्रिपुभावेपूत्कृष्टमाफलंदपुरिति॥ अयमर्थः॥ अष्टमेसौम्यामृत्युहानिंकुर्वंति॥ पापामृत्युवृद्धिं
कुर्वंति॥ द्वादशेसौम्याव्ययहानि॥ क्रूराव्ययवृद्धिं॥ षष्ठभावस्थाःसौम्याःशत्रुहानिं॥ क्रूराःशत्रुवृद्धिंकुर्वंतीतिसत्याचार्य ॥४८॥

मनमेतत्॥ षष्ठेसौम्याःशत्रुवृद्धिं॥ क्रूराःशत्रुहानिंकुर्वंतीतिजातकर्तृमतं॥ तदयंग्रहाणांभावफलेप्रधरीभविष्यति॥ अब
विशेषमाहसमरसिंहः॥ जन्मनियस्मिन्नृपतेःशुभेवासचपंचमेपि॥ यदिभवतितदापूर्णंशुभाशुभंयष्ठनिम्नपातुवशात्
॥ अबविशेषानरमाहनेनसिंहः॥ लग्नप्रभृत्यखिलभावपतीविनैतद्भावजार्थविषयक्षतिरित्थमत्र॥ नष्टेरिपौपुरुजोप
नयोत्यनाथनाथेव्ययश्चमृतिपमृतिहानिरित्थमिति॥ अथभावेषुबलिष्ठग्रहलक्षणमुक्तंसंज्ञातंत्रे॥ लग्न——कर्मा
लतुर्यायसुतांकस्थे॥१॥२॥७।४।११।५।९ बलीग्रहः॥ यथादिमेविशेषेणसविचिंतयेषु॥१॥१०।३।४।११।५।९।३।२
चंद्रमाः॥ कुजःसचिवेषु॥ १।१०।७।४।११।५।९।३॥ पृच्छायांस्तोत्रेचचिंतयेत्॥ भावानवस्थंशास्त्राःस्युरिष्टाःपरि
वेदो॥१२।८।६।३॥ अशुभाः॥ शीर्षांज्ञाःतिकमेज्ञस्मादुमेपीतिविचिंतयेत्॥ अबसर्वेषांक्षयास्थग्रहोबलीतस्माद्दृज्ञ
मस्थोग्रहोबलीतस्माद्दृज्ञमस्थोहीनबलः॥ एवंसर्वत्रद्वादशषष्ठभावगणितागतानअधिष्ठितग्रहरीशांज्ञानंतिक्ष्यस्य
वर्तेरिंस्वदशभफलदाइति॥ एवंशुभभावेषुग्रहाःस्वरीशांशमश्थेष्वयंतेशुभाः॥ तदतिक्रमेन्यूनफलदाइत्युक्तम
पिज्ञेयं॥ भावविचारेविशेषमाह॥ यादवः॥ यद्यद्भावपतिर्यद्देहोजनुषिसोन्नाद्वेपिकारीबलीतेनतस्मात्प्रकरोथवाजनुषियद्भाषि
पोःवेत्सवा॥ पश्येत्तंमतथादिशोयदिचनोपश्येत्फलंस्वप्रवयः कश्चित्स्वचराजनोशरदियद्भावोक्तत्प्राप्तिदः॥ अन्योपि
विशेषउक्तोहायनसुधाकरे॥ यस्मिन्भावेभावनाथेनयुक्तोलग्नस्थोमीतस्यवर्षेशुभंकुर्यात्॥ कुर्यान्नित्यंमृत्युनाथेनयु
क्तोयस्मिन्भावेतत्स्थहानिंसदैवेति॥ अथलग्नेशेयद्भावस्वामिनासहेत्थंशालंकरोतितद्भावसंबंधिपदार्थानांवर्षेला
भमुखादिद्यात्॥ तत्रापिभणकेखबरशररहयोगादिनाद्दृत्थंशालफलंवाच्यं॥ एवमित्थंशालासंभवेपियमयान
कर्तव्यंवीरयोगादीफलंयथोक्तंवाच्यमितिभावः॥ विचाराध्यायानुक्तमपिज्ञेयं॥ अबजातकवर्षप्रश्नहोलग्नादिद्वादश
भावः॥ साध्यासतोयवयभावेयथादृतुअभिज्ञयाद्यिद्दृयोगतोवाच्यं॥ उक्तंचसंदेवेण॥ यद्यद्भावेनुयद्दृसुकथितंय
वनादिभिः॥ तत्कार्यंचिंतनारत्नावंततः प्रश्नादिचिंतयेत्॥ इतिसामान्यतोभावविचारः॥ अथविशेषभावविचारआदौ

तनुभावविचारः॥ तत्रतनुभावेकिंचिन्तनीयमित्युक्तंदैवज्ञेन ॥ आरोग्यपूजागुणमानरत्न मायुर्वयोज्ञातिजदोषसौख्यं॥ कूज्ञा
रुतीक्ष्णवर्णरक्षात्द्वागिनेयस्यवधूस्नोः स्यात् ॥ अत्रतनुभावश्चेत्स्वामिसोम्याभ्यांदृष्टोयुक्तोवास्यात्तदादेहेआरोग्य
॥लोकनःपूजालाभः॥ गुणादयः॥ सन्मानाधिक्यं॥ शुभाचारणं॥ आयुषिनिर्विघ्नता॥ लग्नेशबलयसापुरुषेणसुखाधिक्यंस्वज्ञा
तिसुखंकूशनाशः॥ शुभारूतिर्लनामकांतिवर्धनंदेहशुभलक्षणंद्रमः॥ लग्नाधीशस्यसंज्ञातंब्रह्मणादिवणेहारया
सुखं॥ अंगरक्षाभाग्निनेयज्ञायादेहेसुखं॥ भाग्निनेयविवाहादुत्सवेनवामुखं॥ एवंपापेस्सर्वंविपरीतंज्ञेयं॥ मिश्रेर्मिश्रंचपूर्व
ज्ञेयं॥ अथविशेषयोगस्यादिकमारं॥ लग्नाधिपेपूर्णबलेतिसौख्यमारोग्यतांकांतिविवर्धनंच॥ स्वस्यंसुखमध्यबलयि
नष्टेकर्षंव्ययाष्टगेतत्यसौख्यं॥ अत्रवर्षमग्नेशोजन्मन्यपिपूर्णबलेपिक्षितइत्युक्तं तेजःमिहेन॥ लग्नेश्वरेबलनयो
रपिपूर्णवीर्येनीरोगतामतिमहत्त्वबपुःसुखानि॥ लग्नेशरविसहितेविभुताशुभेवीभावधुचेवमारिबलधुकर्मविलोक्य
केंद्रस्थितेलग्नपतेचसोम्येरष्टेयुतेवानवपंचमस्थे॥ सौख्यविलासोविजयोभवद्वाकंबूलगेराशिपतौबलाढ्ये॥२॥ लग्नंवर्ष
पापखगेः समेतंसोम्यग्रहेनोसहितंचरष्टं॥ ददातिमार्यंबहुलंसमांसेतथाविवादंकुजनेनराणां॥ शुभग्रहाःकेंद्रगताबला
न्विताभवार्थलाभायसुकार्यसिद्धये॥ पापग्रहाःपंचमधर्मकेंद्रगादरिद्रदुःखायभवंतितत्र॥ सौम्यग्रहेरूपचयांपतेःस
मस्तैर्लग्नात्तथाहिमकरात्सबलैर्नराणां॥ दर्शधानिविविधानिविलासमाख्यंसौख्यागमंनिखिलयोगजनात्पृथिव्यां॥ रसमा
सिंह॥ लग्नेशेकेंद्रस्थेशुभग्रहेलग्नगेशुभैर्दृष्टे॥ लग्नाधिकोणसंस्थेक्षमंदहस्यचंद्रमुथद्विले॥ ज्ञातकलग्नाद्व्ययेष्टेस्वबंधुदृशा
ग्रहेःक्रूरे॥ दृष्टयुतेचवाच्यंतद्वर्षेनशुभमन्ययोगेपि॥ जन्मनिपापेवर्षेलग्नगतामुंथहानहिश्रेष्ठा॥ क्रूरयुतदृष्टचंद्रेल
ग्नस्थेक्षीतेशुभंबहुन्नाः॥ तीर्णानाह्निके॥ नृदितोलग्नपालग्नेपश्यत्सबंधुहेक्षितं॥ सार्वभौमसदायोगोमहाभाग्यस्यजायते॥ यद्राशिजोनरस्तस्यसमुदेतिपतिर्यदा॥ राशीज्योदशयेबाप्यादृष्टवस्तस्यवत्सरे॥ उदितःस्वोच्चगोवापिराशिगेपोल
ग्नपोवा॥ शुभांतदृत्सरेनस्यकुर्याद्युक्तेथवाग्रहः॥ लग्नेशोवीक्षतेलग्नंवीक्षतेचशुभाग्रहाः॥ तदादेहसुखंविद्या ॥४९॥

DR. BHAU DAJI MEMORIAL

स्थेलग्नेश्वरोत्थवा॥ लग्नंलग्नेश्वरःपश्यतुभावंपश्यतिभावपः॥ तावुभौभावगोस्यातांतदातद्भावजंसुखं॥ स्वस्वस्थोल
ग्नपतिर्लाभपेनयुतःशशी॥ श्रेष्ठाधनाधिपश्चेत्स्यात्तदाश्रेष्ठफलाप्तिरुत्॥ केंद्रगोयदिलग्नेशःशुभोरष्टःशुभैरपि॥ त्रिकोण
लाभगोवापिचंद्रायंक्षेमकारकः॥ नीचेबलेपेक्रूरयुतेलग्नेहानिर्भयंनृणात्॥ षष्ठेलग्नाधिपोनूनंस्वयमेवरिपुर्भवेत्॥ अष्टमो
मृत्युरूक्षेचव्ययेव्ययकारकः॥ लग्ननाथेविनष्टस्याद्विनष्टावयवःपुमान्॥ तेजोवर्णादिकंनष्टमुदितेनिखिलंशुभं॥ लग्न
नाथोराशिनाथःकेंद्रनाथोथभावयः॥ उदितयत्रमासेचतन्मासेतत्सुखंबहु॥ उदितान्यतनुमेभागेराशिलग्नपतीस्थितोकेंद्रे
वास्युःशुभाश्चयंतदाश्रेष्ठफलंस्मृतं॥ यस्मिन्नग्नेहलग्नपतिस्तदीशःस्याद्शुभग्रहः॥ शुभकार्यस्यसिद्धिःस्याद्विपरीते
नसंभवः॥ नीचस्थितेथवास्तमितेअशुभक्षस्थितेनतथा॥ लग्नेशनपतेःकार्यमशुभंतत्रसिध्यति॥ लग्नकार्यपयोर्याग, शुभ
योःसिद्धिरुद्भवेत्॥ पापयोश्चतयोर्यागोऽल्पकार्यकरोमतः॥ द्विस्वभावः॥ विलग्नात्पंचमंतस्मात्पुण्यभंचतल्लग्नतः॥
स्थानत्रयपरासोम्याः सुखमंपनदाभवेत्॥ स्वोच्चंतत्रयदासोम्यास्तत्रराज्यंमहासुखं॥ स्वोच्चस्थेश्रियंनुर्यैसौख्योयेपि
युनेभवेत्॥ व्योमिराज्यंगृहेसम्यकुविनार्यफलमादिशेत्॥ यादवः॥ जन्मांगाब्दपतिःसमातनुपतिर्वाब्दभवेद्यद्गत्सा
ईशनरूतेस्थशालयुतिरुकृतत्यादिरुभेद्वयं॥ यद्वाभावनृपोथवासहमपोवर्षाधिनाथेनबालग्नेशेनकरोतिचेन्नयुतिंमिहा
प्राप्तिप्रदोहायने॥ लग्नेश्वरेबाशरदीश्वरेवावीर्यान्वितेसौम्ययुतेक्षितेच॥ शरीरसौख्यंबहुदुःखमश्चयश्चस्थितेतत्पतिना
चयुक्ते॥ जन्मलग्नपतिरुत्तमवीर्ययद्गृहेजनुषिनबचरष्टे॥ तेनवासहितमस्यचत्सश्चरलग्नयोगसुखमब्दतनोस्या
तू॥ भावाजन्मनिहायनेस्वफलदाःसौम्यत्पक्षायुताः॥ व्यस्ताव्यस्तफलाश्चनतूपरिवदाःसादाःसमेवापिच॥
एवंचापिविलग्नबंधनमुखंचकंविधायान्यनुदुष्टादृष्टखगाश्रयात्तनिलोभूयाशुभंवदशाः॥ सूतायग्रहबल
शुभोब्दसमयेतद्वोगतोव्ययंगनोसुथानोपितदातिरुतृक्षिनकरः क्रूरश्चवर्षेश्वरः॥ यद्वावेसहमतिर्वीर्यस
हितेतलग्नेश्वरणापिवातत्पनाथरुनेस्थशालयुतिरुनूतत्प्राप्तिरुत्थायने॥ तेनःसिंह॥ वर्षांगपाजनुषिय

दृङ्नगोबलीस्याद्वर्षेचलग्नमथनदृङ्नाश्रितश्चेत्॥ तद्वायजन्मेखलुफलविदधातिवस्यं सहजमुखहाब्दपतीविचिन्त्या॥ अ
थविशेषमाह हिबुकेत्॥ जन्मनियबलयुक्ता हीनबलाद्यास्तथावर्षे॥ तेवर्षपूर्वभागेशुभफलदाश्चोजरेत्वरुक्षभाः॥
यजन्मनिबलहीनावर्षबलसंयुतास्यदा॥ सेवर्षचरमभागेरुक्षभफलदाः पूर्वभागकेत्वरुक्षभाः॥ उभयत्रयबलान्विताः
संपूर्णेब्देशुभप्रदास्तेस्युः उभयत्रवीर्यरहितास्तेवर्षनिष्फलाः सकले॥ अथलग्नभावस्थितानांसूर्यादीनांफलंतात्कालिक
पद्धत्याह॥ अथप्रवेक्ष्येयवनादितर्कंतत्वादिगानांरविपूर्वकाणां॥ सामान्यनोभावफलंरवगानांकानूहलंदैवविदाहिनाय
॥१॥ रविर्लग्नगोबान्धपितृकरोतिकलत्रांगपीडाशिरोत्यंक्षिरोगं॥ विचारदंजनानांभवद्बुद्धिचिंतादज्ञानरुकारीभवश्चाय
नस्मिन्॥२॥ तनुगतशनुरैतेजनीश्वरोविकलतांचकफत्वरपीडनं॥ भवतिपापयुताद्वितदृग्यदाधनविनाशकरोबल
वर्जितः॥ धरणितनयलग्नेस्याद्व्रणोत्थातपीडाभवतिगुरुविवादानवर्षेचरागः॥ न्यरबमनविकारादंगजानांचकर्णे
पभयमथलोहादग्नितोवाभयंस्यात्॥३॥ रजनिकरसुतस्यादृग्गगोहायनस्यबहुलबलविवृद्धिर्यदिनांचापिसख्यं
॥ भवतिरिपुविनाशोभूपपक्षाच्चलाभोधनजनसुखकारीमित्रलाभंकरोति॥४॥ जीवेलग्नगतेहर्षोवरसुखसंप्रा
प्तिरद्रिपरागज्ञात्सौख्यसमागमंचबहुलंव्यापारतःस्याज्जयः॥ कीर्तेश्चापिविवर्द्धनंरिपुजनानांक्षयंबधंतथा
जायासौख्यमथापिमोक्तिकधनंहेम्नश्चलाभोभवेत्॥५॥ तनुस्थानगेभार्गवेरेहिस्यात्प्रतिष्ठाविवृद्धिः समृ
ध्यागमंच॥ रिपूणांविनाशंतथाभूपमानंजयंभूषणाद्यंनराणांकरोति॥६॥ मृतिस्थितेरविसुतःसुतलाभकारीस्युः
ऋस्थितः स्वभवनेचकरोतिलक्ष्मिं॥ शत्रोश्चवैरभयदायुरुलाभपीडाजायांगकष्टमथरोगकृद्दद्भमध्ये॥७॥ तमो
लग्नयोगेकामिनीनांचपीडाशिरोत्यंक्षिरोगंतिचिंताद्यथाद्यग्रतश्च॥ शिरार्तिश्चभूपाद्भयंमानभंगंतथानेत्रपीडांकरोतीहवं
र्षे॥८॥ विलग्नेतमछायथावर्षलग्नेशिरोर्तिर्व्ययंधातकर्णेनवरिकारः॥ कलत्रादिकष्टंत्वरारोधनुपाकेभयंभूपितोग्युद्ध
पीडांकरोति॥९॥ मणित्थः॥ बहुचिंतातथाहृगंशिरोक्षिमुखपीडनं॥ बहुरोगोगनाशोडावर्षादोलग्नगेरवौ॥१०॥ यः ॥५१॥

क्षीणश्चंद्रमाकूरश्चाक्षीणः सोम्यगश्चन ॥ सोम्यदृष्टस्तथासोम्यः पापरहस्तथाशोभन ॥२॥ रुक्षाक्ष्म्युत्तरदलाश्चाव
नूरुक्षाक्ष्मीदलं॥ तावद्धुभश्चशीतांशुः प्रोक्तस्थानेधुशोभनः॥ लग्नेशितिकरपुंसोश्चामकामादिपीडनं॥ वदनाक्षि
विकारश्चपीडितः कफरोगतः॥ मूर्धबलात्रिरोगश्चबलहेचधनक्षयं॥ रक्तपित्तप्रकोपंचकुरुतेलग्नगःकुजः॥ देह
सौख्यंविधत्तेनृपमानंधनागमं॥ तत्रोर्ध्वेश्चद्वयेवर्षेसाम्यबिलग्नगे॥ सौख्यंपुत्रकलत्रादेर्वैपुरासौख्यसं
मतौ॥ लाभंसेवासुखंभूपमानंलग्नगतेगुरौ॥ सौख्यंलाभंप्रमोदंचकुलरद्विर्भवेन्नृणां॥ मानंभूमिपतेर्दत्तेदेवत्यंल
ग्नगोयदि॥ कफमारुतकोपंचशिरोजठरपीडनं॥ दृष्टद्वूर्धबलत्वेपीडाबर्षेलग्नगेज्ञनौ॥ देहेमरुत्कृतापीडाकलहंवि
भवव्ययं॥ पुत्रजायादिकंकष्टंशहार्षेबिलग्नगे॥ इतितनुभावविचारः॥ ॥अथधनभावविचारः॥ तत्रधनभावंकिं
चिन्नीयमित्युक्तंदैवज्ञेन॥ माणिक्यमुक्ताफलरत्नधातुवस्त्रोचरस्वर्णहयाग्निमर्वी॥ रोप्यादिधान्यंक्रयविक्रया
दिमाधारणंतत्कथितंद्वितीये॥ अत्रधनभावश्चेत्स्वामिसौम्यारज्ञेयुक्तोबाम्यात्तदामाणिक्यमुक्ताफलरत्नवस्त्रां
बरास्वर्णादीनामागमात्सुखं॥ अशुभरहितः सुखं॥ क्रयविक्रयांधनागम॥ धान्यव्यापारादितोलाभः॥ क्रूरैः सर्वविप
रीतं॥ मिश्रेर्मिश्रं॥ अथबागः॥ यदिवे॥ विलग्नधिपोजन्मनिविलग्नगोब्देजीबोयदालग्नपतीस्थशाली॥ तदाधनादि
सकलेपिवर्षक्रूरसगफेधनधान्यहानिः॥ यादवेनतु॥ जन्मनिधनभावस्थयुतेर्योगउक्तः॥ यदिदेवगुरुर्धनेजनो
ज्ञारिरिस्यादपितवतद्गुना॥ मुथशीलयुतेतदाधनंबहुलंस्यादितिविश्चितंवदंत्॥ तात्तिकसार॥ मुथशीलविनेव
योगउक्तः॥ चित्रेश्वरोजन्मनिदेवपूज्योवर्षेधनस्थाधनलाभकृत्स्यान्॥ वर्षाधिनाथेनयुतेक्षितोपिजीवेबलवत्यावर्षप
तिर्बलाढ्यः॥ धनपतिः कुरुतेधनगोधनंयदिसुरार्चिपतीज्यसमन्विते॥ इतिवर्षतंत्रे॥ जन्मन्यर्थोबन्धोकीज्यादेर्वे
शाबलवानयदा॥ तदाधनार्तिर्बहुविधानायासनजायते॥ एवंविधागुरुर्धनभावेचेद्भवतिनदाविशेषणोक्तमफलमुक्तं
॥ यादवेन॥ जननेधनदृष्टिकेगुरोःशशरीशेशरीक्षितेधनं॥ धनगेहगतेतथाधनेर्थदृशिः सेव्यइहार्थवानरः॥ वामनेनतु

युरोर्धनभावरन्ध्रदिने व्ययोगउक्तः॥ युरोर्वर्षाधिपत्यं बलत्वं चलत्वं च विभाति॥ धनाद्गिर्महतीतत्र वर्षेभवतिनिश्चितं॥ एवंविधेसितेसोम्येथवाबहूधनंभवेत्॥ धनस्थानेशुभयुतेधनाप्तिर्बहुधानवत्॥ निर्बलेपापयुक्तेच धनहानिर्लुजायते॥ वर्षनंत्रे॥ एवंयज्ञावयोजन्मन्यष्टतद्भावगेगुरुः॥ लग्नेशेनस्वशत्रौवाचतद्वज्जसुखंभवेत्॥ तथादुर्बलियंपश्येद्भावमर्केद्यपोगुरुः॥ तदातद्भावजंसौख्यमुक्तंताजिकवेदिभिः॥ मृतोधनप्रदःखेटयुतोधनाधीशश्चतोयारिः॥ वर्षनष्टोवित्तनाशोमतिक्षेपापचादहो॥ एवंसमस्तभावानांसूतोनाथाश्चपोषकाः॥ वर्षनष्टबलास्तेषांनाशायोत्पादिवत्क्षणे॥ लग्नवित्तेशसंयोगेवित्तसौख्यविलासदः॥ कामनः॥ योगेलग्नेशवित्तेशौवित्तसौख्यंनशायतः॥ अत्रवर्षतंत्रे॥ लग्नेशधनेशयोर्योगेशुभउक्तः॥ द्वामननाशुभफलउदुक्तंस्वस्वानयोर्व्यवस्था॥ एकराशौतयोर्मृथशिलेशुभंफलं॥ मुसरीफेअशुभंफलं॥ एवदुक्तेनसिंहेन॥ स्वांगेज्ञयोर्मृथशिलेर्मुखतोर्थलाभोनरवंव्यक्तोतनुपतेर्धनपेसराफारिति॥ समरसिंहः॥ जन्मनिचसोमजन्मनिषष्टपतोस्तिचवर्षांते॥ लग्नविन्नबलाभःस्थादेवंभोमेभवेद्रोगः॥ यादवेननु॥ जन्मनिषष्टभावस्थबुधस्ययोगउक्तः॥ जननेराशिजेरिपुस्थितेज्ञरवीहीपिगनेद्धकेधनं॥ लग्नभूमिसुनेतथाविधेनिजधातूस्थगदोनिरूपितः॥ वर्षेज्ञनिर्युक्तेधनगेसोम्यस्थितेचधनलाभः॥ सोम्येद्धवंसबलेव्यवसायज्ञानस्थिरधनतावित्तं॥ वित्तस्थितेगुरौस्वाद्धभयुतदृष्टेधनीचबहुसेव्यः॥ सुखहारार्किनन्मनिपञ्चमेदर्षपितारार्किविशेषात्॥ मालसद्दमेज्ञजीवेशुक्रेवासौम्यदृष्टियुक्तेस्वकुलीचितंचवित्तंराज्यंभृत्यलरंभवति॥ मंदेचधनोपगतेधनव्ययोभीक्षतिश्चकार्याणां॥ गुरुयुक्तेभानृसुखेभरष्टांतस्थभृतयोभानुः॥ रंध्रद्वितीयकेवागुरोचपापादिनेभवतिहानिः॥ हहाधिपतोजीवेशुभयुतदृष्टेधनप्राप्तिः॥ विपरीतेधनहानिर्मंदस्थानेगुरोर्तथाव्येवं॥ द्विपदंचनुष्पदंवाविचार्यराशिंग्रहोक्तधातुंच॥ धनसुहृदारिग्रहाणांयथोक्तकार्याअथोक्षेयाः॥ कामनः॥ गुरुर्जन्मनियदाज्ञातदाज्ञाब्दंवर्षलग्नगे॥ जायातेवि ॥९१॥

नगीरुरुक्षभत्वाभियुतेक्षिते॥ जन्मन्यर्केलग्नगतेद्धेधनस्थेधनंभवेत्॥ गुरोपापार्दितेरंध्रेधनस्थेवानृपाद्भयंसबलेद्धपतौक्षेचलिप्तिज्ञानोद्यमेधनं॥ वर्षनंत्रे॥ जन्मलग्नगतात्सोम्याद्वर्षेधनलाभदाः॥ यादवेननु॥ बुधस्यैवयोगउक्तः॥ यदिजन्मविलग्नगेद्धकेधनयातेधनलब्धिरुक्तमाहति॥ अर्थार्थमद्दमेशेचेद्बुधेमिंत्रेशसंस्थिते॥ बलिनोसुखनोलाभश्चरोयत्नादरेर्दज्ञा॥ मित्रदृक्ष्यामुखशिलेर्धगेधनेसुखतोधनं॥ तयामृत्सरिफेवित्तनाशदुर्भयभीतयः॥ क्रूरयोगेक्षणात्सर्वविपरीतंफलंभवेत्॥ वित्तेशेजन्मनियुरुवर्षेवर्षेशतोदधनं॥ यज्ञावगस्तमाभित्यलाभदोलग्नआत्मनः॥ वित्तेसूर्वरुप्यादेर्भोजादेःसहजर्क्षगः॥ पितृमातृक्षमादिभ्योवित्तंसुहृदिपंचमे॥ सुहृत्तनयतःषष्टेरिवर्गेधानिभीतिदः॥ स्त्रीभोयूनेऽष्टमेमृत्युरर्थहेतुपथांक॥९॥ खेचरूपादेर्नृपकुलादार्थेत्यैश्वर्यदोभवेत्॥ यादवः॥ तनुगेसबलेजनोधनेशरदर्कंतनुपेस्थशालिनी॥ शुभदृश्यधनुंगगेहृगेबहुवित्तंनिजवंशजंनृपात्॥ जननाब्दपयोधनंतमोयसतिद्व्यगसोम्यदृग्युतः॥ जीर्णतानिर्के॥ चंद्रोलग्नपतिर्वापिधनपस्यायगोभवेत्॥ तद्भानधनलाभःस्याद्धनहानिर्भवेध्रुवं॥ धनेलग्नपतिर्यूनेवित्तपोधनलाभकृत्॥ धनेशर्क्षेद्गुरुर्वायदालाभोमहांस्तदा॥ चरराशौलग्नपतेपापेचसमन्वितेसमन्विते॥ अर्थानामादिशेद्वानितवर्षेसुनिश्चितं॥ तेजःसिंहेन॥ स्वर्थेगुरौजनुषितेदृशिवान्नृपेब्दे प्राप्तिःसवांगगशुभैर्धनलोभवर्षे॥ सोम्यग्रहेजनुषिपूर्णबलोधनेचेत्तन्स्थितोब्दसमयेपितदाधनंस्यात्॥ द्व्योचवीर्यंयुजिकिंबहुधाधनंस्याद्द्व्यस्यहानिरधमेखिलमिस्थमूह्यम्॥ भानोनभोयुजिमवेचनभःस्थितेब्देव्ययस्थभुक्मुथशिलेविधुतास्वमानातृ॥ मंदोब्दपोब्दसमयेपिमृतावसौम्यद्दग्युक्तिभाक्मृतकरज्ञनुपेस्थलाज्ञी॥ उक्तरातंत्रे॥ शीतांशुलग्नेश्वरविन्ननाथाःपरस्परंसंयुतवीक्षिताश्च॥ धनाधिकोणेदृयगायथास्युस्तदार्थलाभंप्रवदेन्नराणां॥ शीतांशुजीवज्ञसितावलाढ्यायित्तायधर्मात्मजकर्मकस्थाः॥ स्वाद्गिरागास्युर्नचपापवक्राःकुर्वंतिलाभंत्वचुरंसुशीघ्रं॥ शीतांशुपित्रीश्वरलग्नपानांकंबलेगेत्वचुरार्थलाभः॥ लग्नेशविन्नेश्वरयोश्चधनस्थयोगेन्यम

र्त्यो धनमतिपृच्छकः ॥ विनंचविद्यायमयाव्ययोगेद्वयोश्चपापार्हितयोर्नविन्भाक् ॥ कूरेर्धनस्थैः शुभदृष्टियुक्तैर्दूरंचिरादत्यधन
स्यलाभं ॥ पापेक्षितेविंत्तगतेश्वपोषे धनस्थनाशाश्चिरसंचितस्य ॥ लग्नेशविन्ताधिपतीस्थशत्रोर्लाभेस्थितेवाधनभावयोश्च
॥ तन्व १ र्थभं २ भ्रातृ ३ सहृत् ४ सुता ५ रिषु ६ जाया ७ सुतद्वारहृतिलाभं ॥ धर्मेधर्मेद्रगतेक्षितीज्ञाद्याभेस्वभिन्नाद्ययोगेब
यादेः लग्नेशविन्ताधिपतीत्यशालेर्भ्रेष्वनाप्तिर्वैधवंधयुधान् ॥ वित्तेश्वरेलग्नगतः कुटुंबे २ लग्नेश्वरः स्याद्धनदोनराणां ॥ लग्ना
र्थपौवित्तगतौविलग्नेविनोदयेतेसुखविन्दोव ॥ लग्नेशविन्ताधिपतिर्विलग्नेनिरीक्ष्यमाणेगुरुचंद्रमोभ्यां ॥ शुभोचवर्गेयुतोविशेषा
स्लाभंप्रभूतंकुरुतेनराणां ॥ शीतांशुफलग्नेश्वरविन्तनाथाः वित्तस्थिताःस्युर्बहिनोविलग्नोधान् ॥ प्रष्टुः प्रकुर्युः प्रचुरार्थलाभं
विनसजीवःसितइंदुजोवा ॥ पूर्णःशशांकेवपकर्कमाश्रितोनिरीक्षितोयासहितःशुभग्रहैः ॥ पापेक्षितेहीनगमनार्थलाभगः प्रष्टुः
प्रभूतार्थसुखास्पदः प्रदः ॥ देवज्ञनंद्रात्मजभागबानामे कोपिनुंगेस्वगृहेबलादयः ॥ लग्नेधनेकर्मणिवाधिकोणेस्थितः प्रकुर्या
त्सहृमार्थलाभः ॥ ॥ अथधनभावस्थितानांसूर्यादीनांफलान्याह पद्यकोशे ॥ कुटुंबाद्दहिर्गेधनपाद्दीनिकर्षधनानिधनस्थरवेर्भवेयान
यानां ॥ पत्रूनांप्रीतिहेदरेशापदाः स्युः ससोम्यान्वितादृष्टलाभंकरोति ॥ १ ॥ कुटुंबाज्जयंविषरक्षाबलाभंधनादवं धनस्थः शशांकः प्रकु
र्यात् ॥ रिपूणांविनाशोतथानेत्रपीडाभवेद्व्यम धेनुपात्सौख्यकारी ॥ २ ॥ धनस्थोधरण्यात्मजोनेत्रलाभंशिरातिंतनानाविरोधंकरोति
॥ तथोदर्यबन्धेभयंशोकमोहोकलत्रेक्षितेरोगकरोतीहवर्षे ॥ ३ ॥ धनस्थःसुतःस्यादराज्ञीसरशेर्भवेद्द्रव्यलाभःकुटुंबाज्जयश्च ॥ रिपोर्
ज्ञानंमानकात्यार्हिलाभः प्रतिष्ठाधिकाद्यधनेस्यात्सुखंच ॥ ४ ॥ कुटुंबराज्ञोचगतेसुरेज्येधनादिभागात्तलभतेमनुष्यः ॥ चतुष्पदानां
चसमागमःस्याद्व्ययेभूषनाच्चलाभः ॥ ५ ॥ धनस्थेकबांद्व्यलाभोधनानिभवेन्नरेंद्रात्तेसुखंसंपदांच ॥ नरोराजनुत्र्यो
भवत्यवर्षेपशवांहयानांगृहेस्थानात्सुखंच ॥ ६ ॥ दिवानाथपुत्रोधनस्थोधनानांविनाशंविधत्तेकुटुंबाद्दहिरोधंप्रकुर्यान्नचे
ष्टादरेषुप्रपीडांककात्तिश्चवर्षेभवेत्सर्वदेव ॥ ७ ॥ जनापवादंचकुटुंबगश्चेत्तमस्तथाभूषभयंकरोति ॥ नवादरव्याधिभया
र्तिदोषान्धनापहारंचभयंतथाब्दे ॥ ८ ॥ कुटुंबाद्दहिरोधंशिखीकोशभावेधनानिश्चभूषाद्भयंवैरयुग्मं ॥ कुसंगाच्चसत्या

दिधर्मेणहीनंक्रियानिष्फलाहायनेहानिमुग्रां ॥ ९ ॥ ॥ मणित्थः ॥ रिपुराजानलेश्वरैर्धिवादंविभवव्ययं ॥ कुटुंबकल
हंवर्षेद्वितीयेभास्करोयदि ॥ १ ॥ इष्टस्थानगतंसौख्यंधनानिश्चेनवस्रुतः ॥ शरीरेपरमारोग्यंद्वितीयेरजनीकरे ॥ २ ॥ बन्धे
चोरनृपादिभ्योभयंवाविभवक्षयं ॥ दृशोरुक्कामिनीकष्टंधनस्थेधरणीसुते ॥ ३ ॥ धनलाभंतथारोग्यंप्रभादोबंधुवर्गतः
प्रचंडैःसदृशंभोगंदेवेज्योधनगोभवेत् ॥ ५ ॥ धनलाभंसुहृद्वर्तिःस्त्रीसुखंशत्रुसंक्षयं ॥ कांतिर्वृद्धिर्नृणांदेहेदेवेज्योधनगो
यदि ॥ ६ ॥ पीडावल्कंतथानेत्रेधननाशोनृपाद्भयं ॥ पुत्रजायादिकष्टंचद्वितीयेरविनंदने ॥ ७ ॥ धनव्ययमनारोग्यंविलाबस्या
दिपीडनं ॥ वस्त्रेलोचनपीडाचधनस्थेसिंहिकासुते ॥ ८ ॥ ॥ इतिधनभावविचारः ॥ अथसहजभावविचारः ॥ तत्रसह
जभावेकिंचिंतनीयमित्युक्तंडेश्वरेण ॥ शूरानुजक्षत्रसमृद्धिलाभंभृत्यादिरासाभटकर्मकर्तुः ॥ याचादिचिंताविमनं
समयंपर्यायमेतत्कथितंतृतीये ॥ अत्रापिसोम्यस्वामियुतदृष्टेपूर्ववद्विचारः सूर्येसितेबावर्षेत्रीसहजेभ्रातृतः सुखं ॥
शुभरदृष्टयुतेः सार्धंकलहःपापवीक्षिते ॥ शुक्रेदृग्धेझकटस्तैः सार्धंकष्टंफलं ॥ जीवेसहजगेसौम्यंसौदरणांप्रजायते
अत्रजीवेतृतीयभावेपुनरकुलतासोदरणांचेतिसमरसिंहोक्तंदुष्टफलंनिर्बलगुरोःज्ञेयं ॥ तदुक्तंग्रंथांतरे ॥ ॥ धिष
णेसबलेसाग्रधिकारेसहजस्थेसहजोस्थासौख्यमस्मिन् ॥ अशुभाक्षियुतेविनष्टदग्धेसहजाद्याकुलतानिदुःखिताच
॥ भ्रातृसौख्यंविलग्नाद्बलयुक्तेसहजेश्वरेविपोसहजंसारभ्रातृणामकृचिर्भवेत् ॥ तत्रस्थितोबुधःसौम्येक्षितोनुजविवृद्धिकृत् ॥ भ्रातृसौख्यंनरेनुजनाशस्तदाभवेत् ॥ तस्मिंश्चाभ्युदितेवीर्ययुतेभ्रातृसुखंभवेत् ॥ तेजःसिंहेन ॥ लग्ना
द्दृष्टयुक्तेमुथशिलेसहजेतरीशे ॥ दूरेपिसोदरगणेयुतिसौख्यदायीवादस्मृसरिफलत्रमिथोशुभेक्षेसारविधोसहजगेसह
जातुरत्वं ॥ जन्माब्दयोरनुसबलानुजवृद्धिदोशेरवंसदासहजगेखिलबंधुयोगः ॥ युक्तेनिजेशसहमेसदृशार्धयः स्युः भ्रा
तुर्व्ययोःशुभयुतेनुनिजेशनाशात् ॥ अस्तेतृतीयपतिनस्मनुपेक्ष्यपेवावादोमिथस्त्वपरभावपतेरपीस्थं ॥ भ्रात्रीश्वरेजनु
षितादृशिवापिवर्षेतत्स्थेशुभेक्षितयुतेसहजेषुसौख्यं ॥ समरसिंह ॥ सहजपतौसहजस्थेधिकारवतित्यशपस्य

मुथशिलि॥ विवर्षपतिर्वासोदरयोगात्प्रीतिहृयोःसौख्यं॥ वर्षनंत्रे॥ क्रूरेसराफेकलत्रहःशनौभौमदृक्षे ११८॥ गेरुजःझर्क्षे
ज्ञ॥६॥ मृत्यनुजेमांसंवदेत्सहजगेस्फुटं॥ क्रूरेसराफेक्रूरदृशात्प्रेज्ञाब्दशयोः सहजेशेनेसराफयोगे॥ मंदर्क्षगे॥७॥
११॥ मृत्तिबुधेकुजर्क्ष १।८॥ सहजेशऋभेःशुभक्षितेसोदराणांमिथः॥ सख्यंसुखंवदुर्वीयानिर्दुग्रहगेधिकारीमृत्यब्द
योःसहजर्वपुगणस्यवर्षे॥ अवेतजःसिंहेनयहस्थानान्युक्तानि॥स्थानेकुजस्यनुशनोसहजार्तिदोस्थेशस्थानगेनुजभ
यंसहजेमहीजे॥ स्थानंगतेचन्द्रशशिनोबलिनोब्दकालेमृतोचबंधुसहनोपचयादिशुक्रे॥ ॥ इतिजीर्णराजिके॥जन्म
लग्नाब्दलग्नेशौबुधशुक्रोबलान्वितौ॥ सहजेसहजात्सौख्यंयुमेचैवफलंवदेत्॥ विक्रमस्तत्तिर्वापियदिसौम्यग्रहे
क्षितः॥ निराकुलस्तदाबंधुर्दुस्थः क्रूरग्रहेमतः॥ रिपौविक्रमपस्तिष्ठेत्तद्गृहंरिपुराशिपः॥भ्रातृपेक्रूरदृष्टेवाभ्रातागेगेण
पीडितः॥सहजाधिपतिः केंद्रेबलीसहजसौख्यदः॥ सहजेपापसंयुक्तेस्वाम्यदृष्टेरुजंभयं॥एवंचभ्रातृसहमेफलंज्ञे
यंप्रयत्नतः॥ अधिकारीभृगुर्वर्षेसूतोवाचंद्रसंयुतः॥ वर्षेस्यायत्रकुत्रापिसहजानांसुखप्रदः॥ ॥याद्रवः॥ अष्ट
भारिश्रयुतेसरोजबंधोसतिदृग्वेस्वतोनतेनरदृष्टे॥ जनजेसहमेशहृद्रिहीनेव्ययसंबंधुधुनुयमेवबाच्यं॥ जनिबंधु
पतोसमाविनष्टेजनष्टेजनजेसयपलावपीहनष्टे॥ खलखेचरयोगरन्ध्रिहीनेव्ययसंबंधुधुनुयमेवबाच्यं॥ जनिबं
धुगतेब्दबंधुगेस्मिन्सबलेगाब्दपतीत्थशालयोगे॥ परदेशगबंधुयोगसौख्येखलदृष्ट्यामुसरीफकेफलिसेः॥जी
वास्यदेब्देसहजेसुरेज्येबलोत्कटेबंधुखगादिहर्षाः॥ सकूरयार्धेधुसपद्मनोर्वादग्धेशयोः स्याद्यसनास्तिरर्घाः॥ सहज
धिपतौचकेंद्रगेसहजेवासहजात्सुखप्रदृष्टे॥ सबंधुसमागसौम्यखेद्यधिरूतोबंधुजसौख्यमस्यवर्षे॥ सहज
स्यतुसौम्यपापयोगात्सहमेशेसशुभेपिसौख्यमेव॥ उत्तरतंत्रे॥ दुःश्चिक्यनाथःसहजेप्रपश्येत्सौम्याक्षतीयस
हजेश्वरंच॥ पश्यंतिनाग्नेखशुभाश्चतदास्यस्वस्थाः प्रबाच्याःखलुबांधवाश्च॥ षष्ठेशदृश्चिक्यपतीत्थशालेष
ष्ठस्थितेवासहजेश्वरेच॥ तृतीयमेषष्ठपतौचपापेक्रूरक्षितेवासहजागदार्क्षः॥ अथसहजभावस्थितानांसूर्यादीनां

फलंपद्मकोशे॥ तृतीयगोर्केपिसहोदराणांपीडांकरोत्येवहिवर्षमध्ये॥ पराक्रमंराज्यरूपांचलक्ष्मींरिपुक्षयंकीर्तिविवर्धनंच॥१॥ तृतीयस्थितःशीतरश्मिर्यदास्यात्तदासोदराणांभवेत्सौख्यकारी॥ धनाप्तिंचपुण्योदयंयुग्नसौख्यंप्रतिष्ठाविवृद्धिंकरोतीहवर्षे॥२॥ तृतीयस्थितेस्मात्सुतेबांधवानांभवेदंगकष्टंसुखंबाहनानां॥ रिपूणांविनाशंलभादद्व्यलाभान्पामित्रपक्षाज्जयोहायनेस्मिन्॥३॥ शशिसुतःसहजेयरिसंस्थितःसकलतापविनाशकरस्मृदा॥ भवतिमानविवृद्धिरथोयश
स्तनुसुखंप्रकरोतिधनागमं॥ ४॥ तृतीयसंस्थःसुखराजसंज्ञीभृत्पान्नयंकीर्तिविवर्धनंच॥ यस्यांबराणांक्षतधानानांक
करोतिरृद्धिंमहतींचवर्षे॥५॥ भृगुस्तृतीयोहिसहोदराणांसुखंप्रकुर्याद्विविधैःप्रकारैः॥ अर्थागमंकीर्तिविवर्धनंचजनो
पकारंचसोतिवर्षे॥६॥ रविसुतोभवतीहतृतीयगोरिपुविनाशकराहिधनप्रदः॥ भवतिभूधनलाभकरस्मृदास्वजन
बंधुविरोधकरस्मृसो॥ ७॥ शशिविमर्दकरश्चतृतीयगोधनयुवंनरराजसमंनरं॥ प्रकुरुतेपशुबाहनसंयुतंसहजपी
डनमाशुकरोत्यसो॥ ८॥ बुधपराक्रमराजसरूपरायदिभवेत्सहजेवशिखीयदा॥ प्रकुरुतेधनबाहनजंसुखंस्वजनपी
डनमाशुकरोत्यसो॥९॥ मणित्थः॥ राजमानंतथारोग्यंधनलाभंरिपुक्षयं॥ सर्वपिक्रमासिद्धिश्चतृतीयेचेदिनाधिपे॥१॥
सुखंलाभंजयंपुंसांधनागममनुक्रमात्॥ धर्मबुद्धिभवेत्पुंसांतृतीयस्थेहिमद्युतौ॥२॥ रुपमानंधनप्राप्तीरिपुनाशोनि
रामयं॥ जेहेमहोत्सवंनित्यंतृतीयभूमिनंदने॥३॥ लाभालाभंसुखंदुःखंशत्रुमित्रेश्चसंगमं॥ वर्षकालेयदाचांद्रिः
सहजेकुरुतेनृणां॥४॥ तृतीयेत्यसुखंलाभंसुहृद्वंधुसमागमं॥नृणांस्त्रीपक्षतःसौख्यंसेवायाश्चसुखंयुरो॥५॥
तृतीयेत्यसुखंपुंसांधनव्ययउपद्रवः॥ विवादःस्वजनैःसार्धंवर्षदेत्यपुरोहित॥६॥ सर्वेदुःखाद्विमोक्षश्चराजमानं
धनागमं॥ वर्षकालेयदासौरितृतीयेकुरुतेनृणां॥७॥ राजमानंतथैश्वर्यंआरोग्यंविभवागमं॥ शत्रुक्षयंसुहृत्सौख्यं
ग्रहोवर्षेतृतीयगे॥८॥ इतिसहजभावविचारः॥३॥ अथचतुर्थभावविचारमाह॥ तत्रचतुर्थभावकिंचिन्नीयमित्यु
क्तंचंद्रेश्वरेण॥ गृहंनिधानंविवरंप्रवेशोलतोपधंसेवरवत्सरिवापी॥ मित्रंपतस्मीपरमुंप्रयोगोगमागमोयानमुरवा

दिकंच ॥१॥ स्थानच्युतिर्लाभगृहप्रवेशौबुद्धिर्नविर्जीवनकश्चनहनू ॥ देशादिकार्याण्यपिलाभमस्यविचिंतमेतच्चतुर्थभावे॥२॥ अन्यापिपूर्ववद्विचारःकर्तव्यः॥ यादवः॥ अर्केचंद्रेसबलेचतुर्थेपितुःश्रमानुःक्रमशःप्रपीडा॥ सूर्येदुपश्यानगतेर्कजेवताभ्यांविरोधोत्पपमानताच्च ॥ जन्मस्थसूर्यचंद्रावितिगेज्ञानोवर्धतेन्माद्यथोस्तुर्यपतीसदीर्घेनिशाच्यभस्थौतुससौम्यमंबु॥सुखंतयोःस्यादसुखंबिलोमात्॥ अर्कदुभतत्सुखमीत्यकाव्ययोः॥१॥ भस्थानेसूतोभवेद्योहिबुकेच्चकेंचतस्मिंसुमंदारयुतेविरोधात्॥ पित्रोर्व्ययास्यादथबाहुगेहसंचारिकानामिहमेवमूर्त्य॥ यतोराशिःतेजःसिंहन॥ जन्मचतुर्थभावाधिशस्थानेशनिभौमयुतेपित्रोरशुभमित्युक्तं॥ पित्रोरुजोःस्वजनुषोश्चसुखेशदृष्टेशन्यारयोःसत्वसुखेशपदेपित्रेवं॥ तात्निकमूचणे॥ कुर्याद्विसुतोविधुतोरिभीतिंपितुःसुखेशःसहमेश्वरोवा॥ नीणांतात्निके॥ सुखसंस्थेसुखाधीशेबालग्रेशेस्थशालके॥ पित्रोःसुखंमूसरिक्षेतयोर्दुःखंप्रजायते॥ सुखंपश्यतितुर्यंशोधतूर्यसहमेश्वरः॥ मातापित्रोःसुखंतत्रवर्षेभवतिनिश्चयात्॥ मातापित्रोश्चसहमेकूरितमुथहातयोः॥ दशमःस्थातदादुःखंपित्रोःस्यात्रयनाविदुः॥ जन्मकालेबुधवनंदरीशेवाब्दवेशने॥ दृष्टेकूरेशोभवेत्तिर्वातस्थानेकेभूमिनो॥ धामनाः॥ मातापित्रोःपञ्चमनाथेनदृष्टेनाशलयोभवेत्॥ इदितेरीर्थयुक्तेचतयोःसौख्यंप्रजायते॥ वर्षेत्रे॥ मानुःपितुश्चसहमेतनुपेस्थशालेतुर्यपेवंस्थमवगच्छसुखानिपित्रोः॥ चेदस्थमाधिपतिनाकृतमिस्थशालंपित्रोर्विदृश्यमनिष्टखगेसराक्षे॥ हायनसंज्ञितौ॥ जीवेदुकेंद्रेगोस्यात्सुखेवाजीवभागबो॥ निधानस्थमरेराभःकृतेयत्तेवत्सरे॥ चंद्रज्ञगुरुशुक्राणामेकःस्वांगेसुखेथवा॥ स्वकीयांपरकीयांवानिधिंदद्याद्बलीग्रहः॥ तुर्यलग्नेश्वरोयुक्तोदृष्टोसौम्यग्रहेणवा॥ तत्रमित्रेणसंयोगोवर्षेभवतिनिश्चयात्॥ लाभेशस्यफलंज्ञेयंपूर्ववन्मित्रसंगमे॥ लग्नस्वस्वामिनादृष्टंतन्मित्रेणाथसंयुतं॥ चतुर्थेचितदावर्षेदेशसंपत्तिमादिशेत्॥ सुहृदीशेनसंयुक्तादीक्षिताद्बलचतुर्थभावात्॥ गुरुज्ञशुक्रैर्युक्ताद्वादीक्षिताद्धनिनापिवा॥ सुखवाहनवृद्धिंचवर्षेतत्रविनिर्दिशेत्॥ लाभेवानिधनेवापियदिपापो

व्यवस्थितः॥ चतुर्थेचसपापेचतदादुःखागमंवदेत्॥ हिस्राजः॥ सुखाधीशस्यदशमंतत्स्थानंतत्कर्मभं॥ शुभेशुभायमुख्यस्यविनाज्ञायाशुभान्विते॥ सुखभावेशुभैर्दृष्टेशुभयद्दयुतेथवा॥ धनभार्यात्मभयोगःशुक्रदृष्टेविशेषतः॥ चतुर्थेक्रूरखेटस्तुशुक्रदृष्टिविवर्जितः॥ धनभार्यामरणंदोर्वर्षेप्रोक्तःपुरातनैः॥ अथचतुर्थभावस्थितानांभूयसीनांफलंपद्मकाद्यो॥ पद्मोःपीडनंतुर्यसंस्थेचमूर्यरुषेःकर्मणोहानिरत्यंतमुक्ता॥ नृपाद्भीतिकष्टंभवेन्मातृपीडादरेहृद्गदिःस्यात्प्रपीडाद्यमध्ये॥ १॥ शशांकेचतुर्थेचभूपाज्जयःस्यात्रुषेःकर्मणोत्पाभवान्स्यात्सुखीच॥ धनार्तिकष्टंविकयेचाद्यमध्येसुखंबाहनानांतिरिपोर्नाशनंच॥२॥ चतुर्थेकुजेबन्धिपीडांतथार्तिंपशोःपीडनंव्ययनंकूशकष्टं॥ रुषेःकर्मणोहानिमप्येवकुर्यात्रुरुषेविकष्टेचाद्यमध्येतथैव॥३॥ बुधश्चतुर्थेःप्रकरोतिसौख्यंद्रव्यागमंमित्रसमागमंच॥ गोभूहिरण्यादिलभेतसौख्यंमहत्सुखंबाहनजंहिवर्षे॥४॥ सुरेज्येसुखस्थेसुखंबाहनानांकष्टेलाभकार्याजनस्य ——भवेद्रूपपक्षाज्जनोहायनेस्मिन्नमहालाभदः स्यात्रुषेःकर्मणश्च॥५॥ पथिकष्टेत्यगुरुःसुखंगोयदासुखकरःकविबाहनयोस्तथा॥ धरणीवाग्निसुवर्णसमागमोभवतिभूपसमोमनुजस्तदा॥ बंधुस्थानगतोहिवाकरसुतःस्यात्पायशेकष्टदोभीतिर्हानिर्मुपकमेचकुरुतेनोवोदरपीडनं॥ बंधुनामथपीडनंप्रकुरुतेलोकापवादंव्यथामग्नेशेऽपिभयंपशोश्चमरणंहानिरूपीणांतथा॥७॥ हिमांशोरिपोस्थानगेबाहनानांविनाशंतथाभूपपक्षाद्भयंच॥ कफार्तिंचकष्टंतथावायुपीडाविदेशेभ्रमंहायनेस्मिन्नुकरोति॥ ८॥ रामासुखंचंतनुतापविनाशनंचकामाग्निरीपनसुगंधसुवस्त्रगीतानु॥ प्राप्नोतिसौख्यमनुलंत्वरिदर्पनाशंतुर्येथकेनुगतमत्यकुतोयमश्च॥ ९॥ मणित्यः॥ दृष्टस्वजनविद्वेषभयंभूपात्रसंभवं॥ चतुष्पदमनुष्याणांभयंसूर्यंचतुर्थगे॥१॥ सुहृद्धुकलत्रादिसौख्यंचेत्पनागमं॥ गोमहिष्यादिलाभंचचतुर्थेयदिचंद्रमाः॥२॥ देशाटनंसंकटंचहृदिदुःखंसुहृत्क्षयंकुटुंबकलहश्चेवचतुर्थेभूमिनंदने॥३॥ मित्रस्त्रीबंधुजंसौख्यंचतुर्थेधनागमं॥ वर्षेचतुर्थगेभौमेकुरुतेनियतंनृणां॥४॥ जायापुत्रसुहृत्सौख्यंनृपमानधनाग

मं ॥ भूमिबाहनविचारमिश्चतुर्थेहायनेगुरौ ॥ ५ ॥ नृपमानमथैश्वर्यं आरोग्यंविभवागमं ॥ मित्रस्वजनसौख्यंच हायनेहिबुके भृगौ ॥ ६ ॥ मातृपक्षेभवेत्क्लेशंप्रवासंचधनक्षयं ॥ अस्मतोयोगजपीडाचतुर्थेरविनंदने ॥ ७ ॥ चिंतादुःखंप्रवासश्चविवादैः स्वजनैःसह ॥ चतुर्थदाः क्षयंयांतिगुरुरूर्यगतोयदि ॥ ८ ॥ इतिचतुर्थभावः ॥ अथपंचमभावविचारः ॥ पंचमभावेकिंविचारणीयमित्युक्तं ॥ चंडेश्वरेण ॥ नानाप्रयोगोविनयप्रबंधाविनयविद्यानयबुद्धिसंचाः ॥ संधानगर्भाभवनानिकिंचित्प्रज्ञासुताख्यंसुतसंज्ञभावे ॥ अत्रापिविचारः पूर्ववत् ॥ समरसिंहः ॥ वर्षेपतौसतिजीवेपुत्रेवापेचपुत्रनृसौख्यं ॥ क्रूरादिनेचदुःखंभौमेव्ययंफलंतादृक् ॥ बुधसितयोरप्येवंस्थितयोःशुभसंयुतेफलंपूर्णं ॥ वर्षपतौसुतसहमे शुभदृष्टेपत्यसंतोषः ॥ शुक्रेसुतसप्तपतौवर्षेतत्स्थानगेतनृपतिना ॥ ऋतुमुखाद्गिलेचतनययुवतिप्राप्तिःस्वबलप्रमाणेन ॥ अत्रजन्मनिपंचमसप्तमभावापीडावर्षेपंचमसप्तमस्थेलग्नेचनक्षत्रेखचालकेक्रमेणपुत्रस्त्रीप्राप्तिःस्यादित्यर्थः ॥ तेजःसिंहेज्ञा जीवाम्यदेजनुषिनत्रगतेजन्मचाब्देसौख्यंसुतादसुखमिथुनात्मजेतु ॥ एवंबुधेसुतसुखंचतनसभौमेचेवंसुतेज्ञानिपदेप्यबलेतदीज्ञे ॥ अत्रविशेषमाहसमरसिंहः ॥ मंदस्थानगतेपुत्रेतनाथेदृष्टेधिकारिणिनुपुत्रार्तिः ॥ भौमंदुजोशुभयुतेशुभवीक्षितौचेत्स्त्रीभेसुतेपिचतदासदपत्यसौख्यं ॥ पुत्रापिपेभृगुसुतेनुकलत्रवांगनाथेत्यज्ञालग्नेतिपुत्रकलत्रसौख्यं ॥ तात्त्विकमाहुः ॥ देवार्चनेजन्मनियत्रराज्ञोवर्षेसराशेर्यदिपंचमस्थः ॥ तत्स्थितवर्षपतोयुधेवाभौमेपिवापुत्रसमुद्भवः स्यात् ॥ यद्राशिगोजन्मनिसूर्यसूनुःवर्षेचतद्राशिगतेविलग्ने ॥ संतानकर्तृचकुजःसुतस्थेविलोमगःपुत्रहरोनिरुक्तः ॥ सुतगतःसुतपःसबलोयदासुतसुखंबहुलंतनुतेतरां ॥ यादवः ॥ सुतमवीर्यशुभयुक्तनिरीक्षितेसुतेश्वरकेंद्रगतेबलान्विते ॥ तथैवसादेसुतसौख्यमीरितं सुतात्परः स्याद्विपरीतगेतथा ॥ बुधक्षमाजोत्रशुभाम्बरायगेपीडितेभवेत्तोशुभदृग्यसौसुखं ॥ जनुःसुतेज्ञेऽकलत्रगेभृगेनृपमुख्याख्ययुतोसुखंभवेत् ॥ सुतोपबन्धोतिसमातनुगतेगवेस्थज्ञालबलोदिकेपुत्रसुखंजनुःसुतपतौसादेक्षरेथवा ॥ व्ययेबासुतगेशुभमथोक्रूरार्दितेनिर्बलेमृतौसू

नुपतौचदुःखमनुलंसादेपिसादेश्वरे ॥ वामनः ॥ पुत्रसद्मनिपुत्रस्थेपुत्रापतिः शुभवीक्षिते ॥ लग्नपुत्रेश्वरेपुत्रेशुक्रःखांशेथवागुरुः ॥ पुत्रदःपुत्रभवनंयदुच्चसंयहोयदि ॥ स्वोच्चंप्रयातिखरिंतंपुत्रापतिसुतदाभवेत् ॥ पुत्रसद्मेश्वरेनष्टेपुत्रनाशंसमादिशेत् ॥ तस्मिन्नभुदितेपुत्रस्थितेपुत्रापतिमादिशेत् ॥ ॥ वर्षतंत्रे ॥ यत्रत्योजनुषिग्रहेविलग्नमंततुपुत्रभेयुधिमतयोरपीत्थमूह्यं ॥ तद्राशिजनुषिज्ञानिःकुजश्चसोऽपुत्रार्तितनुसुतगः ॥ १५ ॥ करोतिनूनं ॥ यद्राशिगोयद्गृहःसूतोसराशिस्तत्पदाभिधः ॥ बलीजन्मास्थसौख्यायवर्षेतद्दुःखदोन्यथा ॥ चरपदाभिदोराशिवर्षेबलीतद्राजन्मकालीनतद्भावास्थशुभफलजनकोभवति ॥ निर्बलश्चेत्तद्भावोस्थशुभफलजनकोसबलीतिज्ञेयं ॥ हिल्लाजः ॥ यदिलग्नपपुत्रेज्ञोमिश्चोपचयर्क्षगो ॥ गुरुर्द्यूनवीक्षितोयुक्तोपुत्रसौख्यकरोमतो ॥ लग्नात्केंद्रत्रिकोणस्थोविषमांशगतावुभौ ॥ पुत्रजन्मप्रदावेतौसमांशेजनिप्रदौ ॥ नीचाऽरिगतावेतौयदिचकथंहान्वितौ ॥ तथोगपतिकावेतौसमर्क्षेविषमेपिवा ॥ अत्रसंतानयोगकर्तारोग्रहाः विषमर्क्षेविषमनवांशेबस्थिताः पुंजन्मकराः ॥ समाःसमनवांशेकेचकन्याजन्मकराःस्युरितिविशेषः ॥ जीर्णताजिके ॥ लग्नेपुत्राधिपः पुत्रेलग्नेशयदिसंस्थितः ॥ भावीपुत्रलदावेपंचकस्य इतिनिश्चितं ॥ शुक्रेंदुलाभसुतगोपश्यतोवायथाक्रमं ॥ पुत्रालाभंसुतालाभात्संततिंतत्रवत्सरे ॥ गर्भेगर्भाधिपसुंगेपुमान्सर्वग्रहेक्षितः ॥ भावीनृपसदापुत्रः स्त्रीयहृःस्यान्नदांगना ॥ पत्यरेःस्थितोगर्भेगर्भेज्ञानेवलीक्षितेनेतरागर्भच्युतिर्वाच्याःन्यथाचेद्गर्भसंस्थितः ॥ सुताधीज्ञोलाभगतेशुभयुक्तेथवीक्षिते ॥ बालग्रपत्रिकोणस्थेमंत्रमोशुभदृक्षिते ॥ तथैवगर्भेणसहशुभस्वामियुतेक्षिते ॥ तस्मिन्वर्षेभवेद्गर्भमित्याहयवनेश्वरः ॥ जीवक्षेत्रगतेचंद्रेशुक्रक्षेत्रगतेकुजे ॥ स्वक्षेत्रस्थेभृगुसुतेतद्गर्भेनसंशयः ॥ लग्नाधिपः सुतस्थानेजायास्थानगतोपिवा ॥ सुतजायाधिपोलग्नेतदागर्भसुयोषितः ॥ जन्मलग्नात्त्रिकोणस्थःशनिपुत्रेक्षयुर्यदि ॥ तस्मिन्वर्षेभवेद्गर्भेबालसुनेर्मतं ॥ विद्यायहेचंद्रबुधेज्यशुक्रैर्युतेक्षितेवास्वनवांशकेवा ॥ वास्वामिनारदृष्टयुतेनदाब्देमत्स्फूर्ति

विद्याकविबुद्धिभावाः॥ विद्याधिपक्रूररवेणयुक्तेनस्वामिनानष्टगतेरिकेण॥ चंद्रेणदृष्टेसहितेतदाब्दे फलंपुरोक्तंविपरीतकंस्यात्॥ अथपंचमभावस्थितानांसूर्यादीनांफलान्याह्मकोशे॥ दिनेशेसुतस्थेसुतांगेषुपीडासुबुद्धेश्चहानिर्विवादोजनानां॥ भवेत्क्षोभमोहादिचांगेषुरोगोधनानिश्चभूपाइयंनदृष्टायां॥१॥ सुतस्थानगेरात्रिनाथःसुबुध्याजयंमित्रपक्षाच्चलाभंकरोति॥ सुतांगेषुपीडाभवेत्पापदृष्टेसुतस्थापिसौम्येयदासौम्यदृष्टः॥२॥ सुतानांप्रपीडाकुजेपंचमस्थेरिपूणांविवादोभवेद्ध्रायतांच॥ सुबुद्धेर्विनाशोभवेच्चात्मघातःसशोकोदरेगुल्मपीडाद्रुमध्ये॥३॥ सुतभवनतलेऽर्केसोमपुत्रःसुतानांप्रबलसुखकरःस्यादर्थलाभप्रदश्च॥ भृतजनकसुखंस्याद्देहशर्माबराणांसुखमपिपितृपक्षान्मातृपक्षाज्जयश्च॥४॥ सुतस्थानगोदेवमंत्रीसुतानांप्रवृत्तिःस्वबुध्याजयोहायनेस्मिन्॥ रिपूणांविनाशंसुखंचापिभोगंलभाद्धिरण्यांबरार्तिंकरोति॥५॥ सुतानांप्रवृद्धिर्भृगोपंचमस्थेभयंकूजशंचिंतायदाबैविनाशं॥ रिपूणांविनाशंतथावर्षमध्येमहाभोगबंधनादर्थकरोति॥६॥ सुतगतः सुतहानिकरःशनिर्भवत्तिक्षोदरपीडनकृद्दः॥ विकलताबहुनाशकरोभवेन्नृपभयंप्रकरोतिचहायने॥७॥ स्वबुद्धेर्विनाशंसुतस्थानगश्चेद्दिमांशोरिपुःसंततेःपीडनंच॥ स्वकीयोदरंशायुपीडांधनार्तिंतथामर्मथाकूशचिंतांकरोति॥८॥ संतानशोकंधनबंधितापरक्तःआचारभ्रष्टमतिविक्लकामसक्तः॥ बुद्धिप्रपंचरचनासुतसौख्यनाशःकेतुःसुतक्षेभगतोपदिचाब्दवेत्ता॥९॥ मणित्थः॥ पुत्रक्षामिनीकष्टंविघातंचापिमूढतादुर्जनाशंत्वेदुःखंवर्षेपंचमगेरवौ॥१॥ स्त्रीसुखंविनश्यमानंगजपूजाधनागमं॥ सद्बुद्धिसंततेःप्राप्तिंपंचमोपगतःशशी॥२॥ पुत्रार्तिंकामिनीकष्टंव्याधिश्चैवोदरेनृणां॥ दुर्मतिःस्वजनैर्वैरंपंचमेभूमिनंदने॥३॥ जायापुत्रसुहृत्सौख्यंमानंभूपालसंभवं॥ प्राप्यतेसन्मतिःपुंसांपंचमेशशिनंदने॥४॥ सत्बुद्धिःसंततेःप्राप्तिःसौख्यलाभोभवेन्नृणां॥ इष्टमित्रसुतंसौख्यंपंचमस्थेकुजेचिरं॥५॥ जायापुत्रादिकंसौख्यंसद्बुद्धिर्विभवागमं॥ विद्याविज्ञानकोशत्यंपंचमेभृगुजेनृणां॥६॥ जायापत्यसुहृत्कष्टंदुष्टबुद्धिर्धनक्षयं॥ उदरेवातपीडाश्चपंचमेरविनंदने॥७॥ पुत्रसौख्यंसुतप्राप्तिर्दुर्मतिर्वैरिनिग्रहः॥ नियतंजठरेपी

डामेंहिकेयेचपंचमे॥८॥ इतिपंचमभावविचारः॥ अथषष्ठभावविचारः॥ तत्रषष्ठेकिंचिन्नीयमित्युक्तंवेश्वरेण॥ अस्वास्थ्यतास्फोटवाजोदरासक्रूरोग्रकर्मापरतत्वशंका॥ युद्धारितन्मातुलमाद्विषाद्यंरोगोविचित्रोरिपुसंज्ञभावे॥ अत्रापिविचारःपूर्ववत्॥ अथयोगाःजीर्णनाशिके॥ वर्षेश्वरेशनोषष्ठेपापार्कांतिचवक्रिणी॥ सन्निपातार्क्षिरोगास्कूजरगुस्मारिसंभवः॥ सुरावैवंविधेबातरोगःसकफलोभवेन्नृणां॥ वर्षेर्कवूलगेजीवेरोगात्यत्वंविनिर्दिशेत्॥१॥ भौमेष्यैवंरक्तरोगंपित्तकर्मेतथाविधे॥ हिमांशौचकफरोगोभवेन्नृणांएवंविधेबुधेबातप्रधानोरोगएवच॥ एवंविधेभृगौपित्तरोगाःशुक्रसथाविधः॥ नरराशिगतश्चेत्स्याक्फरोगकरस्मृतः॥ वर्षेशःपापयुक्तोकोंद्वादशेराशिशूलदः॥ तानिकाभूषणेनु॥ वक्रिणेवर्षेशस्यज्ञानेर्यत्रकुत्रस्थितस्यसन्निपातरूपकलमुक्तंविलोमगामीयदिमंदगामीस्वामीसवर्षेकुरुतेविदोषं॥ तानिकतिलकेपि॥ विलोमगामीयदिमंदगामीस्वामीसवर्षेकुरुतेविदोषं॥ तानिकतिलकेपि॥ वर्षाधिपेरविसुतेकिलवक्रभुक्तोस्यात्संनिपातरुधिरामयपीडनंच॥ वामनेनतुजन्मलग्नेज्ञानांज्ञनिगुरुभोमानांषष्ठगानांफलमुक्तं॥ ज्ञनोजन्मविलग्नेशोवर्षेवक्रिणिषष्ठगे॥ विरोधपीडालग्नेशेगुरौवर्षेरिपुस्थिते॥ पापार्कांतेवातपीडास्तेवरक्तोस्थरुक्कुजे॥ एवंपापार्दितेसौम्येवातपीडाभृशंभवेत्॥ यादवेपि॥ जनुस्तनूपेधिषणेवद्धेकूरार्दितेवायुभवेद्विकारः॥ एवंकुजेकामलरोगउक्तोहृल्लोत्थपीडापित्तहायनेस्मिन्॥ एवंरवौदादशगेक्षिशूलंधनुर्भेमचंद्रेपित्तरोगः॥ तथैवशुक्रेरिपुगेनृराजौकूरार्दितेश्लेष्मभवामृतिश्च॥ एवंविधोस्यात्कथरुकृतथैवक्षेपापदृष्टेपवनोत्थबाधा॥ हिरुग्जः॥ जन्मलग्नेश्वरःपापोवर्षेधीशेनवीक्षितः॥ क्षुतदृष्ट्यारोगकरःसपापोमृत्युदायकः॥ पापयुग्हाजन्मकालेकेंद्रगावर्षवत्सरे॥ लग्नगारोगदारोगसद्भपापयुतेतथा॥ वर्षेजन्मनिवालग्नेस्थग्हायविकारकः॥ रवेर्वाभूमिपुत्रस्यरिवसूद्भप्रवेशतः॥ ज्वरपीडासौम्ययुक्तेदृष्टेलग्नेसुरविलाशदः॥ शनीस्थशालीरोगस्यरुद्दिदोषबन्हिजन्मनि॥ कालेचंद्रपुत्रभृगुपुत्रोचनिर्बलो॥ वर्षेतुकेनुसहितोतदाखिलरंगदः॥ अब्दलग्नंचमुथहातन्नाथाःपापमध्यगाः॥ सर्वेमृत्युकराःप्रोक्ताःन्यूनरोगक

राः स्मृताः॥ सूनोः षष्ठगते भामे वर्षलग्नस्थिते रुजः॥ जन्माब्दयोर्बुधेशुक्रे बलयुक्रेऽब्दगे गदः॥ पुष्टादेयतरादब्दे निखिलं गदः॥ षष्ठाधिपोपरालग्नेतदाशावृर्भवेध्रुवं॥ वामनः॥ जन्मलग्नगुरुभितोम्यानांयद्राशिसंयुतेः॥ वर्षकालचतद्राशिगते भामे अरुमागते॥ भवंतिपिटिकाद्यातिर्ततथार्तिलिकास्तनां॥ तद्राशिगबुधेमेदोगंडमालादिरुग्भवेत्॥ राहोः सप्तमगे तस्मिन्निखिलाब्दंगदोभवेत्॥ बिबलोजन्मलग्नेशोयदिषष्ठेसमाश्रितः॥ रिपुरुषः पापयुतोस्तमितोदीर्घरुग्नरः॥ जन्मलग्नेशवन्धुस्थासचापीशोधिकष्टकृत्॥ जन्मलग्नेशवत्पुण्यसहमेशोकरुद्रदः॥ लग्नबाबिबलेलग्नेक्रूरमध्यगते रुजः॥ कन्यातुलामिथुनगेषष्ठेशुक्रेकफोभवेत्॥ यत्रजन्मनिशुक्रस्यात्तद्राशेषष्ठमाश्रिते॥ वर्षलग्नाद्रवियुतेरोगः स्मरऋतोभवेत्॥ अष्टमस्थेयुरोपापयुतेलग्नगतेकुजे॥ मूर्छास्याच्चंद्रयुक्पापेलग्नस्थेगव्यथाभवेत्॥ जन्मन्यथा भवेज्जन्मव्यथकुजोयत्रराशौवर्षेबिलग्नगे॥ पापेक्षितेरुरुपीडातस्मिन्स्याच्छुभवीक्षिते॥ पीडास्वस्थाथयोगेकूरषष्ठलग्नेद्राबार्भवेत्॥ जन्मन्यार्किःस्थितायत्रराशौवर्षेथलग्नगे॥ तद्राशौज्ञानिनाद्दष्टेश्लेष्मव्रीतोव्रणंरुजभवेत्॥ अब्तेजःसंज्ञेन॥ समरसिंहेनचज्ञानिदृष्टिविनारुक्षादियोगाःप्रोक्ताः॥ ज्ञानिदृष्टेतुयाव्यतीनामकुत्सितोरोगः॥ जन्मनिस्थानगतेलग्नेरुक्षोच्छ्वासीतरोगाःस्युः॥ ज्ञानिनादृष्टेचास्मिन्नमविशेषयाथ्यताभवति॥ समरसिंहः॥ षष्ठेवर्षेभुजालग्नभुजाबाधमुथाशिले॥ चिरंरोगः जन्मन्यधिकारिणिवासबलेवर्षेथकेतुबुधयुक्तेतदतीवरुगदोज्ञेयरुस्मिन्वर्षेसमर्येषि॥ तेजःसंज्ञेन॥ जन्मांगपञ्चविबलोयदिज्ञवृगोब्दे क्रूरार्दितोरिपुरुज्ञास्मितश्चरुकृत्॥ इत्थंमताविद्बिलग्नभुशिथिद्देज्ञाबं गार्तिदोहिमकरश्चमनोर्तिरायी॥ दृग्धस्तनोमलिनदृक्मलिनोगरुकृत्क्रूरहृद्यांतरुदुपस्तनिजविवीर्येसंपूर्णपापदृशिरीषरुजोभवेतिरोगादिकंचभयमत्रमशुक्लमानान्॥ अयमर्थः॥ षष्ठभावस्यांशादिभुक्तस्वस्यंतदशेगष्टभयमभव्यं॥ भुक्तांशानामाधिक्येरोगाधिक्यंज्ञेयमित्यर्थः॥ वर्षनंत्रे॥ चतुर्थेत्रेचमुथहाक्षुतदृष्याशनीक्षिता॥ शूलपीडा पापस्वगेदृष्टेतत्परिणामजं॥ अन्नपरिपाकावस्थायांशूलंपरिणामारव्यं॥ जन्मषष्ठाधिपेभौमे वर्षषष्ठगतरुजः॥

क्रूरस्थशालेविपुलाशरुभदृग्योगतस्तनुः॥ रोगकर्तायत्रज्ञाबंशेस्यादनयोर्वलीतस्थानंतस्यरोगस्यबाच्यंराशिस्वरुपतः॥ अत्रसंज्ञाध्यायेकफवातपित्तादिकंरुक्षाण्वज्ञीतादिकंचप्रोक्तमस्ति॥ तदवलंब्यनेनरोगस्थितिरित्यर्थः॥ यादवः॥ मुथाचलग्नेचखलार्दितंचेत्तत्योविवीर्यैखिलगोथवाक्षं॥ यातोज्ञशीक्रूरखगांतरस्थोन्यथातथादीर्घरुजोभवंति॥ लग्नस्थे खलखेचरेसहिमगोकुचापिदेहेव्यथामृतोवारिपुगेकुजेदतनुगेरोगेगजद्रुकेंद्रगे॥ पापेस्मिन्तनुगेगदोःथशरुभताबाजन्मगेज्योज्ञानोक्षेदलग्नगतेर्कशशिगकुजेस्युःशीतबाधाकजः॥ बलोदितंचसद्मनिप्रनष्टकेचनायके॥ यदातदागदारब्धोनृणांभवेत्समाभवे॥ अथषष्ठभावस्थितानांसूर्यादीनांफलपद्धतिकोज्ञे॥ रिपूणांविनाशोरुजोमातृपक्षेरोगोषष्ठसंस्थेसुखादिजनानांनृपाग्निवपक्षाज्जयश्चार्थलाभोभवेद्व्ययलाभःकथयिष्यतेपि॥१॥ अरिस्थानगो रात्रिनाथोरिपूणांविवादंविरोधंचनेत्रांगपीडाव्ययंव्ययनांगुप्तचिंतांतनोतिकलत्रांगपीडांकरोतीहवर्षे॥२॥ कुजःषष्ठगः शत्रुनाशंकरोतिस्वपक्षाज्जयंमित्रपक्षाच्चलाभं॥ हयानांचसौख्यंभवेद्गनानांसुखंहायनेस्याद्दशायांचतस्य॥३॥ रिपुस्थानसंस्थेरिपूणांविवादोभवेद्गनानांगकष्टंकरोति॥ व्ययंव्ययनांचवशेरुजंचकष्टंकफार्तिर्महाकष्टमिहुंयचवर्षे॥४॥ करुरिपूणांरिपुगःसुरेज्योभयार्तिदोषान्कुरुतेनरांणां॥ भार्यांगपीडास्वथनेवरोगंज्वरातिसारंप्रकरोतिवर्षे॥५॥ अरिस्थानगोहायनेदेत्यमंत्रीजनानांविवादंरिपोर्भीतिकष्टं॥ भवेद्रुमचिंताचरोगेषुपीडाशिरोतिश्चवनेब्रोदरेपीडनंच॥६॥ षष्ठस्थितोभवतिभूधनलाभकर्तासूर्यात्मजोन्नपसमंमनुजंचकुर्यात्॥ धान्यांबराणिबहुलानिददातिनित्यंकीर्तिर्विवर्धनमथार्तिविनाशनंच॥७॥ रिपोर्विनाशंयदिमेहिकेयः षष्ठस्थितःस्यान्नृपतुल्यकारी॥ गोभूहिरण्यांबरलाभकारीपुनार्तिकृद्रुःखविनाशनंच॥८॥ मणिश्चः॥ मित्रागमंतथाधैर्यंराजमानंरिपुक्षयं॥ सौख्यंपुत्रफलंचादिषष्ठेप्रथातनोयदि॥१॥ वातश्लेष्मादिकाबाधाविद्वेषोबांधवैःसह॥ नृपतोरुजमापीडावर्षेषष्ठेस्थितेपिवा॥ दृष्टस्वजनतःसौख्यंधनलाभरिपुक्षयं॥ प्रमोदंनृपतेर्मानंषष्ठस्थानगतेकुजे॥३॥ शत्रूपद्रविवृद्धिंचविवादंस्वजनैःसह॥ शरीरे

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

रोगजांपीडांकुर्यात्सोहिपष्ठगः॥ ४॥ रिपुरन्धिमथोद्वेगंधननाशंबलक्षयं॥ इष्टस्वजनविद्वेषंषष्टेदपुत्रहितः॥५॥ वातश्लेष्माद्भवाबाधाक्षयात्पत्तिर्धनक्षयः॥ महाभयंगृहेकष्टंवर्षेषष्ठगतेशुभे॥६॥ देहसौख्यंद्रव्यवृधिःप्रसादात्भूमिपालजः॥ स्त्रीपुत्रजनितंसौख्यंवर्षेषष्ठगतेशनौ॥ ७॥ नृपप्रसादारोग्यंधनलाभोरिपुक्षयः॥ कलत्रपुत्रजंसौख्यंवर्षेषष्ठविधुंतुदे॥८॥ जयंबाहनानांबज्ञात्वारिपूणांस्थितीज्ञात्वामानचमित्रागमंच॥ कलत्रारिसौख्यमुभिषान्यभान्यशिखी शाश्रुगःसर्वलाभंकरोति॥९॥ ॥ इतिषष्ठभावविचारः॥ अथसप्तमभावविचारः॥ तत्रसप्तमभावेकिंविचारणीयमित्युक्तंचंडेश्वरेण॥ वस्तुत्रयस्वास्थ्यवणिज्यवादकामोज्ञयोदामकलत्रचार्यं॥ निधृतिसुश्रेयगमागमार्यंकलत्रभावेप्रविचार्यमेतत्॥१॥ अत्रापिपूर्वविचारः॥ यादवः॥ स्मरगतेब्रपतौसबलेसितेयुवतिसौख्यमतिचयुरुदृशा॥ सबलभूमिसुतेनविलोकितेबहुरसोत्सुभयाश्वपरस्परं॥१॥ शशिजदृष्टियुतेक्षतथासितेप्रथमयौवनयापरयोषयारविजदृष्टियुतेपिचरुद्धयास्मरवशात्सवशोरमतेनरः॥ गुरुयुतेपिचनृतनयत्नुभाभवतिनत्रसंततिगर्भुतः॥ यामनः॥ जन्मलग्नाधिपेबर्षेलग्नात्सप्तमगेसति॥ उदितेसबलेचंद्रेरागभार्य्यंप्रजायते॥ शुक्रोजन्मनियद्राशौवर्षेलग्नेश्वरायदि॥ तद्राशोसप्तमस्थोपिपुंसःपरिणयंगतदा॥ नात्रिकमारे॥ शुक्रास्पदेलग्नगतेविवाहइत्युक्तं॥ यामनः॥ लग्नात्सप्तमनाथयोर्मध्येविवाहातिःप्रजायते॥ षष्ठाधिपेशुक्रभषष्ठसंस्थेतदाप्रातिःस्त्रियोभवेत्॥ विवाहसद्मनाथाधिपतोसबलस्थादृहस्थतांमित्रिसगतेभार्याशाधिपेतथातेजःसिंहस्थेसुतयुवतिजातमसाख्यमाहुः॥ शुक्रास्पदेनुयुवतिव्ययसंकुजेस्यात्॥ जीवेचहदृष्टविवाहपतोविवाहोभौमस्थपेशनिदृशातुविपर्ययःस्यात्॥ जीर्णतांगिके॥ पंचारिसप्तदशमद्विलाभेषुशीतपु॥ शुक्रेस्थितोथजीवेनशुक्रभंस्यात्प्रमदाभवांशेषेस्थितःस्त्रियासार्धंशुतंजायतेध्रुवंजन्मलग्नात्सप्तमेशोरूपशुक्रयुतेक्षितेस्त्रीसुखंबहुलंनत्रवर्षेभवतिनिश्चितं॥ शुक्रोजन्मनियद्राशौसराशिःकेंद्रकोयुणः॥ गुरुणासहितोवर्षेकांताकांतसुखप्रदः॥१॥ लग्नहृद्राधिपःशुक्रस्थानकेंद्रत्रिकोणगे

विवाहसहमेशेबावर्षेकांतासुखप्रदः॥ भौमवर्षेश्वरेशुक्रदृष्टस्याद्वनितागमः॥ शुक्रेधिवर्षेश्वरेभौमदृष्टेलाभःस्त्रियाभवेत्॥ सौतोबाबेशुक्रभौमदृष्टेस्त्रीसहमेतथा॥ वर्षनंबे॥ लग्नात्सप्तमाधयोरिस्थगृहेस्त्रीलाभमादिशेत्॥ स्वामिदृष्टेस्त्रीसहमंशुक्रदृष्टंविवाहकृत॥ नष्टेदोशुक्रपदगेमेथुनंस्वस्यमादिशेत्॥ जन्मशुक्रर्क्षगोभौमःस्त्रीसुखेत्सबलेक्षुतौ॥ नष्टलक्षणमुक्तंवामनेन॥ क्रूराक्रांतःक्रूरयुतःक्रूरदृष्टश्चयोगहः॥ विरश्मिनाप्रपन्नश्चसविनश्येद्युधेःस्मृतः॥ अधिकाधिपदृस्थेर्केस्त्रीभ्योन्याकुलनाशनं॥ इंधिहाधिकनस्थानेगुरुदृष्टाविवाहकृत्॥ अधिकारिपदेंधाधिकारिराशा॥ इंधिहारार्कियुक्यूनेक्रूरिसहमेस्त्रियाः॥ स्त्रीपुत्रभोगबल्क्षयंपापदृष्टाविरोधनः॥ सूतोयूनाधिपःशुक्रोव्ययूनेबलवान्भवेत्॥ लग्नेशनस्थशात्रुश्चेत्स्त्रीलाभंकुरुतेसुखं॥ मृतोयूनधिपेवर्षेस्त्रीसद्मेवस्त्रियाःसुखं॥ जन्मारुपेधिहानाथवर्षेशाःखेयुनेनधा॥ यादवः॥ जन्मेश्वरेवर्षपतौमितेनस्यान्मृधशीलसुखमवनार्या॥ विवादसद्माधिपतोबलग्रहद्दाधिवासबलसितेन॥ युतेक्षितेवाजनिषष्टनाथेदृष्टेशुजातेशुक्रदृग्युतेननृ॥ विवाहगेहेखलदृष्टियुक्तेतत्येविनष्टेविलयंचदुःखं॥ स्त्रीजंतथेवाब्दमदंकुजेपिदुःखंभवेतृस्त्रीभवमब्दकाले॥ सूर्येसेकूरयुतेक्षितेतथा स्था